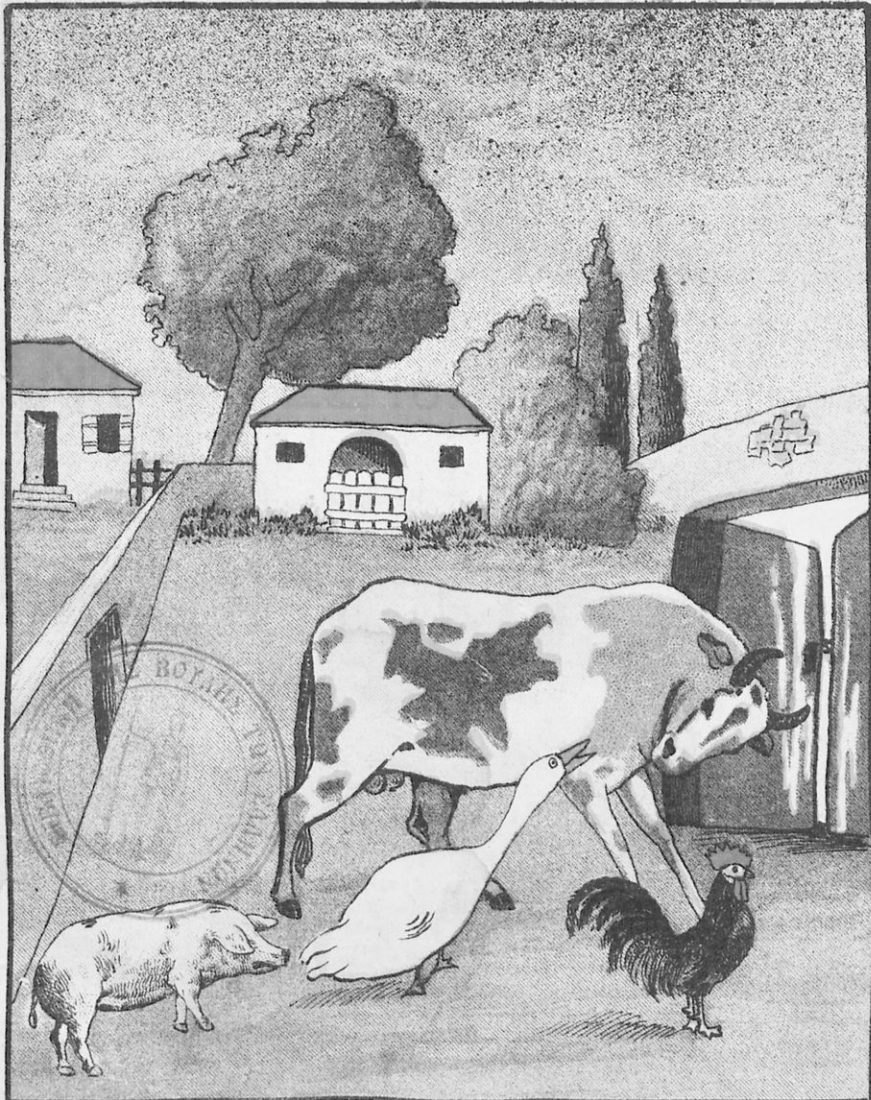

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1041

Δ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ

ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
**ΣΕΤ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΥΟΙΤΙΠΣ ΥΟΤ**

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

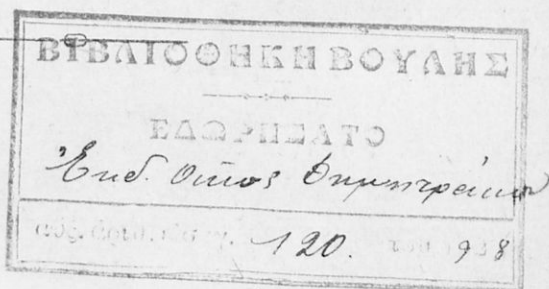
5 69 ΠΔΒ
Ανδρεάδης (Συγγραφέας)

ΔΗΜΟΣΘ. ΑΝΔΡΕΑΔΗ
ἄλλοτε ἐπιθ. δημοτ. σχολείων

ΟΙ
ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΚΔΟΣΗ 1.

Αθήνα 1927
Εκδοτικός οίκος: Δ. και Π. Δημητράκου
Ὁδὸς Σταδίου 56

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

002
ΚΑΕ
ΕΤΕΑ
ΚΟΜΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείον
Παιδείας και Θρησκευμάτων

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ἰουνίου 1927

Ἀριθ. Πρωτ. 21421

Πρὸς τὸν κ. Δημοσθ. Ἀνδρεάδην.

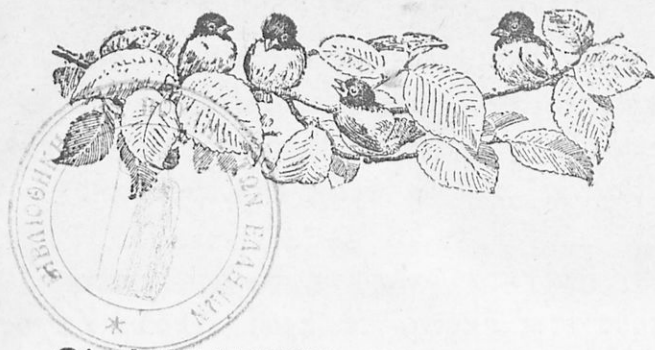
Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι δι' ἡμετέρας πράξεως τῇ 12 τοῦ παρελθόντος μηνὸς ἐκδοθείσης καὶ τῇ 27 τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 41 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐνεκρίθη τὸ βιβλίον ὑμῶν «ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ»), ἀναγνωστικὸν τῆς Β' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου διὰ μίαν δεκαετίαν, λογιζομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1927—28 ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἐν ταῖς σχετικαῖς ἐκθέσεσι, ὑποδείξεις τῶν εἰσηγητῶν.

Ἐντολῇ τοῦ Ἰπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς
Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

Κάθε ἀντίτυπο ἔχει τὴν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέα

Δημοσθ. Ἀνδρεάδης

ΟΙ ΑΝΤΑΡΤΕΣ ΤΟΥ ΣΠΙΤΙΟΥ

§ 1. Κάτι τσιτσιρίζει ο σπουργίτης.

1. «Τσίρ, τσίρ! τσίρπ, τσίρπ! τσίρ, τσίρπ!» τσιτσιρίζε ένα πρωί χαρούμενα ο σπουργίτης. Ήθελε να πη: «Τὸ ξέρετε; οἱ ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ ἔφυγαν καὶ κλείδωσαν τὴν ἐξώπορτα».

Αὐτὰ τσιτσιρίζε ὁ σπουργίτης ἀπάνω στὸν τοῖχο, ποὺ χώριζε τὴν αὐλὴ ἀπὸ τοὺς στάβλους κι ἀπὸ τὰ κοτέτσια. Τσιτσιρίζε καὶ κοίταζε πότε κατὰ τὴν αὐλὴ καὶ πότε κατὰ τοὺς στάβλους.

2. «Εἶναι ἀλήθεια ὅσα τσιτσιρίζεις ἀπὸ τὸ ἀπάνω, μικρούλη;» ρώτησε τότε ἕνας μικροκαμωμένος πετεινός.

— «Ὁ σπουργίτης ποτὲ δὲ λερώνει τὸ στόμα του μὲ ψέματα. Ὅ,τι λέει εἶναι ἀ-

ληθινό, κι ὅ,τι ξέρει εἶναι πάντα σωστό» ἀποκρίθηκε κακοφανεμένος. Κι ἀμέσως πέταξε κάτω στὴν αὐλή, κι ἄρχισε νὰ πηδᾷ ἐδῶ καὶ κεῖ καὶ νὰ τρώῃ τὰ ψίχουλα.

3. Καὶ ἦταν ἀληθινὰ τὰ ὅσα τοισίριζε ὁ σπουργίτης ἐκεῖνο τὸ πρῶν. Ὁ κὺρ Ζάχος Μαλάμος, ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ, ξεκίνησε γιὰ τὴν ἀγορά· τὰ δύο παιδιὰ του, ἡ Φανὴ καὶ ὁ Γιαννάκης, γιὰ τὸ σχολεῖο τους· καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἡ γυναῖκα καὶ ἡ πεθερά του, γιὰ νὰ λειτουργηθοῦν σὲ κάποιον ἐξωκλήσι. Τὸ σπίτι τὸ κλείδωσαν καὶ ἄφησαν τὸ σκύλο τους, τὸν Ἀζόρ, νὰ τὸ φυλάῃ.

§ 2. Ὁ πετεινὸς προσκαλεῖ.

1. Ὁ πετεινὸς θέλησε νὰ βεβαιωθῆ γιὰ ὅ,τι ἔμαθε ἀπὸ τὸ σπουργίτη. Πετᾷ λοιπὸν ἀμέσως στὸν ἴδιον τοῖχο καὶ κοιτάζει κατὰ τὸ σπίτι.

Παντοῦ ἡσυχία. Ὅλες αἱ πόρτες καὶ τὰ παράθυρα κλειστά. Ὁ Ἀζόρ, ξαπλωμένος στὸ πλατύσκαλο, δὲν κουνιέται διόλου. Ἡ Ψιψίνα παραπέρα, κουλουριασμένη ἀπάνω σὲ

μιά παλιοκαρέκλα, ρουχαλίζει· και ό σπουργίτης, σά νοικοκύρης, γυρίζει άφοβα σ' όλη τήν αύλή· άκόμη και μέσα στο χαγιάτι.

Ό πετεινός τά είδε όλα αυτά με εύχαρίστηση· κι από κεί ψηλά λάλησε με τήν πιό δυνατή φωνή του: «Κουκουρίκοοοο! κουκουρίκοοοο!» Ύστερα ξαναπέταξε κάτω και περίμενε.

2. Τό διπλό αυτό λάλημα ήταν, φαίνεται, προσκλητήριο. Γιατί στή στιγμή άρχισαν νά μαζεύωνται όλα τά ζώα του σπιτιού.

Πρώτες πρώτες έτρεξαν δύο κότες. Σκάλιζαν κάπου εκεί· μα με τό λάλημα του πετεινού παράτησαν τό σκάλισμα, ήρθαν κοντά του και με σκυμμένο τό κεφάλι στάθηκαν παραπίσω του.

Τήν ίδια στιγμή πέταξαν κοντά στον πετεινό από τήν ψηλή φωλιά τους και δυό περιστέρια, κατακάθαρα και πολύ πολύ όμορφα.

Κατόπι άπ' αυτά πλησίασαν ή πάπια και ή χήνα. Έπαιρναν τό πρωινό λουτρό τους μέσα σε μία πέτρινη γούρνα. Άμέσως όμως με τό λάλημα τό άφησαν στή μέση, κι έτρεξαν κοντά στον πετεινό. Περπατού-

σαν κουνιστές και λυγιστές, και κάπου κάπου έσταζε καμιά στάλα νερό από τα φτερά τους.

3. Δεν πρόφτασε ή πάπια να ρωτήσει τον πετεινό, τί τρέχει και να! άρχισαν να βγαίνουν από το στάβλο και να πλησιάζουν και τ' άλλα ζώα του σπιτιού, τα τετράποδα: ο χοίρος, ή κατσίκα, ή προβατίνα, ο γαϊδαρος, το μουλάρι, το άλογο, ή αγελάδα και το βόδι.

Τα περισσότερα έρχονταν μασουλώντας κάτι στο στόμα: άλλο σανό, άλλο κριθάρι, άλλο άχυρο και άλλο πίτουρα. Μονάχα ο χοίρος δε μασούσε τίποτε. Ποϋ να προφτάση να μασήση ό,τι τρώει! Από τη βία του το καταπίνει πολλές φορές άμάσητο!

§ 3. « *Νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε!* ».

1. Τελευταία ἔφτασαν ὁ σκύλος μὲ τὴ γάτα. Ὡσπου νὰ φτάσουν, χασμουρήθηκαν καὶ τὰ δυὸ κάμποσες φορές. Ἐπειτα στριμώχτηκαν ἀνάμεσα στ' ἄλλα καὶ εἶπαν μὲ θυμό, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του: « Τί τρέχει, κύριε κόκορα, καὶ μᾶς ξύπνησες; Μόλις πέσαμε... Ψὲς δὲν κλείσαμε μάτι· καὶ τώρα ποὺ ἔφυγαν τ' ἀφεντικά μας, καί... »

— « Ἦταν μεγάλη ἀνάγκη νὰ ξυπνήσετε καὶ νὰ ἔρθετε κι ἐσεῖς ἐδῶ » εἶπε ὁ πετεινός. Κι ἔκοψε στὴ μέση τὰ παράπονα τοῦ σκύλου καὶ τῆς γάτας.

2. Ὑστερα ἔκαμε μιὰ γύρα ἐκεῖ στὴ θέση του, κι ἀμέσως ἄρχισε νὰ κοχορίζη αὐτά: « Σᾶς προσκάλεσα ὅλα ἐδῶ, γιὰ ν' ἀποφασίσωμε ὅ,τι εἶπαμε τόσες φορές... »

— « Τί εἶπαμε; Ἐγὼ δὲ θυμοῦμαι τίποτε » ρώτησε ὁ σκύλος.

— « Μὴ μὲ διακόφτεις! Ἄκου μονάχα καὶ θὰ ἰδῆς » ἀπάντησε μὲ θυμό ὁ πετεινός. « Ἐπειτα μπροστὰ στοὺς μεγαλύτερους σωμαίνουν οἱ μικρότεροι. Νὰ τὸ ξέρης! ». Καὶ σήκωσε πιὸ ψηλά τὸ κεφάλι του.

Ὁ σκύλος ἐτοιμάστηκε νὰ χιμήση κα-

ταπάνω του. Είδε όμως τὸ βόδι νὰ τὸν ἀγριοκοιτάζει κι ἐμποδίστηκε. Ὡστόσο τοῦ εἶπε: « Ἄλλοτε ξεδιαλύνομε, ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο μας εἶναι μεγαλύτερος. Ἐννοια σου, κύριε κοχορόμυαλε! »

— « Μὲ συχωρεῖ ἡ χάρη σου, κύριε φύλακα. Τ' ὄνομά μου δὲν εἶναι Κοχορόμυαλος, παρὰ Καμαρωτός. Ἐτσι μὲ φωνάζει ἡ κυρία μου· γιατί εἶμαι τὸ καμάρι τοῦ σπιτιοῦ. Ἐκείνη ἔχει περισσότερο μυαλὸ ἀπὸ τὴν ἀφεντιά σου ».

3. Ὁ Ἄζορ σόπασε· ὁ πετεινὸς ἄρχισε πάλι τὴν ὀμιλία του:

« Ἐλεγα λοιπόν, πὼς εἶναι καιρὸς αὐτὴ τὴ στιγμή νὰ κάμωμε ὅ,τι ἀποφασίσαμε ἄλλοτε. Τ' ἀφεντικά μας ὄλα λείπουν. Αὐτὸ τὸ βεβαιώθηκα καὶ ὁ ἴδιος. Καὶ θὰ λείπουν, φαίνεται, ἀρκετὲς ὧρες· γιατί ἔχουν κλείσει ὄλες τὶς πόρτες καὶ τὰ παράθυρα. Καιρὸς λοιπόν νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ νὰ λευθερωθοῦμε ἀπὸ τὰ βάσανα ».

— « Μάλιστα, μάλιστα! νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε! » φώναξαν τότε ὄλα τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του. (2)

Ὁ Καμαρωτός, τὸ καμάρι τοῦ σπιτιοῦ
τοῦ κῦρ Μαλάμου.

§ 4. Τὰ παράπονά τους.

1.— « Ποιὰ εἶναι αὐτὰ τὰ βάσανά μας, πού δὲν τὰ ξέρω ἐγώ; δέ μου τὰ λέτε, παρακαλῶ, κύριε Καμαρωτέ; » πετάχτηκε πάλι ὁ σκύλος.

— « Ποιὸς ἀπὸ μᾶς δὲν ὑποφέρει ἐξ αἰτίας τοῦ ἀφέντη μας, κύριε Ἀζόρ; » ἀπάντησε ὁ χοῖρος. « Δὲ μὲ κρατεῖ ἐμένα πάντα κλεισμένο πότε στὸ λάκκο καὶ πότε στὴν αὐλή; Τόσες φορές θέλησα νὰ βγῶ ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα αὐτή, γιὰ νὰ καθαρίσω τὸ δρόμο ἀπὸ τὶς φλοῦδες, κι ἐκεῖνος μ' ἐμποδίζει. Μικρὸ βάσανο τὸ θεωρεῖς αὐτό; »

2.— « Ἐμᾶς — πετάχτηκαν τότε ἡ γῆνα καὶ ἡ πάπια μαζί — πού μᾶς ἔχει μιά

γουρνίτσα τόση δά, και δὲ βρίσκομε οὔτε ἓνα σκουληκάκι νὰ φάμε; Γιατί δὲ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ κατεβαίνομε κάθε μέρα κάτω στο ποτάμι, νὰ παίρνωμε ἐκεῖ ὅπως πρέπει τὸ λουτρό μας, και νὰ βρίσκομε ὅ,τι θέλει ἡ καρδιά μας;»

— «Κι ἐμᾶς δὲ μᾶς πῆρε τίς προάλλες τὰ παιδιὰ μας και τὰ πούλησε;» εἶπαν τὰ περιστέρια.

— «Μήπως και σ' ἐμᾶς δὲν κάνει τὸ ἴδιο;» πετάχτηκε τότε ἡ κατσίκα μὲ τὴν προβατίνα. «Μᾶς κουρεύει και μᾶς παίρνει κάθε χρόνο τὸ μαλλί μας· μᾶς πουλεῖ τὰ παιδιὰ μας και μᾶς ἀρμέγει κάθε μέρα τὸ γάλα μας».

— «Μού! μού!» μούγκρισε τότε ἡ ἀγελάδα. Μὲ αὐτὸ ἤθελε νὰ πῆ: «Τὸ ἴδιο κάνει και σὲ μένα, τὸ ἴδιο».

Ἔστερα ἄρχισαν νὰ λένε τὰ παράπονά τους και τὰ μεγαλύτερα ζῶα, ὁ γαῖδαρος, τὸ ἄλογο, τὸ μουλάρι και τὸ βόδι. Γιατί ὁ κύριός τους τὰ ζέβει στο ἀμάξι, στο κάρο και στο ἀλέτρι· γιατί τὰ φορτώνει και τὰ καβαλικεύει, και γιατί τὰ κλείνει στο στάβλο και δὲν τὰ ἐπιτρέπει νὰ πᾶνε ὅπου θέλουν· και ἄλλα πολλά.

3.— « Καὶ τοῦ λόγου σου τί παράπονα ἔχεις, κύριε κόκορα; » ρώτησε ὁ σκύλος. « Ἐγὼ δὲν ξέρω νὰ σοῦ βάζῃ ὁ ἀφέντης μας νὰ κάνῃς καμιά δουλειά ».

— « Ἐγὼ δὲν τοῦ κάνω δουλειά; Εἶσαι πολὺ γελασμένος, κύριε φύλακα » ἀπάντησε ὁ πετεινός, χωρὶς νὰ καταδεχτῆ νὰ τὸν κοιτάξῃ. « Δὲν τοῦ φωνάζω τῆ νύχτα τίς ὥρες; Δὲν τοῦ φυλάω καὶ δὲν τοῦ ὀδηγῶ τίς κότες του; » Ἐπειτα γύρισε κατὰ τίς κότες καὶ εἶπε αὐστηρά: « Ἐ, σεῖς αὐτοῦ, δὲ μιλεῖτε; Δὲ σᾶς ὀδηγῶ καὶ δὲ σᾶς φυλάω ὅπως πρέπει; »

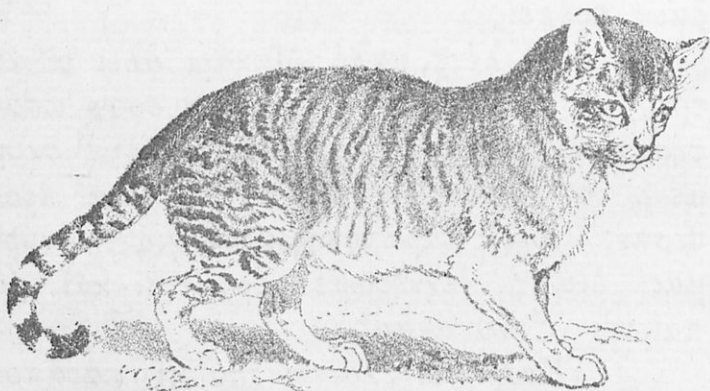
— « Τί λέτε, καλέ; Μακάρι ὅλοι οἱ ἄντρες νὰ ἦταν, σὰν τὴν ἀφεντιά σου » ἀπάντησαν ἐκεῖνες, μ' ἓνα στόμα καὶ μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι καὶ οἱ δύο. Ὑστερα πρόσθεσαν: « Ἐμεῖς παραπονιόμαστε γιὰ τὴν κυρία μας. Μόλις γεννήσωμε, ἔρχεται καὶ μᾶς παίρνει τ' αὐγά μας ».

— « Καλὰ οἱ κότες· ἐσὺ τί παράπονο ἔχεις γιὰ τὸν ἀφεντικό μας; » ρώτησε πάλι ὁ σκύλος.

— « Ἐγὼ; ἐγὼ; ἐγὼ νὰ μὴν ἔχω γι' αὐτὸν παράπονο ἀπάντησε, ὁ πετεινός, πού μὲ περιφρονεῖ τόσο; Δὲ μ' ἀφήνει μονάχα μὲ δυὸ κότες; Δὲν ἀξίζω ἐγὼ ἴσα μὲ τὸν

Ἄσπrouδh, τὸ γείτονά μας; ἐκεῖνον, ποῦ τόσες φορές τὸν νίκησα; Ἐκεῖνου δὲν τοῦ ἔχει ὁ κύριός του τόσες κότες, ὅσα δάχτυλα ἔχω καὶ στὰ δύο μου τὰ πόδια; Κι ἐμένα μ' ἀρῆνει μονάχα μὲ δύο; Δὲν εἶναι αὐτὸ ἡ μεγαλύτερη περιφρόνηση γιὰ ἕναν πετεινό, σὰν κι ἐμένα;» Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τεντώνει τὴ μιὰ φτερούγα του, σκύβει τὸ κεφάλι καὶ κάνει μιὰ γύρα μπροστὰ σὲ ὅλα τὰ ζῶα.

4. — « Νιάου, νιάου, νιάου! » ἀκούστηκε τότε, μόλις ἔπαψε νὰ κοχορίζῃ ὁ πετεινός.

« Δὲν ἔχω γιὰ τὸν κύριο, ἔχω ὁμως γιὰ τὴν κυρία μου ».

— « Τί; ἔχεις καὶ σὺ παράπονα, κυρὰ Ψιφίνα; » ρώτησε ὁ σκύλος μὲ ἀπορία.

— « Δὲν ἔχω γιὰ τὸν κύριο, ἔχω ὁμως γιὰ τὴν κυρία μας » νιαούρισε ἀμέσως ἡ

γάτα. «Ξέρεις τί μεγάλο καλό τῆς κάνω μέρα νύχτα. Καί ὅμως δὲ μ' ἀφήνει ποτὲ νὰ ζυγώσω στὴν πιατέλα μὲ τὸ φαῖ καὶ νὰ τὴ γλείψω λιγάκι. Προχτὲς γιατί πῆρα κι ἐγὼ ἓνα ψαράκι, μὲ κυνήγησε μὲ τὴν παντούφλα. Ὑποφέρεται αὐτό;» (1)

§ 5. Τί λέει καὶ τί κάνει ὁ σκύλος;

1. Ἡ γάτα τελείωσε νιαουρίζοντας. Ὁ σκύλος τότε κούνησε τὸ κεφάλι, ἀνοιξε τὸ μεγάλο στόμα καὶ γάβγισε: «Γι' αὐτὸ λοιπὸν μὲ ξύπνησες, κύριε κόκορα; Ν' ἀκούσω αὐτὰ τὰ ἀνόητα παράπονά σας; Χά, χά, χά, χά! Ὁ καθένας μὲ τὸ παράπονό του! Καὶ τί παράπονα! Ὁ ἓνας, γιατί δὲν τοῦ ἐπιτρέπει ὁ κύριος νὰ φάη τ' ἀποφάγια τοῦ δρόμου! Ἡ φιλενάδα μου ἀπ' ἐδῶ, γιατί τὴν ἐμποδίζει ἡ κυρία νὰ πειράζη τὸ φαῖ καὶ νὰ τῆς ἀρπάζη τὰ φάρια! Τοῦ λόγου του, γιατί δὲν τοῦ δίνουν ἓνα κοπάδι κότες! Σάμπως ρώτησε νὰ μάθη, πόσο ἔχει τὸ κριθάρι καὶ τὸ καλαμπόκι; Οἱ κυράδες ἀπὸ κεῖ, γιατί δὲν τὶς ἀφήνουν τὸ καλοκαίρι μὲ τὰ μαλλιά τους, γιὰ νὰ καψώνουν πιὸ πολὺ...»

2.— «Τοῦ λόγου σου, κύριε φύλακα, δὲν ἔχεις κανένα παράπονο οὔτε γιὰ τὸν κύριο οὔτε γιὰ τὴν κυρία;» ἔκοψε τότε τὴν ὁμιλία καὶ ρώτησε μὲ ἀπορία ἢ κατσίκα.

— «Κανένα, κυρὰ Κανέλα» ἀπάντησε ὁ σκύλος. «Εἶμαι πάρα πολὺ εὐχαριστημένος καὶ μὲ τοὺς δυό, καὶ περισσότερο μὲ τὰ παιδιὰ τους».

— «Βέβαια, νιαούρισε τότε ἡ γάτα, εἶναι εὐχαριστημένος μὲ τὰ κόκκαλα πού τοῦ πετοῦν, ἐνῶ ὅλη τὴ νύχτα μάτι δὲν κλείνει, γιὰ νὰ φυλάῃ τ' ἀφεντικά. Ἐκεῖνοι καλοκοιμοῦνται στὰ μαλακὰ κρεβάτια τους, καὶ αὐτὸς γυρίζει στὴν αὐλή».

— «Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειὰ τοῦ σκύλου, κυρὰ Ψιφίνα· ὅπως καὶ ἡ δική σου, νὰ καθαρίζῃς τὸ σπίτι ἀπὸ τὰ ποντίκια. Ὅσο γιὰ τὰ κόκκαλα πού μὲ περιγελάς, καὶ πέτρες νὰ μοῦ δώσουν τ' ἀφεντικά μου, θὰ τὶς φάω».

3.— «Ὅστε τοῦ λόγου σου δὲ συμφωνεῖς στὴν ἀπόφασή μας;» πικρατήρησε ἡ Περδίκω ἢ ἀγελάδα.

— «Ποιὰ δηλαδή;» ρώτησε ὁ σκύλος.

— «Νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ

ἀφεντικοῦ μας, καὶ νὰ ζήσωμε ἐλεύθεροι ὅπου κι ὅπως θέλει ὁ καθένας μας».

— « Ὁχι, ὄχι, συντρόφισσα! Δὲ συμφωνῶ διόλου μὲ τὴ γνώμη σας αὐτή. Ἐδῶ δὲν εἶμαι σκλαβωμένος. Ἄν θέλω, φεύγω. Μὰ γιὰ ποιὸ λόγο νὰ φύγω; Βέβαια τοὺς δουλεύω· μὰ μήπως κι ἐκεῖνοι δὲ φροντίζουν γιὰ μέ; Πρωί, μεσημέρι, βράδυ, λίγο πολύ, κάτι βρίσκω καὶ τρώγω ἀπὸ τὰ χέρια τους. Ὅταν κρυώνω τὸ χειμῶνα, πάντα θὰ μοῦ στρώσουν ἓνα ζεστό στρωσίδι. Ὅταν μὲ κολλήσουν τσιμπούρια, πάντα θὰ μοῦ τὰ καθαρίσουν τὰ ἀφεντικά μου. Καὶ ὅταν ἀρρωστήσω, πάντα θὰ φροντίσουν νὰ μὲ κάμουν καλά· καὶ κάποτε νὰ μὲ πᾶνε καὶ στὸ γιατρό. Τὰ παιδιά τους πάλι μ' ἀγαποῦν πολὺ. Ἄπ' ὅ,τι τρῶνε μοῦ δίνουν κι ἐμένα, καὶ πάντα καταδέχονται νὰ παίξουν μαζί μου. Τί ἄλλο θέλω; Μήπως ὅμως καὶ γιὰ σᾶς δὲ φροντίζουν τόσο; Ξεχνᾶτε ὅμως ὅσα καλά σᾶς κάνουν τ' ἀφεντικά μας, καὶ μόνο θυμᾶστε τὸ τί τοὺς κάνετε ἐσεῖς, Χαίρετε! Πρέπει νὰ πάω νὰ κοιμηθῶ. Πρέπει νὰ πάρω δύναμη γιὰ τὴν ἐρχόμενη νύχτα ».

Εἶπε αὐτά, κι ἀμέσως ἔφυγε ὁ σκύλος. Πῆγε καὶ ξαπλώθηκε στὸ πλατύσκαλο τοῦ σπιτιοῦ· στὴν ταχτική του θέση.

§ 6. "Εξω από τὸ σπίτι.

1. Τότε χλιμίντρισε καὶ ὁ Ντορής, τὸ ὠραῖο κοκκινωπὸ ἄλογο τοῦ σπιτιοῦ, καὶ εἶπε ἀποφασιστικά: « Ἐμπρός, σύντροφοι! Ὅ,τι ἀποφασίσαμε νὰ τὸ κάμωμε. Τὸ σκύλο θ' ἀκούσωμε; Γρήγορα νὰ φύγωμε καὶ νὰ λευθερωθοῦμε. Εἶναι εὐκαιρία ».

— « Ἡ ἐξώπορτα ὅμως εἶναι κλειστή, ξάδερφε » παρατήρησε ὁ Καφαλός, ὁ γαῖδαρος μὲ τὶς καφαλὲς τρίχες του· κι ἔδειξε μὲ τὰ μεγάλα αὐτιά του κατὰ τὴν ἐξώπορτα.

— « Γι' αὐτὸ χολοσκὰς, σύντροφε; » μούγκρισε τὸ βόδι, ὁ Μελίσσης. Καὶ δίνει μιὰ κουτουλιά καὶ τὴν ἀνοίγει διάπλατα.

2. — « Χί χι χι! » ἔκαμε ἡ Χιόνα ἢ χῆνα· καὶ κοίταξε μὲ θαυμασμὸ τὸ βόδι. Ὅστερα σήκωσε ψηλὰ τὸ μακρὸ λαιμό της καὶ χιχί-

νισε δυνατά: «Μὲ τέτοιον ἀρχηγὸ δὲ φοβούμαστε κανένα».

— «Αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε» χλιμίντρισε τὸ ἄλογο· γιατί τοῦ κακοφάνηκαν τὰ λόγια τῆς χήνας.

Καὶ στὸν πετεινὸ ὅμως δὲν ἄρεσε ἡ γνώμη τῆς χήνας. Γι' αὐτὸ γύρισε καὶ τῆς εἶπε: «Ἀρχηγὸς χωρὶς κόκκινη κορώννα στὸ κεφάλι, καὶ χωρὶς γυριστὰ φτερὰ στὴν οὐρὰ γίνεται καμιὰ φορά, ἀνόητη;»

3. Τότε ἄρχισαν τὰ ζῶα νὰ βγαίνουν ἔξω. Πρῶτο βγῆκε τὸ βόδι. Ἡ πόρτα ἦταν κάπως χαμηλὴ· γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε νὰ σκύψη λίγο.

Ὑστερα ἐρχόταν τὸ μουλάρι, ὁ Πεισματάς, ὅπως τὸ φώναζε ὁ κύριός του. Ὁ Καμαρωτὸς ὅμως, ὁ κοντούλης καὶ μικροκαμωμένος πετεινός, ἔτρεξε, προσπέρασε καὶ εἶπε: «Μὲ τὴ σειρά, σύντροφε. Πρῶτα οἱ μεγαλύτεροι κι ὕστερα οἱ μικρότεροι». Καὶ ἀμέσως ἐσκύψε καὶ πέρασε τὴν ἐξώπορτα! Ὁ Πεισματάς, ἀντὶ νὰ πεισμώση, γέλασε — πρώτη φορά στὴ ζωὴ του — ...

4. Σὲ λίγο βρέθηκαν ὅλα ἔξω κι ἀπὸ τὸ πίσω μέρος τοῦ σπιτιοῦ.

— « Εἶμαστε ὅλοι ; » ρώτησε τὸ βόδι.

— « Ὅλοι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ σκύλο κι ἀπὸ τὴ γάτα » ἀποκρίθηκε ὁ Καψαλός, ὁ γαῖδαρος.

— « Μὲ συχωρεῖς, φίλε μου. Ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ· ὁ σκύλος μονάχα λείπει. Ἐτρεξα αὐτὴ τὴ στιγμή καὶ τοῦ τὸ ξαναεἶπα· καὶ ξέρετε, τί μοῦ ἀπάντησε ; « ὦρα σας καλή ! μὰ γρήγορα θὰ μετανοιώσετε »· καὶ γύρισε ἀπὸ τὸ ἄλλο πλευρό ».

— « Τί κουτός ! » κοχόρισε ὁ πετεινός.

— « Κρίμα ! » βέλαξε σιγανὰ ἡ προβατίνα. « Θὰ μᾶς ἦταν χρήσιμος σύντροφος ».

§ 7. Ἡ πρώτη φιλονεικία.

1. « Καὶ τώρα γιὰ ποῦ θὰ πάμε ; » ρώτησε ὁ Καψαλός.

— « Ὁ καθένας ὅπου θέλει. Δὲν εἶμαστε ἐλεύθεροι ; Γι' αὐτὸ δὲ φύγαμε ἀπὸ τὸν ἀφεντικό μας ; » ἀποκρίθηκε ἀμέσως τὸ γουρούνι. ὁ Παστρικός, ὅπως τὸ φώναζαν κοροϊδευτικὰ οἱ σπιτικοί.

— « Εἶμαστε χαμένοι, ἂν κάμωμε αὐτὸ ποῦ λέει ὁ σύντροφός μας » ἀπάντησε ὁ γαῖδαρος· καὶ κούνησε τὸ μεγάλο κεφάλι του. « Ἐνα ἕνα θὰ μᾶς πιάση πολὺ εὐκολα ὁ κύριός μας, καὶ θὰ μᾶς βάλῃ πάλι στὸ ζυγό. Ἄν θέλωμε νὰ γλιτώσωμε ἀπὸ τὰ χέρια του, πρέπει

πρώτα νὰ φύγωμε τὸ γρηγορώτερο ἀπ' ἐδῶ, κι ὕστε-
ρα νὰ μὴν ξεχωρίσωμε ὁ ἓνας ἀπὸ τὸν ἄλλο ».

— « Πολὺ σωστά » χλιμίντρισε ὁ Ντορῆς.

— « Αὐτὸ θὰ γίνη ! » μούγκρισε προσταχτικὰ τὸ
βόδι. « Ὅποιος δὲ θ' ἀκούσῃ, θὰ ἔχη νὰ λογαριαστῇ
μὲ τὰ κέρατά μου ».

2. Ὅλα τὰ ζῶα ἔσκυψαν τὸ κεφάλι ἀπὸ φόβο.
Μόνο ὁ Ντορῆς τὸ σήκωσε πιὸ ψηλά, κοίταξε ἀ-
φοβα κατὰ τὸ βόδι καὶ χλιμίντρισε : « Ἄφησε τίς
φοβέρες, παρακαλῶ, σύντροφε. Προσταγές δὲ δέχο-
μαι ἀπὸ κανένα. Δὲ φεύγω ἀπὸ τὸ σπίτι, γιὰ ν' ἀλ-
λάξω ἀφέντη, παρὰ γιὰ νὰ λευθερωθῶ ἀπὸ ἀφέντες.
Εἶναι σωστὴ ἡ γνώμη τοῦ ξαδέρφου μου, γι' αὐτὸ
πρέπει νὰ γίνη· ὄχι γιὰτὶ τὸ θέλω ἐγὼ ἢ τοῦ λόγου
σου ».

— « Βέβαια, βέβαια ! » φώναξαν μ' ἓνα στόμα ὅλα
τὰ ζῶα, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του.

§ 8. Η γνώμη τοῦ Καφαλοῦ.

1. Τὸ βόδι δὲν ἀντιμίλησε, μονάχα ρώτησε :

« Καὶ κατὰ ποῦ θὰ πᾶμε ; »

— « Ἐγὼ λέω νὰ σκορπιστοῦμε στοὺς δρόμους τῆς πόλης, καὶ κατὰ τὸ μεσημέρι ν' ἀνταμωθοῦμε ὅλοι κάτω στὸ γιालό » εἶπε ἡ Κανέλα, ἡ κατσίκια, μὲ τὶς κανελιές τὶς τρίχες. Τὸ εἶπε αὐτό, γιατί εἶχε μεγάλη ὄρεξη νὰ γυρίσῃ στὴν πόλη.

— « Ὁχι ! » εἶπε ὁ γάϊδαρος. « Ἀν κάμωμε αὐτό, γρήγορα θὰ πιαστοῦμε καὶ θὰ κλειστοῦμε πάλι, ξέρετε ποῦ ! Καὶ μέσα στὴν πόλη καὶ κάτω στὸ γιालό εἶναι πολλοὶ ἄνθρωποι, φίλοι τοῦ ἀφεντικοῦ μας. Ἄδύνατο νὰ μὴ μᾶς γνωρίσῃ κανένας ἀπ' αὐτούς... Ἐπειτα μπορεῖ νὰ μᾶς ἰδοῦν οἱ ἀστυφύλακες καὶ νὰ μᾶς πιάσουν.

» Ἐέχασε, βλέπω ἡ συντρόφισσα τί πάθαμε πέρσι οἱ δύο μας..... Μᾶς ἔπιασαν οἱ ἀγροφύλακες σὲ ξένο ἀμπέλι, μᾶς πῆγαν στὴ φυλακή, πλέρωσε κι ὁ ἀφεντικός μας πρόστιμο..... »

2.— « Λοιπὸν ποῦ λέτε νὰ πᾶμε ; » ρώτησε ἡ Περδίκω, ἡ ἀγελάδα, μὲ τὸ παρδαλὸ τὸ τρίχωμα.

— « Πρῶτα ἄς ξεμακρύνωμε λίγο ἀπ' ἐδῶ. Ὅ,τι λέμε ἐμεῖς τὸ ἀκούει ὁ Ἄζορ. Τὸν βλέπετε : Εἶναι πίσω ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα καὶ μᾶς κοιτάζει, ποῦ θὰ πᾶμε καὶ τί θὰ κάμωμε » ψιθύρισαν τὰ περιστέρια.

Καὶ ἦταν ἀλήθεια. Ὁ Ἄζορ ἦταν πίσω ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἰδῇ καὶ ν' ἀκούσῃ, τί θὰ κάμουν τὰ ἄλλα ζῶα. Εἶχε τὸ σκοπὸ του.

Τὰ ζῶα ἀναγκάστηκαν νὰ ξεμακρύνουν λίγο. Ὁ γάϊδαρος τότε ξανάρχισε τὴν ὁμιλία :

3. « Ἡ γνώμη μου, σύντροφοι, εἶναι νὰ κάμωθουμε τάχα πῶς κατεβαίνομε στὴν πόλη, γιὰ νὰ μὴ μᾶς καταλάβῃ ὁ σκύλος. Ὑστερα ὅμως ἀπὸ τὸν πρῶτο δρόμο πρέπει ἀμέσως νὰ γυρίσωμε καὶ νὰ τραβήξωμε κατὰ κείνο τὸ ψήλωμα—κι ἔδειξε ἓνα λόφο πάνω ἀπὸ τὴν πόλη—. Ὡς τὴν κορφή του ὁ δρόμος δὲν εἶναι διόλου περαστικός· κι ἀπὸ πίσω του πολὺ γρήγορα κατεβαίνει κανεὶς στὸ Ἐρημο ἀκρογιαλὶ. Ἐκεῖ πάλι ψυχὴ δὲ βρίσκεται. Πέρασα πολλὰς φορές μὲ τὸν κύριο καὶ τὰ ξέρω αὐτὰ τὰ μέρη καλά. Ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα πᾶμε ὅπου θέλομε ὕστερα, χωρὶς νὰ μᾶς πάρῃ μυρουδιὰ κανέννας. Αὐτὸ πρέπει νὰ κάμωμε ».

— « Σύμφωνοι, σύμφωνοι ! » φώναξαν ὅλα, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του.

4. Τὸ ἄλογο τότε χλιμίντρισε σιγὰ στὸ κῦτὶ τοῦ μουλαριοῦ :

« Δὲ φανταζόμουν πῶς θὰ ἦταν τόσο μυαλωμένος ὁ ξάδερφός μας ».

— « Ὅλη ἡ γενιά μας εἶναι ἔξυπνη » ἀποκρίθηκε τὸ μουλάρι.

§ 9. Στὸ δρόμο² στὸν 'Αἷ Λιά.

1. Τὰ ζῶα ἔκαμαν ὅ,τι τοὺς συμβούλεψε ὁ Κα-
φαλός. Καμώθηκαν πῶς κατεβαίνουν κατὰ τὴν πό-
λη. Στὸν πρῶτο δρόμο ὅμως ἔστριψαν καὶ τράβη-
ξαν κατὰ τὴν κορφή τοῦ λόφου.

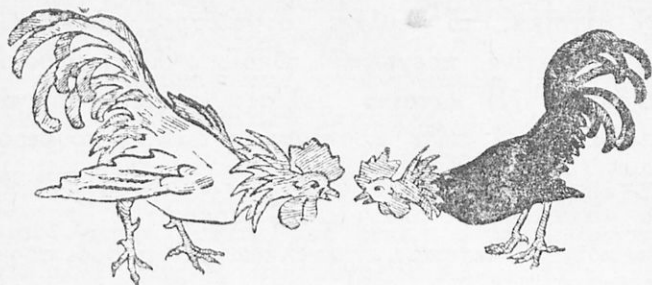
Ὁ Ἄζδρ γελάστηκε. Πίστεψε πῶς πραγματικά
τὰ ζῶα θὰ κατεβοῦν στὴν πόλη. Γι' αὐτὸ εἶπε μέ-
σα του : « Ἐννοια σας ! κι ὡς τὸ μεσημέρι ἐδῶ
θὰ εἰστε φερμένα ». Κι ἄρχισε νὰ γυρίζῃ πότε στὴν
αὐλὴ καὶ πότε στοὺς στάβλους καὶ στὰ κοτέτσια.

2. Τὸ σπίτι τοῦ κῦρ Μαλάμου βρισκόταν στὴν
ἄκρη τῆς μικρῆς πόλης. Πίσω ἀπ' αὐτὸ ἄρχιζε ὁ
ἀνήφορος τοῦ λόφου. Ἐνας στενὸς δρομάκος, ἕνα
μονοπάτι, σὰν κορδέλα γυριστό, ἔφερνε στὴν κορφή
του. Τὰ πλάγια του ἦταν γυμνά καὶ λαμποκοποῦσαν
ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Στὴν κορφή του μόνο φαι-
νόταν ἕνα ἐκκλησάκι, τριγυρισμένο ἀπὸ δέντρα.

Ἦταν ὁ 'Αἷ Λιάς, τὸ ἐξωκλήσι τῆς μικρῆς πόλης.

3. Ὁ δρόμος ἦταν ἐρημικός. Μονάχα κάμποσες
κότες σκάλιζαν λίγο παραπέρα σ' ἕνα μεγάλο σωρὸ
κοπριάς. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ προσπέρασαν, μὰ δὲν
πρόσεξαν οὔτε τίς κότες οὔτε τὸν κοκκινόμαυρο πε-
τεινό τους. Μονάχα ὁ Παστριχὸς καὶ ὁ Καμαρωτὸς
ἀμέσως ἔτρεξαν κατὰ κεῖ· ὁ ἕνας γιὰ νὰ βρῇ τίποτε
νὰ φάῃ, κι ὁ ἄλλος γιὰ νὰ πιαστῇ μὲ τὸν κοκκινό-
μαυρο πετεινό.

Χίμησε καταπάνω του κι ἀμέσως πιάστηκαν
Οἱ κότες ξαφνίστηκαν κι ἄρχισαν νὰ κακαρίζουν.

4. Τὸ βόδι ἐρχόταν ἀπὸ πίσω. Εἶδε ὅλα αὐτὰ καὶ θύμωσε. Χιμᾶ καταπάνω στοὺς δυὸ συντρόφους του, καὶ μὲ κατεβασμένο τὸ κεφάλι τοὺς λέει :

« Δὲ ντρέπεστε κι οἱ δυὸ σας : Καιρὸς γιὰ τέτοιες δουλειές εἶναι τώρα : »

Ὁ Καμαρωτὸς φοβήθηκε. Ἄφησε τὴ μάχη καὶ σιγὰ σιγὰ ξεμάκρυνε.

Ὁ Παστρικὸς ὅμως δὲν τὸ κουνοῦσε ἀπὸ τὴ θέση του. Βρῆκε χοντρά σκουλήκια μέσα στὴν κοπριά. Γι' αὐτὸ ἔχωνε ὀλοένα πιὸ βαθιὰ τὴ μούρη του στὸ σωρό.

Τὸ βόδι δὲ βαστάχτηκε. Τοῦ δίνει μιὰ ἀλαφριά κουτουλιά καὶ τὸν κατρακυλᾷ ὡς τὴ ρίζα τοῦ λόφου. Ὑστερα ἐξακολουθεῖ τὸ δρόμο του.

Ὁ χοῖρος πόνεσε, μὰ δὲ γούρλισε διόλου. Κατάλαβε τὸ σφάλμα του καὶ σώπαινε, καθὼς ἀνέβαινε τὸν ἀνήφορο.

5 Τὰ ζῶα ἐξακολουθοῦν ὀλοένα ν' ἀνεβαίνουν, τὸ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο. Σχηματίζουν μιὰ κορδελωτὴ μακριὰ γραμμὴ, μὲ τὴν κατσίκα ἐμπρὸς καὶ τὴν πάπια πίσω πίσω.

Ἡ κατσίκα, τὸ μουλάρι, ὁ γάϊδαρος, τὸ ἄλογο καὶ ἡ προβατίνα προχωροῦν εὐκολα. Οὔτε νιώθουν τὸν ἀνήφορο. Ἡ κατσίκα μάλιστα πετιέται συχνὰ δεξιὰ κι ἀριστερά· πότε νὰ τσιμπήσῃ κανένα τρυφερὸ βλαστάρι· πότε νὰ παρατηρήσῃ τί ἔχει μέσα του τὸ καθένα λακκάκι τῆς πλαγιᾶς τοῦ λόφου.

Οἱ κότες, ὁ πετεινός, ἡ ἀγγελίδα καὶ τὸ βόδι προχωροῦν· πάντα ὅμως μὲ δυσκολία κι ὀλοένα κοντανασαίνουν.

Ὁ χοῖρος, ἡ χῆνα καὶ ἡ πάπια μένουν τελευταῖοι. Δυσκολεύονται πολὺ ν' ἀκολουθήσουν τοὺς συντρόφους τους. Προχωροῦν, μὰ πάντα τρικλίζουν δεξιὰ κι ἀριστερά. Κάθε λίγο σταματοῦν, κάθονται καὶ ξεκουράζονται. Ἡ πάπια μάλιστα ἀκούεται συχνὰ νὰ φωνάζῃ : « Πά, πά, πά, πά, πά ! » Δηλαδή : « Τί εἶναι αὐτό ; κοντεύει νὰ βγῆ ἡ ψυχὴ μου ! »

6. Ἄκουσε τίς φωνές τῆς πάπιας ἡ κατσίκα καὶ κατάλαβε τί τρέχει. Μὲ δυὸ τρία πηδήματα φτάνει στὴν προβατίνα καὶ τῆς λέει : « Πᾶμε νὰ βοηθήσωμε τίς καημένες τίς συντρόφισσές μας, τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα. Δὲ μποροῦν νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν καὶ θὰ μείνουν στὸ δρόμο ».

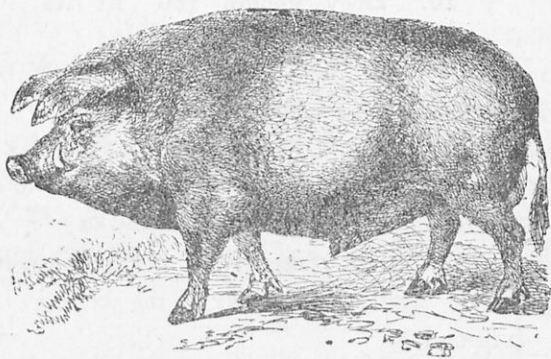
— « Ἐρχομαι, μὰ δὲν καταλαβαίνω πῶς θὰ μπορέσωμε νὰ τίς βοηθήσωμε » εἶπε ἡ προβατίνα· κι ἀκολούθησε τὴν κατσίκα.

Σὲ λίγο κατηφόρισαν ὡς ἐκεῖ. « Γονάτισε ! » λέει τότε στὴν προβατίνα ἡ κατσίκα. « Κι ἐσύ, κυρὰ Πιπίνα, λέει στὴν πάπια, σκαρφάλωσε ἀπάνω στὴ ράχη τῆς συντρόφισσας καὶ χῶσε τὰ πόδια μέσα στὰ μαλλιά της. Κάμε τὸ ἴδιο, κυρὰ Χιόνα, στὴ ράχη

τῆ δική μου. Θὰ μπορέσωμε, πιστεύω, νὰ σᾶς ἀνεβάσωμε ὡς τὴν κορφή τοῦ λόφου ».

—« Εὐχαριστοῦμε, κυρά Κανέλα ! » χιχίνισε ἡ Χιόνα· κι ἀνέβηκε στὴ ράχη της.

7. Ὁ Παστρικὸς τὰ εἶδε αὐτὰ καὶ ζήλεψε. Γούρλισε λοιπὸν δυνατὰ καὶ εἶπε : « Δὲ βρίσκεται καὶ γιὰ μένα κανένας πονόψυχος ; » Καὶ κοίταξε κατὰ τὸ βόδι καὶ τὴν ἀγελάδα.

« Δὲ βρίσκεται καὶ γιὰ μένα κανένας πονόψυχος ; »

—« Ποιὸς μπορεῖ νὰ σέ δεχτῆ στὴ ράχη του μέ τόσα πάχια, κύρ Παστρικέ ! Ποιὸς σοῦ εἶπε νὰ τρῶς τόσο πολὺ ; » τοῦ εἶπε τὸ βόδι.

—« Σάμπως καὶ τοῦ λόγου σου, κύρ Μελίσση, καὶ ἡ ἀδερφή σου ἀπ' ἐδῶ, ἡ κυρά Περδίκω, δὲν τρώγατε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ ; » ἀπάντησε ὁ χοῖρος.

—« Ναί, τρώγαμε, δὲν τὸ ἀρνιούμαστε. Εἶχαμε ὅμως τὸ λόγο ὁ καθένας μας· ὁ ἀδερφός μου, γιὰ νὰ παίρνη δύναμη καὶ νὰ σέρνη τὸ ἀλέτρι καὶ τὴ βοῖδά-

μαξα· κι ἐγώ, γιά νά κατεβάζω ἄφθονο γάλα. Τοῦ λόγου σου ὅμως, κύρ Παστρικέ, τί τὸ ἤθελες κάθε τόσο τὸ πολὺ φαί; Βέβαια μονάχα γιά νά στοργυλεύης πιὸ πολὺ ».

Ὁ Παστρικὸς δὲν εἶχε τί νά ἀπαντήση, καὶ σώπασε.

§ 10. Στὴν κορφὴ τοῦ Ἀϊ Λιά.

1. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὅλη ἡ συντροφιά ἔφτασε στὴν κορφὴ τοῦ λόφου, ἔξω ἀπὸ τὸ ἐξωκλήσι τοῦ Ἀϊ Λιά.

Καθὼς ἔφτανε τὸ καθένα, σταματοῦσε κι ὕστερα καθόταν. Μερικὰ καὶ ξαπλώθηκαν, κατακουρασμένα καὶ λαχανιασμένα. Μονάχα ἡ Κανέλα, ἡ κατσίκια, οὔτε ξαπλώθηκε οὔτε σταμάτησε. Ἐξακολουθοῦσε νά τρέχη καὶ νά πηδᾷ ἐδῶ κι ἐκεῖ, σὰ νά μὴν ἀνέβηκε τόσο ἀνήφορο !

2. Εἶναι πρωὶ ἀκόμη. Ὁ ἥλιος ἔχει βγῆ καὶ κάνει ὅλα τὰ πράματα νά λάμπουν. Κάτω ἡ μικρὴ πόλη κολυμπᾷ μέσα στὸ φῶς του. Ἀντιφέγγουν τὰ τζάμια τῶν σπιτιῶν καὶ οἱ χρυσοὶ σταυροὶ ἀπάνω στοὺς τρούλους καὶ στὰ καμπαναριὰ τῶν ἐκκλησιῶν.

Εἰσχωρίζουν οἱ δρόμοι καὶ οἱ πλατεῖες της. Ἐκεῖνοι φαίνονται σὰ μακριὰς ἴσιες γραμμές, κι αὐτὲς σὰ μικρὰ τετράγωνα οἰκόπεδα.

Τὸ ἀεράκι φυσᾷ ἀλαφριά, χτυπᾷ στὰ ρουθούνια τῶν ζώων καὶ τὰ κάνει ν' ἀνοιγοκλείνουν γρήγορα καὶ νά τὸ ρουφοῦν ἀχόρταγα.

3. « Ά, τί ώραϊα πού εϊναι ἐδῶ ! » φωνάζει τότε ἡ Περδίκω. « Μέσα στό στάβλο ποτέ μου δέν ἀνάσνανα τόσο βαθιά, ὅσο τώρα ἐδῶ ».

— « Κι ἐγὼ ποτέ μου δέν ἔχω δεῖ τόσο καθαρά τὰ πράματα, ὅσο τὰ βλέπω αὐτὴ τῆ στιγμῆ » εἶπε ὁ χοῖρος. Καὶ σήκωσε—πρώτη φορά στὴ ζωὴ του—τὸ κεφάλι καὶ παρατηροῦσε τὸν οὐρανό.

— « Δὲ νιώθετε τὸ γιατί ; » εἶπε ὁ Ντορῆς. « Δέν καταλαβαίνετε, γιατί ἐδῶ καὶ ὁ ἀέρας καὶ τὸ φῶς εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὸν ἀέρα καὶ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ στάβλου : Ἐδῶ ὁ ἀέρας πού ἀνασαίνομε, καὶ τὸ φῶς πού μᾶς πλημμυρίζει, εἶναι ἀέρας καὶ φῶς τῆς ἐξοχῆς· δηλαδή τῆς λευθεριάς. Κι ἐκεῖ κάτω—κι ἔδειξε κατὰ τὴν πόλη—ἦταν ἀέρας καὶ φῶς τῆς σκλαβιάς μας ».

— « Ζήτω ἡ λευθεριά μας ! » φώναξαν τότε ὅλα τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του.

§ 11. Στὸ δρόμο πρὸς τὸ γιαλό

• 1. Τὰ ζῶα ξεκουράστηκαν ἀρκετά. « Κκιρὸς νὰ φεύγωμε » φώναξε τότε ὁ Καψαλός. « Ἐμπρός ! » εἶπαν καὶ τ' ἄλλα καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ Ἐρημο ἀκρογιαλί.

Πρῶτα πέταξαν τὰ περιστέρια, ὕστερα ἄρχισε νὰ προχωρῆ ἡ κατσίκα καὶ ἀκολουθοῦσαν τ' ἄλλα.

Τὸ κατέβασμα τώρα τοὺς φάνηκε εὐκολώτερο. Μονάχα ὁ Μελίσσης καὶ ἡ Περδίκω δυσκολεύτηκαν στὸν κατήφορο. Δυὸ τρεῖς φορές μάλιστα σκόνταψαν κι ἔπεσαν.

2. Στο ἴσωμα στάθηκαν λίγο. Τότε ἀκοῦν τσιτσιρίσματα. Σηκώνουν τὸ κεφάλι καὶ βλέπουν γεμάτα τὰ σύρματα τοῦ τηλεγράφου ἀπὸ χελιδόνια.

— «Ἔ, πατριῶτες! γιὰ ποῦ μὲ τὸ καλό ;» ρωτᾶ ἡ πάπια.

— « Πᾶμε στὰ χειμαδιά μας, νὰ περάσωμε τὸ φθινόπωρο καὶ τὸ χειμῶνα. Τοῦ Σταυροῦ πέρασε· δὲν μπορούμε νὰ μείνωμε ἀκόμη πιά ἐδῶ· δὲ βρίσκομε τίποτε νὰ φᾶμε, καὶ τὸ κρῦο ἔρχισε νὰ σφίγγη. Καὶ σεῖς γιὰ ποῦ τὸ βάλατε ;» ρώτησαν πέντε ἔξι, τὰ μεγαλύτερα.

— « Ἐμεῖς φύγαμε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας. Ἡμαστέ ἐκεῖ σκλαβωμένα καὶ θελήσαμε νὰ ζήσωμε λεύθερα ἀπάντησε ἡ χῆνα.

— « Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, νὰ πετύχετε ὅ,τι ἐπιθυμεῖτε » τσιτσιρίσαν ὅλα τὰ χελιδόνια. « Χαίρετε καὶ καλὴ ἀντάμωση, ἀδέρφια μας! ». Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἀρχίζουν νὰ τραγουδοῦν λυπητερὰ αὐτὸ τὸ τραγουδάκι :

3. Ἀφήνω σῦκα καὶ σταφύλια
καὶ Σταυρὸ καὶ θημωνίτσες
κι ὅταν ἔρθω, δὲ θὰ τάβρω.....

Ἔχετε γειά, ἔχετε γειά,
πόλεις μεγάλες καὶ χωριά !
Φίτσιρι, φίτσιρι, φίτσιρι!

4. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ κατάλαβαν τὰ λόγια τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ· καὶ ὁ Καψαλὸς τότε φώναξε :
« Ἐμπρός, σύντροφοι, νὰ εὐχαριστήσωμε κι ἐμεῖς τὰ χελιδόνια! Σταθῆτε ὅλοι γύρω μου καὶ προσέξτε νὰ μὲ ἀκολουθῆτε στὸ τραγούδι ».

Τὰ ζῶα περιτριγύρισαν τὸ γαῖδαρο πρόθυμα. Τότε ἐκεῖνος σηκώνει τὸ κεφάλι, ἀνοίγει τὸ στόμα καὶ ἀρχίζει νὰ γκαρίζη. "Ἀρχισε νὰ τραγουδῇ αὐτὸ τὸ τραγουδάκι:

Δόνια, δόνια,
χελιδόνια,
ὦρα σας καλή σας,
κι ὁ Θεὸς μαζί σας!
"Αἴστε, φευγάτε,
Πάλι ἐδῶ γυρνᾶτε,
μὴ μᾶς λησμονᾶτε!

5. Τ' ἄλλα ζῶα δὲν πρόφτασαν νὰ ποῦν κι αὐτὰ τὸ τραγούδι. Τὰ χελιδόνια τρόμαξαν ἀπὸ τὴν ἀγριοφωνάρα τοῦ Καψαλοῦ. Πέταξαν στὴ στιγμή κι ἔφυγαν ἀπὸ κεῖ.....

§ 12. Κοντὰ στὴ θάλασσα.

1. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο τους. "Ἦστερ' ἀπὸ λίγο ἔστριψαν τὸ λόφο. «Ἡ θάλασσα, νά, ἡ θάλασσα!» φωνάζουν τότε τὰ περιστέρια. Σηκώνουν τ' ἄλλα ζῶα τὸ κεφάλι καὶ τί νὰ δοῦν!

"Ὡσπου φτάνουν τὰ ἴματια τους, πέρα ὡς πέρα, βλέπουν ἓνα κάμπο ἀπέραντο, ὀλόστρωτο, γυαλιστερό καὶ γαλάζιο στὸ χρῶμα. Μερικὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶχαν ξαναἰδεῖ τέτοιο πρᾶμα, καὶ κοίταζαν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα σήκωσαν τὸ λαιμό τους καὶ

ἄρχισαν νὰ τρέχουν καὶ νὰ φωνάζουν : « Ἐδῶ μάλιστα· ὄχι ἐκεῖ ψηλὰ στὸν ἀνήφορο ! ».

2. Τὰ ζῶα γέλασαν. Ἐξαφνα ἀκοῦν τὴ γάτα νὰ νικουρίζη κλαψιάρικα : « Νιάου, νιάου, νιάου ! » Γυρίζουν τὸ κεφάλι καὶ βλέπουν τὴν Ψιψίνα στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου νὰ περπατῆ προσεχτικὰ καὶ νὰ λέη : « Τί ἄθλιος δρόμος ! Ὅλο χῶματα. Δὲν ἔχει ποῦ νὰ πατήση κανεὶς· παντοῦ λερώνεται. Δὲ φτάνει αὐτό, ἔχω σήμερα καὶ τὸν ἀέρα. Μοῦ δίνει κάτι σουβλιές, σὰ νὰ μοῦ τρυπᾷ τὸ κορμί μου μὲ βελόνες..... Ἢ βρέξη, φαίνεται, καὶ ἀλίμονό μου ποῦ θὰ τρυπώσω ! » Τὰ λέει αὐτὰ κι ἀμέσως κάθεται κι ἀρχίζει νὰ λούζεται.

— « Χά, χά, χά ! » ἔκαμαν τ' ἄλλα ζῶα. « Ὑστερα ἀπὸ τέτοια λιακάδα νὰ βρέξη : Τί λές, καημένη Ψιψίνα : κοιμᾶσαι ἢ ὄνειρεύεσαι ; »

— « Ναί, ναί ! Αὐτὸ ποῦ σᾶς λέω. Δὲ μὲ γελοῦν ἐμένα οἱ τρίχες μου· θὰ ἰδῆτε. Δὲ θὰ περάση πολλὴ ὥρα καὶ θάχωμε βροχὴ καὶ δυνατὴ μάλιστα ».

— « Τί ἀνόητη ποῦ εἶναι ; » εἶπε ὁ πετεινὸς στὶς κότες του. « Θέλει νὰ μᾶς κάμη τὸν πολυῆερο καὶ τὸν Καζαμιά ! Ἄν ἦταν νὰ βρέξη, θὰ τὸ ἤξερα ἐγὼ πρῶτος ».

— « Τί λόγος, ἀφέντη ! » κακάρισαν τότε καὶ οἱ κότες μ' ἓνα στόμα καὶ μὲ σκυρμένο τὸ κεφάλι. « Ἄν ἦταν σωστό, θὰ τὸ ἤξερε ἡ ἀφεντιά σου ».

3. Σὲ λίγο φτάνουν στὸ Ἐρημο ἀκρογιαλί. Ὅλα τῶρα περπατοῦν χαρούμενα κοντὰ στὴ θάλασσα. Μονάχα ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα δὲ βασιτιοῦνται, καὶ παίρνουν

τὸ λουτρό τους μέσα γιὰ μέσα. Καὶ βουτοῦν τὸ λαιμὸ τους· καὶ πλένουν μὲ τὸ ράμφος τὰ φτερά τους· καὶ κάνουν βουτιές· καὶ πιτσιλίζουν μὲ τὶς φτεροῦγες τους ἢ μιὰ τὴν ἄλλη μὲ τὸ θαλασσινὸ νερό· καὶ τοὺς ἔρχεται νὰ τὸ ρουφήξουν ὅλο.....

« "Α, ἄ ! » φωνάζει ἡ πάπια· « αὐτὸ εἶναι λουτρό· ὄχι ἐκεῖνο τῆς γούρνας τοῦ σπιτιοῦ μὲ τὰ δυὸ δάχτυλα τοῦ νεροῦ, ἢ σὰν τῆς Ψιψίνας μὲ τὸ σάλιο ! »

— « Καὶ τί μεζέδες ! » « Ὁχι, ὄχι ὄχι ! τί μεζέδες εἶν' ἐτοῦτοι ! » χιγινίζει ἡ Χιόνα. Κι ὅλο βουτᾶ τὸ κεφάλι μέσα στὸ νερό, καὶ κάθε φορὰ χάφτει κι ἓνα φαράκι· πότε μαριδίτσα, πότε καμιὰ σαρδέλα, πότε καὶ ἄθερινό.

4. Ἀκούει αὐτὰ τὰ λόγια ὁ χοῖρος καὶ χιμᾶ ἴσια μέσα. Προχωρεῖ λίγο, ἀμέσως ὅμως ἀρχίζει νὰ γουρλίζη : « Γρού, γρού, γρού ! » Δηλαδή : « Βοήθεια, βοήθεια ! πνίγομαι ! » Εἶχε φτάσει στ' ἄπατα κι ἄρχισε νὰ βουλιάζη.

Βλέπει αὐτὰ τὸ ἄλογο, κι ἀμέσως τρέχει νὰ γλιτώσῃ τὸ σύντροφό του. Φτάνει κοντά του, μὰ δὲν ἔχει ἀπὸ ποῦ νὰ τὸν πιάσῃ. Δὲ χάνει ὅμως καιρό. Τοῦ πιάνει μὲ τὰ δόντια του τὸ ἓνα του αὐτί, κι ἀρχίζει νὰ τὸν σέρνῃ κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά.

Ὁ Παστρικὸς πονεῖ πολὺ, μὰ ποῦ νὰ φωνάξῃ ! Ὡστόσο, ὅταν βγῆκε ἀπὸ τὸ νερό, ξέχασε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ Ντορή.

5. Γελοῦν τὰ ζῶα, πειράζουν τὸ χοῖρο καὶ τοῦ λένε : « Πῶς τόπαθες αὐτό, κύρ Παστρικέ, θαλασσινὸς ἐσύ ; »

Ἐκεῖνος ὅμως, χωρὶς νὰ προσέξῃ στὰ πειράγματα,

σκύβει τὸ κεφάλι κι ἀρχίζει νὰ φάγη μὲ τὴ σειρά
ἅλα τὰ φύκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς.

Τότε ἀκούεται νὰ φωνάζη κι ὁ Καφαλός : « Κα-
θίστε πρῶτα νὰ ξεκουραστοῦμε κι ὕστερα παίρνομε
τὸ λουτρό μας ».

“Ὅλα κάθισαν, ἡ γάτα ἕμως ἀντίκοψε - και
εἶπε : « Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λές, σύντροφε : Μπάνιο
τὸ φθινόπωρο δὲν τρελάθηκα νὰ κάμω. Ἐγὼ
βλέπω τὸ νερὸ κι ἀνατριχιάζω. Ἐπειτα μπάνιο θέ-
λομε ἐμεῖς ἢ φεῖ τώρα : »

— « Πολὺ σωστά, πολὺ σωστά » εἶπε ὁ πετεινός,
οἱ κότες καὶ τὰ περιστέρια.

— « Δὲ βιάζω κανένα. Ὅποιος θέλει νὰ καθαρι-
στῆ ἀπὸ τὴ σκόνη τοῦ σπιτιοῦ, εἶναι εὐκαιρία νὰ
κάμη ἓνα λουτρό μ' αὐτὸν τὸν ὠραῖο καιρό. Μὰ πρέ-
πει πρῶτα νὰ ξεϊδρώσῃ » εἶπε ὁ Καφαλός.

— « Βέβαια, βέβαια ! » φώναξαν τὰ μεγάλα ζῶα.

6. Τὰ ζῶα καθισμένα στὴν ἀμμουδιά, κοιτοῦν
τώρα κατὰ τὴ θάλασσα.

Λίγο παραπέρα τους κολυμπᾷ ἡ πάπια καὶ ἡ χῆ-
να. Γλιστροῦν ἀπάνω στὸ νερὸ, σὰ μικρὲς βαρκούλες
δίχως κουπιά. Τὰ κουπιά τους—τὰ δυὸ πλάτια πό-
δια τους—σπρώχνουν ὀλοένα τὸ νερὸ, μὰ δὲ φαίνον-
ται. Τὸ νερὸ τρέχει δεξιὰ κι ἀριστερὰ στὸ χορμί τους,
φεύγει πίσω καὶ χαϊδεύει τίς φτεροῦγες καὶ τὸ
λαιμό τους.

Ὁ γιालός εἶναι ἔρημος. Μονάχα ἓνα κοπάδι γλά-
ροι σκίζουν τὸν ἀέρα. Πετοῦν στὸν ἥσυχο ἀέρα, καὶ
πετώντας βγάζουν κάτι ψιλές καὶ στριγγές φωνές.
Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς πέφτουν ἀπάνω στὸ νερὸ, κάτι

ἄρπάζουν ἀπὸ κεῖ καὶ πάλι ἔξανασηκώνονται ἀλαφροί, σὰν πούπουλα.

Ἀερογιαλιὰ καὶ γλάροι.

Τὰ ζῶα τοὺς βλέπουν καὶ λένε συναμεταξύ τους:
« Ἔτσι, σὰν κι αὐτὰ τὰ πουλιά, θὰ εἴμαστε κι ἐμεῖς ἐλεύθερα ἀπὸ τώρα κι ἔμπρός » καὶ χαίρονται.

7. Πέρα μακριὰ περνοῦν βάρκες μὲ φουσκωμένο κάτασπρο πᾶνι ἢ καθεμιᾶ. « Περίεργο πρᾶμα » λέει ὁ Μελίσσης. « Τέτοια πουλιὰ μ' ἓνα φτερὸ καὶ νὰ πετοῦν πάντα ἀπάνω ἀπὸ τὸ νερὸ, δὲν εἶδα ποτέ μου ὡς τώρα ».

Ὁ Καψαλὸς γελᾷ κάτω ἀπὸ τὰ πλατιά ρουθούνια του, μὰ δὲ λέει τίποτε. Ὁ Ντορῆς κουνεῖ τὸ κεφάλι, καὶ λέει μέσα του : « Καὶ θέλει νὰ μᾶς κάμη τὸν ἀρχηγό ! »

Οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ

3

« Μὰ κι ἐκεῖνη πάλι ἡ θεόρατη σταχτιά χελώ-
να, τί σοῦ λέει ; » ξαναμουγκρίζει τὸ βόδι. Καὶ δει-
χνει μὲ τὰ κέρατά του ἓνα πρᾶμα, σὰ μικρὸ βουνα-
λάκι πέρα στ' ἀνοιχτά. Φαινόταν, σὰ νὰ κολυμποῦσε.

Τὸ μουλάρι δὲ βάσταξε πιά καὶ εἶπε : « Δὲν εἶναι
χελώνα αὐτὸ πού βλέπεις, κύρ Μελίσση, παρὰ ἓνα
νησί, ἓνα ἐρημονήσι. Βγάζει καλὲς πλακόπετρες. Καὶ
τὰ πουλιὰ πού εἶπες πρωτύτερα, δὲν εἶναι παρὰ βάρ-
κες, μὲ τὸ πανί της ἢ καθεμιὰ ».

— « Καὶ ποῦ τὰ ξέρεις τοῦ λόγου σου αὐτά, κύρ
Πεισματά ; » ρώτησε μὲ θαυμασμὸ τὸ βόδι.

— « Μὲ πῆγε κάποτε ὁ κύριός μας ὡς ἐκεῖ μὲ τὴ
βάρκα, καὶ κουβάλησα ἀρκετὲς πλακόπετρες ἀπὸ ἓνα
του ψήλωμα ὡς κάτω στὸ γιालό » ἀπάντησε τὸ μου-
λάρι.

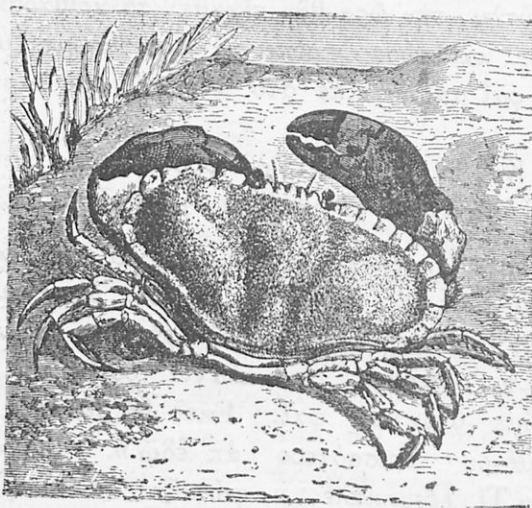
8. Ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἀκοῦν παραπέρα κάτι δυ-
νατὲς φωνές : « Γρού, γρού, γρού ! »

— « Φωνάζει ὁ Παστρικός. Κάτι θὰ ἔπαθε πάλι
ἀπὸ τὴ λαιμαργία του, στοιχηματίζω » εἶπε τότε τὸ
ἄλογο· κι ἔτρεξε κατὰ τὴ φωνή. Τὸ ἀκολούθησαν ἡ
γάτα, ὁ πετεινός, οἱ κόττες, ἡ κατσίκα καὶ τὰ περι-
στέρια. Κολυμπώντας ζύγωσαν καὶ ἡ χῆνα μὲ τὴν
πάπια.

Φτάνουν κοντὰ καὶ τί νὰ ἰδοῦν ! Ἐπὶ τὸ ἀπάνω
τὸ χεῖλι τοῦ Παστρικοῦ κρεμιόταν ἓνας κάβουρας,
πιασμένος μὲ τὴ μεγάλη του διχάλα.

Τ' ἄλλα ζῶα τρόμαξαν. Ὁ Ντορὴς ὅμως ἄφο-
βος θέλησε νὰ λευθερώσῃ τὸ χοῖρο ἀπὸ τὸν κάβου-
ρα. Μὰ δὲ μπορούσε πῶς νὰ τὸν πιάσῃ. Ὁ χοῖρος
μὲ σηκωμένο τὸ κεφάλι γούρλιζε τώρα πιὸ δυνατὰ.

Τότε ἡ χῆνα βγαίνει ἀπὸ τὸ νερό, πλησιάζει στὸ χοῖρο, ἀρπάζει μὲ τὸ μεγάλο καὶ δυνατὸ ράμφος τῆς τὸν κάβουρα, τὸν ξεκολλᾷ καὶ τὸν πετᾷ χάμω. Ὁ Ντορῆς ἀμέσως τὸν χτυπᾷ μὲ τὸ νύχι του καὶ τὸν ἀποτελειώνει.

Ὁ κάβουρας.

Βλέπει αὐτὸ ὁ χοῖρος καί, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς συντρόφους του, χιμᾷ ἔτσι μὲ τὰ αἵματα καὶ χάφτει τὸ σκοτωμένον κάβουρα!

« Εἶσαι ἓνας ἀδιόρθωτος φαγάς, σύντροφε » τοῦ εἶπε τότε ὁ Ντορῆς· καὶ τοῦ ἔστριψε τὴν πλάτη. Τὸ ἴδιον ἔκαμαν καὶ τ' ἄλλα τὰ ζῶα.

§ 13. «Προτείνω νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ».

1. Ὑστερ' ἀπὸ λίγη ὥρα τὰ μεγαλύτερα ζῶα πῆραν τὸ λουτρό τους καὶ ξαπλώθηκαν πάλι στὴν ἀμμουδιά, γιὰ νὰ στεγνώσουν.

Κόντευε μεσημέρι, κι ὅλα ἄρχισαν νὰ πεινοῦν.

« Αὐτὴν τὴν ὥρα θὰ εἶχαμε τὸ κριθαράκι μας, ξάδερφε, καὶ τώρα πρέπει νὰ φροντίσωμε μονάχοι γιὰ τὸ φαί μας » εἶπε στὸ αὐτὸ τοῦ μουλαριοῦ τὸ ἄλογο.

— « Καὶ τί πειράζει, σὰ φροντίσωμε καὶ μόνοι μας : » ἀπάντησε τὸ μουλάρι μὲ πείσμα.

2. Τότε σηκώνεται ὁ Καψαλὸς καὶ λέει σοβαρά : « Βλέπω πὼς ὅλοι πεινάσαμε, κι ἐδῶ δὲν ἔχει τίποτε νὰ φᾶμε. Γι' αὐτὸ προτείνω νὰ φύγωμε καὶ νὰ πᾶμε ἐκεῖ πέρα, σ' ἐκείνη τὴν πλαγιά τοῦ βουνοῦ. Ἐκεῖ θὰ βροῦμε ὅλοι μας φαί. Ἐκεῖ θὰ εἴμαστε καὶ ἀσφαλισμένοι περισσότερο ἀπ' ἐδῶ ».

— « Τί λές, καλέ ; » φώναξαν τότε ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα. « Ν' ἀφήσωμε τὸ ὄμορφο αὐτὸ μέρος καὶ νὰ πᾶμε τόσο μακριά ; Ποτὲ δὲ θὰ τὸ κάμωμε αὐτὸ ἐμεῖς ».

— « Ἄν σᾶς ἀρέση, μείνετε ἐδῶ » εἶπαν τ' ἄλλα ζῶα. « Ἐμεῖς δὲ θὰ σᾶς βιάσωμε νὰ ἔρθετε μαζί μας. Συλλογιστῆτε μονάχα πὼς θὰ εἴστε μόνοι σας » καὶ τραβήχτηκαν παραπέρα, γιὰ νὰ ἀποφασίσουν

3. Ἐκείνη τὴ στιγμή ἄρχισε νὰ δυναμώνη ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα νὰ κυματίζει. Στὴν ἀρχὴ τὰ κύματα ἦταν μικρά, καὶ ἡ πάπια μὲ τὴ χῆνα κουνιόνταν εὐχάριστα, μιὰ ἐδῶ καὶ μιὰ ἐκεῖ.

Σὲ λίγο ὅμως τὰ κύματα μεγάλωσαν. Γώρα ἄρχισαν νὰ φτάνουν ὡς τὴν ἀκρογιαλιά, κι ἀφρισμένα νὰ χτυποῦν τὰ βότσαλά της.

“Ἐνα ἀπ’ αὐτὰ τότε πετᾷ ἔξω τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα.

» Ποπὼ κακό !» εἶπαν μονάχα, κι ἔτρεξαν νὰ πλησιάσουν τοὺς συντρόφους τους.

§ 14. Διαλέγουν ἀρχηγό.

1. “Ἐφτασαν τὴ στιγμή πού μιλοῦσε ὁ Καφαλὸς κι ἔλεγε αὐτά : « Ἄν χωριστοῦμε καὶ ὁ καθένας μας κάνῃ ὅ,τι τοῦ ἀρέσῃ, γρήγορα θὰ καταστραφοῦμε. Γιὰ νὰ γλιτώσωμε, πρέπει νὰ εἴμαστε πάντα ἑνωμένοι. Πρέπει ἀκόμη νὰ διαλέξωμε ἀπὸ τὴ συντροφιά μας ἕναν ἀρχηγό. Αὐτὸς θὰ μᾶς ὀδηγήῃ κι ἐμεῖς θὰ τὸν ἀκοῦμε. Ἄν δὲ μᾶς ἀρέσῃ, τὸν ἀλλάζομε στὸ ἄλλο τὸ φεγγάρι καὶ βάζομε ἄλλον ».

— « Σύμφωνοι, σύμφωνοι ! » φώναξαν ὅλα τὰ ζῶα καὶ ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα μαζί. Ὁ γαῖδαρος ἐξακολούθησε :

“ Ὅποιος λοιπὸν ἀπὸ μᾶς πιστεύει πὼς ἀξίζει γιὰ ἀρχηγὸς τῆς συντροφιάς, ἄς τραβηχτῆ παραπέτρα. Ὑστερα ὅποιος ἀπὸ μᾶς προτιμᾷ κανέναν ἀπ’ αὐτούς, ἄς πάῃ νὰ σταθῆ πίσω του. Ὅποιος θάχῃ τοὺς πιὸ πολλοὺς φίλους, ἐκεῖνος θὰ γίνῃ ἀρχηγὸς μας. Δέχεστε ; »

— « Μάλιστα, μάλιστα ! » ἀπάντησαν ὅλα μαζί τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ καὶ στάθησαν νὰ ἰδοῦν ποιοὺς θὰ βγῆ γιὰ ὑποψήφιους.

2. Τότε βλέπουν νὰ ξεχωρίζει πρῶτος καὶ νὰ προχωρῆ σοβαρὸς καὶ περήφανος ὁ Καμαρωτός.

Τὴν κατσίκα τὴν ἔπιασαν γέλια, μὰ βαστάχτηκε.

Ἔστερ' ἀπὸ τὸν πετεινὸ ξεχώρισε τὸ βόδι καὶ τελευταῖο τὸ ἄλογο. Τ' ἄλλα ζῶα κοίταξαν πρῶτα τὸν καθένα ὑποψήφιο, σκέφτηκαν λίγο, καὶ ὕστερα ἄρχισαν νὰ πηγαίνουν καὶ νὰ στέκωνται, τὸ καθένα πίσω ἀπὸ τὸ ζῶο ποῦ προτιμοῦσε γιὰ ἀρχηγό.

Πίσω ἀπὸ τὸν πετεινὸ στάθηκαν μονάχα οἱ δυὸ οἱ κότες. Πίσω ἀπὸ τὸ ἄλογο στάθηκε τὸ μουλάρι καὶ ὁ γαῖδαρος· καὶ πίσω ἀπὸ τὸ βόδι ἔλα τ' ἄλλα ζῶα.

« Ὁ Μελίσσης ἀρχηγός ! » φώναξε ἀμέσως ὁ γαῖδαρος. « Ἐέρω ἀπὸ λογαριασμούς. Πῆρε τριανταεφτὰ ψήφους... ! Εἶναι φῶς φανάρι ! ».

— « Ζήτη τοῦ ἀρχηγοῦ μας ! » γούρλισε πρῶτος ὁ χοῖρος.

— « Ζήτη του, ζήτη του ! » φώναξαν καὶ τ' ἄλλα ζῶα, ποῦ εἶχαν διαλέξει τὸ βόδι γιὰ ἀρχηγό.

§ 15. Ὁ Ντορῆς φεύγει ἀπὸ τὴ συντροφιά.

1. Τοῦ Ντορῆ τοῦ κακοφάνηκε πολὺ : « Ἀκοῦς ἐκεῖ νὰ προτιμήσουν ἀπὸ μένα τὸ βόδι ! » ἔλεγε μέσσω του. Περισσότερο ὅμως δυσαρρεστήθηκε μὲ τὸ χοῖρο : « Ἐγὼ νὰ τοῦ γλιτώσω τὴ ζωὴ, κι ἐκεῖνος νὰ ξελαρυγγιστῆ πρῶτος γιὰ τὸ βόδι ! Ὁ ἀχάριστος ! Δὲ μοῦ ταιριάζει νὰ κάνω συντροφιά μὲ τέτοια ὑποκείμενα ».

Ἐπειτα χλιμίντρισε δυνατὰ : « Ὅποιος ἔχει εὐχαρίστηση, μὲ ἀκολουθεῖ. Χαίρετε ! » Ἀμολιέται

ὕστερα στὰ τέσσερα, καὶ γιὰ μιὰ στιγμή χάνεται ἀπὸ τὰ μάτια τῆς συντροφιάς του.

2. Τὸ ἄλογο πίστευε πὼς θὰ τὸν ἀκολουθοῦσαν, χωρὶς ἄλλο, οἱ δύο του ξάδερφοι. Γελάστηκε ὅμως. Γιατί, μόλις ξεμάκρυνε, ρώτησε τὸ μουλάρι τὸν Καψαλό : « Ἔ, τί λές, ξάδερφε : Πᾶμε κι ἐμεῖς κοντά του ; ».

— « Δὲν εἶναι σωστό, ξάδερφε, νὰ πᾶμε μὲ τὸν ἕνα καὶ ν' ἀφήσωμε τοὺς πολλοὺς. Ὅσο περισσότερο εἴμαστε, τόσο καλύτερο θὰ βοηθιούμαστε καὶ θὰ καλοπερνοῦμε » ἀπάντησε ὁ γάϊδαρος.

— « Καλὰ λές » εἶπε τὸ μουλάρι· καὶ παραδέχτηκε τὴ γνώμη του.

Αὐτὴ ὅμως δὲν ἦταν ἡ πραγματικὴ γνώμη τοῦ Καψαλοῦ. Ἄλλα εἶχε ἐκεῖνος στὸ νοῦ του, κι ἄλλα εἶπε στὸ μουλάρι.

Ἐκεῖνος χάρηκε, πού ἔφυγε τὸ ἄλογο. « Τώρα πού θὰ λείπη τὸ ἄλογο, ἐγὼ θὰ εἶμαι ὁ πραγματικὸς ἀρχηγὸς τῆς συντροφιάς. Ποῦ νιώθει ἀπὸ τέτοιες δουλειές τὸ χοντροκέφαλο τὸ βόδι ! Ἐγὼ θὰ τὸ συμβουλεύω καὶ θὰ κάνω ὅ,τι θέλω ».

Αὐτὰ σκεφτόταν ὁ γάϊδαρος. Τὸ μουλάρι ὅμως δὲν ὑποψιάστηκε τίς πονηριές αὐτῆς τοῦ ξαδέρφου του.

§ 16. Ὁ Καψαλὸς γραμματικὸς καὶ σύμβουλος.

1. « Καὶ τώρα ἐμπρός ! τραβᾶτε γιὰ τὴν πλαγιά τοῦ βουνοῦ » μούγκρισε δυνατὰ ὁ ἀρχηγός.

— « Μιὰ στιγμή, κύριε ἀρχηγέ » ἀντίκοψε ὁ

γάϊδαρος. « Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς πρῶτα νὰ σὲ συγχαρῶ γιὰ τὴν ἐκλογή. Ὑστερα νὰ πῶ κι ἐγὼ τὴ γνώμη μου, πῶς πρέπει νὰ περπατοῦμε ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ».

— « Ὅριστε, πέε! » εἶπε ὁ ἀρχηγός. Ὁ γάϊδαρος ἄρχισε :

— « Ἐγὼ νομίζω πῶς πρέπει νὰ περπατοῦμε μὲ τάξη. Πρῶτος βέβαια θὰ ἔπρεπε νὰ πηγαίνει ὁ ἀρχηγός. Ὁ ξάδερφός μου ὅμως ἀπ' ἐδῶ ξέρει ἀπὸ ὅλους μας καλύτερα τοὺς δρόμους. Γι' αὐτὸ ἄς πηγαίνει αὐτὸς πρῶτος κι ὁ ἀρχηγός δεύτερος. Στὴ μέση νὰ μποῦν οἱ πιὸ ἀδύνατοι σύντροφοί μας : οἱ κότες, ὁ κόκορας »

2.— « Δὲν τὸ παραδέχομαι αὐτό, ὄχι δὲ τὸ παραδέχομαι » κορόρισε δυνατὰ ὁ Καμαρωτός.

— « Σιωπή, ἐσὺ μικρούλη ! Μὴ διακόψεις τὸ μεγαλύτερό σου » τοῦ παρατήρησε ὁ ἀρχηγός. « Ἐξακολούθα, Καψαλέ ».

Ὁ πετεινὸς πῆγε νὰ σκάση ἀπὸ τὸ κακό του τότε. « Ἐγὼ μικρούλης ; » μουρμούρισε μέσα του. « Εἶμαι αὐγουστιάτικο προπέρσινο πουλί. Ἐπειτα ποιὸς ἄλλος ἔχει δυνατώτερη φωνὴ ἀπὸ μένα ; »

Ὁ γάϊδαρος ἐξακολούθησε : « Ὅριστε, μπαίνω κι ἐγὼ στὴ μέση, κύριε Καμαρωτέ· γιὰ νὰ σοῦ δείξω πῶς δὲν εἶναι καμιὰ προσβολὴ αὐτό ».

— « Καλά, ἔμπα κι ἐσὺ στὴ μέση, γιὰτι κι ἐσὺ εἶσαι φωνακλάς, σὰν τὸν πετεινό. Ἔτσι μπορεῖτε ν' ἀκούεστε κι ἀπὸ τοὺς μπροστινοὺς κι ἀπὸ τοὺς τελευταίους » εἶπε τὸ βόδι. « Πίσω πίσω ποιὸς λὲς νὰ μπῆ, Καψαλέ ; »

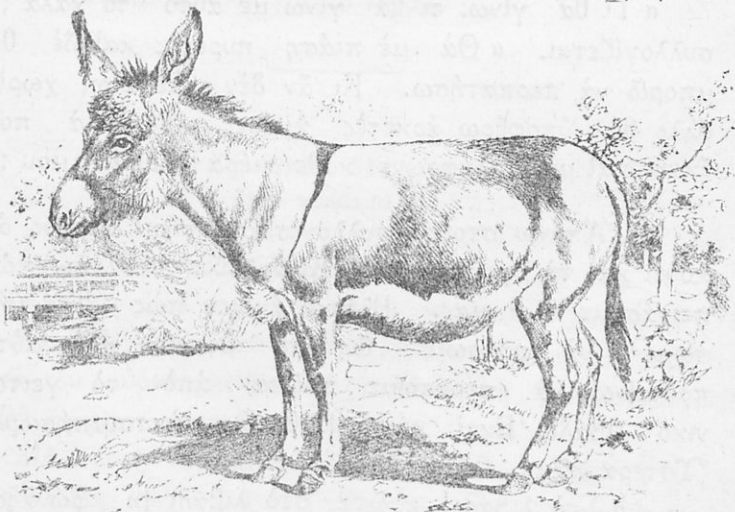
3.— « Τελευταία πρέπει νὰ ἔρχεται ἡ κυρὰ Περ-

δικω, ἢ ἀδερφή σου. Εἶναι ἢ πιὸ δυνατὴ ἀπ' ὄλους μας ὕστερα ἀπὸ λόγου σου, καὶ μπορεῖ νὰ προφυλάξῃ τοὺς ἀδύνατους συντρόφους μας » ἀπάντησε μὲ πονηριὰ ὁ γαῖδαρος. Γιατὶ ἔτσι θὰ προφυλαγόταν κι ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη.

—« Δέχομαι » εἶπε ἡ ἀγελάδα.

—« Κι ἀπὸ πάνω ἀπ' ὄλους μας, ἐξακολούθησε ὁ Καφαλός, πρέπει νὰ πετοῦν τὰ περιστέρια. Ἐτσι, σὰν πρόσκοποι, θὰ βλέπουν ἀπὸ ψηλὰ τί γίνεται, καὶ θὰ μᾶς εἰδοποιοῦν ἀμέσως ».

4. Ὁ ἀρχηγὸς εὐχαριστήθηκε πολὺ μὲ τὴ γνώμη αὐτὴ τοῦ Καφαλοῦ. Γιατὶ ἀμέσως εἶπε φωναχτά : « Ἐτσι θὰ γίνῃ, ὅπως εἶπε ὁ σύντροφός μας, ὁ Καφαλός. Μιλεῖ πάντα μυαλωμένα· γι' αὐτὸ τὸν παίρνω γραμματικὸ καὶ σύμβουλό μου, καὶ τὸν διατάζω νὰ βρῖσκεται πάντα κοντά μου. Ἐμπρός, μάρς ! »

Ὁ Καφαλός πὺν διωρίστηκε γραμματικὸς καὶ σύμβουλος τοῦ ἀρχηγοῦ.

§ 17. «Όλοι στο λιβάδι!».

1. Τὰ ζῶα ξεκίνησαν. Περπάτησαν αρκετὴ ὥρα. Ὑστερα κουράστηκαν καὶ κάθισαν νὰ ξεκουραστοῦν.

Τώρα ἡ πείνα τους δυνάμωσε περισσότερο. Ἐκτός ἀπὸ τὴν πάπια καὶ ἀπὸ τὴ χῆνα, ὅλα τ' ἄλλα πεινοῦσαν τρομερά. Θυμόνταν τὸ στάβλο καὶ τὸ μεσημεριανὸ τάγισμά τους καὶ ἀναστεύαζαν· δὲν ἔλεγαν ὅμως τίποτε.

Τὴν ἀγελάδα, ἐκτός ἀπὸ τὴν πείνα, ἄρχισε νὰ τὴν ἐνοχλῆ τότε καὶ τὸ γάλα. Ἦταν ἀνάρμεχτη ἀπὸ χτέσ τὸ βράδυ. Ἡ κυρὰ Φώτω, ἡ κυρία της, βιαζόταν τὸ πρωὶ καὶ ἄφησε νὰ τὴν ἀρμέξῃ τὸ μεσημέρι. Γιὰ αὐτὸ τώρα εἶχαν παραφουσιώσει τὰ μαστάρια της, καὶ μόλις μποροῦσε νὰ κουνηθῆ.

«Τί θὰ γίνω, τί θὰ γίνω μὲ αὐτὸ τὸ γάλα ;» συλλογίζεται. «Θὰ μὲ πιάσῃ πυρετός καὶ δὲ θὰ μπορῶ νὰ περπατήσω. Κι ἂν δὲν πεθάνω, χωρὶς ἄλλο θὰ ὑποφέρω ἀρκετὲς ἡμέρες. Τί καλὰ ποὺ ἔκανε καὶ μὲ ξαλάφρωνε κάθε μέρα ἡ κυρία μου ;»

2 Ἀπάνω στοὺς συλλογισμοὺς της αὐτοὺς ἀκούει καὶ τὴ φωνάρα τοῦ Καψαλοῦ : « Βλέπω πὼς πεινάσαμε ὅλοι μας. Βλέπω ἀκόμη πὼς θ' ἀργήσωμε νὰ φτάσωμε ὡς τὸ βουνό. Γι' αὐτὸ προτείνω νὰ περάσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ γειτονικὸ λιβάδι. Ἐκεῖ κάτι θὰ βροῦμε νὰ τσιμπήσωμε. Ὑστερα πᾶμε ὅπου ἀποφασίσαμε ».

—« Στὸ λιβάδι! πρῶτα στὸ λιβάδι !» φώναξαν ὅλα τὰ ζῶα, ἐκτός ἀπὸ τὴ γάτα καὶ τὸν πετεινό.

Ὁ τελευταῖος εἶπε : « Μπορεῖ νὰ εἶναι κι ἄλλα ζῶα ἐκεῖ, καὶ τότε ; »

— « Τότε θ' ἀνακατωθῶμε κι ἐμεῖς μὲ αὐτὰ καὶ θὰ βοσκήσωμε μιὰ χαρά, χωρὶς νὰ μᾶς πάρη μυρουδιά διόλου ὁ βοσκός » ἀποκρίθηκε ὁ γαῖδαρος.

— « Καλά, κι ὕστερα πῶς θὰ σμιζῶμε ; » ρωτᾷ ὁ Καμαρωτός.

— « Θὰ γκαρίζω ἐγὼ τρεῖς φορές, κι ἐσεῖς ὅλοι θὰ ξεμακρύνετε ἀμέσως ».

— « Κι ἂν εἶναι κι ἄλλοι γαῖδαροι στὸ λιβάδι καὶ γκαρίζουν κι ἐκεῖνοι ; » ρωτᾷ ἡ χῆνα.

— « Οὐφ, καημένη κι ἐσύ ! » ἀπαντᾷ ὁ Καψαλὸς στενοχωρημένος. « Ποιὸς ἄλλος γαῖδαρος ἔχει τὴ φωνή μου μέσα στὴ Χώρα ; »

— « Ἐχει δίκιο ὁ γραμματικός μου » λέει τότε ὁ ἀρχηγός.

— « Ἐμπρός, ὅλοι γιὰ τὸ λιβάδι ! ».

§ 18. « Στὸ σπίτι δὲν εἶχαμε φόβο ἀπὸ γεράκια ».

1. Ἡ συντροφιά ἄρχισε πάλι τὸ δρόμο της.

Τ' ἄλλα ζῶα προχωροῦσαν κανονικά, χωρὶς νὰ κινεῖσθαι. Ἡ γάτα μόνο κάθε λίγο νιαούριζε, κοίταζε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κι ἔλεγε : « Δὲ θὰ τὴ γλιτώσωμε, ἐὰν θὰ τὴ γλιτώσωμε ! ».

Μὰ καὶ ἡ ἀγελάδα κάθε λίγο μούγκριζε. Τὴν ἔπαινε σφίξει πιὸ πολὺ τὸ γάλα της, κι ἀναγκαζόταν νὰ προχωρῇ σιγὰ καὶ πολλὰς φορές νὰ σταματᾷ.

Ἔτσι εἶχε μείνει πολὺ πίσω κι ἀπὸ τὴν πάπια κι ἀπὸ τὴ χῆνα.

2. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη χαμηλώνουν γρήγορα τὰ περιστέρια καὶ φωνάζουν : « Τὸ νοῦ σας, κότες καὶ πάπια ! Φάνηκε γεράκι ».

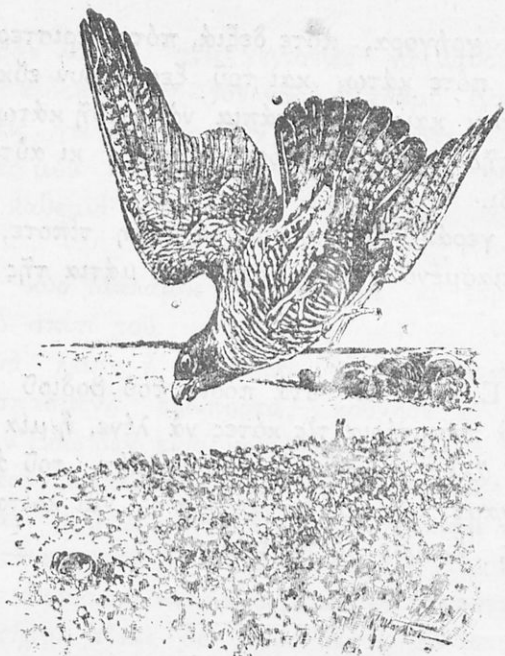
— « Ἄν τοῦ βαστᾶ, ἄς κοπιᾶση ! » μούγκρισε ὁ ἀρχηγός. Ἐπειτα γυρίζει καὶ ρωτᾶ τὸ γαῖδαρο : « Ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸ τὸ γεράκι ; »

— « Ὅχι, ἀρχηγέ » ἀπάντησε ὁ Καψαλός. « Τὸ γεράκι εἶναι ἓνα πουλὶ μεγαλύτερο ἀπὸ τὰ περιστέρια, μὰ πολὺ ἄγριο. Ἐχει γυριστὸ καὶ μυτερὸ ράμφος καὶ δυνατὰ κι ἀγκιστρωτὰ νύχια. Πετᾶ πολὺ γρήγορα κι ἀρπάζει κότες, περιστέρια, πάπιες κι ἄλλα τέτοια καὶ μικρότερα ἀπ' αὐτὰ πουλιά καὶ τὰ τρώει ».

— « Αὐτὸ τὸ μερμήγκι θὰ φοβηθοῦμε » μούγκρισε καὶ πάλι τὸ βόδι. « Προχωρεῖτε ἄφοβα, κι ἐδῶ εἶμαι ἐγώ ».

3. Ἀπάνω στὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ, χωρὶς ν' ἀκουστῆ μήτε ἐλαφρὸ φτερούγισμα, τὰ τελευταῖα ζῶα βλέπουν ἓνα πουλὶ νὰ πέφτη ἀπάνω στὶς κότες. Βλέπουν τὸν Καμαρωτὸ νὰ τρέχη γρήγορα καὶ νὰ τρυπώνη στὰ πόδια τοῦ μουλαριοῦ· κι ἀκοῦν τὶς κότες νὰ κακαρίζουν τρομαχτικὰ : « Κά, κά, κά, κά, κά, κά ! » Δηλαδή : « Τρέξετε ! γλιτῶστε μας ! Θὰ μᾶς φάη τὸ γεράκι ! »

— « Ὅχι ! δὲ θὰ σᾶς φάη κανένας » φωνάζει τότε ἡ κατσίκα. Κι ἀμέσως τρέχει κατὰ τὶς κότες. Κάνει ἓνα πήδημα μεγάλο, καὶ δίνει μιὰ κουτουλιά στὸν ἀέρα.

Τὸ γεράκι πὸν θέλησε νὰ φάη τις κότες.

4. Τὸ γεράκι φοβήθηκε κι ἄφησε τις κότες, μὰ δὲν ἔφυγε. Τὴν ἴδια στιγμή χύθηκε κατὰ τὴν πάπια. Ἐκείνη ἔμπηξε τις φωνές καὶ προσκάλεσε τὴν ἀγελάδα νὰ τὴ βοηθήσῃ. Ἡ ἀγελάδα ὅμως ἦταν πολὺ πίσω καὶ δὲν μπορούσε καὶ νὰ τρέξῃ. Ἡ πάπια ἦταν χαμένη. Πρόφτασαν ὅμως τὰ περιστέρια. Μόλις εἶδαν νὰ κιντυνεύῃ ὁ σύντροφός τους, χιμοῦν κατὰ τὸ γεράκι, τὸ πλησιάζουν κι ἀρχίζουν νὰ τοῦ λένε : « Ἄν μπορῆς πιάσε μας ! Ὅριστε ἐδῶ εἴμαστε ! »

Τὸ γεράκι θύμωσε. Ἀφήνει τὴν πάπια καὶ ρίχνεται κατὰ τὰ περιστέρια. Ἐκεῖνα ὅμως λοξο-

δρομοῦν γρήγορα, πότε δεξιά, πότε ἀριστερά, πότε ἄπάνω, πότε κάτω, καὶ τοῦ ξεφεύγουν εὐκολα. Ἐτσι δίνουν καιρὸ στὴν πάπια νὰ χωθῆ κάτω ἀπὸ τὰ πόδια τῆς γελάδας. Τότε πέταξαν κι αὐτὰ κοντὰ στὸ βόδι.

Τὸ γεράκι δὲ μπόρεσε νὰ κάμῃ τίποτε, καὶ ἁταντροπιασμένο χάθηκε ἀπὸ τὰ μάτια τῆς συντροφιάς.

5. Ἐκεῖ κάτω στὰ πόδια τοῦ βοδιοῦ ἄκουσαν τότε τὰ περιστέρια τὶς κότες νὰ λένε, ἢ μία στὸ αὐτὶ τῆς ἄλλης, σιγανά: « Στὸ σπῆτι τοῦ ἀφεντικοῦ δὲν εἶχαμε φόβο ἀπὸ γεράκια »· καὶ κοίταξαν, μήπως τὶς ἄκουσε ὁ πετεινός.

§ 19. Ὁ κύρ Μαλάμος μαθαίνει τὴ φυγὴ
τῶν ζώων του.

Ἄς ἀφήσωμε ὅμως τοὺς ἀντάρτες νὰ προχωροῦν πρὸς τὸ λιβάδι, καὶ ἄς ἰδοῦμε τί γίνεται στὸ σπῆτι τοῦ κύρ Ζάχου Μαλάμου.

1. Λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι γύρισε ἀπὸ τὴ λειτουργία ἡ κυρὰ Μαλάμω μὲ τὴν πεθερὰ της Ὁ Ἄζορ τοὺς δέχτηκε λυπημένος καὶ τοὺς ὠδήγησε στοὺς στάβλους καὶ στὰ κοτέτσια.

Οἱ δυὸ γυναῖκες τρόμαξαν. Εἶδαν νὰ λείπουν ὅλα τους τὰ ζῶα, εἶδαν καὶ τὴν ἐξώπορτα σπασμένη καὶ νόμισαν πὼς τοὺς τὰ ἔκλεψαν.

Ἔτρεξαν λοιπὸν στίς γειτονιές νὰ μάθουν τίποτε, καὶ εἰδοποίησαν τὸν κύρ Μαλάμο. Καμιὰ ὁμῶς ἀπὸ τίς γειτονίσσες δὲν ἤξερε τίποτε : « Εἶχα τίς δουλειές μου καὶ δὲν εἶδα οὔτε ἄκουσα τίποτε » ἔλεγε ἡ καθεμιὰ.

2. Ὁ κύρ Μαλάμος ξαφνίστηκε κι ἔτρεξε ἀμέσως στὸ σπίτι του.

Εἶδε νὰ λείπη ἡ γάτα καὶ τὰ περιστέρια, εἶδε καὶ τὴ σπασμένη ἐξώπορτα, κούνησε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε : « Ἐδῶ δὲν εἶναι κλεψιά· κάτι ἄλλο τρέχει. Ἄν ἐρχόταν ζωοκλέφτης, θὰ καβαλοῦσε τὸ ἄλογο ἢ τὸ μουλάρι καὶ θὰ ἔφευγε. Δὲ θὰ ἔπαιρνε καὶ τὴ γάτα καὶ τὰ περιστέρια, οὔτε θὰ ἔσπαζε τὴν πόρτα, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Θὰ ἀνοίγε καὶ θὰ ἔφευγε. Κάποιο μυστήριο εἶναι δῶ..... Ἄχ ! ἂν μπορούσε νὰ μιλήσῃ ὁ Ἀζόρ !..... Καλοῦ κακοῦ ὁμῶς ἄς εἰδοποιήσω τὴν ἀστυνομία ». Κι ἀμέσως ἔτρεξε καὶ εἰδοποίησε τὸν ἀστυνόμο τῆς πόλης γιὰ τὴν παράξενη αὐτὴ φυγὴ τῶν ζώων του. Ἐκεῖνος πάλι εἰδοποίησε τοὺς ἀστυφύλακες καὶ τοὺς ἀγροφύλακες τῆς περιφέρειᾶς του.

Καὶ ὁ ἴδιος ὁμῶς, ὁ κύρ Μαλάμος, γύρισε τὴν ἴδια ὥρα σὲ πολλὰ μέρη τῆς πόλης καὶ ξέτασε γιὰ τὰ ζῶα του, μὰ δὲν ἔμαθε τίποτε· καὶ καταστενοχωρημένος γύρισε στὸ σπίτι του.

3. Κάτι ὑποψιάζεται ὁ κύρ Μαλάμος, καὶ ἡ ὑπόψια του αὐτὴ τὸν στενοχωρεῖ πολὺ : « Μήπως, λέει μέσα του, μούφυγαν τὰ ζῶα μου, γιὰτὶ δὲν τὰ περι-

ποιούμεν ὅσο ἔπρεπε, ἢ τάχα γιατί τὰ κακομεταχειριζόμεν ; »

Κι ἐξετάζει μὲ τὸ νοῦ του πῶς τὰ φρόντιζε, καὶ πῶς τὰ μεταχειριζόταν ὡς τότε. Καὶ ἐξετάζοντας, ἀπαντᾷ ὁ ἴδιος : « Ὁχι ! δὲν πιστεύω κανέναν ἄλλον στὴν πόλη μας νὰ περιποιοῖται καὶ καλομεταχειρίζεται τὰ ζῶα του, σὰν κι ἐμένα ! Κάτι ἄλλο θὰ τρέχη ».

4. Ὁχι λιγώτερο στενοχωρέθηκαν καὶ τὰ δύο τοῦ παιδιά, ὁ Γιαννάκης, μαθητῆς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, καὶ ἡ Φανή, μαθήτρια τῆς Β' τοῦ δημοτικοῦ. Γεμάτισαν καὶ τὰ δύο χωρὶς ὄρεξη. Κι ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι ρώτησε ἡ Φανή τὸν ἀδερφό της : « Λές, Γιάννη, νὰ μᾶς ἔφυγαν γιατί δὲν τ' ἀγαπούσαμε πολὺ ; »

— « Ἐέρω κι ἐγώ ; » ἀπάντησε ἐκεῖνος.

Τὸ ἀπομεσήμερο ξαναπῆγαν στὸ σχολεῖο· καὶ ἡ πρώτη δουλειά τους ἦταν, νὰ εἰποῦν τὸ πάθημά τους στοὺς δασκάλους καὶ στὰ ἄλλα τὰ παιδιά.

Ὁ καθηγητῆς τοῦ Γιάννη λυπήθηκε, κι ἀμέσως τὸν ἐρώτησε, πῶς ἔτρεφαν καὶ πῶς φρόντιζαν γιὰ τὰ ζῶα τους. Κι ὅταν ἔμαθε πόσο τὰ περιποιοῦνταν ὅλοι οἱ σπιτικοί, ἀπόρρησε : Ὡστόσο εἶπε ἐμπρὸς στὰ παιδιά : « Ἔχομε ὅλοι μας χρέος νὰ βοηθήσωμε τὸν κύρ Μαλάμο νὰ βρῆ τὰ ζῶα του ».

Ἡ δασκάλα τῆς Φανῆς ἔκαμε κάτι παραπάνω. Παράγγειλε στὴ Φανὴ νὰ πάη μὲ τὸν ἀδερφό της καὶ νὰ ψάξουν στὴν πόλη.

§ 20. Ὁ Ἀζὸρ ὁδηγεῖ τὸν κύριό του.

1 Στὸν κύρ Μαλάμο δὲν ἔφτασε ὅ,τι εἶχε κά-
μει ὡς τὸ μεσημέρι. Νόμισε πῶς ἔπρεπε νὰ ψάξῃ
κι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ἀμέσως λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ
τὸ γέμα εἶπε στὸ σκύλο του : « Ἐμπρός, πᾶμε.
'Αζὸρ ! ». Καὶ βγήκαν ἀπὸ τὴ σπασμένη ἐξώπορτα.

Ὁ Ἀζὸρ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ πού εἶδε τὶς
κυρίες του, ἄρχισε νὰ πηγαίνει κατὰ τὴν πόρτα,
νὰ κουνῆ τὴν οὐρά, νὰ γαυγίζῃ καὶ νὰ ζητῆ νὰ ξε-
μακρύνῃ. Ἐκεῖνες ὅμως δὲν ἔνιωθαν, γιατί ἔκανε
ὅλα αὐτὰ ὁ σκύλος τους.

Γι' αὐτὸ τώρα, πού εἶδε τὸν κύριό του νὰ τὸν
παίρνῃ μαζί, ἔτρεξε κοντά του χαρούμενος, καὶ
πρῶτος πετάχτηκε στὸ δρόμο. Ἐσκυψε ἀμέσως
τὸ κεφάλι, κι ἄρχισε νὰ μυρίζῃ τὸ χῶμα καὶ τὶς πέ-
τρες τοῦ δρόμου.

Ἐπειτα κοίταζε τὸν κύριό του, οὐρλιαζε σιγανὰ
καὶ προχωροῦσε παραπέρα.

2. Ὁ κύρ Μαλάμος εἶδε ὅλ' αὐτὰ καὶ εἶπε μὲ
τὸ νοῦ του : « Μπορεῖ νὰ μυρίζεται τὰ πατήματα
τῶν συντρόφων του. Καλὰ θὰ κάμω νὰ τὸν ἀφήσω
νὰ μὲ ὁδηγῆ. Αὐτὸς μπορεῖ εὐκολώτερα ἀπὸ μένα
νὰ τοὺς βρῆ ». Καὶ τὸν ἄφησε νὰ τὸν πηγαίνει ὅπου
θέλει.

Ὁ Ἀζὸρ ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἔστριψε τὸ δρόμο τῆς
πισινῆς ἐξώπορτας· ἀντὶς ὅμως νὰ προχωρήσῃ κά-
τω στὴν πόλη, γύρισε ἔξαφνα καὶ πῆρε τὸ δρόμο
κατὰ τὴν κορφή τοῦ Ἀϊ Λιαῖ.

Παραξενεύτηκε γι' αὐτὸ πολὺ ὁ κύριός του,

ἀκολούθησε ὅμως τὸν Ἀζὸρ ἔτσι ἀνηφορίζοντας σιγὰ σιγὰ σκύλος κι ἀφέντης, ἔφτασαν ἔξω ἀπὸ τὸ ἐρημοκλήσι τοῦ Ἀἰ Λιαῖ. Ἐκεῖ σταμάτησαν, γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν. Τότε ὁ κύρ Μαλάμος παρατήρησε, πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ προχωρήσουν περισσότερο.

§ 21. Μπόρα.

1. Ὁ οὐρανὸς εἶχε σκοτεινιάσει, ὁ ἥλιος κρύφτηκε πίσω ἀπὸ μαῦρα σύννεφα καὶ μιὰ ἀπανεμιᾶ βραστοῦσε πνιχτικῆ. Τὰ πουλιὰ τρύπωναν βιαστικὰ σὲ προφυλαγμένα μέρη, καὶ ὁ Ἀζὸρ χωνόταν στὰ πόδια τοῦ κυρίου του.

« Μπόρα θάχουμε καὶ δυνατὴ μάλιστα » εἶπε μέσα του ὁ κύρ Μαλάμος.

Δὲν πρόφτασε ὅμως ν' ἀποτελειώσῃ τὴ σκέψῃ του, κι ἔξαφν νιώθει ἓνα δυνατὸ φῶς νὰ θαμπώνει τὰ μάτια του. Τὴν ἴδια στιγμή στὸ σκοτεινὸ οὐρανὸ βλέπει μιὰ σπασμένη φωτεινὴ γραμμὴ, κι ὕστερα ἀκούει ἓνα δυνατὸ μπουμπουνητό. Σὲ λίγα ἀρχίζει νὰ βρέχῃ δυνατά.

Γιὰ καλὴ τους τύχη τὸ μικρὸ ὑπόστεγο τῆς ἐξώπορτας τοῦ Ἀἰ Λιαῖ, καὶ πιὸ πολὺ ἢ ἀντίθετα, διεύθυνση ποῦ εἶχε ἡ βροχὴ, προφύλαξαν ἀρκετὰ καὶ ἀφέντη καὶ σκύλο.

2. Οἱ ἄστραπές τώρα γίνονται πιὸ συχνές καὶ τὰ μπουμπουνητὰ δυνατώτερα. Κάπου κάπου πέφτει καὶ κανένα ἀστροπελέκι. Ἡ πόλη δὲ φαίνεται

διόλου. Κοντὰ σ' αὐτὰ ἀρχίζει καὶ τὸ βουητὸ τῶν νερῶν τῆς βροχῆς.

Σὲ λίγο γίνονται μικρὰ κυλάκια, ἀρχίζουν νὰ κατηφορίζουν καί, κυλώντας λιθαράκια καὶ πέτρες μεγάλες, κάνουν δυνατὸ κρότο.

« Τί κακοτυχία ἦταν αὐτή! » μουρμουρίζει ὁ κύρ Μαλάμος. « Ἡ μπόρα θὰ μὲ χασομερήσει πολὺ ». Ἐνῶ ὁ Ἄζόρ σὲ κάθε μπουμπουνητὸ στριμώνεται πιὸ πολὺ στὰ πόδια τοῦ κυρίου του.

§ 22. Ὁ κύρ Μαλάμος δὲν κατορθώνει τίποτε.

1. Ὁ κύρ Μαλάμος φοβόταν μὴ χασομερήσει πολὺ. Δὲν πέρασε ὅμως πολλὴ ὥρα καὶ ἡ βροχὴ ἄρχισε νὰ λιγοστεύη. Οἱ ἀστραπές, οἱ βροντές καὶ τὰ ἀστροπελέκια ἔχουν πάψει, καὶ ὅσο πάει ξεκαθαρίζει ὁ οὐρανός. Λίγο ἀκόμη καὶ νά, φάνηκε ὁ ἥλιος καὶ μαζί μ' αὐτὸν καὶ ἡ πόλη κάτω ὀλόκληρη.

Τώρα φαίνεται κατακάθαρη. Καὶ μὲ τὸ δίκιο της· ἀφοῦ λούστηκε τόσο καλά! Ἀκόμη ὅμως ἔρχεται ἀπὸ τὸ μέρος της ἀλαφρὸ βουητό. Ἀκόμη φαίνεται, δὲ στράγγισαν καλά ἀπὸ τοὺς δρόμους ὅλα τὰ νερὰ τῆς βροχῆς.

2. « Πᾶμε τώρα, Ἄζόρ, στὴ δουλειά μας! » εἶπε τότε ὁ κύρ Μαλάμος· καὶ ξεκίνησε.

Τώρα ὅμως ὁ σκύλος του δὲν κουνεῖ χαρούμενα τὴν οὐρά, οὔτε σκύβει νὰ ψάξη καὶ ἀντὶ νὰ ὀδηγηθῇ, ἀκολουθεῖ τὸν κύριό του. Τοῦ κάκου ἐκεῖνος τὸν

παρακινεῖ νὰ πάη μπροστά. Ὁ Ἀζὸρ οὔτε μπροστὰ πηγαίνει, οὔτε σκύβει τὸ κεφάλι του νὰ μυριστῇ.

Ὁ κύρ Μαλάμος θυμώνει στὴν ἀρχὴ ὕστερα ὅμως ἀπὸ λίγο λέει μέσα του λυπημένος : « Τί νὰ μυριστῇ ὁ Ἀζὸρ μου ; Τόσο νερὸ ποὺ ἔπεσε, ξέπλυνε κάθε ἀχνάρι. Ἀπὸ τώρα πρέπει νὰ κάμω ἐγὼ τὸ σκύλο ! ». Κι ἀρχίζει νὰ ψάχνῃ ὁ ἴδιος.

3. Ἐφαξε παντοῦ, ὅπου μποροῦσαν νὰ πᾶνε τὰ ζῶα του. Γύρισε ὅλο τὸ λόφο, κατέβηκε καὶ στὸ Ἐρημὸ ἀκρογιάλι, ρώτησε καὶ δυὸ βοσκούς κι ἓνα γεωργό. Μὰ τοῦ κάκου ! Δὲν μπόρεσε νὰ μάθῃ τίποτε καὶ καταστενοχωρεμένος γύρισε κατὰ τὸ βράδυ στὸ σπίτι του.

§ 23. Ψάχνουν καὶ τὰ δυὸ ἀδέρφια.

1. Τὴν ἴδια ὥρα ποὺ ξεκίνησε ὁ κύρ Μαλάμος μὲ τὸ σκύλο του, τὴν ἴδια ὥρα θέλησε νὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ τὸ σχολεῖο καὶ ἡ Φανή, νὰ πάη νὰ βρῇ τὸν ἀδερφό της. Ἡ δασκάλα της ὅμως, σὰν εἶδε τὸν οὐρανὸ ἔτοιμο γιὰ βροχή, τὴν ἐμπόδισε.

Ὅταν τελείωσε ἡ μπόρα καὶ στράγγισαν οἱ δρόμοι, ξεκίνησε ἡ Φανή γιὰ τὸ σχολεῖο τοῦ ἀδερφοῦ της.

Μόλις εἶχε σχολάσει κι ἐτοιμαζόταν νὰ φύγῃ. « Πᾶμε Γιάννη, τοῦ εἶπε νὰ ψάξωμε κι ἐμεῖς γιὰ τὰ ζῶα μας. Μπορεῖ νὰ τὰ βροῦμε ». Αὐτὸ ἤθελε καὶ ὁ Γιάννης.

2. Λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸ σχολεῖο ἄρχιζε ὁ μεγάλος δρόμος. Στὴ μέση κοβόταν ἀπὸ μιὰ στρογγυλὴ πλατεῖα κι ὕστερα ἐξακολουθοῦσε ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη, πλατὺς καὶ ἴσιος.

Ἦταν πολὺ καθαρὸς, καλοστρωμένος, δεντροφυτεμένος, μὲ πεζοδρόμια πλακοστρωμένα καὶ γεμάτα ἀπὸ διαβάτες. Δεξιὰ κι ἀριστερά του, στὴ σειρά, ἦταν χτισμένες μεγάλες καὶ ὠραῖες οἰκοδομές, καὶ κάτω ἀπ' αὐτὲς ἐμπορικὰ λογιῶν λογιῶν.

3. Ἡ Φανὴ ἤθελε νὰ διαβοῦν καὶ νὰ ρωτήσουν τοὺς ἐμπόρους τοῦ δρόμου αὐτοῦ. Ὁ ἀδερφός της ὅμως τὴν ἐμπόδισε.

« Ἀδύνατο νὰ πέρασαν ἀπὸ δῶ τὰ ζῶα μας » τῆς εἶπε. « Ἀπὸ τέτοιους κεντρικοὺς δρόμους δὲν ἐπιτρέπουν οἱ ἀστυφύλακες νὰ περνοῦν ζῶα. Πάμε στοὺς παράμερους » κι ἔστριψαν δεξιὰ.

4. Τώρα μπῆχαν σὲ στενωτέρους καὶ ὄχι τόσο περιποιημένους δρόμους. Τὰ σπίτια τους ἦταν κι αὐτὰ στὴ γραμμὴ, δὲν ἦταν ὅμως τόσο ψηλὰ οὔτε τόσο ὠραῖα, σὰν τὰ σπίτια τοῦ μεγάλου δρόμου.

Στοὺς δρόμους αὐτοὺς ἦταν διάφορα ἐργαστήρια : σιδεράδικα, ραφτάδικα, ξυλουργεῖα, τσαγκάρικα καὶ ἄλλα τέτοια.

Περνώντας τὰ δυὸ ἀδέρφια, ἔμπαιναν στὰ ἐργαστήρια αὐτὰ καὶ ρωτοῦσαν γιὰ τὰ ζῶα τους. Ρωτώντας, παρατηροῦσαν κιόλας μὲ πολλὴ περιέργεια καὶ πῶς ἐργάζονταν οἱ διάφοροι τεχνῖτες καθὼς καὶ τὰ ἐργαλεῖα τους

5. Ἀπὸ κανένα ὅμως δὲν ἔμαθαν τίποτε. Ὁ σιδεράς τοὺς εἶπε : «Σάμπως εὐκαιρῶ νὰ κοιτάζω καὶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴ φωτιά καὶ ἀπὸ τὰ σιδερά μου ; »
Κι ὁ τσαγκάρης : « Ἐτσι πῶς εἴμαστε σκυμμένοι ἐμεῖς ὅλη τὴν ἡμέρα ἐδῶ, δὲν εὐκαιροῦμε νὰ κοιτάζουμε, ποιὸς διαβαίνει ἀπὸ τὸ δρόμο μας καὶ ποιὸς στέκεται. Ρωτῆστε παραπέρα παιδιὰ ».

Ὁ φούρναρης πάλι τοὺς εἶπε : «Οἱ φουρνάρηδες δὲν εὐκαιροῦν νὰ κοιτάζουν ποιὸς περνᾷ ἔξω ἀπὸ τὸ φούρνο του, ἔχουν τόσες δουλειές ».

§ 24. Τὰ δυὸ ἀδέρφια γυρίζουν στὸ σπίτι τους.

1. Τὰ δυὸ ἀδέρφια γύρισαν καὶ ἄλλους δρόμους Πέρασαν κι ἀπὸ κουρεῖα κι ἀπὸ μπακάλικα πέρασαν κι ἀπὸ καφενεῖα καὶ μανάβικα πέρασαν καὶ ἀπὸ ἓνα φαρμακεῖο καὶ ρώτησαν καὶ σ' αὐτό.

Ρώτησαν ἀκόμη καὶ μερικές γυναῖκες ποὺ στέκονταν στὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν τους, κι ἔπλεκαν κάλτσες. Ρώτησαν καὶ κάτι ἀγόρια ποὺ ἔπαιζαν στὶς γειτονιές. Μά, ἀπ' ὅσους ρώτησαν, πῆραν πάντα τὴν ἴδια ἀπάντηση : « Ἐμεῖς εἴχαμε τὸ δουλειά μας, καὶ δὲν εὐκαιροῦσαμε νὰ δοῦμε ποιὸς διαβαίνει ἀπὸ τὸ δρόμο ».

Τὰ παιδιὰ ἀπάντησαν : « Ὅλη μέρα στὸ σχολεῖο καὶ τώρα μὲ τὸ παιγνίδι, πῶς θέλετε νὰ βλέπαμε τὰ ζῶα σας ; »

2 Αὐτὸ ἔκαμε τὴ Φανὴ νὰ πῆ στὸν ἀδερφό της : « Περύεργο ! Κανένας δὲν εἶναι χασομέρης στὴν πόλη μας ὅλοι τίς δουλειές τους κοιτάζουν ».

—« Ἀμέ τί θαρρεῖς, Φανή ;» ἀπάντησε ὁ Γιάννης.

3. Σὲ λίγο ἔστριψαν τὸ δρόμο. Τότε εἶδαν τὸν ἥλιο νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ ἓνα μακρινὸ βουνό. Ἐρριχνε τὲς τελευταῖες ἀχτῖδες του καὶ χρύσωνε κάτι συννεφάκια κοντὰ στὴ δύση.

Ἡ Φανὴ εἶπε : « Ὁ ἥλιος θὰ ξέρη βέβαια κατὰ ποῦ πῆγαν τὰ ζῶα μας. Αὐτὸς βλέπει τὸ κάθε τι ποῦ γίνεται στὸν κόσμος ».

—« Δὲν πιστεύω » ἀποκρίθηκε ὁ Γιάννης. « Θὰ ἔχη κι αὐτὸς ἄλλες, σπουδαιότερες, δουλειές νὰ κάμη ὅλη μέρα. Πᾶμε τώρα σπιτί μας ! Κρῖμα ! δὲ μπορέσαμε νὰ μάθωμε τίποτε ». Καὶ γύρισαν στενοχωρημένα.

§ 25. Κοντὰ στὸ λιβάδι.

1. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, οἱ ἀντάρτες, περπατώντας ὀλοένα σιγὰ σιγὰ, πλησίασαν ὕστερα ἀπὸ τὸ μεσημέρι σ' ἓνα μέρος καταπράσινο. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν πρασινάδα ἀπὸ μακριὰ γυάλιζαν κάτι φιδωτὲς γραμμές. Φαίνονταν ἀκόμη καὶ κάτι μαυριδερὰ πράματα, ποῦ δὲν ἔμεναν πάντα στὴν ἴδια θέση.

« Νά, τὸ λιβάδι ! » μούγκρισε μὲ χαρὰ ἡ ἀγελάδα, ποῦ τὸ γνώριζε καλὰ ἀπὸ ἄλλοτε.

—« Τί καλὰ ! » εἶπαν καὶ τ' ἄλλα ζῶα. « Λιγωθήκαμε ἀπὸ τὴν πείνα· ἐδῶ ὁμως θὰ μπορέσωμε ὅλα νὰ χορτάσωμε ». Καὶ δυνάμωσαν τὴν περπατησιὰ τους.

2. Σὲ λίγο ἔφτασαν πολὺ κοντά. Τότε μπόρεσαν καὶ εἶδαν καλύτερα τὸ λιβάδι.

Ἦταν ἓνας μεγάλος τόπος, γεμάτος χλωρὸ χορτάρι. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος βοσκοῦσαν πάρα πολλές ἀγελάδες καὶ μοσχάρια, ἀρκετὲς φοράδες καὶ πουλαράκια, κάμποσα γέρικα βόδια καὶ πολὺ λίγες προβατίνες καὶ κατσίκες.

Ὅλα ἦταν ἐλεύθερα, χωρὶς χαλινάρια, χωρὶς σαμάρι καὶ χωρὶς ζυγὸ, καὶ φαίνονταν εὐχαριστημένα. Τὰ περισσότερα εἶχαν σκυμμένο τὸ κεφάλι κι ἔτρωγαν· μερικὰ μόνο ἦταν ξαπλωμένα. Κι ἐκεῖνα ὅμως κάτι μασοῦσαν. Μονάχα τὰ μοσχάρια, τὰ πουλαράκια καὶ τὰ γαῖδουράκια ἔτρεχαν. Τ' ἄλλα, τὰ μεγαλύτερα, μόλις κουνιόνταν ἐδῶ κι ἐκεῖ· τότε γιὰ νὰ βροῦν καλύτερο χόρτο, καὶ τότε γιὰ νὰ πᾶνε νὰ πιοῦν νερὸ ἀπὸ τ' αὐλάκια, ποὺ ἔσκιζαν τὸ λιβάδι.

Ὁ ἥλιος ἀπὸ ψηλὰ σκορποῦσε μιὰ γλυκιὰ ζέστη. Διάφορα πουλιὰ περνοῦσαν ἀπὸ κοντά· καὶ σὰ νὰ καλημέριζαν τὰ ζῶα, τσιτσιρίζαν χαρούμενα στὸ κάθε πέρασμά τους.

Ὅταν τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ πλησίασαν ἐκεῖ, ἄκουσαν καὶ κάτι ὄμορφα σφυρίγματα φλογέρας, καὶ παραξενεύτηκαν. Δὲν ἤξεραν ἀπὸ ποῦ ἔρχονταν.

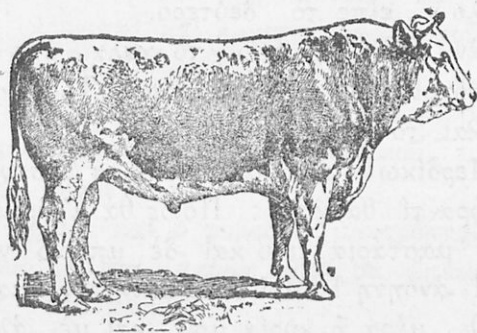
§ 26. Κυνηγιοῦνται ἀπὸ τὸ λιβάδι.

1. Τὸ βόδι, ἡ ἀγελάδα, ἡ προβατίνα καὶ ἡ κατσίκια, περισσότερο πεινασμένα ἀπὸ τοὺς συντρόφους τους, θέλησαν νὰ μπουῦν ἀμέσως στὸ λιβάδι

και ν' ἀρχίσουν νὰ τρῶνε. Τὰ ἄλλα ὅμως στάθηκαν νὰ ἰδοῦν τί θ' ἀπογίνη.

Ἐκείνη τῇ στιγμῇ ἀκοῦνε κάτι χοντρά γαυγίσματα, καὶ βλέπουν νὰ παρουσιάζεται μπροστά τους ἕνας μέγας μαντρόσκυλος.

Τὸ βόδι δὲ λογάριασε διόλου τὸ σκύλο, κι ἐτοιμάστηκε νὰ τὸν κουτουλήσῃ. Νά σου ὅμως καὶ πετιέται κοντά του ἕνα μεγαλόσωμο κι ὀλοστρόγγυλο νέο βόδι μὲ κέρατα κοντόχοντρα, λίγο γυριστά καὶ γυαλιστερά, μὲ πολὺ χοντρὸ λαιμὸ καὶ μὲ τὸ δέρμα τοῦ λαιμοῦ μαλακὸ καὶ κρεμασμένο πρὸς τὰ κάτω. Τὰ μάτια του, λές, καὶ πετοῦσαν σπίθες· τόσο ἀναμμένα ἦταν! Ἔκαμε δυὸ τρία πηδήματα καὶ μούγκρισε μιὰ φορά. Μά, τί μούγκρητὸ ἦταν ἐκεῖνο! Νόμιζε κανεὶς πὼς μπουμπούνισε στὸν οὐρανό!

Ἄλλα τὰ ζῶα τοῦ λιβαδιοῦ σταμάτησαν τὸ βόσκημά τους καὶ γύρισαν τὸ κεφάλι κατὰ τὴ φωνή. Ἦθελαν νὰ καμαρώσουν τὸν ἀρχηγό τους, τὸν ταῦρο. Γιατί, ἀλήθεια, τὸ βόδι ἐκεῖνο ἦταν ὁ ταῦρος.

2. Ὁ Μελίσσης τάχασε. Στάθηκε ὅμως στὴ

θέση του από ντροπή. « Τί θά ποῦν τὰ ζῶα μου, σὰ μὲ ἰδοῦν νὰ φεύγω ; » εἶπε μέσα του.

Ἡ προβατίνα καὶ ἡ κατσίκια ἄρχισαν νὰ τρέχουν καὶ νὰ ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ λιβάδι. Ἡ ἀγελάδα ὅμως δὲν τὸ κούνησε διόλου ἀπὸ κεῖ. Ἦξερε πὼς ὁ ταῦρος δὲν πειράζει τις ἀγελάδες. Ἐβλεπε ἔπειτα πὼς ὁ σκύλος ρίχτηκε τοῦ ἀδερφοῦ της. Γι' αὐτὸ βρῆκε καιρὸ νὰ χωθῆ πιὸ παραμέσα στὸ λιβάδι, καὶ ν' ἀνακατευτῆ μὲ τις ἄλλες ἀγελάδες.

Μὰ δὲν τῆς ἔφτασε αὐτὸ μόνο Ἀμέσως ἀρχίζει νὰ πηγαίνει κοντὰ στὸ καθένα μοσχάρι, καὶ νὰ τὸ παρακαλῆ νὰ τῆς βυζάξῃ τὸ γάλα της.

« Εὐχαριστῶ εἶμαι χορτάτο » τῆς εἶπε τὸ πρῶτο μοσχάρι.

— « Μοῦ φτάνει τῆς μητέρας μου τὸ γάλα· δὲ θέλω ἄλλο » εἶπε τὸ δεῦτερο.

— « Δὲν ἀλλάζω ἐγὼ τὸ γάλα τῆς μανούλας μου » ἀποκρίθηκε τὸ παρακάτω. Τὸ ἴδιο καὶ τὸ τέταρτο καὶ τὸ πέμπτο.

Ἡ Περδίκω ἀπελπίστηκε : « Δυστυχία μου ! εἶπε· τώρα τί θά γίνω : Ποιὸς θά μ' ἀρμέξῃ ; Μὲ πονοῦν τὰ μαστάρια μου καὶ δὲ μπορῶ νὰ περπατήσω Ἡ ἀνόητη ! Μοῦ κακοφαινόταν, γιατί μ' ἀρμεγε κάθε μέρα ἡ κυρία μου καὶ μὲ ἀλάφρωνε ! Ἄχ, κακὸ κεφάλι ! ».

3. Ἀπάνω σ' αὐτὰ βλέπει νὰ περνᾷ μπροστά της ἓνα ἀδυνατισμένο μοσχάρι. Μούγκριζε σὲ κάθε βῆμα του. « Μοῦου, μούου, μούου ! » Σὰ νὰ ἔλεγε : « Πεινῶ, πολὺ πεινῶ ! » Ἄχ, μανούλα μου, ποῦ εἶσαι ; Δὲ μ' ἀκοῦς πού σε φωνάζω !

Ἡ Περδίκω ἔνιωσε πῶς τὸ μοσχάρι ἐκεῖνο ἦταν ὄρφανό, καὶ τοῦ λέει :

« Ἐλα νὰ σὲ κάμω ἐγὼ παιδί μου. Ἐχω γάλα ἄφθονο, κι ἔχασα τὸ μοσχάρι μου ».

Αὐτὸ ἤθελε κι ἐκεῖνο. Πλησίασε νὰ βυζάξῃ : « Ἄ! ὄχι, παιδί μου! Πᾶμε παραπέρα νὰ φᾶς μετὴν ἡσυχία σου » τοῦ λέει τότε ἡ ἀγελάδα.

Τὸ μοσχαρακι τὴν ἀκολούθησε· καὶ σιγὰ σιγὰ ἄρχισαν νὰ ξεμακραίνουν κι οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ λιβάδι.

4. Τὸ μουλάρι, τὸ γαϊδούρι, ἡ γάτα, ὁ πετεινὸς καὶ οἱ κόττες εἶδαν τὸν ταῦρο νὰ χιμᾶ κατὰ τὸ βόδι καὶ φοβήθηκαν. Ἄρχισαν νὰ τρέχουν, γιὰ νὰ ξεμακρύνουν ἀπὸ τὸ λιβάδι.

Τὸ ἴδιο θέλησαν νὰ κάμουν ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα. Πῶς ὅμως νὰ τρέξουν : Ἄνοιξαν τὶς φτεροῦγες τους καὶ κουνιστὰ καὶ λυγιστὰ προχωροῦσαν γρήγορα Ἡ χῆνα φώναζε : « χί, χί, χί ! » καὶ ἡ πάπια : « πά, πά, πά ! » Δηλαδή : « Τί κακὸ πάλι εἶναι αὐτό ! Στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας δὲ μᾶς κυνηγοῦσε κανένας ».

Τότε χιμᾶ καὶ ὁ φοβερὸς μαντρόσκυλος καταπάνω τους. Λίγο ἀκόμη καὶ θὰ ἔπιανε τὴ μιὰ φτεροῦγα τῆς πάπιας.

Γιὰ καλὴ τους ὅμως τύχη, ἐκεῖ κοντὰ ἦταν ἓνα αὐλάκι πλατὺ καὶ μὲ ἄρκετὸ νερό. « Σωθήκαμε ! » εἶπαν καὶ οἱ δυὸ τότε καὶ μπλοῦμ ! πέφτουν μέσα. Ὁ σκύλος ξαφνίστηκε καὶ δὲν τόλμησε νὰ τὶς κυνηγήσῃ μέσα στὸ νερό. Κατέβασε τὰ αὐτιά του καὶ γύρισε στὸ κοπάδι του.

§ 27. Ξαννανταμώνονται.

1. Ὁ γαΐδαρος, τὸ μουλάρι, ἡ κατσίκα καὶ ἡ προβατίνα τρέχοντας, ἔφτασαν στὸ αὐλάκι χώθη-
καν μέσα καὶ πέρασαν στὴν ἄλλη ὄχθη του. Ὁ πε-
τεινὸς καὶ οἱ κότες του τὸ πέρασαν πετώντας. Ἡ
γάτα ὅμως δὲν μπόρεσε. καὶ σκαρφάλωσε σ' ἓνα
δέντρο ἐκεῖ κοντά.

Ἡ ἀγελάδα μὲ τὸ μοσχάρι γνώριζε κάποιον ξύ-
λινο γεφυράκι καὶ πέρασε εὐκολά. Ὑστερα στάθη-
κε κάτω ἀπὸ μιὰ φουντωτὴ ἀγριαχλαδιὰ καὶ ἄρ-
χισε νὰ βυζαίνει τὸ μοσχαραάκι.

2. Τὸ βόδι μονάχα δυσκολεύτηκε νὰ ξεμπλέξη
μὲ τὸν ταῦρο.

Στὴν ἀρχὴ θέλησε νὰ κάμῃ τὸ παλικάρι, καὶ
πρόβαλε τὰ κέρατα. Ἐφαγε ὅμως ἀπὸ τὸν ταῦρο
μιὰ δυνατὴ κουτουλιὰ καὶ πόνεσε πολὺ. Τότε ἄ-
φησε κατὰ μέρος τὴ ντροπὴ, καὶ ἄρχισε νὰ τρέχῃ
γρήγορα. Τρέχοντας, κλοτσοῦσε κιόλας μὲ τὰ πι-
σινὰ του πόδια. Γιὰ καλὴ του τύχη σκόνταψε
κι ἔπεσε ὁ ταῦρος. Ἀλλιῶς ὁ Μελίσσης μας θὰ
ἔβγαινε μὲ σπασμένα τὰ πλευρὰ ἀπὸ τὸ λιβάδι.

3. Ἐνα ἓνα, τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ἀνταμώθηκαν
πάλι πέρα ἀπὸ τὸ αὐλάκι, τρομαγμένα καὶ νηστικά.
Ἐκεῖ βρῆκαν καὶ τὸ χοῖρο. Αὐτὸς δὲν εἶχε ζυγώ-
σει διόλου στὸ λιβάδι. Μυρίζοντας τὸ χῶμα, ἀνα-
κάλυψε ἐκεῖ κάπου σκουλήκια κρυμμένα. Ἐμεινε
λοιπὸν ἐκεῖ καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὰ ξεκχαρίσῃ.

Ὅταν ἔμαθε τὸ πάθημα τῶν συντρόφων του,
κούνησε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε :

« Τὰ ἴδια ἔπαθα κι ἐγώ, ὅταν θέλησα κάποτε νὰ μπῶ σὲ ξένο χτῆμα ».

4. Σὲ λίγο τὰ περιστέρια ἀνάφεραν στὸν ἀρχηγὸ γιὰ τὴ γάτα, τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα.

« Τρέχα νὰ τοὺς φέρης ἐδῶ » λέει στὴν κατσίκα τὸ βόδι. Ἡ κατσίκα ἔτρεξε πρόθυμα Πέρασε τὸ

αὐλάκι, βρῆκε τὸ δέντρο μὲ τὴ βοήθεια τῶν περιστεριῶν, φώναξε τὴ γάτα, κι ὕστερα ἀπάνω στὴν πλάτη της τὴν πέρασε στὴν ἄλλη ὄχθη. Προσκάλεσε καὶ τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα. Ἐκεῖνες ὅμως δὲ δέχτηκαν : « Εἴμαστε πολὺ καλὰ ἐδῶ » εἶπαν καὶ οἱ δύο. « Ἀπὸ τὸ λιβάδι πολὺ καλύτερα εἶναι μέσα στὸ αὐλάκι ».

§ 2. Ἀστροπελέκι.

1. Ἀπάνω σ' αὐτὰ τὰ λόγια, ἄστραψε κι ἀκούστηκε τὸ πρῶτο μπουμπουνητό.

« Δὲ σᾶς τῷλεγα ἀπὸ τὸ πρωὶ ! » νιαούρησε ἡ

Ψίφινα ἀνήσυχη. « Καὶ τώρα ποῦ θὰ προφυλαχτοῦμε ἀπὸ τῆ βροχῆ; »

— « Νὰ πᾶμε κάτω ἀπὸ κείνο τὸ μεγάλο καὶ ψηλὸ δέντρο » εἶπε ὁ ἀρχηγός. Κι ἔδειξε μὲ τὰ κέρατα μιὰ θεόρατη βελανιδιὰ λίγο παραπέρα.

— « Καλύτερα μοῦ φαίνεται νὰ σταθοῦμε ἐδῶ, κάτω ἀπ' αὐτὸ τὸ χαμηλὸ καὶ φουντωτὸ δέντρο » ἀντιμίλησε ὁ Καψαλός. « Εἶδα πολλές φορές τὸν ἀφρεντικό μου στὶς μπόρες νὰ στέκεται πάντα κάτω ἀπὸ τὰ χαμηλὰ δέντρα » πρόσθεσε.

— « Τί λές αὐτοῦ, γραμματικέ; Ν' ἀφήσωμε τὸ μεγάλο καὶ νὰ σταθοῦμε κάτω ἀπὸ τὸ μικρό; Αὐτὸ εἶναι ἀνοησία. Ἐμπρός, ὅλοι ἐκεῖ! » πρόσταξε τὸ βόδι.

2. Δὲν πρόφτασαν ὅμως νὰ κάμουν οὔτε τὸ πρῶτο βῆμα. Ἐκείνη τῆ στιγμή ἄρχισαν νὰ πέφτουν οἱ πρῶτες στάλες τῆς βροχῆς. Τότε ἀκοῦν ἓνα τρομαχτικό βρόντο, ἓνα « κρά » δυνατὸ βλέπουν μιὰ λάμψη στὴν κορφή τοῦ ψηλοῦ ἐκείνου δέντρο πού τὰ θάμπωσε, καὶ σὲ λίγο νὰ σηκώνεται καπνός.

« Ἀστροπελέκι! » φωνάζει ἡ Ψίφινα. « Ποπῶ τρομάρα μου! Ποῦ νὰ πάω νὰ κρυφτῶ τώρα! ». Ἄχ, σπιτάκι μου, ποῦ σ' ἄφησα! ». Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ χώνεται κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τῆς προβατίνας.

Τὰ ζῶα τρόμαξαν κι ὁ Καψαλὸς μουρμούρισε: « Κάτι παραπάνω ἀπὸ μᾶς νιώθουν οἱ ἄνθρωποι ».

Σὲ λίγο ἄρχισε ἡ μπόρα πού εἶχε πέσει καὶ στὴν πόλη.

§ 29. Ύστερα από τή μπόρα.

1. Ἡ μπόρα σέ λίγο πέρασε. Ὁ οὐρανός ξε-
πύρωσε καί πρόβαλε πάλι γελαστός ὁ ἥλιος.

Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ προφυλάχτηκαν ἀπό τή
βροχή κάτω ἀπό τή φουντωτή ἀγριαχλαδιά, πει-
νοῦσαν ὅμως φοβερά. Ὅταν εἶδαν νά ξεαστερώνη
χάρηκαν. « Τώρα θά μπορέσωμε νά βοσκήσωμε »
ἔλεγαν μετχξύ τους.

Ποῦ νά μπορέσουν ὅμως ! Ὅλος ὁ τόπος ἦταν
γεμάτος νερά καί βούλιαζε παντοῦ, ἕπου πατοῦσε
κανεῖς.

2. Ἐμειναν λοιπόν ἐκεῖ, ὥσπου βασίλεψε ὁ ἥ-
λιος, νηστικά καί κατσουφιασμένα ὅλα. Θυμοῦν-
ταν τὸ στάβλο καί τὰ κοτέτσια, τὸ κριθάρι καί τὰ
πίτουρα, τὸ καλαμπόκι καί τὰ σκύβαλα, τὸ σανὸ καί
τὸ ἄχυρο, καί ἀναστενάζαν ὅλα· μὰ δὲν ἔλεγαν τί-
ποτε.

Μονάχα ἡ κιτρινόμαυρη κότα ἔσκυψε καί εἶπε
στὸ αὐτὶ τῆς ἀσπροκόκκινης συντρόφισσάς της :
« Ἐγὼ νόμιζα πὼς πέρα ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεν-
τικοῦ θά βρίσκαμε ἄφθονη τροφή· κι ὅμως θά κοι-
μηθοῦμε ἀπόψε νηστικές. Ὁραία ἐλευθερία κι αὐ-
τή, μὰ τὴν ἀλήθεια ! ».

— « Αὔριο ὅμως θᾶχωμε ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ· θά
τὸ ἰδῆτε » κοκόνισε ὁ πετεινὸς δυνατά. Εἶχε ἀκού-
σει, φαίνεται, τὰ παράπονα τῆς κότας του καί
θέλησε νά τῆς κλείσῃ τὸ στόμα.

3. Μονάχα ὁ χοῖρος δὲ φαινόταν κατσουφιασμένος οὔτε μετανιωμένος.

Μὲ τὴ βροχὴ ἀκόμη, ξεμάκρυνε ἀπὸ τοὺς συντρόφους του, κι ἄρχισε μέσα στὰ νερὰ καὶ στὶς λάσπες νὰ χώνη τὴ μούρη του, νὰ βρίσκη πολλὰ πράματα καὶ νὰ τρώη.

Ἡ Ψίφίνα τὸν ἔβλεπε νὰ τσαλαβουτᾷ ἐκεῖ στὰ παλιόνερα κι ἀνατρίχιαζε: « Προτιμῶ νὰ πεθάνω νηστική, παρὰ νὰ λερωθῶ ἔτσι, σάν τὸ χοῖρο, γιὰ λίγα σκουλήκια » νιαούρισε.

§ 30. Ἡ πρώτη νύχτα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ.

1. Ἄρχισε νὰ νυχτώνη. Ὁ Καμαρωτὸς μὲ τίς κότες του, κατακουρασμένοι, ζητοῦσαν μέρος νὰ κουρνιαῖσουν. Τὰ περιστέρια τὸ ἴδιο. Μὰ καὶ ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ ἀγελάδα ἄρχισαν νὰ χασμουριοῦνται. Καὶ τοῦ μοσχαριοῦ ὅμως τὰ ματόφυλλα ἀνοιγόκλειναν ἀπὸ ὥρα πολλή. Τὸ βόδι γονάτισε χάμω καὶ ἔτοιμάστηκε νὰ κοιμηθῆ.

« Νομίζω, ἀρχηγέ, λέει τότε ὁ γάιδαρος, πῶς πρέπει νὰ μᾶς βολέψης καλά, προτοῦ νὰ κοιμη-

θῆς. Ἐδῶ εἶμαστε στὴν ἐρημιά, καὶ σὲ λίγο θ' ἀρχίσουν νὰ μπερδεύουν καὶ λύκοι κι ἀλεπούδες κι ἄλλα ἀγρίμια. Μὴν τὸ ξεχνᾶς αὐτό ».

—« Καλὰ λές, γραμματικέ » ἀπαντᾷ ἐκεῖνος· καὶ κουνᾷ ἀπάνω κάτω τὰ πλατιά αὐτιά του, γιὰ νὰ κατεβάσῃ καμιά ἰδέα. Δὲν τὰ καταφέρνει ὅμως, καὶ ἀφήνει στὸ γραμματικό του αὐτὴν τὴ φροντίδα.

Τί κάνει ἡ ἀλεπού τὴ νύχτα :

2. Ὁ Καψαλὸς τότε διατάζει τὸν πετεινὸ μὲ εἰς κότες του νὰ πετάξουν στὰ χαμηλότερα κλωνάρια τῆς ἀγριαχλαδιᾶς, τὰ περιστέρια στὰ πιὸ ψηλά, καὶ νὰ κουρνιαξοῦν. Τοποθετεῖ ἔπειτα τὸ μοσχάρι, τὴ γάτα, τὴν κατσίκα καὶ τὴν προβατίνα ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ βόδι, ἀπὸ τὸ μούλαρι κι ἀπὸ τὴν ἀγελάδα, κι αὐτὸς βάζει τὸ κεφάλι του δίπλα ἀπὸ τὰ κέρατα τοῦ βοδιοῦ.

« Ἄν μᾶς μυριστῆ κανένας λύκος καὶ μᾶς ἐπισκεφτῆ ἀπόψε » λέει μέσα του, « τὸ κεφάλι μου τουλάχιστο νὰ μὴν εἶναι μακριὰ ἀπὸ τὰ κέρατα τοῦ Μελίσση ».

Τὰ κέρατα τοῦ Μελίσση.

3. Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα, μὲ ὅλα τὰ παρκάλια, δὲ θέλησαν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ αὐλάκι : « Εἶμαστε πολὺ καλὰ ἐδῶ » εἶπαν στὰ περιστέρια, ποὺ ἔστειλε ὁ ἀρχηγὸς νὰ τὶς προσκαλέσῃ. « Σὲ τέτοιο μαλακὸ κρεβάτι δὲν ξανακοιμηθήκαμε πολλὰς φορὲς ».

Μὰ καὶ ὁ χοῖρος, ξαπλωμένος στὴν ὄχθη τοῦ αὐλακιοῦ, ἀνάμεσα σὲ καλάμια καὶ φαθόχορτα, δὲ θέλησε νὰ τὸ κουνήσῃ κι αὐτὸς ἀπὸ τὴ θέση του. Λογάριαζε νὰ σηκωθῇ πολὺ πρῶτὶ καὶ νὰ ψάξῃ τὶς ὄχθες του. Λογάριαζε πὼς θὰ ἔβρισκε σκουλήκια χοντρά, καραβίδες καὶ ρίζες ἀπὸ νερόφυτα. Γνώριζε, φαίνεται καλὰ τὸ αὐλάκι καὶ τοὺς μεζέδες του.

4. Σὲ λίγο σκοτεινίασε περισσότερο, καὶ στὴ δύση φάνηκε ὁ Ἀποσπερίτης, τὸ πρῶτο ἄστρο τῆς νύχτας. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ὁ οὐρανὸς γέμισε ἀπὸ ἀμέτρητα ἄστρα.

Τὸ μοσχάρι πρῶτῃ φορὰ εἶδε τὸ ὥραϊο αὐτὸ θέαμα. Ἀπόρεσε καὶ ρώτησε : « Γιατί ἀπόψε ἀναψαν τόσα πολλὰ φωτερὰ : Στὸ στάβλο δὲν εἶχαμε οὔτε ἓνα ».

— « Δὲν καταλαβαίνεις, μικρούλη ; Ἄναψαν, γιατί εἴμαστε ἔξω, καὶ πρέπει ἐγὼ νὰ βλέπω τί μᾶς γίνεται » ἀπάντησε τὸ βόδι.

Ὁ Καφαλὸς κούνησε τὸ κεφάλι καὶ χαμογέλασε. Μὰ μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ σκοτάδι οὔτε τὸ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ οὔτε τὸ γέλιο του εἶδε κανεὶς.

§ 31. Ἡ γάτα ἄγρυπνη.

1. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ἄργησαν νὰ ἀποκοιμηθοῦν. Κανένα δὲν ἔμεινε εὐχαριστημένο ἀπὸ τὸ κρεβάτι του.

Ὁ ἄνεμος κουνούσε τὰ κλωνάρια καὶ ξυπνοῦσε συχνὰ τὰ περιστέρια, τὸν πετεινὸ καὶ τίς κότες. Τὸ χῶμα πάλι ἦταν σκληρό. Γι' αὐτὸ τὰ ξαπλωμένα ζῶα ὀλοένα στριφογύριζαν.

Τότε θυμήθηκαν τὸ στάβλο, τὰ κοτέτσια καὶ τὸν περιστεριῶνα κι ἔλεγαν μέσα τους : « Τί ὠραῖα πού κοιμόμαστε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας ! »

Ὡστόσο ὕστερα κοιμήθηκαν ὅλα.

2. Ἡ Ψίφίνα μονάχα δὲ μπόρεσε νὰ κλείση μάτι. Στὴν ἀρχὴ κρύωνε· γι' αὐτὸ στριμώχτηκε στὰ μαλλιά τῆς προβατίνας. Δὲν ἔμεινε ὅμως εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ μυρουδιά τους, κι ἀποτραβήχτηκε γρήγορα. Ὑστερα εἶπε μὲ τὸ νοῦ της : « Ἄς κάμω ἓναν περιπατάκο. Ἴσως ἔτσι κουραστῶ καὶ μὲ πάρη ὁ ὕπνος ». Καὶ ξεμάκρυνε ἀπὸ τὴν ἀγριαχλαδιά.

Μὲς στὸ σκοτάδι ἐκεῖνο ἡ γάτα ἔβλεπε πολὺ

καλά, ὅπως ἐμεῖς τὴν ἡμέρα· μόνο πού δὲν ἔβρισκε εὐκολὰ στεγνά μέρη νὰ πατῆ.

3. Ὑστερ' ἀπὸ λίγα βήματα ἀκούει μιὰ λυπητερή φωνή ἀπὸ ψηλά : « Γκιόν, γκιόν, γκιόν ! »
« Ἄ ! εἶναι ὁ καημένος ὁ γκιώνης. Γυρίζει ὅλη νύχτα καὶ κλαίει τὸν ἀδερφό του. Ἄς τοῦ φωνάξω νὰ κατεβῆ, νὰ τὸν παρηγορήσω » εἶπε μέσα της. Κι ἀμέσως ἀρχίζει νὰ νικουρίζη καὶ νὰ προσκάλῃ τὸ λυπημένο πουλί.

Τοῦ κάκου ὅμως ! Ποῦ ν' ἀκούσῃ ὁ γκιώνης τὰ νικουρίσματα τῆς γάτας ! Εἶχε τὸ νοῦ του στὸν ἀδερφό Ἐπειτα πετοῦσε τόσο ψηλά.

4. Λίγο παραπέρα ἡ γάτα αἰστάνεται ἓνα πρᾶμα νὰ σκίζῃ τὸν ἀέρα καὶ νὰ περνᾷ ἀπὸ κοντά της.
Ἦταν ἡ νυχτερίδα πού βγῆκε νὰ κυνηγήσῃ.

Ἦταν ἡ νυχτερίδα πού βγῆκε νὰ κυνηγήσῃ.

« Ἄ ! ἐσύ εἶσαι, συντρόφισσα ; » τῆς λέει ἡ Ψιφίνα. « Κατέβα νὰ μιλήσωμε λιγάκι. Ἡ νύχτα τώρα τὸ φθινόπωρο εἶναι μεγάλη, καὶ οἱ δύο μας εἴμαστε ξενύχτηδες ».

— « Μὲ σένα νὰ κάμω ἐγὼ συντροφιά ; » τῆς ἀ-

παντᾶ ἀμέσως ἢ νυχτερίδα. «Ἐσὺ κυνηγᾷς κι ἀφάνιζεις τὰ ξαδέρφια μου, τὰ ποντίκια. Ποτὲ δὲ θὰ σοῦ κάμω παρέα ». Καὶ μὲ μιᾶς χάθηκε ἀπὸ μπροστά της.

5. Ἐκείνη τῆ στιγμῇ ἄκουσε κάτι κακαβίσματα : « κουκουκουβάου, κουκουκουβάου ! »

« Κι ἄλλος ξενύχτης ! » εἶπε ἡ γάτα. « Ἄς πάω κοντά του, νὰ ποῦμε τίποτε ». Καὶ τράβηξε κατὰ τῆ φωνή.

— « Τί γυρεύεις ἐδῶ στὴν ἐρημιᾶ, Ψιψίνα ; » φώναξε τότε ἓνα πουλὶ μὲ μεγάλα γυαλιστερά μάτια, ἀπάνω ἀπὸ ἓνα δέντρο. « Πῶς ἄφησες τὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ τοῦ κὺρ Μαλάμου ; »

Ἦταν ἡ κουκουβάγια, ἡ μεγαλοματού. Μέσα σ' ἐκεῖνο τὸ σκοτάδι γνώρισε ἀμέσως τὴν Ψιψίνα.

— « Μὴν τὰ ρωτᾷς, συντρόφισσα ! » ἀπάντησε ἡ γάτα. « Θελήσαμε σήμερα τὸ πρωὶ νὰ λευθερωῦμε ἀπὸ τὸν ἀφεντικό μας, καὶ φύγαμε ἀπὸ τὸ σπίτι του ». Καὶ εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία τῆς φυγῆς τους.

— « Δὲν ἔκαμες διόλου καλά, κυρὰ Ψιψίνα. Ἄφησες τὰ καλά σου καὶ γυρίζεις ἐδῶ στὶς ἐρημιές. Θὰ ὑποφέρης πολὺ... »

— « Ὅλη μέρα δὲν ἔβαλα τίποτε στὸ στόμα μου » νικούρισε μὲ παράπονο ἡ γάτα.

— « Ὅσο γιὰ τὸ φαῖ, δὲ θὰ κακοπεράσης· φτάνει μόνο νὰ μὴ βαριέσαι τὴ νύχτα νὰ γυρίζης στὰ χωράφια καὶ νὰ σκαρφαλώνης στὰ δέντρα. Ἐγὼ τουλάχιστο κι ὅλη ἡ γενιά μου ποτὲ δὲν πεινάσαμε ὡς τώρα... ».

— «Γιὰ πρόβατο ἢ γιὰ κατσίκια μὲ πέρασες, καὶ μοῦ λές νὰ βόσκω στὰ χωράφια καὶ στὰ δέντρα;» ἀντιμίλησε ἡ γάτα.

— «Κάμε αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἐγώ, καὶ θὰ δῆς» τῆς ἀπάντησε ἡ κουκουβάγια. Καὶ πέταξε κατὰ κεῖ, ποὺ ἄκουσε ἄλλα κακαβίσματα.

6. Ἡ γάτα θέλησε νὰ δοκιμάσῃ τὴ συμβουλή τῆς κουκουβάγιας, καὶ προχώρησε μέσα στὰ χωράφια. Ἐκεῖ βρῆκε ἀρκετοὺς ἀρουραίους νὰ γυρίζουν δῶ κι ἐκεῖ, καὶ νὰ ροκανίζουν τὶς φλοῦδες τῶν μικρῶν δέντρων. Ἐπιασε δυὸ τρεῖς καὶ τοὺς ἔφαγε. Ἐπνίξε καὶ πέντε ἕξι ἄλλους. Σκαρφάλωσε καὶ σ' ἓνα δέντρο, καὶ πέτυχε καὶ κεῖ ἓνα δυὸ πουλάκια. Κατὰ τὰ ξημερώματα πῆγε νὰ κοιμηθῇ κοντὰ στὴ συντροφιά τῆς.

Ἀπὸ τοὺς ἀρουραίους ποὺ βρῆκε κι ἔφαγε ἡ γάτα.

§ 32. Ὁ Παστρικὸς παλικάρι, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ.

1. Κόντευε νὰ φτάσῃ στὴν ἀγριαχλαδιὰ ἡ Ψιψίνα. Τότε ἀκούει γουρλίσματα καὶ χιχινίσματα, καὶ διακρίνει τὸ χοῖρο, τὴ χῆνα καὶ τὴν πάπια. Μιλώντας καὶ περπατώντας σιγά, πῆγαιναν κι αὐτὰ κατὰ τὸ ἴδιο μέρος.

Ἡ γάτα ἀμέσως γνῶρισε τοὺς τρεῖς συντρόφους της. Ἐκεῖνοι οὔτε τὴ διάκριναν καθόλου.

« Πῶς τέτοια ὥρα κατὰ δῶ, σύντροφοι ; » ρωτᾷ τότε.

Τὰ τρία ζῶα τρόμαξαν κι ἐτοιμάστηκαν νὰ τρέξουν Ἡ γάτα ὅμως τὰ ἡσύχασε. « Ἐγώ, ἡ Ψιψίνα, ἡ συντρόφισσά σας, εἶμαι. Δὲ μὲ γνωρίσατε ἀκόμη ; » εἶπε· καὶ γέλασε.

2.—« Ἄ ! τοῦ λόγου σου εἶσαι, κυρὰ Ψιψίνα ; κι ἐμεῖς σὲ πήραμε γιὰ βίδρα. » πετάχτηκε τότε ἡ

Ἡ βίδρα.

πάπια. Ὑστερα ἐξακολούθησε : « Ἄχ, τί πάθαμε, συντρόφισσα ! Δὲν ἀκούσαμε τὸν ἀρχηγό μας, καὶ θελήσαμε νὰ περάσωμε τὴ βραδιά μας μέσα στὸ αὐλάκι. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ κοιμόμαστε, νὰ σου καὶ

Ξετροπώνει από μέσα από τὰ ψαθόχορτα τῆς ὄχθης μιὰ βίδρα, τόση δά!...

“Όσο τὴ θυμᾶμαι, τρόμος μὲ πιάνει. Ἐτοιμαζόταν νὰ πέση καταπάνω μου. Ἡ Ξαδέρφη μου ὅμως ἀπὸ δῶ, ἡ Χιόνα, ποὺ πάντα λαγοκοιμᾶται, τὴν ἔνωσε, κι ἀμέσως ἔμπηξε τὶς φωνές. Τὴν ἴδια στιγμή κι ὁ σύντροφός μας ἀπ’ ἐδῶ, ὁ Παστρικὸς—καλὴ του ὥρα—χιμᾶει καταπάνω τῆς μέσα στὸ νερό. Γιὰ νὰ γλιτώσῃ ἐμᾶς, δὲ λογάριασε τὴ δική του τὴ ζωὴ. Πέφτει λοιπὸν ἀπάνω τῆς καὶ πιάνεται μαζί τῆς. Τότε ἐγὼ μὲ τὴ Χιόνα βρήκαμε τὸν καιρὸ καὶ πεταχτήκαμε ἔξω ἀπὸ τὸ νερό. “Αχ, χίλια χρόνια νὰ ζήσῃ ὁ σωτῆρας μας !”

3. Εἶπε αὐτὰ ἡ πάπια, καὶ μαζί μὲ τὴ χῆνα πλησίασαν στὰ κοιμισμένα ζῶα τῆς συντροφιάς τους.

Ὁ χοῖρος τότε σίμωσε στὸ αὐτὶ τῆς Ψιψίνας καὶ γούρλισε σιγανά :

“Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἐγὼ, χωρὶς νὰ θέλω, γλίστησα κι ἔπεσα στὸ νερό, καὶ πέφτοντας πλάκωσα τὴ βίδρα. “Όχι πὼς ἤθελα νὰ πιαστῶ μαζί τῆς. “Όλα κι ἔλα! Οἱ παλικαριές ἐμένα δὲ μοῦ ἀρέσουν ».

§ 33. Καὶ τὸ ἄλογο;

1. « Μά, τί νὰ ἔγινε τὸ ἄλογο, ὁ Ντορῆς ; » ἴσως ρωτήσουν τὰ παιδιὰ, ποὺ διαβάζουν αὐτὴ τὴν ἱστορία.

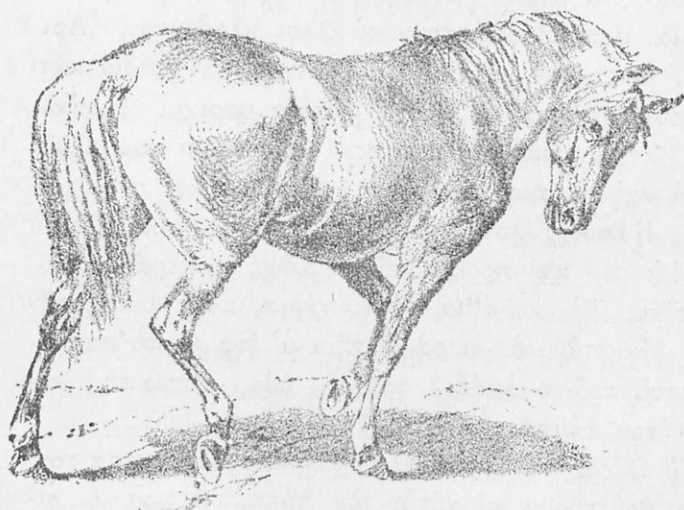
Μόλις ἔφυγε ἀπὸ τοὺς συντρόφους, ἄφησε τὸ “Ε.

ρημο άκρογιάλι, έστριψε ένα λόφο και προχώρησε παραπέρα.

Σε λίγο έφτασε σ' ένα μέρος ολόϊσο, ολόστρωτο και άτέλειωτο. Έμοιαζε σά θάλασσα άντις όμως για νερό, ήταν όλο χώμα.

«Α, ό Μεγάλος κάμπος !» είπε μέσα του. « Πόσες φορές τόν πέρασα από τή μιá ως τήν άλλη άκρη του, με τόν άφεντικό μου καβάλα! Και πόσες φορές έδω έσυρα τó άμάξι του ! Τώρα όμως θά τόν περάσω χωρίς κανένα βάρος κι ελεύθερος, σαν τó πουλί. Τώρα θάπρεπε νά μ' έβλεπε ό κύριος, για νά νιώση πόσο τρέχω !»

Κι άμέσως χτυπά στόν άέρα τή μεγάλη ούρά του, κι άρχίζει νά τρέγχι.

Ό Ντορής περνώντας τó Μεγάλο κάμπο.

Μά, τί τρέξιμο ἦταν ἐκεῖνο ! Ὁ ἄνεμος δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸν φτάσῃ. Τρέχει καὶ σηκώνει κανονικά τὰ μπροστινὰ καὶ τὰ πισινὰ πόδια, καὶ λυγᾷ τὴν σάχη του, σὰν τὸ φίδι. Τρέχει καὶ κρατεῖ σηκωμένη τὴν οὐρά, καὶ κουνιέται ὄμορφα ἢ χιίτη καὶ τὸ προκόμιό του.

« Τί ὠραῖο ζῶο ! » εἶπε κάποιος ἐργάτης, διαβαίνοντας ἀπὸ κοντά του.

2. Τρέχει ὁ Ντορῆς, κι ἔτσι λίγο λίγο σκίζει ὅλον τὸ Μεγάλο κάμπο. Ὅπου διαβαίνει, ὀλοῦθε βλέπει ἀνθρώπους καὶ ζῶα νὰ ἐργάζονται. Ἐδῶ ζευγολάτες μὲ δύο δύο βόδια, ἄλογα ἢ μουλάρια, ζεμένα σὲ ἀλέτρια, ὀργώνουν τὴ γῆ. Παραπέρα ἄλλοι σπέρνουν κι ἄλλοι βολοκοποῦν. Δεξιά, μέσα στὰ ἀμπέλια, μερικοὶ σκάφτουν κι ἄλλοι κλαδεύουν. Ἀριστερά, μέσα στὸν ἐλαιῶνα, γυναῖκες καὶ παιδιὰ κάτι μαζεύουν ἀπὸ χάμω. Πιὸ παραπέρα μερικοὶ ξεριζώνουν βᾶτομουριές κι ἀφάνες, καὶ ἄλλοι κουβαλοῦν κοπριά καὶ τὴ σκορποῦν στὰ περιβόλια καὶ στὰ χωράφια. Κάποιος κοντὰ σ' ἓνα δέντρο χτυπᾷ μὲ τὸ τσεκούρι του καὶ προσπαθεῖ νὰ κόψῃ τὰ ξεράδια του. Δυὸ τρεῖς, μὲ καλάθια στὰ χέρια, πᾶνε κατὰ τὴν πόλη. Μακριὰ μιὰ σειρά ἀμάξια μ' ἓνα κοντὸ καπνοδόχο στὸ πρῶτο ἀμάξι, τρέχει, σὰν ἀστράπη, καὶ σκίζει τὸν κάμπο.

Τὸ ἄλογο τὰ βλέπει ὅλα αὐτὰ καὶ λέει μέσα του: « Ὅλοι δουλεύουν σ' αὐτὸν τὸν τόπο, ὡς κι ὁ σιδερόδρομος· κι ἐμᾶς μᾶς κακοφάνηκε, γιατί δουλεύαμε ! ».

3. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο κουράστηκε καὶ πείνασε. Λιγότεψε τὸ τρέξιμο, μὰ δὲ στάθηκε νὰ βοσκήσι. Εἶδε τὸν οὐρανὸ νὰ συννεφιάζῃ καὶ φοβήθηκε τὴ βροχή.

« Ἄς πάω κατὰ τὸ δάσος », εἶπε. « Ἐκεῖ θὰ βρῶ ἄφθονη τροφή. Κι ἂν μὲ πιάσῃ ἡ βροχή, μπορῶ νὰ προφυλαχτῶ ». Κι ἔστριψε λίγο δυτικά.

Σὲ λίγο ἔφτασε· κι ἔφτασε μὲ τὴν ὥρα του, γιὰτὶ ἀμέσως ἄρχισε ἡ μπόρα πού ξέρομε.

Ὁ Ντορὴς χώθηκε μέσα σὲ κάτι πυκνόφυλλα δέντρα κι ἔμεινε ἐκεῖ, ὥσπου ἔπαψε ἡ βροχή.

§ 34 Ὁ Ντορὴς ἄγρυπνος

1. Ἡ μπόρα πέρασε, καὶ τότε ὁ Ντορὴς ἄρχισε νὰ βόσκη. Χόρτα ἦταν ἀρκετά, μὰ ὄχι τρυφερά καὶ νόστιμα, ὅπως τοῦ ἄρεσαν. Τί νὰ κάμῃ ὅμως; Τὰ ἔτρωγε καὶ τρώγοντας, θυμόταν τὸ σακούλι μὲ τὸ κοσκινισμένον κριθάρι. Θυμόταν καὶ τὸ δεμάτι τοῦ περιποιημένου σανοῦ, πού τοῦ ἔβαζε στὸ παχνὶ ὁ κύριός του ὕστερ' ἀπὸ τὸ κριθάρι.

Ὅταν χόρτασε, ζήτησε νερό. Τὸ ποτάμι ὅμως ἦταν πολὺ μακριὰ καὶ ἀναγκάστηκε νὰ πιῇ ἀπὸ κάποιον λάκκο, γεμάτο μὲ θολὸ βρόχινο νερό.

Τότε θυμήθηκε πάλι τὸν κουβὰ μὲ τὸ κατακάθαρο νερό, πού τὸν πότιζαν τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ. Ἀναστέναξε καὶ εἶπε μέσα του: « Σὰν καλύτερα ἔτρωγα κι ἔπινα στὸ σπίτι τοῦ κυρίου μου. Γιά, νὰ δῶ, πῶς θὰ κοιμηθῶ τώρα

πού λευθερώθηκα ;» Κι έψαξε νά βρῆ κανένα κατάλληλο μέρος.

2. Προχώρησε παραμέσα στο δάσος και βρῆκε πολλά χορταριασμένα μέρη με ψηλό και πυκνό χόρτο. Δέ θέλησε όμως νά ξαπλωθῆ σέ κανένα από αυτά. Θυμήθηκε τήν άρκούδα, τó λύκο και τó τσακάλι και είπε με τó νοῦ του : « Άν μ' έπισκεφτῆ τῆ νύχτα κανένα άπ' αυτά τ' άγρίμια, πώς θά μπορέσω νά ξεμπλέξω μέσα άπ' αυτά τά δέντρα και νά ξεφύγω ; Καλύτερα νά κοιμηθῶ έξω από τó δάσος. Άπό κεῖ ξεφεύγω εύκολα ».

Τό είπε και τó έκαμε. Έφυγε από κεῖ και ἤρθε στην άκρη τοῦ δάσους. Έκεῖ δέν ἦταν χορταριασμένος τόπος. Γι' αυτό αναγκάστηκε νά ξαπλωθῆ στο χῶμα και στα πετραδάκια. Έκεῖ κοντά ἦταν ένα γέρικο δέντρο με κούφιο κορμί. Ο Ντορῆς νόμισε, πώς έπρεπε νά προφυλάξῃ τó κεφάλι του μέσα στην κουφάλα τοῦ δέντρου αὐτοῦ.

3. Εἶχε νυχτώσει πιά. Τά δέντρα άρχισαν νά μῆ ξεχωρίζουν τó ένα από τó άλλο. Τό άλλογο ώστόσο δέ μπορούσε νά κοιμηθῆ. Τό έναιχλοῦσαν τά πετραδάκια και τó βρεμένο χῶμα· έπειτα άρχισαν νά φωνάζουν και τ' άγρίμια. Κάποιο τσακάλι μάλιστα τοῦ έσκιζε τ' αυτιά κάθε λίγο με τά ούρλιασματά του.

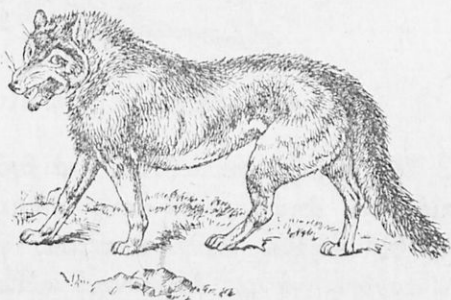
« Άσκημα τήν έχομε » είπε με τó νοῦ του ó Ντορῆς· κι άμέσως πετάχτηκε όρθιος. « Για καλό και για κακό ἄς μὴν κοιμηθῶ άπόψε, κι ἄς εἶμαι έτοιμος ».

§ 35. Έρχεται ο λύκος.

1. Πέρασε κάμποση ώρα. Τότε άκούει κάποιος θόρυβο στα γειτονικά χαμόδεντρα. Κουνιόνταν τὰ κλαδιά τους, και μέσα στο σκοτάδι διακρίνονταν τέσσερες στρογγυλές σπίθες, οί δυο μακριά από τις άλλες δυο.

« Θα είναι ο λύκος με τή λύκαινά του » ειπε τὸ άλογο, χωρίς όμως και νά τρομάξει. Και στή στιγμή στρίβει τὸ κεφάλι κατά τὸ δέντρο, και τὰ πισινά του πόδια κατά τις τέσσερεις σπίθες.

2. Τὸ άλογο δέν πέτυχε τέλεια. Οί δυο στρογγυλές σπίθες ἦταν τοῦ κυρ Νικόλα, τοῦ λύκου. Οί

Ὁ λύκος πού θέλησε νά φάη τὸ άλογο.

άλλες όμως οί δυο δέν ἦταν τῆς λύκαινας, αλλά τοῦ τσακαλιού.

Αὐτὸ πρῶτο εἶχε μυριστῆ τὸ άλογο. Δέν τόλμησε όμως νά τὸ πλησιάσει, κι άρχισε νά οὐρλιάζει δυνατά. Ἦθελε με αὐτὸ νά ειδοποιήσει τὸν ξάδερφό του, τὸν κυρ Νικόλα.

Εἶχε τὸ λογάρισματό του. « Ἄν νικήσῃ ὁ ξάδερφος τὸ ἄλογο, κάτι θὰ ἀφήσῃ καὶ γιὰ μένα· δὲ γίνεται » εἶπε μέσα του.

Ὁ λύκος, νηστικός ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες, εἶχε βγῆ πολὺ νωρίς στὸ κυνήγι τῆ βραδιά ἐκεῖνῃ. Ἄκουσε τὰ οὐρλιάσματα τοῦ τσακαλιοῦ, κατὰλαβε τὶ τρέχει, καὶ τράβηξε κατὰ τὴ φωνή. Ἀνταμώθηκε μὲ τὸν ξάδερφό του, καὶ ἄρχισαν νὰ πλησιάζουν στὸ ἄλογο. Ἐλπίζαν καὶ οἱ δύο πὼς θὰ δειπνοῦσαν καλά.

Τὸ τσακάλι πού πῆγε νὰ βοηθήσῃ τὸ λύκο.

3. Ὁ λύκος φανταζέταν νὰ βρῆ τὸ ἄλογο πλαγιασμένο καὶ ἀπάνω στὸν ὕπνο του. Τότε λογάριάζε νὰ χιμήσῃ ἀπάνω στὴ ράχη του, νὰ τὸ καβαλήσῃ καὶ ν' ἀρχίσῃ, νὰ τὸ δαγκάνῃ. « Ἐκεῖνο τότε—ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ του—θὰ πεταχτῆ ἀπάνω, καὶ θ' ἀρχίσῃ, νὰ τρέγῃ σὰν τρελό, γιὰ νὰ λευθερωθῆ. Ἐγὼ θὰ τὸ δαγκάνω πιὸ πολὺ, ὥσπου, ἀποκαμωμένο ἀπὸ τὸ τρέξιμο καὶ ἀπὸ τοὺς πόνους, θὰ πέσῃ χάμω. Τότε θὰ τὸ ἀποτελειώσω μὲ τὴν ἡσυχία μου ».

Αὐτὰ συλλογίζεταν ὁ λύκος. Γιὰ κακὴ του ὅμως τύχη, ἀντὶ νὰ βρῆ κοιμισμένο τὸ ἄλογο, ἀντίκρισε τὰ πισινὰ του πόδια.

4. Γι' αυτό αναγκάστηκε να ζητήσει τη βοήθεια του τσακαλιού.

« Πήγαινε, του είπε, έσύ από μπρός και κάμώσου, πώς τάχα θέλεις να χιμήσης κατά τὸ κεφάλι του. Τὸ ἄλογο θὰ γελαστῆ καὶ θὰ στρίψει κατὰ σένα τὰ πισινά του. Τότε ἐγὼ θὰ κάμω ἐκεῖνο πού ξέρω καὶ πού ξέρεις ».

Τὸ τσακάλι ἔκαμε ὅ,τι τοῦ πρόσταξε ὁ λύκος.

Τὸ ἄλογο ὅμως αὐτε τὰ ἔχασε, οὔτε γελάστηκε. Ἐνῶ ἔδινε κλοτσιές στὸν ἄέρα μὲ τὰ πισινά του πόδια, χιμοῦσε καὶ κατὰ τὸ τσακάλι μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, τάχα γιὰ νὰ τὸ δαγκάση.

Ἐκεῖνο τραβιόταν γιὰ μιὰ στιγμή καὶ πάλι ξαναγύριζε, πιὸ ἐπιθετικὸ κάθε φορά. Ἔτσι ὅμως ὅστερ' ἀπὸ κάμποση ὥρα ἄρχισε τὸ ἄλογο νὰ κουράζεται.

§ 36. Πέφτει σὲ μεγαλύτερο ἐχθρό.

1. Λίγο ἀκόμη καὶ τὸ ἄλογο θὰ ἔπεφτε χάμω ἀπὸ τὴν κούραση.

Κατὰ καλὴ του ὅμως τύχη βλέπει τότε νὰ χιμᾶ κατὰ τὸ λύκο ἓνα ἄλλο θηρίο, καὶ ὁ λύκος νὰ τὸ βάζη στὰ πόδια.

Κοντὰ ἀπὸ τὸ λύκο βλέπει νὰ τρέχη καὶ τὸ τσακάλι στὰ τέσσερα....

Μά, τί εἶχε γίνει ! Ἡ ἀρκούδα, θυμωμένη μὲ τὸ λύκο, γιὰ τὴν ἔφαγε ἓνα ἀρκουδάκι της, ζητοῦσε ἀπὸ μέρες τώρα νὰ τὸν βρῆ καὶ νὰ τὸν ἐκδικηθῆ.

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ κάπου μυρίστηκε τὸ πέρασμά του, πῆρε τὰ πατήματά του καὶ τὸν βρῆκε. Τὸν πέτυχε τῆ στιγμῇ, ποῦ ἔτοιμαζόταν νὰ πεταχτῆ στὴ ράχη τοῦ ἀλόγου.

Τότε σηκώθηκε στὰ πιασινά της πόδια, κι ἔπεσε

Ἡ ἀρκούδα ποὺ κυνήγησε τὸ λύκο.

κατὰ πάνω του μὲ λύσσα. Δὲν τὸν ἔπιασε ὅμως, κι ἄρχισε νὰ τὸν κυνηγᾷ.

Τὸ ἄλογο βρῆκε τὸν καιρὸ κι ἔφυγε ἀπὸ κεῖ.

2. Μὲ ὄλη τὴν κούρασι, ποῦ εἶχε, ἔτρεχε γρήγορα. Δὲν ἤξερε ὅμως ποῦ πήγαινε. Μὲς στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας δὲν ἔβλεπε καλά.

Ἐξαφνα ἀκούει σφυρίγματα φλογέρας, κι ὁ-

στερα από λίγο και κουδουνίσματα από μικρά κουδούνια.

« Χωρίς άλλο κανένα κοπάδι θα βόσκη έδώ κάπου » είπε με τὸ νοῦ του. « Ὁ βοσκὸς του θα ἔχη βέβαια καὶ σκυλί, θα ἔχη καὶ τουφέκι. Πιστεύω νὰ με δεχτῆ γιὰ λίγες ὥρες κοντὰ του. Ποτέ μου δὲν τοῦ ἔκαμα κακό ».

Τὰ είπε κὺτὰ καὶ τράβηξε ἴσια κατὰ τὰ σφυρίγματα. Σὲ λίγο πλησίασε. Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ μπῆ μέσα στὸ κοπάδι, καὶ νὰ ἴ δυὸ μεγάλα μαντρόσκυλα χίμησαν καταπάνω του. Μὰ ὁ βοσκὸς εἶδε τὸ ἄλογο καὶ μάζεψε τὰ σκυλιά του. Ἔτσι ἐκεῖνα τὸ ἄφησαν κι ἀνακατεύτηκε μετὰ τὰ γιδοπρόβατὰ του.

3. Ὁ βοσκὸς τότε τὸ πλησίασε, τὸ χάιδεψε καὶ τὸ ἄφησε νὰ βόσκη μετὰ τὰ ζῶα του. Ὅταν ὅμως ἔφεξε, ἐτοιμάστηκε νὰ τὸ πιάσῃ καὶ νὰ τὸ δέσῃ μετὰ ἓνα σκοινί. Τὸ ἄλογο τὸ ἐνίωσε, τὸ ἔβαλε στὰ πόδια κι ἔφυγε ἀπ' ἐκεῖ.

Ποῦ πάει ; Βέβαια ὄχι κατὰ τὸ δάσος. Ὁ Ντορῆς τώρα πηγαίνει κατὰ τὴν πόλιν.

« Θα πάω, είπε, πάλι στὸν κύριό μου. Εἶναι προτιμότερο νὰ δουλεύω τὴν ἡμέρα, νὰ καλοτρώγω καὶ νὰ κοιμοῦμαι ἡσυχὰ τὴ νύχτα, παρὰ νὰ γυρίζω ὅλη μέρα, χωρὶς νὰ κάνω τίποτε, καὶ τὴ νύχτα νὰ κιντυνεύω. Ἐπειτα ἀφοῦ δουλεύει ὅλος ὁ κόσμος, γιατί ἐγὼ νὰ κάθωμαι ἀργός ; »

§ 37. Γυρίζει στο σπίτι του άφεντικοῦ.

1. Σὲ λίγο βρῆκε τὸ δρόμο γιὰ τὴν πόλη, τὸν ἀκολούθησε καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα ἔφτασε. Πέρασε τοὺς γνωστούς του δρόμους, καὶ σταμάτησε στὴν ἐξώπορτα τοῦ σπιτιοῦ τοῦ κυρίου του.

Πολὺ λίγους ἀνθρώπους συνάντησε σ' ὄλους αὐτοὺς τοὺς δρόμους καὶ τὴν ἐξώπορτα τὴ βρῆκε κλειστή.

« Θὰ εἶναι ἴσως πρῶτὴ ἀκόμη, καὶ ὁ κύριός μου δὲ θὰ ἔχη πάει στὴ δουλειά » εἶπε μέσα του. « Τόσο τὸ καλύτερο ὅμως. Θέλω σ' ἐκεῖνον πρῶτα νὰ δείξω πῶς ἔφταιξα. Ἔτσι μπορεῖ νὰ μὲ συχωρέση, καὶ νὰ μὲ δεχτῆ πάλι στὸ σπίτι του ».

2. Ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴ σκέψη του ἀκούει νὰ ξεκλειδώνεται ἡ πόρτα, ὕστερα ν' ἀνοίγη καὶ νὰ παρουσιάζεται ἐμπρὸς του ἡ Φανή, μ' ἓνα κατσαρολάκι στὸ χέρι. Πήγαινε ν' ἀγοράση γάλα γιὰ τὸ πρόγεμά τους.

« Ἄ! » ἔκαμε ξαφνισμένη, μόλις εἶδε τὸ ἄλογο. Κι ἀμέσως ἀρχίζει νὰ φωνάζη ὅσο μποροῦσε δυνατώτερα: « Ὁ Ντορῆς μας, μητέρα! Ἦρθε ὁ Ντορῆς μας, πατέρα! Γιάννη, γιαγιά, νὰ τος! στὴν πόρτα μας μπροστὰ ὁ Ντορῆς μας. Ἐλάτε νὰ τὸν δῆτε! ».

3. Στις φωνὲς τῆς Φανῆς ἔτρεξε πρῶτος ὁ κύριος Μιλάμος. Ἦταν ἔτοιμος, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Ὄταν ἀντίκρισε τὸ ἄλογο του, τοῦ ἦρθε νὰ πέση ἀπάνω του, νὰ τὸ ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ τὸ φιλήσῃ.

Δὲν πρόφτασε ὅμως. Ἐκείνη τῆ στιγμῇ τὸ βλέπει νὰ σκύβῃ ὡς τῆ γῆ τὸ κεφάλι.

«Θὰ σοῦ ζητῆ ἴσως συχώρεση, πατέρα» εἶπε τότε ὁ γιός του, ὁ Γιαννάκης.

—«Βέβαια, ἀναγνωρίζει τὸ φταιξιμό του· γιὰ αὐτὸ κι ἐγὼ θὰ τὸν συχωρέσω» ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας του. Κι ἀμέσως πλησιάζει, τὸ χαϊδεύει στὴ ράχη κι ὕστερα τοῦ λέει: «Ἔλα, Ντορῆ, συχωρεμένος νάσαι! Ἐμπρός, ἔμπα μέσα!»

4. Σὰ νὰ ἔνωσε τὰ λόγια τοῦ κυρίου του τὸ ἄλογο, ἀμέσως σήκωσε τὸ κεφάλι, χλιμίντρισε χαρούμενα καὶ προχώρησε μέσα στὴν αὐλῆ.

Ὁ Γιαννάκης πηγαίνει νὰ περιποιηθῆ τὸ Ντορῆ στὸ στάβλο του.

Οί σπιτικοί ὅλοι τότε, καθὼς περνοῦσε ἀνάμε-
σά τους, ἄπλωναν τὰ χέρια καὶ τὸ χεῖδευαν. Ὁ Ἄ-
ζορ πηδοῦσε ὡς τὸ λαιμὸ τοῦ Ντορῆ καὶ τὸν
ἐγλειφε. Ἡ Φανὴ ἀπὸ τῆ χαρὰ τῆς ξέχασε νὰ πάη,
ν' ἀγοράσῃ τὸ γάλα.

Μά, σάμπως εἶχαν κι ὄρεξη νὰ φᾶνε, αὐτὴ καὶ ὁ
ἀδερφός τῆς. ἐκεῖνο τὸ πρωί :

§ 38. Τὸ πρωινὸ πλύσιμο.

1. Μόλις φώτισε ἡ μέρα καὶ πρὶν νὰ βγῆ ἀκόμη
ὁ ἥλιος, τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ξύπνησαν. Τὰ ξύπνησαν
οἱ φωνές τοῦ Καμαρωτοῦ. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν ἀ-
γριαχλαδιὰ δὲν ἔπαυε κάθε λίγο νὰ λαλῆ : «Κουκου-
ρίκου, κουκουρίκου !» Δηλαδή : « Ἐφεξε. Ὡρα νὰ
ξυπνήστε !»

Ὅλα ξύπνησαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γάτα. Ἐκείνη κου-
λουριασμένη κοντὰ στὴν προβατίνα ρουχάλιζε.

Ἦταν ὅλα ἀνόρεχτα καὶ κρυφομιλώντας τὸ
ἓνα μὲ τὸ ἄλλο ψιθύριζαν : « Διόλου καλὰ δὲν κοι-
μήθηκα φές τὸ βράδυ ». Τὸ ἓνα παραπονιόταν πὼς
κρύωνε ὅλη τὴ νύχτα. Τὸ ἄλλο πὼς ἦταν ὑγρὸ τὸ
κρεβάτι του, καὶ τὸ ἄλλο πὼς ἦταν σκληρό.

Μονάχα τὸ μοσχαρακι ξύπνησε κατευχαριστη-
μένο. Στριμωγμένο κοντὰ στὴν ψυχομάνα του,
εἶχε πάντα στὸ στόμα του τὶς ρῶγες τοῦ μασταριοῦ
τῆς καὶ ρουφοῦσε, ὅποτε ἤθελε, ἄφθονο γλυκὸ καὶ
ζεστὸ γάλα. Ἀφότου ἔχασε τὴ μητέρα του, ποτὲ
ἄλλοτε δὲ δοκίμασε τέτοια εὐτυχία.

2. Ἡ πάπια τότε θυμήθηκε τὸ αὐλάκι καὶ ἤθελε νὰ ξαναπάη. Μὰ δὲν τολμοῦσε. Θυμόταν τὸ χτεσινοβραδινὸ κακὸ καὶ σταματοῦσε. Ἡ χῆνα ὁμῶς, πιὸ πονηρή, φωνάζει δυνατά :

« Ἐ, σύντροφοι ! δὲ θὰ πλυθοῦμε ; Τὸ νερὸ εἶναι ἐδῶ κοντὰ μας. Πῶς θὰ μᾶς δῆ ἄπλουτους ὁ ἥλιος ; »

— « Δὲ συμφωνῶ μὲ τὴ γνώμη τῆς χήνας » γουρλίζει τότε ὁ Παστρικὸς. Τί χρειαζόμαστε τὸ πλύσιμο ; Σάμπως δὲ θὰ ξαναλερωθοῦμε πάλι : Ἐπειτα θὰ συνηθίσουμε καὶ θὰ θέλωμε κάθε μέρα νὰ πλυνομαστε· καὶ σάμπως ξέρομε πῶς θᾶχωμε ἄφθονο νερὸ ἐκεῖ, ποῦ θὰ πᾶμε ; »

— « Ὅχι ! Τώρα ποῦ τὸ ἔχομε κοντὰ μας, πρέπει νὰ πλυθοῦμε, γιὰ νὰ μὴ μᾶς συχαθῆ ὁ ἥλιος » φώναξε ὁ Καψαλός.

— « Πολὺ σωστά, πολὺ σωστά ! Αὐτὸ πρέπει νὰ γίνῃ » μούγκρισε κι ὁ ἀρχηγός. Κι ἀμέσως ὅλα τὰ ζῶα, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ γάτα, τράβηξαν γιὰ τὸ αὐλάκι.

3. Πρῶτες βρέθηκαν μέσα στὸ νερὸ ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα. Πῶς λαχτάρησαν, ὅταν τὸ εἶδαν ἀπὸ πέρα ! Ἀπὸ τελευταῖες γιὰ μιὰ στιγμὴ βρέθηκαν πρῶτες στὴ σειρά, καὶ πρῶτες μπῆκαν στὸ νερό. Ἀντὶς ὁμῶς νὰ πλύνουν τὸ πρόσωπό τους, ἐκεῖνες ἔλουσαν ὅλο τους τὸ σῶμα. Λούζονταν καὶ φώναζαν. « Ἄ, ἄ ! τί ὠραῖα, τί ὠραῖα ποῦ εἶναι νὰ παίρνης τὸ μπάνιο σου πρῶί ! »

Ὁ γαῖδαρος ἔπλυνε πρῶτα τὴ μαύρη του, ὕστερα βούτηξε, ἓνα ἓνα, τὰ νύχια του καὶ τὰ καθάρισε. « Δὲ μ' ἀρέσει, ἔλεγε στὴν ἀγελάδα, μήτε τὰ νύχια μου νὰ εἶναι λερωμένα.

Μονάχα ὁ χοῖρος δὲν ἔπλυνε τίποτε. « Ἄφο
μὲ λένε Παστρικό, θὰ πῆ πῶς εἶμαι κιόλας » ἔλεγε
γελώντας κι ἔφαχνε νὰ βρῆ τίποτε νὰ φάη.

— « Νηστικοὶ καὶ πλυμένοι δὲν ταιριάζει » μουρ
μούρισε ἡ κατσίκη. Πλύθηκε ὅμως. (9.)

§ 39. Ο ἥλιος χαμογελά.

1. Εἶχαν πλυθῆ ὅλα· τότε ἀκοῦν ἓνα δυνατὸ
« κουκουρίκου » τοῦ Καμαρωτοῦ. Γυρίζουν κατὰ τῆ
φωνὴ τὸ κεφάλι καὶ βλέπουν τὸν πετεινὸ νὰ δείχνει
κατὰ τὴν ἀνατολή.

— « Ἄ ! » ἔκαμαν ὅλα τότε. « Τί εἶναι αὐτὸ ποῦ
γίνεται ἐκεῖ πέρα ; »

— « Πῆρε φωτιά ὁ οὐρανός » μουρμούρισε ἡ
ἀγελάδα.

— « Νά, καίονται καὶ αἱ κορφές τοῦ βουνοῦ »
συμπλήρωσε ἡ χῆνα.

Κι ἀλήθεια· πέρα μακριά, ἐκεῖ ποῦ φαινόταν πῶς
ἀκουμποῦσε ὁ οὐρανὸς στὴ γῆ, ἦταν σὰν πυρκαϊά.
Φλόγες, σὰ μεγάλες γλωσσοὶς κατχόκκινες, πετιόνταν
ἀπὸ πίσω ἀπὸ τὸ μακρινὸ βουνό, σκορποῦσαν πρὸς τὰ
ἀπάνω κυκλικά. καὶ φλόγιζαν ὀλοένα πιὸ πολὺ τὸ
μέρος ἐκεῖνο.

« Λέτε νὰ πιάση φωτιά ὁ οὐρανὸς καὶ νὰ καοῦμε ; »
ρώτησε ἡ προβατίνα καὶ τρομαγμένη γονάτισε.

— « Τί ξέρομε ! » ἀπάντησαν τ' ἄλλα ζῶα· καὶ
γονάτισαν κι αὐτὰ στὸ μεγαλόπρεπο ἐκεῖνο θέαμα.

2. Μά νά ! "Υστερα από λίγες στιγμές αρχίζει νά προβάλλη από τὸ φλογισμένο ἐκεῖνο μέρος ἕνας ἀναμμένος δίσκος.

Στὴν ἀρχὴ φαινόταν κατακόκκινος καὶ πολὺ μεγάλος. Μόλις ὅμως ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει ψηλά μίχρινε, ἡ κοκκινάδα του λιγότευε κι ἔλαμπε περισσότερο.

« Ὁ ἥλιος, ὁ κκλός μας ὁ ἥλιος βγαίνει ! » φώναξαν τότε ὅλα τὰ ζῶα μὲ μιὰ φωνή, τὸ καθένα στὴ γλῶσσα του. Κι ἔσκυψαν ὡς τὴ γῆ τὰ κεφάλια τους, γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσουν.

Ὁ ἥλιος, ἀν καὶ τόσο μακριά. τὰ εἶδε, εὐχαριστήθηκε καὶ τοὺς χαμογέλασε.

§ 40. Τὰ κακαρίσματα τῆς κότας.

1. « Καὶ τώρα τί θὰ κάμωμε ; » ρώτησε ὕστερα ἀπὸ λίγο ἡ κατσίκα, πού ἦταν πολὺ πεινασμένη.

Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ πάρη ἀπάντηση ἀπὸ τὸν ἀρχηγό. καὶ νά, ἀκοῦν ὅλα κάτι βιαστικά κακαρίσματα : « Κάκακα, κάκακα, κάκακα ! » Δηλαδή : « Μοῦρχεται νὰ γεννήσω ! νά ! θὰ γεννήσω ! »

Γυρίζουν καὶ βλέπουν τὴν κιτρινόμαυρη κότα νὰ στριφογυρίζη ἀπὸ δῶ καὶ ἀπὸ κεῖ. Ζητοῦσε νὰ βρῆ τὴ φωλιά της. Ποῦ νὰ τὴ βρῆ ὅμως !

« Ἄχ ! τί θὰ γίνω, ἡ κακομοίρα » ἄρχισε νὰ λέη. « Ποῦ νὰ γεννήσω τὸ αὐγουλάκι μου ! Κάτω στὸ χῶμα θὰ μοῦ σπάση, κι ἔτσι θὰ χάσω ἕνα

μου παιδάκι. "Αχ ! τί θέλαμε ἑμεῖς κι ἀφήναμε τὸ καλὸ μας τὸ κοτέτσι !»

2. Ὁ Καμαρωτὸς ἀντὶ νὰ κοινοποιήσῃ, σὰν ἄλλοτε, ἀποτραβήχτηκε παραπέρα. Δὲν ἤθελε ν' ἀκούῃ τὰ παράπονα τῆς κότας. Μὰ καὶ ἡ κιτρινομαυρὴ κότα ἀναγκάστηκε ν' ἀποτραβηχθῆ καὶ αὐτὴ πίσω ἀπὸ κάτι ψηλὰ χόρτα, κι ἐκεῖ νὰ γεννήσῃ. Σὲ λίγο γέννησε τ' αὐγὸ, κι ἄρχισε πάλι νὰ κακαρίζῃ. Τώρα ὅμως πολὺ λυπητερά : « Κακάκακα, κακάκακα, κακάκακα !» Δηλαδή : « Τί θὰ γίνῃ τὸ αὐγὸ μου ! Τί θὰ γίνῃ τὸ παιδί μου !»

Τότε ἔτρεξε ἡ ἀδερφή της νὰ τὴν παρηγορήσῃ. Τί τῆς εἶπε στὸ αὐτί, δὲν τὸ ἄκουσε κανεὶς. Αὐτὸ μονάχα εἶδαν τ' ἄλλα ζῶα, πῶς ἔπαψαν τὰ κακαρίσματα, κι ἄρχισαν κι οἱ δυὸ κότες νὰ σκαλίζουν τὸ χῶμα.

§ 41. Τὰ ζῶα παίρνουν ἀπόφαση.

1. Τῆ στιγμῇ ἐκείνῃ φωνάζει ὁ Καψαλός. « Ὁλοι ἐδῶ κοντὰ στὸν ἀρχηγό, ν' ἀκούστε τὴ διαταγή του !»

Τὰ ζῶα, μικρὰ καὶ μεγάλα, ἀμέσως μαζεύτηκαν ἔμπρὸς στὸ βόδι ἔπαψαν τὶς ὀμιλίαι καὶ περιμέναν ν' ἀκούσουν.

Τὸ βόδι τότε σήκωσε κατὰ πάνω τὸ μεγάλο κεφάλι του κι ἄρχισε νὰ μουγκρίζῃ αὐτὰ ἀργὰ ἀργά :

« Ἐδῶ κοντὰ στὸ λιβάδι θάχωμε κάθε λίγο μπερδέματα μὲ τὸν ἀγελαδάρη καὶ μὲ τοὺς σκύλους του. Γι' αὐτὸ σκέφτηκα νὰ φύγωμε ἅπ' ἐδῶ καὶ νὰ βροῦμε ἄλλο, καταλληλότερο μέρος. Ὁ σύμβουλος μου καὶ ὁ Πεισματὰς λένε, πῶς ξέρουν ἓνα τέτοιο μέρος· ἓνα πυκνὸ δάσος, τὸν Ἐρημόλογο. Ἐκεῖ κοντὰ περνᾷ κι ἓνα ποταμάκι. Ἐκεῖ δὲ συχνάζουν ἄνθρωποι, μὰ μήτε καὶ σκυλιά.....»

2.—« Οὐτε καὶ ταῦροι ;» ρώτησε ἡ ἀγελάδα.

—« Ποιὸς τοὺς λογαριάζει τοὺς ταύρους !» ἀπάντησε τὸ βόδι· κι ἔβηξε.

—« Θὰ εἶναι ὅμως λύκοι καὶ ἀρκοῦδες » πετάχτηκε ἡ Κανέλα.

—« Κι ἐγὼ ποῦ θὰ εἶμαι, ἀνόητη ;» ἀποκρίθηκε κορδωμένος τώρα ὁ Μελίσσης.

—« Εἶναι ὅμως πολὺ μακριὰ ὡς ἐκεῖ· καὶ οὔτε ἐγὼ, οὔτε ἡ ξαδέρφη μου ἡ χῆνα, οὔτε ὁ πετεινός, οὔτε οἱ κότες μποροῦμε νὰ σᾶς ἀκολουθήσωμε » λέει ἡ πάπια.

—« Μᾶς προσβάλλεις, κι ἐμένα καὶ τὶς κότες μου » ἀποκρίθηκε περήφανα ὁ πετεινός. « Δὲ σᾶς μοιάζομε· κι ὡς τὴν ἄκρη τῆς γῆς μποροῦμε νὰ περπατοῦμε, χωρὶς νὰ κουραστοῦμε ».

—« Καλά, κύριε Καμαρωτέ. Παίρνω τὸ λόγο μου πίσω γιὰ σᾶς. Ἐγὼ ὅμως καὶ ἡ ξαδέρφη μου καὶ μισὴ ὥρα νὰ περπατήσωμε, κουραζόμαστε· ἐνῶ κολουποῦμε μερόνυχτα ».

—« Ἐπειτα ἐμεῖς εἴμαστε καὶ θεονήστικοι ἀπὸ χτές τὸ πρωί » εἶπε ἡ κατσίκια.

3. Ὁ ἀρχηγὸς ξερόβηξε πάλι, γιατί δὲν ἤξερε ν' ἀπαντήσῃ οὔτε στὴ μιά, οὔτε στὴν ἄλλη παρατήρηση· καὶ κοίταξε τὸ σύμβουλό του.

« Εἶναι ἀλήθεια, ὁ Ἐρημόλογος εἶναι μακριά » ἀποκρίθηκε ὁ Καφαλός. « Ἄμα ὅμως κουραστῆτε, σᾶς παίρνομε ἐγὼ κι ὁ ξάδερφός μου ἀπ' ἐδῶ στὴ ράχη μας ».

— « Δὲ μπορούμε νὰ σταθοῦμε στὴ δική σου τὴ ράχη. Γλιστροῦμε καὶ πέφτομε » παρατήρησε ἡ χῆνα.

— « Ἔ, τότε σᾶς βάζομε ἀπάνω στὸ κεφάλι τοῦ ἀρχηγοῦ καὶ τῆς ἀδερφῆς του. Στρυμάνεστε ἀνάμεσα στὰ κέρατά τους ἢ καθεμιὰ, κι ἔτσι δὲν πέφτετε » εἶπε τότε ὁ γάϊδαρος· καὶ κοίταξε μὲ πονηρία τὸ βόδι.

— « Βέβαια, βέβαια ! Τί λόγος ! Δεχόμαστε καὶ ἐγὼ καὶ ἡ ἀδερφή μου αὐτὸ τὸ μικρὸ βάρος » ἀποκρίθηκε ὁ ἀρχηγός· χωρὶς νὰ νιώσῃ, πὼς ἔπεσε στὴν παγίδα τοῦ γραμματικοῦ του.

4.— « Καλὰ γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα μὰ γιὰ τὸ φαί, ποὺ εἴμαστε νηστικοὶ οἱ περισσότεροι, τί θὰ πῆς, κύριε σύμβουλε ; » ξαναρώτησε ἡ κατσίκα.

— « Ὅσο γι' αὐτό, θὰ μᾶς ἐπιτρέψῃ ὁ ἀρχηγός νὰ πάρωμε τὸ πρόγεμά μας ἐδῶ γύρω, κι ὕστερα νὰ ξεκινήσωμε ».

— « Μάλιστα, μάλιστα, κάτι νὰ τσιμπήσωμε πρῶτα, κι ὕστερα ξεκινουῦμε » εἶπε τὸ βόδι.

§ 42. Φαγάς και ψεύτης.

1. Τὰ ζῶα αὐτὸ ζητοῦσαν. Ἀμέσως σκορπίστηκαν, κι ἄρχισε νὰ βόσκη τὸ καθένα ὅπως και ποὺ μπορούσε.

Ὁ πετεινός, οἱ κότες και τὰ περιστέρια σκάιζαν τὸ βόδι, ἡ ἀγελάδα, ἡ προβατίνα και τὸ μούρι ἔβρισκαν τρυφερὰ χόρτα. Ὁ γαῖδαρος ἔτρωγε ἀγκάθια ἡ πάπια και ἡ χῆνα ἔφαχναν στὸ αὐτάκι γιὰ σκουλήκια, κι ὁ χοῖρος σκάλιζε τὴ γῆ ἐπὶ τὸ μουσούδι και κάτι ἔβρισκε κι ἔτρωγε. Τρώγοντας ὅμως, πάντα παρατηροῦσε κατὰ τὸ αὐγὸ τῆς νότας.

Λίγο πολὺ, κάτι βρῆκε κι ἔφαγε τὸ καθένα, και ἔτσι πῆρε λίγη δύναμη.

Θὰ βοσκοῦσαν ἀκόμη, μὰ σὲ λίγο ἄκουσαν δυνατὰ μουγκρητὰ ἀπὸ τὸ γειτονικὸ λιβάδι.

«Φτάνει πιά, σύντροφοι, τὸ πρόγεμά μας» φώναξε τότε βιαστικὰ τὸ βόδι. «Φεύγομε. Ὁ γελαδάρης ἔφτασε και μπορεῖ ν' ἀμολήσῃ ἀπάνω μας πάλι τὰ σκυλιά του».

—«Γιὰ τὸν ταῦρο δὲ λέει τίποτε ὁ ἀρχηγός μας, ξάδερφε,» εἶπε τότε ὁ Καψαλὸς στὸ αὐτὸ τοῦ μουλαριοῦ και γέλασε.

—«Πῶς νὰ πῆ, πού τὴν ἔπαθε;» ἀπάντησε ἐκεῖνο.

2. Σὲ λίγο ξεκίνησαν. Μόλις προχώρησαν λίγο, λέει ὁ χοῖρος : «Πάω νὰ ξυπνήσω τὴ γάτα. Τὴν ξεχάσαμ.. Προχωρεῖτε και σᾶς φτάνομε».

Ἄντὶς ὅμως νὰ ξυπνήσῃ τὴ γάτα, τρέχει, βρι-

σκει τῆς κότας τὸ αὐγὸ καὶ τὸ τρώει ὕστερα περ-
νᾶ καὶ ξυπνᾶ τὴ γάτα. Ἐπειτα, μὲ μιὰ μικρὴ τρε-
χάλα, φτάνουν καὶ οἱ δυὸ τὴ συντροφιά τους.

Ἡ Ψιψίνα, ζαλισμένη ἀπὸ τὸν ὕπνο, δὲν εἶχε
δεῖ καλὰ τὸ πρόσωπο τοῦ χοίρου. Ὅταν ἔφτασαν
τὴ συντροφιά τους, τὸν εἶδε ἀπὸ κοντὰ καὶ τὸν
μυρίστηκε· δὲ βάσταξε καὶ νιαούρισε δυνατά.

« Πῶς τὰ καταφέρνει ὁ Παστρικὸς, καὶ κολα-
τσίζει μὲ αὐγὰ ἐδῶ στὴν ἐρημιά ; »

— « Εἶσαι γελασμένη πολὺ, κυρὰ Ψιψίνα. Μο-
νάχα λίγα σκουλήκια ἦταν τὸ σημερινὸ πρόγεμά
μου » ἀπάντησε μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι ὁ χοῖρος.

— « Ἡ μούρη σου ὁμῶς, ποὺ εἶναι γεμάτη τσό-
φλια καὶ κρόκους αὐγοῦ, λέει πῶς κολάτσισες μὲ
αὐγὸ αὐτὴν τὴν ὥρα. Ἐπειτα κι ἂν μὲ γελάσουν
τὰ μάτια μου, ἡ μύτη μου δὲ μὲ γελᾷ ποτέ » εἶπε
ἡ γάτα. « Κοιτάξετε, σύντροφοι, καὶ πῆτε μου, ποιὸς
ἔχει δίκιο ; »

Τὰ ζῶα στὴ στιγμὴ πλησίασαν· καὶ ἡ κιτρινό-
μαυρὴ κότα κακάρισε λυπημένα : « Ποιὸς ξέρει
ποιᾶς δυστυχισμένης μητέρας ἦταν αὐτὸ τὸ αὐγὸ !
Δὲν τὴ λυπήθηκες, σύντροφε, καὶ τῆς τῶφαγες ; »

— « Τί ; ἔπρεπε νὰ τ' ἀφήσω νὰ τὸ φᾶνε οἱ σκύ-
λοι τοῦ λιβαδιοῦ ; » ἀπάντησε ὁ χοῖρος.

— « Ἄχ ! αὐγουλάκι μου, ἄχ ! παιδάκι μου »
κακάρισε ἡ κιτρινόμαυρὴ κότα. Κι ἔφυγε, γιὰ νὰ μὴ
βλέπη τὸ φαγὰ καὶ τὸν ψεύτη....

Τ' ἄλλα ζῶα τὸν σιχάθηκαν· καὶ μερικὰ εἶ-
παν : « Νὰ τὸν ξέραμε τέτοιον, δὲ θὰ τὸν παίρναμε
στὴ συντροφιά μας ».

§ 43. «Κι ἐδῶ σὲ λίγες μέρες θ' ἀρχίσουν
τὰ πρῶτα κρύα».

1. Τὰ ζῶα ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο τους. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ἄρχισαν νὰ περνοῦν κοντὰ ἀπὸ χωράφια. Μέσα ἐκεῖ ἔβλεπαν βόδια καὶ μουλάρια καὶ ἄλογα νὰ σέρνουν ἀλέτρια καὶ νὰ ὀργώνουν τὴ γῆ.

Τὸ μουλάρι εἶπε τότε στὸ βόδι : « Ἔτσι στὸ ζυγὸ θὰ ἤμαστε καὶ ἐμεῖς σήμερα. Τί καλὰ ποὺ κάμαμε καὶ φύγαμε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας ! »

— « Βέβαια » ἀποκρίθηκε τὸ βόδι ἐνθουσιασμένο.

2. Ἀπάνω στὰ λόγια αὐτὰ ἀκοῦν στὸν ἀέρα κάτι κραξιές : « κρού, κρού, κρού ! » κι ὕστερα ἀπὸ λίγο βλέπουν νὰ πέφτῃ σ' ἓνα χωράφι, ἐκεῖ κοντὰ τους, ἓνα κοπάδι μεγάλα πουλιά.

« Τί τρέχει ; » ρωτᾷ ὁ ἀρχηγὸς τὰ περιστέρια.

— « Εἶναι ἀγριόγαλοι » ἀπαντοῦν ἐκεῖνα. Κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ βορεινὰ μέρη. Ταξιδεύουν γιὰ τὰ ζεστά, τὰ μέρη τοῦ νοτιᾶ, γιατί ἐκεῖ ποὺ ζοῦσαν ὡς τώρα, τοὺς ἔπιασαν τὰ πρῶτα κρύα ».

— « Καὶ γιατί δὲ μένουν ἐδῶ στὸν τόπο μας, ποὺ εἶναι ὁ καιρὸς γλυκός ; » ρώτησε ὁ πετεινός.

— « Τοὺς ρωτήσαμε καὶ γι' αὐτὸ καὶ μᾶς εἶπαν, πῶς κι ἐδῶ σὲ λίγες μέρες θ' ἀρχίσουν οἱ βροχὲς καὶ τὰ πρῶτα κρύα ὕστερα θὰ χειμωνιάσῃ. Τὰ ἴδια μᾶς εἶπαν καὶ κάτι τρυγόνια, ποὺ συναντήσαμε λίγο πρῶτα ».

Οί αγριόγαλοι.

3. Μὲ μιᾶς τότε ὅλα τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ κοιτάχτηκαν στὰ μάτια· καὶ ὁ Καψαλὸς εἶπε : « Κι ἐμεῖς οὔτε τὸ συλλογιστήκαμε αὐτό ! »

— « Δὲ βαριέστε ! δὲ θὰ χαθοῦμε. Ἐχει ὁ Θεός » ἀπάντησε τὸ μουλάρι.

— « Ἐμπρός, μάρς ! » πρόσταξε ὁ ἀρχηγός. Ἦθελε νὰ κόψη αὐτὲς τὶς κακιᾶς σκέψεις τῶν συντρόφων του.

§ 44. «Όχι! καλά κάμαμε και φύγαμε!»

1. Έκει πού βάδιζαν, άκούν την προβατίνα νά βελάζη: «Μπέ, μπέ, μπέ!» Δηλαδή: «Κοιτάξετε εκεί! Κάτι σπουδαίο συμβαίνει» κι έδειξε λίγο παραπέρα από τὸ δρόμο.

Τὸ βόδι, τὸ μουλάρι, ὁ γάϊδαρος και ἡ κατσίκια ἦταν κοντά και πλησίασαν στὸ μέρος, πού έδειξε ἡ προβατίνα. Τ' άλλα ακολουθοῦσαν με τὴν τάξη τους.

Ήταν μιὰ μερμηγκοφωλιά και γύρω απ' αὐτὴν χιλιάδες μερμήγκια.

Προσπαθοῦσαν νά βγάλουν από μέσα διάφορα σπειριά από σιτάρι, κριθάρι, βρόμη, άρακά και βῆκο.

Θά δούλευαν, φαίνεται, πολλή ώρα, γιατί πολλά τέτοια σπειριά είχαν βγαλμένα, κι εξακολουθοῦσαν νά βγάζουν ακόμη.

Πόσο κοπίαζαν τὰ κακόμοιρα! Προσπαθοῦσαν νά βγάλουν έξω από τὴ φωλιά τους σπειριά μεγαλύτερα από τὸ ανάστημά τους. Και ὅμως επίμεναν. «Όταν κανένα δὲ μπορούσε νά σύρη τὸ φορτίο μονάχο του, άμέσως έτρεχε και τὸ βοηθοῦσε ὁ γείτονάς του.

2. «Τί κάνετε αὐτοῦ;» μούγκρισε τὸ βόδι.

Τὰ μερμήγκια δὲν ἀποκρίθηκαν. Ίσως για νά μὴ χασομερήσουν, ἴσως και για ἄλλη αἰτία.

—«Βγάζουν τὰ σπειριά αὐτὰ έξω από τὴ φωλιά τους. Θά βράχιγαν από τὴ χτεσινὴ βροχή, και θέλουν νά τὰ στεγνώσουν» εἶπε ἡ κατσίκια.

—«Και τὰ πείραζε νά τὰ φᾶνε μουσκεμένα; Θά ἦταν πιὸ μαλακά» ρώτησε τὸ βόδι.

Ἡ κατσίκα δὲν ἤξερε ν' ἀπαντήσῃ.

— « Ἐμεῖς τὰ μαζέψαμε αὐτὰ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι. Θέλομε νὰ τὰ φᾶμε τὸ χειμῶνα. Ὡς τότε ὅμως μουσκεμένα θὰ χαλάσουν. Γι' αὐτὸ τὰ βγάζομε ἀπὸ τὶς ἀποθήκες μας καὶ τὰ στεγνώνομε » ἀπάντησε ἕνας μέρμηγκας μὲ φιλή φωνίτσα.

3. Τὰ πέντε ἐκεῖνα ζῶα κοιτάχτηκαν μεταξύ τους, κι ὁ γάϊδαρος εἶπε :

— « Κι ἐμεῖς τί ἔχομε ἀποθηκέψει γιὰ τὸ χειμῶνα ; Τὸ ἀποθηκεμένο τὸ ἄχερο, τὸ σανό, τὸ κριθάρι καὶ τὸ ρόβι τοῦ κυρίου μας, τ' ἀφήσαμε καὶ φύγαμε ».

Τὸ μουλάρι τότε χτύπησε μὲ πείσμα τὸ πόδι στὴ γῆ καὶ εἶπε :

— « Ἄν δὲ βρῖσκουν τὰ μερμήγκια, οἱ ἀγριόγαλοι καὶ τὰ τρυγόνια τροφή τὸ χειμῶνα, ἐμεῖς θὰ βροῦμε. Ὁχι ! Καλὰ κάμαμε καὶ φύγαμε ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κυρίου μας ».

— « Πολὺ σωστὰ μιλεῖς, σύντροφε, καὶ πολὺ ἀνόητα αὐτὴ τὴ φορά ὁ γραμματικὸς μου » εἶπε τὸ βόδι. « Ἐμπρός ! στὸ δρόμο μας ».

4. Τῆ στιγμῆ ἐκείνῃ ἔφτασε στὴ μερμηγκοφωλιά κι ὁ πετεινὸς μὲ τὶς κόττες του. Μόλις εἶδαν τὰ σπειριά, ὥρμησαν νὰ τὰ φᾶν. Τὸ βόδι ὅμως δὲν τοὺς ἄφησε. Λυπήθηκε τὰ μερμηγκάκια.

§ 45. « Τί άνοησία! νά φροντίζουν γιά τò χειμῶνα, προτοῦ νά έρθη ! »

1. Εἶχαν περπατήσει αρκετά. Τότε βλέπουν ἀπό μακριά μέσα σ' ένα χωράφι ἀνθρώπους. Φοβήθηκαν κι έτοιμάστηκαν νά φύγουν. Τά περιστέρια ὅμως φώναξαν ἀπό ψηλά : « Εἶναι γυναῖκες καί μαζεύουν ξερά φρύγανα καί κάτι ἄλλαπραματάκια ».

Καί στ' ἀλήθεια ἦταν κάμποσες φτωχές γυναῖκες καί μάζευαν, ἄλλες φρύγανα ξερά καί ἄλλες χόρτινα φυτίλια.

« Τί τὰ θέλουν καί τὰ μαζεύουν αὐτά τὰ παλιόχορτα τὰ ξερά ; » ρώτησε κάποιος ζῶο.

— « Ἴσως γιά νά τὰ τρῶν » εἶπε ὁ χοῖρος, ποῦ εἶχε πάντα στό φαῖ τὸ νοῦ του.

— « Τὰ ξερά φρύγανα τὰ θέλουν, γιά νά προσανάβουν τὸ τζάκι τους τὸ χειμῶνα » ἀπάντησε ἡ κατσίκια. « Ἔχω δεῖ πολλές φορές ἐγὼ τὴν κυρία μου ».

— « Καί ποῦ τὰ ξέρεις τοῦ λόγου σου τόσα πράματα ; » ρώτησε ἡ προβατίνα.

— « Μ' ἀρέσει νά παρατηρῶ καί νά ζητάζω τὸ κάθε τι » ἀπάντησε ἡ Κανέλα.

2. Λίγο παραπέρα εἶδαν νά περνοῦν πολλὰ μουλάρια, φορτωμένα ξύλα. Περνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, καί πήγαιναν τὸ ένα πίσω ἀπὸ τὸ ἄλλο.

« Τόσα ξύλα τί τὰ θέλουν ; Νά τρώγονταν τουλάχιστο ! » παρατήρησε ὁ Παστρικός.

— « Τί θὰ κάψουν ὅλον τὸ χειμῶνα ; » εἶπε ἡ κατσίκια.

—« Καὶ δὲν τὰ κόβουν τότε ποὺ θὰ τὰ χρεια-
στοῦν ;»

—« Τότε θὰ εἶναι χλωρά » ἀντιμίλησε ὁ χοῖ-
ρος.

Ἡ κατσίκα ὅμως δὲν τοῦ ἀπάντησε. Ἄκουσε
κάτι δυνατὲς φωνές, σὰν τῆς πάπιας, ἀπάνω στὸν
ἀέρα : « Πά, πά, πά !».

3. « Μὲ εἶδαν καὶ μὲ χαιρετοῦν » φώναξε τότε
ἡ πάπια. « Εἶναι ἀγριόπαπιες καὶ κάνουν ἴσως τὸν
περίπατό τους ».

Στὰ λόγια αὐτὰ ἔφτασαν καὶ οἱ πρόσκοποι, τὰ
περιστέρια, καὶ εἶπαν τοῦ ἀρχηγοῦ : « Εἶναι ἓνα κο-
πάδι ἀγριόπαπιες. Ἐφυγαν ἀπὸ τῆ λίμνη τους
ἐξ αἰτίας τοῦ χειμῶνα, ποὺ πλησιάζει. Φοβήθηκαν,
μήπως παγώση τὸ νερὸ καὶ δὲ θὰ μποροῦν νὰ βό-
σκουν. Προσπαθοῦν νὰ βροῦν κανένα καλὸ χειμαδιό.
Αὐτὰ μᾶς εἶπαν. Ἐχετε καὶ τὰ χαιρετίσματά
τους ».

—« Ὡρα τους καλή !» μούγκρισε τὸ βόδι. « Ἄ-
κοῦς ἐκεῖ ! Νὰ φροντίζουν γιὰ τὸ χειμῶνα, προτοῦ
ἀκόμη νᾶρθῃ ! Νὰ ξεκαλτσώνεσαι, πρὶν νὰ δῆς τὸ
ποτάμι ! Τί ἀνοησία !».

—« Βέβαια, βέβαια !» πρόσθεσε τὸ μουλάρι.

4. Ὁ Καφαλὸς ἄκουσε καὶ τοὺς δυὸ συντρόφους
του καὶ κούνησε τὸ κεφάλι.

§ 46. «Περίεργο! "Όλοι για τὸ χειμῶνα φροντίζουν».

1. Περιπατώντας πλησίαζαν σ' ἓναν τόπο καταπράσινο.

Ἡ πάπια ποὺ ἄρχισε νὰ κουράζεται, χάρηκε.

—« Αὐτὴ ἢ πράσινη θάλασσα θὰ εἶναι καλύτερη ἀπὸ τὴν ἄλλη, τὴ γαλάζια. Καὶ θὰ καθαριστοῦμε καλά, καὶ μεζέδες καλύτερους θὰ βροῦμε σ' αὐτὴν, πιστεύω » εἶπε στὴν ξαδέρφη της, τὴ χῆνα.

Ἐκείνη σήκωσε τὸ μακρὸν λαιμὸ της, παρατήρησε καλά καὶ εἶπε : « Αὐτὴ ἢ πράσινη θάλασσα ποὺ βλέπομε, ξαδέρφη, εἶναι πρασινάδα ἀπὸ φυλλωσιά κι ὄχι ἀπὸ νερό. Νά, τώρα ξεχωρίζω ποῦ καὶ ποῦ καὶ δέντρα ».

—« Ζυγώνομε στ' ἀμπέλια τῆς πόλης » φώναξαν ἀπὸ ψηλὰ οἱ πρόσκοποι.

—« Βέβαια θ'ἄχουν καὶ νερά » εἶπε ἡ πάπια.

—« Μονάχα κλήματα τρυγημένα » ἀποκρίθηκε ὁ Καψαλός.

—« Τόσο τὸ καλύτερο » παρατήρησε ἡ Κανέλα. « Δὲ θὰ τὰ φυλᾶνε πιά οἱ ἀγροφύλακες, κι ἔτσιμποροῦμε νὰ τὰ κορφολογήσωμε λιγάκι ».

—« Κι ἐγὼ θὰ ἤθελα νὰ μασοῦσα λίγα χλωρὰ κλήματα » εἶπε ἡ ἀγελάδα. Βλέπεις ἔχω καὶ τὸ παιδάκι μου τώρα, καί... »

Καὶ χωρὶς ν' ἀποτελειώσῃ τὴν ὁμιλία της, πλησίασε καὶ τὸ ἔγλειψε.

—« Τὸ ἐπιτρέπω » μούγκρισε ὁ ἀρχηγός.

2. Τὰ ζῶα εὐχαριστήθηκαν. Κανένᾶς κίντυνος

δὲ φαινόταν. Ἄν ἦταν, θὰ τὸν ἔβλεπαν τὰ περιστέρια.

Ἐκεῖνα πετοῦσαν παραπέρα. Δὲ φαντάζονταν, πὼς οἱ σύντροφοί τους θὰ ζητοῦσαν νὰ μποῦν στὰ ἀμπέλια.

Οἱ σύντροφοί τους πλησίασαν. Ἡ κασίκα βρῆκε τὴν ποριὰ τοῦ ἀμπελιοῦ καὶ μπῆκε πρώτη. Τὰ ἄλλα τὴν ἀκολούθησαν.

Δὲν πρόφτασαν ὅμως νὰ μποῦν ὅλα μέσα, οὔτε ἡ Κανέλα νὰ κατεβάσῃ τὴν πρώτη μπουκιά. Τῆ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούεται μιὰ δυνατὴ φωνὴ ἀπὸ πάνω ἀπὸ μιὰ ψηλὴ καρυδιά :

« Για, νὰ σᾶς πῶ ; Δικό σας εἶναι αὐτὸ τὸ ἀμπέλι, καὶ μπήκατε μέσα, σὰ νοικοκυραῖοι ; Ἐγὼ ἀκόμη δὲ μάζεψα τὰ ξεκούδουνα, τὰ καρύδια καὶ τὰ μύγδαλά μου, κι ἐσεῖς ἤρθατε νὰ μοῦ τὸ τσαλαπατήσετε ; Ἐξω ἀπὸ τὸ χτῆμα μου ! Ἄλλιῶς γρήγορα θὰ κατεβῶ ».

3. Ὅλα τσακίστηκαν νὰ βγοῦν γρήγορα. Μονάχα ὁ Καμσρωτὸς βγῆκε ἀργὰ ἀργὰ κι ἀφοῦ πρῶτα λάλησε δυνατά.

Ἦθελε μ' αὐτὸ νὰ δείξῃ, πὼς δὲ φοβᾶται κανένα !

Στὰ παρακάτω ἀμπέλια δὲ φαίνονταν ἄνθρωποι. Σ' ἓνα ἄλλο ὅμως τὸ μουλάρι σήκωσε τὸ μακρὸ λαιμὸ του, καὶ εἶδε μιὰ γυναῖκα καὶ τρία παιδιὰ. Μάζευαν κυδῶνια, ρόδια καὶ χειμωνιάτικα ἀχλάδια ἀπὸ τὰ δέντρα τους. Ἄκουσαν καὶ τὰ παιδιὰ νὰ λένε :

« Μ' αὐτά, μὲ τὰ λιαστὰ τὰ σῦκα, τὴ σταφίδα καὶ τὰ κάστανα, ποῦ θὰ μαζέψῃ ὁ πατέρας ἀπὸ τὶς καστανιές μας, καλὸ χειμῶνα θὰ περάσωμε φέτος ».

— « Περίεργο πράμα » εἶπε τότε μέσα του τὸ μουλάρι. « Ὅλοι γιὰ τὸ χειμῶνα μιλοῦν, κι ὅλοι γιὰ αὐτὸν φροντίζουν. Δὲ θυμᾶμαι νὰ φρόντισα ποτέ μου· καὶ ὅμως ὅλους τοὺς χειμῶνες καλὰ τοὺς πέρασα ὡς τώρα ».

§ 47. Στὸ δημόσιο δρόμο.

1. Τ' ἀμπέλια ἦταν ἀτέλειωτα. Ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ γέρνει στὴ δύση του· ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα δὲ μπορούσαν πιά οὔτε βῆμα νὰ κάμουν, καὶ ὁ Ἐρημόλογος δὲ φαινόταν διόλου. Γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε τὸ βόδι καὶ ἡ ἀγελάδα νὰ δεχτοῦν ἀπάνω στὸ κεφάλι τους, ἐκεῖνο τὴ χῆνα κι αὐτὴ τὴν πάπια.

Μὰ καὶ ἡ Ψιψίνα ἦταν κατακουρασμένη· καὶ ἂν ἤθελε, μπορούσε νὰ σκαρφαλώσει στὴ ράχη κανενὸς ἀπὸ τὰ μεγάλα ζῶα. Δὲν τῆς ἄρεσε ὅμως· γιατί ὅλα ἦταν κατασκονισμένα, κι ἐκεῖνη τὰ ἤθελε καθαρά, σὰν τοὺς καναπέδες τῆς κυρίας της.

2. Ἐπὶ τέλους πέρασαν ὅλα τ' ἀμπέλια, καὶ βγήκαν στὸ δημόσιο δρόμο.

« Τί ὠραῖα ! » φώναξαν τότε ὅλα. « Ἐδῶ δὲ βουλιάζουν τὰ πόδια μας »

— « Οὔτε σκονίζονται, ὅπως μέσα στὰ χωράφια » νιαούρισε ἡ γάτα.

— « Βλέπετε καὶ τί πλατὺς πού εἶναι ; Μποροῦν νὰ περάσουν καὶ δύο κάρα ἀντίθετα » παρατήρησε κάποιος.

— « Μά, αὐτὰ τὰ δυὸ αὐλάκια δεξιὰ κι ἀριστερὰ

τί χρειάζονται ; Δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω » ρώτησε ἡ γάτα.

— « Πολὺ χοντροκέφαλη θὰ εἶσαι, καημένη Ψιψίνα, γιὰ νὰ μὴν καταλαβαίνης αὐτὸ τὸ ἀπλὸ πρᾶμα. Τὸ ἀπάνω, τὸ χαλικοστρωμένο μέρος, τὸ ἔχουν, γιὰ νὰ περνοῦν ὅσοι ἀξίζουν, σὰν ἐμᾶς καὶ σὰν τοὺς ἀνθρώπους. Ἀπὸ τ' αὐλάκια περνοῦν, ὅσοι δὲν ἀξίζουν τίποτε· σὰν τὶς χελῶνες, τὶς γουστέρες, τὰ φίδια καὶ σὰν τοῦ λόγου του, τὸν Παστρικό ». Κι ἔδειξε τὸ χοῖρο, ποῦ ἐκείνη τῆ στιγμῇ ἔψαχνε μέσα στὸ αὐλάκι τοῦ δρόμου.

3.— « Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως ἔτσι ἴσιος καὶ στερεὸς αὐτὸς ὁ δρόμος, πόσοι δούλεψαν ! Δέ μὲ ρωτᾶτε πόσα κάρα χαλίκια, ἄμμο καὶ χῶμα κουβάλησα ; » εἶπε τότε τὸ μουλάρι.

— « Τοῦ λόγου σου δούλευες καὶ ὁ ἀφεντικός μας τσέπωνε τὰ λεφτά » παρατήρησε ἡ κατσίκα.

— « Δὲν ξέρω, ἂν τσέπωνε λεφτά. Ἐέρω μονάχα πῶς δούλευε κι ὁ ἴδιος καὶ ὅλοι οἱ γειτόνοι μας· ἄλλος μὲ τὸ κάρο του, ἄλλος μὲ τὸ ζῶο του, ἄλλος μὲ τὸ φτυάρι κι ἄλλος μὲ τὸν κασμά του. Ἐπρεπε νὰ βλέπατε τότε τὸν ἀφέντη μας, πόσον ἴδρωτα ἔχυσε ».

— « Γι' αὐτὸ ἔγινε τόσο καλὸς ὁ δρόμος. Σὲ ὅ,τι καταπιάνεται ἐκεῖνος, πάντα καλὰ τὸ καταφέρνει. Ἐνῶ σὲ ὅ,τι καταπιάνεται ἡ κυρία μου, πάντα τὸ χαλᾷ » παρατήρησε ἡ Ψιψίνα· γιὰτὶ δὲ χώνευε τὴν κυρία της.

§ 48. Ἀλλάζουν ἀπόφραση.

1. Ἐκείνη τῇ στιγμῇ πετοῦν λαχανιασμένα τὰ περιστέρια καὶ φωνάζουν στὸν ἀρχηγό : « Κίντυνος ! Πίσω μας ἔρχονται φορτώματα πολλὰ ».

— « Θὰ εἶναι ἀλέσματα » εἶπε ὁ Καψαλός. « Οἱ γεωργοὶ πηγαίνουν στὸ νερόμυλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη τώρα μὲ τὸν καλὸ καιρό. Θέλουν νὰ ἐτοιμάσουν τὸ ἀλεύρι, πού τοὺς χρειάζεται γιὰ τὸ χειμῶνα. Πρέπει νὰ σκορπιστοῦμε δεξιά κι ἀριστερὰ μέσα στὰ χωράφια τὰ χέρσα, καὶ νὰ καμωθοῦμε πὼς βόσκομε ».

— « Ἐμπρός, μάρς ! » μούγκρισε προσταχτικὰ τὸ βόδι.

Σὲ λίγο προσπέρασαν ἀπὸ κεῖ πέντε ἔξι ζῶα, ἄλογα, μουλάρια κι ἓνα γαῖδούρι, ὅλα φορτωμένα, μὲ δυὸ σακιά γεμάτα τὸ καθένα. Πίσω τοὺς ἀκολουθοῦσαν πεζοὶ τ' ἀφεντικά τους, ἄλλοι μιλώντας κι ἄλλοι τραγουδώντας.

2. Εἶδαν τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ἐδῶ κι ἐκεῖ στὰ χωράφια, μὰ δὲν ἔνωσαν τίποτε· σὲ λίγο δὲ φαίνονταν.

Τότε τὰ περιστέρια εἰδοποίησαν, ἓναν ἓνα, τοὺς συντρόφους τους, καὶ ξαναβγῆκαν ὅλα στὸ δημόσιο δρόμο.

Ἄρχισαν πάλι νὰ μιλοῦν. Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα θυμήθηκαν τὰ λόγια τοῦ Καψαλοῦ καὶ σχανταλίστηκαν.

« Γιὰ νὰ τὸν λένε νερόμυλο, θὰ πῆ πὼς θάχη

νερό » εἶπαν μεταξύ τους. « Κι ὅπου εἶναι νερό, ἐκεῖ καὶ ἡ εὐτυχία » πρόσθεσαν.

Παρακάλεσαν λοιπὸν τὸν ἀρχηγὸ νὰ περάσουν τὴν ἐρχόμενη βραδιὰ κοντὰ στὸ μύλο.

— « Σύμφωνος ! » φωνάζει κι ὁ χοῖρος. Γιατὶ θυμήθηκε, πὼς καλοπέρασε μιὰ φορά σ' ἓνα μύλο.

— « Κι ἐμεῖς συμφωνοῦμε » πετάχτηκε ὁ Καμαρωτός· κι ἔδειξε τὸν ἑαυτό του καὶ τὶς κότες του, χωρὶς νὰ τὶς ρωτήσῃ. Εἶχε ἀκούσει κάποτε τὸ σπουργίτη νὰ λέῃ, πὼς ἔξω ἀπὸ τὸ μύλο πετοῦν πολλὰ σκύβαλα.

3. Ὁ γαῖδαρος καὶ τὸ μουλάρι ἀντιστάθηκαν. Εἶχαν πάει πολλές φορές σὲ μύλους μὲ ἀλέσματα τοῦ ἀφεντικοῦ τους, καὶ τοὺς γνώριζαν καλά. Εἶπαν πὼς πηγαίνουν ἐκεῖ πολλοὶ ἄνθρωποι, καὶ παράστησαν τὸν κίντυνο νὰ γνωριστοῦν ἀπὸ κανένα γείτονα ἢ φίλο τοῦ ἀφεντικοῦ τους.

Ὁ ἀρχηγὸς ὅμως δὲν τοὺς ἀκουσε. Παραδέχτηκε τὴ γνώμη τῶν περισσώτερων· καὶ πρόσταξε νὰ τραβήξουν γιὰ τὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη.

§ 49. Ἄπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη.

1. Ἄρχισε νὰ σουρουπώνῃ. Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ ζύγωσαν στὸ νερόμυλο. Ἄκουσαν τὴ βοή τοῦ νεροῦ ποῦ ἔπεφτε καὶ γύριζε τὸ μύλο. Ἄκουσαν καὶ τὸν κρότο ποῦ ἔκαναν οἱ μυλόπετρέες του.

Τὸ βόδι, ἡ ἀγελάδα μὲ τὸ μοσχάρι της, τὸ μουλάρι, ὁ γαῖδαρος, ἡ κατσίκα καὶ ἡ προβατίνα ἔπιαν

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νερό στο αὐλάκι, κι ὕστερα κρύφτηκαν σ' ἓνα μωρο-περίβολο ἐκεῖ κοντά.

Ἡ πάπια ὅμως καὶ ἡ χῆνα, μιὰ πού μπῆκαν στο αὐλάκι, δὲν ἤθελαν νὰ φύγουν ἀπὸ κεῖ. « Ἀδύνατό αὐτὸ τὸ αὐλάκι νὰ ἔχη βίδρες » εἶπαν συναμεταξύ τους.

2. Τὸ ἴδιο ἔκαμε κι ὁ πετεινὸς μὲ τὶς κότες. Μὲ τὴν πρόφαση, νὰ δῆ τάχα ἀπὸ κοντὰ τὸ μύλο, πλησίασε ὡς τὴν πόρτα του. Πίστευε πὼς θὰ ἔβρισκε σκύβαλα.

Ἐκείνη τῆ στιγμὴ πήγαινε κι ὁ πετεινὸς τοῦ μωλωνᾶ μὲ τὶς κότες του νὰ κουρνιαῖσουν.

Ἦταν ἓνας ψηλός, χοντρός καὶ κατακόκκινος πετεινός, μὲ κάτι μεγάλα γυριστά, σὰ δρεπάνια, χρυσοκίτρινα φτερά στὴν οὐρά. Βάδιζε περήφανα μὲ τὸ κεφάλι σηκωμένο, κι οὔτε καταδεχόταν νὰ κοιτάξῃ δεξιὰ κι ἀριστερά. Πίσω του πήγαιναν εἴκοσι πέντε ὡς τριάντα καλοθρεμμένες κότες.

Ὁ Καμαρωτὸς τὸν εἶδε, κι ἀμέσως χίμησε κατὰ πάνω του. Οὔτε τὸ ἀνάστημα, οὔτε τὰ πάχια, οὔτε τὰ δυὸ μεγάλα ἀγκιστρωτὰ νύχια—τοὺς δυὸ φτεροιστῆρες του φοβήθηκε.

Ὁ πετεινὸς τοῦ μύλου ξαφνίστηκε στὴν ἀρχή. Εἶδε ὅμως τὸν ἐχθρό του κοντούλη καὶ μικρόσωμο, καὶ νόμισε εὐκολὴ τῆ νίκη. Χίμησε λοιπὸν καὶ αὐτὸς ἄφοβα καταπάνω του νὰ τὸν τσιμπήσῃ καὶ νὰ τὸν διώξῃ.

Γρήγορος ὅμως καὶ πολὺ εὐκίνητος ὁ Καμαρωτὸς, ξέφυγε τὸ τσίμπημα. Πέταξε λίγο πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὴ γῆ, κι ἔδωσε τοῦ ἀντίπαλού του δυὸ γερὲς γρατσου-

νιές κατά τὰ μάτια μὲ τοὺς φτερνιστῆρες του. Ὑστερα πέφτει ἀπάνω του, τὸν χτυπᾷ δυνατὰ μὲ τὴ μιὰ φτερούγα του, τὸν σπρώχνει μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ τὸν ἀναποδογυρίζει.

3. Ὁ ψηλὸς καὶ χοντρὸς καὶ καλοθρεμμένος κόκκινος πετεινὸς τοῦ μύλου ξαπλώθηκε κάτω στὴ γῆ, μὲ τὰ πόδια σηκωμένα στὸν οὐρανό. Τὰ ἄλλα εἶδη ἔτρεχαν ἀπὸ τὸ κεφάλι του· ἀπὸ τὸ δυνατὸ χτύπημα τοῦ Καμαρωτοῦ εἶχε ζαλιστῆ. Ἦταν πιά νικημένος!

Εἶδε κι ἔπαθε νὰ γλιτώσῃ ἀπὸ τὰ νύχια κι ἀπὸ τὸ ράμφος τοῦ Καμαρωτοῦ· κι ἔτρεξε ματωμένος, σκονισμένος καὶ ντροπιασμένος, νὰ τρουπώσῃ σὲ κάτι χαμόδεντρα πέρα ἀπὸ τὸ μύλο.

4. Ὁ νικητῆς, μεθυσμένος ἀπὸ τὴ νίκη του, σηκώνει τὸ λαιμὸ ὅσο μποροῦσε πιὸ ψηλά, καὶ λαλεῖ δυὸ φορές: «κουκουκουρίκο, κουκουκουρίκο!» Δηλαδή: «Ἕνας εἶναι ὁ Καμαρωτὸς! Νὰ τὸ ξέρετε!».

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη πλησιάζουν οἱ κότες του νὰ τὸν συγχαροῦν.

Μὰ νά! Πίσω ἀπὸ τίς δυὸ δικές του πλησιάζουν κι ὅλες οἱ κότες τοῦ μυλωνᾶ, τὸν συγχαίρονται γιὰ τὴ νίκη καὶ τοῦ λένε μ' ἓνα κακάρισμα: «Εἴμαστε δικές σου. Περιμένουμε διαταγὴ σου».

—«Ὁδηγῆστε με στὸ παλάτι μου!» κοκόρισε περήφανα ἐκεῖνος· κι ἐννοοῦσε «στὸ κοτέτσι».

Ὅλες ἔτρεξαν καὶ ὠδήγησαν τὸ νέο κύριό τους στὸ βρώμικο παλιοκοτέτσι τοῦ μπαρμπα-Στάθη!....

§ 50. Ὁ Παστρικὸς τὴν παθαίνει.

1. Μαζὶ μὲ τὸν Καμαρωτὸ καὶ τὶς κότες τοῦ εἶχε πλησιάσει στὸ προαύλιο τοῦ μύλου καὶ ὁ χοῖρος.

Στὴν ἀρχὴ περιφερόταν δειλά δειλά, καὶ τὸ καθάριζε ἀπὸ τὰ σκύβαλα.

Μόλις ἔβλεπε κανέναν ἄνθρωπο, ἀποτραβιόταν. Εἶδε ὅμως πῶς δὲν τὸν πρόσεχε κανεὶς. Τότε πῆρε θάρρος, κι ἄρχισε νὰ γυρίζη ἄφοβα σ' ὅλο τὸ προαύλιο. Στὰ τελευταῖα χώθηκε καὶ μέσα στὸ μύλο.

Πρώτη φορὰ ἔμπαινε σὲ μύλο. Τόσα περίεργα πράματα ἔβλεπε καὶ ἄκουε μέσα ἐκεῖ. Καὶ ὅμως σὲ κανένα δὲν πρόσεξε, καὶ τίποτε δὲ θέλησε νὰ ἐξετάσῃ. Μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι κοίταζε μόνο νὰ βρῇ τίποτε νὰ φάῃ.

2. Εἶχε νυχτώσει πιά, καὶ τὸ λυχνάρι τοῦ μύλου μόλις ἔφεγγε.

Ὁ Παστρικὸς ὅμως καὶ μὲ τὸ λιγοστὸ αὐτὸ φῶς εἶδε κάτω στὸ πάτωμα χυμένη πολλὴ πασπάλη. Μυρρίστηκε ἀκόμη καὶ πολλὰ σπειριὰ σιταριοῦ, κριθαριοῦ καὶ καλαμποκιοῦ ἐδῶ κι ἐκεῖ.

Δὲ χάνει λοιπὸν καιρὸ, κι ἀρχίζει μὲ τὴ γλῶσσα του νὰ τὰ καθαρίζει λαίμαργα.

Κάποιοι πελάτης τὸν εἶδε. Νόμισε πῶς ἦταν τοῦ μπαρμπα-Στάθη, καὶ δὲ μίλησε. Στὰ τελευταῖα τὸν εἶδε καὶ ὁ ἴδιος, καὶ φώναξε αὐστηρά :

«Γιὰ, νὰ σᾶς πῶ ! Μὲ τὰ γουρούνια σας ἤρθατε σήμερα ν' ἀλέσετε ;»

— « Δὲν εἶναι δικό μας, μπαρμπα-Στάθη » ἀπάντησαν οἱ πελάτες· κι ἔβγαλαν ἔξω τὸν Παστρικὸ.

3. Ὁ μπαρμπα-Στάθης νόμισε, πὼς θὰ εἶναι κανενὸς ἀπὸ τὰ γύρω χωριά. Θέλησε λοιπὸν νὰ τὸν πιάσῃ καὶ νὰ τὸν κρατήσῃ, ὥσπου νὰ βρεθῆ ὁ κύριός του. Ὁ Παστρικὸς ὅμως ξέφευγε.

« Ἔτσι εἶσαι ; » λέει τότε ὁ γερο-μυλωνάς. « Θὰ δῆς πὼς θὰ πιαστῆς μονάχος σου ». Κι ἀμέσως παίρνει λίγα σκύβαλα καὶ ἕναν τουρβὰ πίτουρα, κι ἀρχίζει νὰ τὰ χύνη καὶ κάτω στὸ πάτωμα τοῦ μύλου κι ἔξω στὴν αὐλῆ.

Ὁ χοῦρος καθαρίζοντας τὰ σκύβαλα, ἀκολουθοῦσε τὸ μυλωνά. Ἔτσι ἔφτασαν οἱ δύο τους ὡς τὴν ἄκρῃ τῆς αὐλῆς.

Ἐκεῖ ἦταν ἕνας λάκκος στενὸς κι ὄχι πολὺ βαθύς. Μέσα ἐκεῖ ἄλλοτε ὁ μπαρμπα-Στάθης εἶχε τὸ θρεφτᾶρι του. Μέσα ἐκεῖ τώρα ἔρριξε τὰ πιὸ πολλὰ σκύβαλα καὶ πίτουρα, κι ὕστερα ἀποτραβήχτηκε.

Ὁ Παστρικὸς καθάρισε ὅλον τὸ δρόμο ὡς τὸ λάκκο. Ὑστερα μυρίστηκε τὰ χυμένα σκύβαλα καὶ πίτουρα, κι ἀμέσως πηδᾷ μέσα καὶ γιὰ μιὰ στιγμή τὰ καθαρίζει κι αὐτά.

Τότε θέλησε νὰ βγῆ. Μά, πὼς νὰ βγῆ ; Νύχια δὲν εἶχε νὰ σκαρφαλώσῃ. Ἐπειτα ἦταν καὶ τόσο βαρὺς ! Ἀρχίζει λοιπὸν νὰ γουρλίζῃ δυνατὰ καὶ νὰ ζητᾷ βοήθεια ἀπὸ τοὺς συντρόφους του.

« Καλὰ σ' ἔχω αὐτοῦ μέσα. Αὔρισ θὰ μάθω τίνος εἶσαι, καὶ θὰ σοῦ δώσω τὰ παπούτσια στὸ χέρι » εἶπε ὁ μπαρμπα-Στάθης. Καὶ τοῦ πέταξε ἀκόμη λίγα σκύβαλα καὶ πίτουρα.

Ὁ Παστρικὸς ἔπαψε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ γουρλίσματα. Πάλι ὅμως τὰ ξανάρχισε, ἀφοῦ ἔφαγε ὅτι τοῦ πέταξε ὁ μυλωνάς.

Τότε ὁ μπαρμπα-Στάθης τοῦ πετᾶ ἓνα γεμάτο τουρβά, τοῦ βάζει καὶ νερὸ ἄρκετὸ σ' ἓνα βάζο, καὶ ὕστερα πηγαίνει στὸ μύλο του.

§ 51. Οὔτε ὁ χοῖρος οὔτε ὁ πετεινὸς θέλουν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ μύλο.

1. Τὰ γουρλίσματα τοῦ χοίρου τ' ἄκουσαν τ' ἄλλα ζῶα τοῦ σπιτιοῦ καὶ φοβήθηκαν. « Θὰ τὴν ἔπαθε πάλι ὁ φαγάς, εἶπε ὁ γάϊδαρος, καὶ πρέπει νὰ τὸν βοηθήσωμε ».

Ἄποφασίζουν λοιπὸν νὰ πᾶνε, αὐτὸς μὲ τὸν ξάδερφό του, τὸ μουλάρι, νὰ πάρουν καὶ τὴ γάτα γιὰ ὁδηγό.

Ἡ Ψιψίνα δέχτηκε πρόθυμα, κι ἄρχισε νὰ ψάχνη. Ἔτσι ψάχνοντας, τὸν βρίσκουν. Εἶχε φάει καὶ τὸ τελευταῖο σπειρί, εἶχε ρουφήξει ὅλο τὸ νερό, καὶ ἑτοιμαζόταν νὰ ξαπλωθῇ.

2. Τότε ἀκούει ἓνα σιγανὸ νιαούρισμα. Σηκώνει τὸ κεφάλι καὶ μὲς στὸ σκοτάδι διακρίνει τοὺς τρεῖς συντρόφους, ἀπάνω ἀπὸ τὸ λάκκο.

« Κάμε γρήγορα, σύντροφε, κι ἔβγα ἀπὸ τὸ λάκκο: κι ἄλλη φορὰ νὰ μὴν φεύγης ἀπὸ τὴ συντροφιά σου » τοῦ λέει ὁ γάϊδαρος.

— « Πῶς νὰ βγῶ ἀπὸ δῶ μέσα, σύντροφε, πού δὲ μπορῶ ; Δὲ βλέπεις πόσο βαθὺς εἶναι ὁ λάκκος αὐτός ; Ἔπεσα, χωρὶς νὰ θέλω » ἀπαντᾷ ὁ χοῖρος.

ένῶ πραγματικά δὲν ἤθελε νὰ τὸ κουνήσῃ ἀπὸ τῆ θέ-
ση του.

Τὸ μουλάρι τότε καθίζει στὴν ἄκρη τοῦ λάκκου,
κρεμᾷ μέσα τὴν οὐρά του καὶ τοῦ λέει : « Δάγκασε
τὴν οὐρά μου, σύντροφε, κι ἐγὼ θὰ σὲ σύρω ἔξω ».

— « Σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν προθυμία σου,
κὺρ Πεισματά! Μά, τί νὰ σοῦ πῶ ; Σ' αὐτὸν τὸ λάκ-
κο βρῆκα ὅλα τὰ καλὰ μου : καὶ σκύβαλα καὶ πίτουρα
μὲ τὸν τουρβά. Γι' αὐτὸ προτιμῶ νὰ μείνω ἐδῶ,
πού θάχω τόσο φαῖ κάθε μέρα, παρὰ νὰ γυρίζω
ἐλεύθερος καὶ νηστικός. Καληνύχτα σας καὶ καλὸ
ξημέρωμα ! » πρόσθεσε ὁ χοῖρος· καὶ τοὺς γύρισε τὴν
πλάτη.

3. Τὰ τρία ζῶα ἔφυγαν δυσαρεστημένα.

Λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸ λάκκο ἦταν τὸ κοτέτσι.
Περνώντας ἀπὸ κεῖ ἡ Ψιψίνα, εἶδε καὶ τὸν Κα-
μαρωτὸ καὶ τὶς δυὸ κότες του.

« Ἐδῶ μέσα σᾶς ἔκλεισε ὁ μυλωνάς ; Γιατί δὲ
φωνάζατε νᾶρθωμε νὰ σᾶς λευτερώσωμε ; » νιαού-
ρισε ἡ γάτα.

« Ὅλες οἱ κότες ζύπνησαν μ' αὐτὰ τὰ νιαουρί-
σματα, καὶ φοβισμένες ἄρχισαν νὰ κακαρίζουν. Τὴ
νόμισαν γιὰ ἀγριόγατα, πού ἦρθε νὰ τὶς φάη.

Ὁ πετεινὸς ὅμως γνώρισε ἀπὸ τὴ φωνὴ τὴν Ψι-
ψίνα, γνώρισε ὕστερα καὶ τοὺς ἄλλους δυὸ συντρό-
φους, καὶ ἠσύχασε τὶς κότες. Ἀμέσως ἔπειτα κοκό-
ρισε αὐτά :

« Πιστεύετε πὼς μποροῦσε νὰ μὲ πιάσῃ καὶ νὰ
μὲ κλείσῃ κανεὶς ἐμένα, τὸν Καμαρωτό ! Μὲ προσ-
βάλλετε μ' αὐτό. Ἐδῶ ἦρθα μόνος μου. Ἐδῶ εἶναι

τὸ παλάτι μου, αὐτοὶ ὅλοι οἱ ὑποταχτικοί μου, καὶ ὅλη ἡ περιοχὴ τοῦ μύλου τὸ βασιλείό μου. Χτὲς τὸ βράδυ νίκησα τὸ βασιλιά πρὸς τὸ ὠρίζε, καὶ ἀπὸ τότε εἶμαι ἐγὼ ὁ βασιλιάς τοῦ παλατιοῦ αὐτοῦ ».

—» Κάκα, κάκα, κάκα, κάκα !» κακάρισαν τότε ὅλες οἱ κότες. Δηλαδή :

« Μάλιστα, μάλιστα ! αὐτὸς εἶναι ὁ βασιλιάς μας ».

—« Νὰ τὸν χαίρεστε καὶ νὰ τὸν καμαρώνετε ! Μά, σάμπως ἔχετε περισσότερο μυαλὸ ἀπ' αὐτόν ;» εἶπαν τὰ τρία ζῶα. Κι ἔφυγαν ἀπὸ τὸ κοτέτσι, ξεκαρδισμένα ἀπὸ τὰ γέλια ...

§ 52. Στὸν ποταμό.

1. Τοῦ βοδιοῦ τοῦ κακοφάνηκε πολὺ τὸ φέρσιμο τοῦ Παστρικοῦ καὶ τοῦ Καμαρωτοῦ. Στενοχωρέθηκε πολὺ, καὶ ἀπὸ τὴ στενοχώρια του δὲ μπόρεσε νὰ κοιμηθῆ περισσότερο ἀπὸ δώδεκα ὥρες ἐκεῖνο τὸ βράδυ !

Εἶχε βγῆ πιά ὁ ἥλιος, κι ἄρχισαν νὰ πηγαινοέρχωνται οἱ ἄνθρωποι στὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη. Γέννησε τὸ αὐγὸ τῆς ἡ πάπια, πῆρε καὶ τὸ δέκατο λουτρό τῆς ἡ χῆνα, καὶ ὁ ἀρχηγὸς κοιμόταν ἀκόμη !

Οἱ σύντροφοί του ἀπὸ σεβασμὸ δὲν ἤθελαν νὰ τὸν ξυπνήσουν. Τότε ἤρθαν καὶ οἱ ψαράδες νὰ ψαρέψουν στὸ γειτονικὸ ποτάμι.

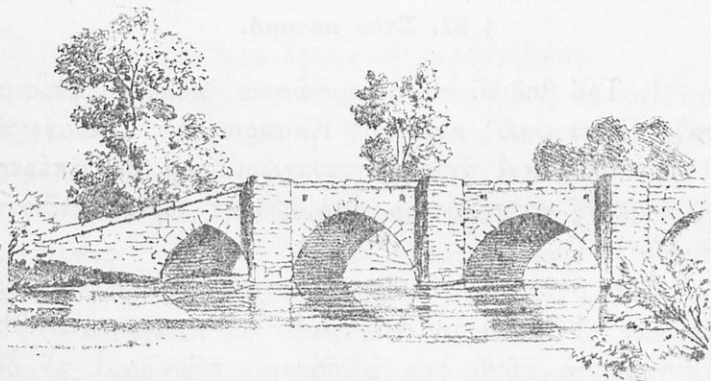
«Ὅταν τοὺς εἶδε ὁ γάϊδαρος, στενοχωρέθηκε

Ἄμεσως ἔρχεται στὸ βόδι, τὸ ξυπνᾷ καὶ τοῦ λέει :
« Καιρὸς νὰ φύγωμε, ἀρχηγέ· παρακοιμηθήκαμε ἀπόψε ».

— « Ὅλο τὸ φταίξιμο εἶναι τοῦ Καμαρωτοῦ. Ἄν τὸν εἶχαμε μαζί μας, δὲ θὰ τὰ παθαίναμε αὐτά »
μούγκρισε τὸ βόδι καὶ χασμουρήθηκε.

2. Ὑστερ' ἀπὸ λίγο ἐτοιμάστηκαν ὄλα. Τότε τὰ περιστέρια λένε :

« Λίγο παραπέρα ἀπὸ τὸ περιβόλι αὐτὸ περνᾷ τὸ μεγάλο ποτάμι. Ἐνα του αὐλάκι πάει καὶ πέφτει στὸ μύλο. Γιὰ νὰ πᾶμε ὡς τὸν Ἐρημόλογο, πρέπει νὰ περάσωμε τὸ ποτάμι ἢ ἀπὸ μέσα ἢ ἀπὸ κείνη ἐκεῖ τὴ μεγάλη γέφυρα. Ἀπὸ κεῖ ὅμως ἄρχισαν νὰ διαβαίνουν κάρρα κι ἀμάξια ».

...πρέπει νὰ περάσωμε τὸ ποτάμι ἢ ἀπὸ κείνη τὴ μεγάλη γέφυρα.

— « Δὲ μᾶς συμφέρει νὰ περάσωμε ἀπὸ τὸ γεφύρι » εἶπε ὁ Καφαλός. « Μπορεῖ νὰ μᾶς γνωρίσουν, μπορεῖ καὶ νὰ μᾶς πιάσουν. Πρέπει νὰ περάσωμε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ ποτάμι. Ἡ χῆνα θὰ δεχτῆ στὴ ράχη

της τὴν Ψιψίνα· ἐγὼ μὲ τὸν ξάρδεφό μου θὰ βοηθήσωμε τὴν προβατίνα, καὶ τοῦ λόγου σου, κύριε ἀρχηγέ, μὲ τὴν Περδίκω θὰ βοηθῆστε τὸ μοσχάρι».

—« Ἔτσι νὰ γίνῃ » μούγκρισε τὸ βόδι· κι ἀμέσως ξεκίνησαν.

3. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ μεγάλο ποτάμι.

« Ἄ, τί μεγάλο ποτάμι ! Αὐτὸ θὰ εἶναι ὁ πατέρας τοῦ ἀυλακιοῦ τοῦ μύλου » εἶπαν μὲ μιὰ φωνὴ ἢ πάπια καὶ ἢ χῆνα.

Καὶ ἦταν ἀληθινὰ μεγάλος ὁ ποταμὸς ἐκεῖνος. Πολὺ πλατὺς καὶ πολὺ βαθύς. Τὸ νερὸ του ἔτρεχε κάτω κάτω θολὸ καὶ ἤσυχο. Κάπου κάπου ὅμως ἔκανε καὶ κλωθογυρίσματα. Οἱ ὄχτες του ἦταν ψηλές, ἀλλοῦ γυμνές καὶ ἀλλοῦ γεμάτες πλατάνια, λεῦκες καὶ ἰτιές. Οἱ ἄκρες του γεμάτες πέτρες στρογγυλές καὶ γυαλιστερές, σὰ νὰ τίς στρογγύλεψε κανεὶς ἐπίτηδες.

« Αὐτοὶ οἱ βόλοι ἦταν πρῶτα μεγάλες πέτρες· καὶ τίς μίκρυνε καὶ τίς στρογγύλεψε μὲ τὸν καιρὸ τὸ νερὸ, πού τίς κατέβασε ἀπὸ τὰ βουνά » εἶπε ἡ κατοίκα.

Ἐδῶ κι ἐκεῖ στὴν ἀκροποταμιὰ φαίνονταν πρόχειρα τζάκια καὶ σβυσμένες φωτιές. « Ἐρχονται οἱ χωρικές καὶ πλένουν τὰ ροῦχα τους ἐδῶ » εἶπε τὸ μουλάρι.

Λίγο παραπέρα ἓνας ψαράς ἔρριχνε τὰ δίχτια του, κι ἄλλοι δυὸ ἔσερναν τίς πετονιές τους.

4. Μὲ πολλὴ προσοχὴ μπῆκαν τὰ ζῶα στὸ νερὸ κι ἄρχισαν νὰ κολυμποῦν, ὅπως εἶχε πεῖ ὁ Καψαλός.

Οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ

8

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἀκούστηκε ἓνα δυνατὸ σφύριγμα. Τὰ ζῶα ἔστριψαν τὸ κεφάλι κατὰ τὴ γέφυρα, καὶ εἶδαν νὰ περνᾷ, σὺν ἀστραπή, ἀπὸ πάνω τῆς σιδερόδρομος.

« Τί εὐκολίες ποὺ ἔχουν οἱ ἄνθρωποι ! » εἶπε τότε ὁ γαῖδαρος. « Δὲ φτάνει ποὺ περνοῦν τὰ ποτάμια, χωρὶς νὰ βρέξουν οὔτε τὸ πόδι τους, φτάνουν κιόλας γιὰ μιὰ στιγμή, ὅπου θέλουν. Ἐμεῖς γιὰ νὰ περάσωμε τὸ ποτάμι, βραχίηκαμε ὡς τὴν κορφὴ, καὶ γιὰ νὰ πᾶμε ὡς τὸν Ἐρημόλογο, πρέπει νὰ περπατοῦμε μέρες ».

— « Βέβαια, ἀν δὲν ἦταν ἔξυπνοι οἱ ἄνθρωποι, δὲ θὰ ἤμαστε κι ἐμεῖς τώρα χρόνια τόσα σκλάβοι τοῦ ἀφεντικοῦ μας » χλιμίντρισε μὲ πίκρα τὸ μουλάρι· κι ἐξακολούθησε τὸ κολύμπι του.

§ 53. Οἱ δυσκολίες στὸ σπίτι τοῦ κύρ Μαλάμου.

1. Ἐφυγαν τὰ ζῶα τοῦ κύρ Μαλάμου, κι ἀμέσως ἄρχισαν οἱ δυσκολίες τῶν σπιτικῶν του. Ὁ ἴδιος, ὁ κύρ Μαλάμος, ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα ἀργοῦσε νὰ ξυπνήσῃ. Δὲν ἄκουε τὸν πετεινὸ του νὰ λαλῇ, καὶ πῆγαινε ἀργὰ στὶς δουλειές του.

Εἶχε ἀρχίσει τὸ ὄργωμα καὶ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν του· καὶ τώρα πῶς νὰ τὰ ἀποτελειώσῃ ;

Γιὰ νὰ μεταφέρῃ ἀπὸ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο μέρος τὰ πράματά του μὲ τὸ διπλὸ κάρυ, ἔχει τώρα μόνο τὸ Ντορὴ.

Ἐπειτα, χωρὶς τὸν Καψαλό, πῶς θὰ κουβαλήσῃ

σὲ λίγο τὰ κλήματα τῶν ἀμπελιῶν του ; « Μοῦκοψαι τὰ χέρια μὲ τὴ φυγὴ τους τὰ εὐλογημένα » λέει συχνά. « Καμιὰ δουλειὰ δὲ μπορῶ ν' ἀποτελειώσω τώρα ».

2. Ἡ κυρὰ Μαλάμαινα πάλι δὲν ἔχει νὰ δώσῃ στὰ παιδιὰ της οὔτε φρέσκο γάλα οὔτε φρέσκα αὐγά. Εἶναι ὑποχρεωμένη τώρα ν' ἀγοράζῃ κάθε μέρα ἀπὸ τὸ κερωμένο καὶ δαρμένο γάλα τοῦ γαλατᾶ, καὶ τὰ μπαγιάτικα αὐγὰ τοῦ αὐγούλα.

Ἐπειτα τὰ ποντίκια ἄρχισαν νὰ χορεύουν στὸ κελάρι καὶ στὸ μαγειριό της. Ἐνωσαν τὴ φυγὴ τῆς Ψιψίνας, καὶ κάνουν ὅ,τι μποροῦν τώρα.

Μὰ κὶ γιὰ ἄλλα στενοχωριέται ἡ κυρὰ Μαλάμαινα. « Τὴν ἐρχόμενῃ ἀνοιξῇ, λέει, δὲ θὰ ἔχω οὔτε παπάκια, οὔτε χηνόπουλα, οὔτε κοτόπουλα. Ἀκόμη δὲ θὰ μπορέσω νὰ κάμω τὸ τυρὶ καὶ τὸ βούτυρο τῆς χρονιᾶς μας, μὲ τὴ φυγὴ τῆς προβατίνας καὶ τῆς κατσίκας μας· οὔτε νὰ πλέξω τίς μάλλινες κάλτσες μας, χωρὶς τὰ μαλλιά τῆς προβατίνας ».

3. Μὰ καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ δὲ στενοχωριοῦνται λιγώτερο ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους.

Ἡ Φανὴ δὲ βρίσκει πιά τὴν Ψιψίνα νὰ παίξῃ, σὰν καὶ πρῶτα. Τὰ δυὸ ὄμορφα περιστέρια τους δὲν πετοῦν τώρα στὸν ὦμο της, οὔτε παίρνουν τὸ ρόβι ἀπὸ τὸ χέρι της, σὰν ἄλλοτε.

Δὲν ἔχει πιά νὰ χαϊδέψῃ τὴν Περδίκα, οὔτε νὰ καβαλήσῃ τὸν Καψαλό, καὶ νὰ κάμῃ βόλτες στὴν αὐλή τους.

Στενοχωριέται λοιπὸν γιὰ ἕλα αὐτά, καὶ συχνά

λθεί στην Παρασκευούλα, τή φιλενάδα της : «Τὸ σπίτι μας ἐρημώθηκε ὅλως διόλου. Δὲν ἀξίζει πιά τίποτε!». Γι' αὐτὸ πρῶτ κι ἀπόγεμα στὸ σχολεῖο δὲν παύει νὰ ρωτᾷ τις μαθήτριες γιὰ τὰ ζῶα τους.

4. Μὰ σάμπως κι ἡ γιαγιά καὶ ὁ Γιαννάκης δὲ στενοχωριοῦνται μὲ τὴ φυγὴ τῶν ζώων τους; Ἡ γιαγιά δὲν ἔχει πιά τὴν Ψιφίνα νὰ τὴν παίρνῃ στὴν ἀγκαλιά της, καὶ νὰ τὴ χαϊδεύῃ. Τῆς λείπει καὶ αὐτῆς τὸ φρέσκο γάλα. Ἐπειτα στενοχωριέται, ποὺ βλέπει τὸ γιό της, τὸν κύρ Ζάχο, ἀνήσυχο καὶ κατσουφιασμένο. Στενοχωριέται ἀκόμα, ποὺ βλέπει νὰ μένουν πίσω οἱ δουλειές του, ἐξ αἰτίας ἀπὸ τὸ φευγιὸ τῶν ζώων του.

Κι ὁ Γιαννάκης στενοχωριέται, μὰ δὲν τὸ δείχνει στὸ σπίτι. Φοβᾶται μὴ στενοχωρέσῃ πιὸ πολὺ τοὺς δικούς του. Πάντα ὅμως, ὅταν βρεθῇ μονάχος, πάντα τὸν βλέπει καεῖς συλλογισμένο κι ὄλο κάτι νὰ σχεδιάζῃ. (3)

§ 54. Τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχή.

1. Τρεῖς ἡμέρες ὕστερα ἀπὸ τὸ γυρισμὸ τοῦ Ντορῆ, ἡ τάξη τῆς Φανῆς ἐτοιμαζόταν γιὰ ἐκδρομὴ. Θὰ ἔβγαινε σὲ μακρινὸ περίπατο τὸ ἀπομεσήμερο τῆς Τετάρτης.

Ἡ δασκάλα ἤθελε νὰ ἰδοῦν τὰ παιδιὰ, πῶς ὀργάνουν καὶ πῶς σπέρνουν οἱ γεωργοί· καὶ

ἀκόμη πῶς ἀλέθεται στὸ μύλο τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι καὶ τὸ καλαμπόκι.

“Ὅλα τὰ κορίτσια τῆς τάξης εἶναι χαρούμενα· καὶ πιὸ πολὺ ἢ Φανή: « Ἴσως μάθω τίποτε γιὰ τὰ ζῶα μας σ’ αὐτὴ τὴν ἐκδρομὴ » λέει μέσα της.

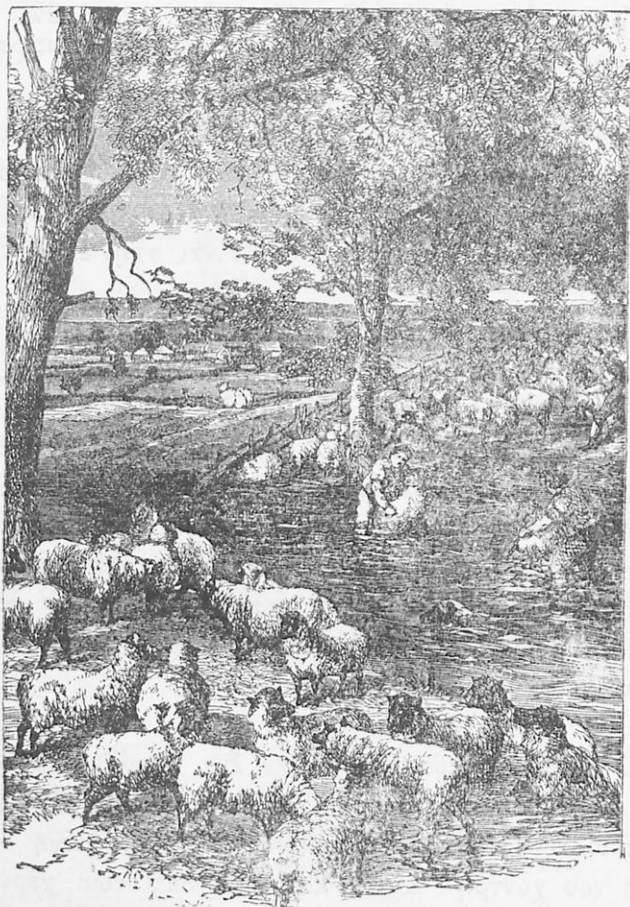
Δυὸ δυὸ καὶ χωρὶς νὰ μιλοῦν στὸ δρόμο τὰ παιδιὰ, ἔσκισαν τὴ μικρὴ πόλη καὶ βγῆκαν ἔξω. Τότε ἀνάπνεαν μὲ εὐχαρίστηση τὸν καθαρὸ ἀέρα· καὶ ἓνα ἀπὸ αὐτὰ φώναζε: » Τί ὠραῖα ποὺ εἶναι στὴν ἔξοχή !»

2. Προχωρώντας ζύγωσαν στὰ χωράφια, ποῦ ἦταν κοντὰ στὸ δρόμο. Ἐκεῖ, δεξιὰ κι ἀριστερά, εἶδαν γεωργοὺς ἀρκετοὺς. Ἄλλοι ἀπ’ αὐτοὺς, ὀδηγώντας τὸ ἀλέτρι, ὠργωναν κι ἐτρίμαζαν τὰ χωράφια τους. Ἄλλοι, ἔχοντας αὐτὰ ὠργωμένα, τὰ ἔσπερναν· κι ἄλλοι τὰ σβάρνιζαν, γιὰ νὰ σκεπάσουν τὸ σπόρο. Τὰ πιὸ πολλὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου πρώτη φορὰ ἔβλεπαν τίς ἐργασίες αὐτές, καθὼς καὶ τὰ ἐργαλεῖα τῶν γεωργῶν. Γι’ αὐτὸ καὶ παρατηροῦσαν μὲ πολλὴ περιέργεια.

3. Λίγο παραπέρα εἶδαν ἓνα κοπάδι πρόβατα· Τὰ ὀδηγοῦσε ἓνας ἄντρας καὶ δύο τρία μεγάλα μαντρόσκυλα. Ὁ ἄντρας—ὁ βοσκός—εἶχε ριχμὲνὴ στὸν ὤμο του χοντρή κάπα, καὶ στὸ δεξί του χέρι βαστοῦσε μιὰ μακριὰ μαγκούρα, γυριστὴ στὴν ἄκρη. Συχνὰ σφύριζε φς ! φς ! καὶ κάποτε πετροβολοῦσε, γιὰ νὰ μαζέψῃ τὰ σκορπισμένα πρόβατά του.

Ἐκεῖνα μέσα οὐδέ χέρσα χωράφια ἔτρεχαν ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, καὶ τσιμποῦσαν γρήγορα γρήγορα τὸ λίγο

χορτάρι τους. Καθώς ἔτρεχαν τὰ πρόβατα αὐτὰ, ἀκούονταν καὶ μερικά κουδουνίσματα.

Κοπάδι πρόβατα κοντὰ σὲ αὐλάκι.

Τὰ παιδιὰ ἀποροῦσαν, πὺ τὰ πρόβατα δὲ σήκωναν ποτὲ τὸ κεφάλι τους, οὔτε βέλαζαν, οὔτε μάλωναν μεταξύ τους. Μονάχα κοίταζαν νὰ φᾶνε.

§ 55. Μέσα στο μύλο.

1. Έτσι προχωρώντας, ύστερ' από μισή ώρα, έφτασε ή τάξη με τή δασκάλα της στο νερόμυλο του μπαρμπα-Στάθη.

Άπό τὰ σαράντα δυò κορίτσια ένα ή δυò μονάχα είχαν μπή σε μύλο. "Όλα τ' άλλα δέν ήξεραν τίποτε γι' αυτόν, και είχαν μεγάλη έπιθυμία νά γνωρίσουν, πώς είναι.

Ο μπαρμπα-Στάθης χάρηκε με τήν επίσκεψη αυτή των παιδιών· είχε κι αυτός έγγόνια στην πόλη, μά δέν τ' άβλεπε συχνά. Γι' αυτό όχι μόνο άφησε τὰ παιδιά νά μπουν στο μύλο του, αλλά και ό ίδιος τὰ ώδήγησε, κι άρχισε νά τους έξηγή ήσα δέν καταλάβαιναν.

2. Μπαίνοντας τὰ παιδιά στο μύλο, δέ μπορούσαν στην άρχή νά διακρίνουν πολλά πράματα, έξ αίτίας άπό τò λιγοστό φώς. Έβλεπαν μόνο κάτι σκιές νά κινιούνται, κι άκουαν ένα τρομάχτικο κρότο : « Τράκα τρούκα, τράκα τρούκα ! ». Σιγά σιγά όμως συνήθισαν, και ύστερ' άπό λίγο ξεχώριζαν καλά τὰ πράματα του μύλου, μά δέν ένιωθαν τί γίνεται εκεί μέσα.

Τότε βλέπουν στη μέση στημένο χάμω, στο πάτωμα του χαμηλοϋ σκεπαστοϋ, ένα μεγάλο στρογγυλό λιθάρι. Κάτω άπ' αυτό ένα σακί κρεμασμένο γέμιζε λίγο λίγο άπό μιὰ κατάσπρη σκόνη· κι άπάνω του ένα άλλο στρογγυλό και ίσιο λιθάρι γύριζε άδιάκοπα μονάχο του.

Άπό τò γύρισμά του ένιωθαν τὰ παιδιά πώς θά ήταν πολύ βαρύ. Δέ μπορούσαν όμως νά κατα-

λάβουν οὔτε πῶς γινόταν ἐκεῖνη ἡ ἄσπρη σκόνη, οὔτε πῶς γύριζε μονάχο του κι ἔτσι γρήγορα τόσο βαρὺ λιθάρι.

3. Ὁ μπαρμπα-Στάθης τοὺς ἔδειξε τότε ἓνα μεγάλο ξύλινο χωνὶ ἀπάνω ἀπὸ τὸ κινούμενο ἐκεῖνο λιθάρι. Ἀπὸ μιὰ μικρὴ τρύπα του εἶδαν τὰ παιδιὰ νὰ πέφτουν στὴ μέση, σὲ μιὰ γουβίτσα τοῦ ἀπάνω λιθarioῦ, λίγα λίγα, μὰ ἀδιάκοπα, κάτι σπειριά.

Ὁ μπαρμπα-Στάθης, ἄπλωσε τὸ χέρι καὶ γέμισε τὴ φούχτα του ἀπὸ τὰ σπειριά ἐκεῖνα· ἔπειτα τὰ ἔδειξε σιὰ παιδιὰ.

« Ἄ ! » ἔκαμαν ἐκεῖνα μόλις τὰ εἶδαν. « Εἶναι σιτάρι. Κι αὐτὴ ἡ ἄσπρη σκόνη θὰ εἶναι τὸ ἀλεύρι » φώναξαν τὰ πιὸ πολλά.

— « Τὸ βρήκατε » ἀπάντησε γελώντας ὁ μυλωνάς.

— « Ἐγὼ κατάλαβα καὶ πῶς γίνεται τὸ ἀλεύρι » φώναξε ἡ Φανή. « Μὲ τὸ γρήγορο γρήγορο γύρισμα τρίβεται τὸ σιτάρι ἀνάμεσα στὰ δυὸ σὺτὰ λιθάρια καὶ γίνεται ἀλεύρι, ὅπως στὸ χερόμυλό μας ».

— « Κι αὐτὸ τὸ βρήκατε. Αὐτὰ τὰ στρογγυλὰ ὅμως λιθάρια ποὺ φαίνονται, σὰν τραπέζια, εἶναι πέτρες μεγάλες—οἱ μυλόπετρες—. Μὰ γιὰ, νὰ ἰδῶ ! θὰ βρῆτε καὶ πῶς γυρίζει ἡ ἀπάνω μυλόπετρα ; »

4. Τὰ παιδιὰ δὲ μποροῦσαν νὰ τὸ βροῦν αὐτό. Τότε ὁ μπαρμπα-Στάθης ἀνοίξε μιὰ καταπαχτὴ ἀπὸ τὸ πάτωμα καὶ λέει στὰ παιδιὰ : « Γιὰ, παρατηρήστε ἐδῶ κάτω, καὶ θὰ νιώσετε πῶς γυρίζει ἡ μυλόπετρα ».

Τὰ παιδιὰ ἔσκυψαν κι ἀμέσως ξαφνίστηκαν μὲ δ,τι εἶδαν.

Ἐνα ὀλόκληρο ποταμάκι ἔπεφτε, σὰν καταρράχτης, κάτω ἀπὸ τὸ πάτωμα τοῦ μύλου καὶ γύριζε γρήγορα μιὰ ξύλινη φτερωτὴ κι ἕναν ἄξονα ὄρθιο. Πέφτοντας τὸ νερό, ἔκανε ἀφροὺς καὶ σκορπιόταν σὲ χιλιάδες μικρὲς στάλες.

Ἐξαφνα ὁ γέρο-μυλωνὰς τραβᾷ μ' ἕνα μακρὸ γάντζο τὴν ξύλινη φτερωτὴ, καὶ μὲ μιᾶς παύει νὰ γυρίζη ἢ μυλόπετρα.

Τώρα πιά ὅλα τὰ παιδιὰ κατάλαβαν, πῶς κινεῖται ὁ μύλος.

Ἡ δύναμη τοῦ νεροῦ ποὺ πέφτει ἀπὸ τόσο ψηλά, γυρίζει τὴ φτερωτὴ, ἐκείνη τὸν ἄξονα, κι αὐτὸς τὴν ἀπάνω μυλόπετρα. Ἔτσι ἐκείνη, καθὼς γυρίζει γρήγορα ἀπάνω στὴν ἄλλη μυλόπετρα, τρίβει τὸ γέννημα καὶ τὸ κάνει ἀλεύρι.

§ 56. Ὁ Καμαρωτός, οἱ κότες καὶ ὁ Παστρικὸς
στὸ σπίτι τοῦ κυρίου των.

1. Ὁ μπαρμπα-Στάθης τέλειωσε δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὸ μύλο του. Τότε ἡ Φανὴ θυμῆθηκε τὰ ζῶα τους πλησίσε καὶ τὸν ἐρώτησε. Ἐκεῖνος ἀπάντησε : « Πρώτη φερά ἀκούω τὸ πάθημα ἀπὸ τοῦ φίλου μου, τοῦ κύρ Μαλάμου. Ἄν περνοῦσαν ἀπὸ δῶ, θὰ τὰ ἔβλεπα. Θὰ γινώριζα καὶ τὸ μουλάρι καὶ τὸ γαῖδαρό σας. Τόσες φορὲς ἔχει ἔρθει ὁ πατέρας σου στὸ μύλο.

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

λο μου με άλέςματα. Μὰ καὶ τὸ Ντορὴ σας τὸν ξέρω. Δὲν εἶδα ὅμως κανένα ἀπ' αὐτὰ τὰ ζῶα σας νὰ περνᾷ ἀπ' ἐδῶ.

» Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἔχω πιάσει ἓνα χοῖρο καλοθρεμμένο, καὶ δὲν ξέρω τίνας νὰ εἶναι. Μοῦ ἤρθε ἀκόμη, ἐδῶ καὶ τρεῖς τέσσερις ἡμέρες, καὶ ἓνας κοκοράκος κοιτούλης με δυὸ κότες, καὶ μοῦ ἔδιωξε τὸ δικό μου τὸν κόκορα. Τίνας νὰ εἶναι κι αὐτὰ τὰ πουλιά ἀκόμη δὲν κατώρθωσα νὰ μάθω ».

— « Γιά, νὰ ἰδῶμε αὐτὰ τὰ ζῶα, μπαρμπα-Στάθη, σᾶς παρακαλῶ », εἶπε ἡ δασκάλα.

— « Ἀμέσως, κυρία » ἀπάντησε ὁ μυλωνάς καὶ τοὺς ὠδήγησε ἔξω.

2. Μόλις βγήκαν στὴν αὐλή, ἡ Φανὴ πέταξε ἀπὸ τὴ χαρά της.

« Νά, ὁ κόκοράς μας, ὁ Καμαρωτός! Αὐτὸς εἶναι. Νά, καὶ εἶ δυὸ κοτοῦλες μας ποὺ χάσαμε » φώναξε. Κι ἔδειξε ἓνα μικροκαμωμένο πετεινὸ καὶ δυὸ καλοθρεμμένες κότες κοντά του.

Ὁ πετεινὸς γνώρισε τὴν κόρη τοῦ κυρίου του, καὶ ἔνιωσε φαίνεται καὶ τὰ λόγια της. Γιατὶ ἀμέσως κοκώρισε: « Κοκοκό, κοκοκό, κοκοκό! » Δηλαδή: « Ἦμουν μιὰ φορά. Τώρα ὅμως ἔγινα βασιλιάς σὲ ὅλον τὸν αὐλόγυρο τοῦ μύλου ». Καὶ γύρισε πρὸς τὴν Φανὴ τὴν πλάτη του.

Οἱ δυὸ κότες τοῦ ὅμως, μαθημένες νὰ τραῖν ἀπὸ τὰ χέρια τῆς Φανῆς, μόλις τὴν εἶδαν, ἤρθαν κοντά της καὶ στάθηκαν καὶ τὶς ἔπιασε.

Θύμωσε τότε ὁ Καμαρωτός καὶ χίμησε ἀπάνω

στό καλό κορίτσι. Ἦθελε νὰ τὸ τιμηθῆσθαι καὶ νὰ λευθερώσῃ τὶς κόττες του.

Ἡ Φανὴ ὁμῶς, χωρὶς νὰ φοβηθῆ διόλου, ἄπλωσε τὸ χέρι καὶ τὸν ἔπιασε. Ὑστερα κρατώντας τὸν ἀπὸ τὰ πόδια, τὸν ἔδειχνε στὴ δασκάλα καὶ τὶς συμμαθήτριές της κι ἔλεγε μὲ χαρὰ : «Ὁ παλικαρὰς τοῦ σπιτιοῦ μας !».

3. Τὴν ἴδια στιγμή ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς αὐλῆς ἀκούστηκαν δυνατὰ γουρλίσματα : «Γρού, γρού, γρού !» «Σὰ ν' ἀκούω τὴ φωνὴ τοῦ Παστρικοῦ μας» εἶπε τότε ἡ Φανὴ. Κι ἔτρεξε μὲ τὶς φίλες της στὸ λάκκο.

—« Αὐτὸς εἶναι ! Δικός μας εἶναι ὁ χοῖρος αὐτός, μπαρμπα-Στάθη ». Μὰ κι ἐκεῖνος, ἅμα εἶδε τὴ Φανὴ, ἔμπηξε πιὸ δυνατὸς φωνές :

—« Γρούγγρουγγρου, γρούγγρουγγρου ! ». «Δηλαδή : «Ἐγὼ εἶμαι. Εἶμαι ἐγὼ ὁ χοῖρος τοῦ κύρ Μαλάμου, καὶ θέλω νὰ βγῶ ἀπὸ τὸ λάκκο ».

Ὁ μπαρμπα-Στάθης ἔβαλε πλαγιαστὸ μέσα στὸ λάκκο ἓνα χοντρὸ μαδέρι μὲ κάτι μικρὰ σκαλοπατάκια.

Στὴ στιγμή πετάχτηκε ἀπὸ μέσα ὁ χοῖρος, ἔτρεξε στὴ Φανὴ, καὶ ἀκολουθοῦσε, σὰν ἄρνι ἀπὸ πίσω της.

4. Πῶς δέχτηκαν ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὸ σπίτι τῆς Φανῆς τοὺς τέσσερεις αὐτοὺς ἀντάρτες, εἶναι περιττὸ νὰ τὸ ποῦμε. Ὅλοι τὸ φανταζόμεστε. Μὰ καὶ ὁ Ντορῆς καὶ ὁ Ἀζὸρ χάρηκαν πολὺ, σὰν εἶδαν πάλι τοὺς συντρόφους τους.

§ 57. Φθινόπωρο.

1. Ἡ ἐπιτυχία τῆς Φανῆς ἔκαμε τὸ Γιάννη, τὸν ἀδερφό της, νὰ βάλῃ τὰ δυνατά του, γιὰ νὰ μάθῃ τίποτε γιὰ τ' ἄλλα τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ τους.

Ρωτοῦσε λοιπὸν παντοῦ· κι ὅταν δὲν εἶχε σχολεῖο, γύριζε στὴν πόλῃ κι ἔξω στὰ περίχωρα κι ἔφαχνε.

Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ ὁ πατέρας του. Καβάλα στὸ Ντορὴ του, γύριζε πολλές φορές τὴν ἐβδομάδα καὶ ἔφαχνε γι' αὐτά, καὶ ἔξω στὰ χτήματα καὶ στὰ γύρω χωριά.

Πέρασαν δυὸ ἐβδομάδες, καὶ δὲν εἶχαν μάθει τίποτε, πατέρας καὶ γιός. Τότε ὁ Γιάννης ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ ἐξετάσῃ μὲ τοὺς φίλους του πέρα ἀπὸ τὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθῃ· ἂν μποροῦσαν, εἶπε, κι ὡς τὸν Ἐρημόλογο.

Μόλις ὅμως τὸ ἀποφάσισαν, ἄρχισαν οἱ βροχές· καὶ τί βροχές; Ἀτέλειωτες! Μέρα νύχτα δὲν ἔπαυαν. Σιγανές, σιγανές, περνοῦσαν βαθιὰ τὴ γῆ καὶ μούσκειαν τὸ χῶμα.

2. Μὰ ἦταν καὶ καιρός τους. Εἶχε πιά περάσει τὸ καλοκαίρι μὲ τίς ζέστες καὶ μὲ τίς καλοσύνες του. Ἐδῶ κι ἐνάμιση μῆνα εἶχε μπῆ τὸ φθινόπωρο.

Οἱ ἡμέρες εἶχαν μικρύνει πολὺ, καὶ οἱ νύχτες, ὅσο πήγαιναν καὶ μεγάλωναν.

Τὰ κάστανα βγῆκαν, καὶ ἡ γιαχιά τῆς Φανῆς ἄρχισε τὰ νυχτέρια καὶ τὰ παραμύθια. Τὰ φρούτα ὅλα εἶχαν μαζευτῆ καὶ τὰ κρασιά κόντευαν νὰ γίνουν. Τὰ φύλλα τῶν δέντρων κιτρίνισαν καὶ ἄρχισαν σιγὰ σιγὰ νὰ πέφτουν. Τότε ἄρχισαν οἱ βροχές καὶ

τὰ πρῶτα κρύα. Στους δρόμους λάσπες καὶ νερά, καὶ στὰ σπίτια ἐτοιμασίες γιὰ τὸ χειμωνιάτικο συγύρισμα. Στρώθηκαν τὰ κιλίμια καὶ τὰ μάλλινα στρωσίδια στους καναπέδες. Πότε πότε ἄρχισε νὰ καπνίζη καὶ κανένα τζάκι, καὶ στὴν πόλῃ νὰ διαλαλῇ ὁ σαλεπιτζής, νύχτα ἀκόμη, τὸ ζεστό ποτό του. (10)

§ 58. Ἡ περιέργεια τῆς κατσίκας

1. Ἄλλ' ἄς ἰδοῦμε, τί γίνονται οἱ ἄλλοι ἀντάρτες.

Ἄφοῦ πέρασαν τὸ μεγάλο ποτάμι, κάθισαν στὴν ἀμμουδιά τῆς ἄλλης ὄχθης του. Ἐπρεπε νὰ στεγνώσουν.

Ἡ Ψιφίνα ἦταν εὐχαριστημένη. Δὲ βράχηκε διόλου. Ἐβλεπε στεγνές καὶ τὴ χῆνα καὶ τὴν πάπια καὶ ἀποροῦσε. Δὲ βάσταξε λοιπὸν καὶ τίς ἐρώτησε. Ἡ πάπια καμαρωτὴ καὶ μὲ πολλὰ νάζια ἀπάντησε : « Αὐτὸ δὲν τὸ λέμε· εἶναι τὸ μυστικὸ τῆς γενιᾶς μας ».

Γέλασε ἡ Κανέλα, ἡ κατσίκα, καὶ εἶπε φωναχτά :

— « Μυστικὸ κι αὐτό ! Ὅλος ὁ κόσμος τὸ ξέρει. Ἐχετε πολὺ πυκνὰ φτερά, τ' ἀλείφετε καὶ μ' ἐκεῖνο τὸ λίπος τῆς οὐρᾶς σας, κι ἔτσι τὰ κάνετε ἀδιάβροχα ».

— « Αὐτὸ εἶναι, εἶπε ἡ χῆνα. Μά, ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε; Ἐμεῖς τὸ κρατοῦμε μυστικὸ ».

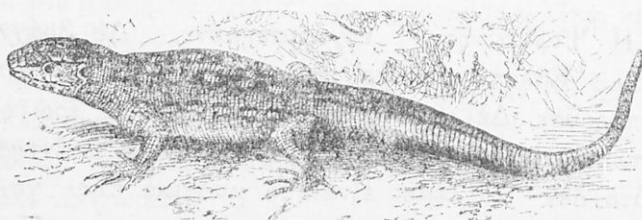
— « Δὲν ἦταν ἀνάγκη νὰ μοῦ τὸ πῆ κανεὶς » ἀπάντησε ἡ κατσίκα. « Ἐχω μάτια καὶ προσέχω στὸ κάθε τι, πού μοῦ κάνει ἐντύπωση. Σᾶς πρόσεξα λοι-

πόν, καὶ τοῦ λόγου σου καὶ τὴν κυρά Πιπίνα ἀπ' ἐδῶ, πολλές φορές στὸ σπίτι τοῦ κυρίου μας. Καὶ εἶδα πῶς συχνὰ χώνατε τὸ ράμφος ἀπάνω ἀπὸ τὴν οὐρά σας, κι ὕστερα ἀλείφατε ὅλα τὰ φτερά σας ».

« Ὅλα τὰ ζῶα θαύμασαν, κι ὁ Καψαλὸς παίνεψε τὴν κατσίκα. « Μπράβο σου, συντρόφισσα! Μοῦ ἀρέσεις πολὺ. Εἶσαι περίεργη καὶ προσεχτικὴ, καὶ γι' αὐτὸ μαθαίνεις πολλὰ πράγματα ».

2. Ἐπὶ τέλους ξεκίνησαν.

Ἡ κατσίκα πρώτη ἀνέβηκε τὴν ψηλὴ τὴν ὄχθη ἀμέσως ὅμως σταμάτησε. « Ὁχι βέβαια ἀπὸ κούραση. Εἶδε κάτι περίεργο. Ἀνάμεσα στὰ γλωρὰ χόρτα ἦταν ξαπλωμένη μιὰ σαύρα. Φαινόταν σὰ φρεσκοβαμ-

Ἡ σαύρα πού εἶδε ἡ κατσίκα.

μένη. Ἡ κατσίκα τὴ χαιρέτησε κι ἀμέσως τὴ ρώτησε :

— « Βέβαια κάθεσαι στὸν ἥλιο γιὰ νὰ στεγνώσης τὸ φρέσκο χρῶμα σου ; »

— « Ὁχι, κυρία μου ! Δὲν εἶμαι φρεσκοβαμμένη. Τὸ πράσινο αὐτὸ χρῶμα μου τὸ ἔχω ἀπὸ τότε πού γεννήθηκα. Μοῦ τὸ χάρισε ὁ Θεός, γιὰ νὰ μὴ διακρίνωμαι εὐκόλα ἀνάμεσα στὰ χόρτα. Μοῦ ἀρέσει ὅμως πολὺ ὁ ἥλιος, καὶ λιάζομαι συχνὰ καὶ πολλές φορές ἀποκοιμιέμαι. Γι' αὐτὸ μου τὸ ἐλάττωμα κιν-

τύνεψα κάμποσες φορές ως τώρα.... Νά, και τώρα έρχεται ένας έχθρός μου, ή φοβερή ή γάτα. Γι' αυτό θα σ' αφήσω ». Και μόλις είπε αυτά ή σαύρα, τρύπωσε γρήγορα στα χόρτα και χάθηκε.

—« Όποιος ρωτᾷ δὲ χάνει » εἶπε μέσα της ή κατσίκα τότε. Νά, σήμερα ρωτώντας έμαθα ένα πράμα, που δὲν τὸ ἔξερα ως τώρα ».

§ 59. Συναντοῦν βάτραχο και χελώνα.

1. Τὰ ζῶα ξεμάκρυναν κάμποσο ἀπὸ τὸ μεγάλο ποτάμι. Ὑστερα σταμάτησαν, γιὰ νὰ βοσκήσουν, και πάλι ξανακίνησαν γιὰ τὸν Ἐρημόλογο.

Στὸ δρόμο τους, σ' ἓνα χωράφι, ἀκοῦν φιλονεικία.

« Ὅχι ! δὲ σᾶς ἀφήνω νὰ τὸν τσιμπήσετε. Τί σᾶς φταίει ὁ κακόμοιρος ; » βέλαζε ή Κανέλα, ή κατσίκα.

—« Ὁ βάτραχος δὲ μᾶς φταίει ; » φώναζαν ή πάπια και ή χῆνα μαζί.

« Μᾶς τρώει τοὺς καλύτερους μεζέδες μας— τ' αὐγά και τὰ σκουληκάκια τῶν κουνουπιῶν μέσα στα στεκούμενα νερά— ».

—« Ἐ, και τί μ' αὐτό ; κι αὐτὸς δὲ θέλει νὰ ζήσει ; Ἐσεῖς μπορεῖτε νὰ τρῶτε και μεγαλύτερα και σκληρότερα πράματα. Μὴν τὸ πειράζετε τὸ καημένο τὸ ζῶο ! Θα σᾶς ἄρεζε ἐσᾶς νὰ ἐρχόταν τώρα ή ἀλεπού και νὰ σᾶς δάγκανε ; »

Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα δὲν εἶχαν τί ν' ἀπαντήσουν, κι ἄφησαν ἐλεύθερο τὸ βάτραχο. Ἐκεῖνος εὐχαρίστησε τὴν κατσίκα, κι ἄρχισε νὰ πηδᾷ πάλι ἐδῶ καὶ κεῖ. Ζητοῦσε νὰ βρῆ κανένα τρυφερὸ χορταράκι νὰ τσιμπήσει.

2. Λίγα βήματα παραπέρα ἡ γάτα ἄρχισε νὰ νιαουρίζει. Προσκαλοῦσε καὶ τ' ἄλλα ζῶα κοντὰ της.

Ἐκεῖνα πλησίασαν· καὶ τί νὰ ἰδοῦν! Τὸ κορμί της σὰν γεφύρι καμπουριαστὸ καὶ σηκωμένες τὶς τρίχες της.

« Ἄ! τὴ φοβιτοιάρα, τὴν Ψιψίνα! τρόμαξε ἀπὸ τὴ χελώνα » εἶπε τότε τὸ μουλάρι· καὶ γέλασε.

— « Μὲ συχωρεῖς· δὲ φοβήθηκα, παρὰ σιχάθηκα τὸ παράξενο αὐτὸ ζῶο. Ἐγὼ δὲ φοβόμουν τὸν Ἀζόρ, καὶ θὰ φοβηθῶ τὴ χελώνα; » νιαούρισε ἡ γάτα.

— « Ἐχει δίκιο νὰ μὲ σιχάινεται » μουρμούρισε ἡ χελώνα· κι ἔβγαλε λίγο τὸ κεφάλι ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ χοντρὸ καβούκι της. « Ἔτσι ποῦ κατάντησα, μὲ σιχάινεται ὅλος ὁ κόσμος. Κανεὶς δὲ θέλει νὰ μοῦ κάμη συντροφιά, κι ὅλοι μ' ἀποφεύγουν » πρόσθεσε κι ἀναστέναξε.

Τὰ ζῶα τοῦ σπικιοῦ ὅλα σταμάτησαν τότε, καὶ παρατηροῦσαν τὸ ἀλλόκοτο σῶμα τῆς χελώνας.

Ἐνα χοντρὸ καφεκίτρινο καύκαλο, ἀπάνω γυρτὸ καὶ κάτω ἴσιο καὶ τρυπημένο μπρὸς καὶ πίσω, σκέπαζε ὅλο τὸ κορμί της.

Ἀπὸ τὴν μπροστινὴ γρύπα τοῦ καυκιοῦ αὐτοῦ πρόβαλλε ἓνα μικροκαμωμένο, στρογγυλὸ κι ὄμορφο

κεφάλι, μὲ δυὸ μεγάλα μάτια. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ τοῦ κεφαλιοῦ κινιόνταν δυὸ κοντόχοντρα πόδια, μὲ πέντε δάχτυλα τὸ καθένα καὶ μὲ σκληρὸ πετσὶ ντυμένα.

Ἄλλα δυὸ τέτοια πόδια ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἄλλη τρύπα. Μὲ τὰ τέσσερα αὐτὰ πόδια μόλις περπατοῦσε σέρνοντας. Ἄμα ἔβλεπε τὸν παραμικρὸ κίντυνο, ἀμέσως μάζευε πόδια καὶ κεφάλι στὸ καυκί της, καὶ ἔτσι γλίτωνε ἀπὸ κάθε ἐχθρὸ της.

§ 60. Ἡ ἱστορία τῆς χελώνας καὶ τοῦ σκαντζόχοιρου.

1. Ἡ κατσίκα πού ἄκουσε τ' ἀναστενάγματα τῆς χελώνας, τὴν ἐρώτησε νὰ μάθη, γιατί ἀναστενάξε. Ἡ χελώνα ἄρχισε νὰ λέη :

« Ἡμαστέ τέσσερα ἀδέρφια—ἄνθρωποι καὶ τὰ τέσσερα—τρεῖς ἀδερφές κι ἕνας ἀδερφός. Μείναμε ὀρφανὰ ἀπὸ πατέρα πολὺ μικρά. Ἡ μητέρα μας βασανίστηκε πολὺ ἢ καημένη, ὥσπου νὰ μᾶς μεγαλώσῃ. Ὁ συχωρεμένος ὁ πατέρας μας δὲν ἄφησε περιουσία. Γι' αὐτὸ ἢ μητέρα ἦταν ὑποχρεωμένη νὰ ξενοδουλεύῃ, γιὰ νὰ μᾶς τρέφῃ, νὰ μᾶς ντύνῃ καὶ νὰ μᾶς μάθῃ λίγα γράμματα.

» Ὅταν ἤρθαμε σὲ ἡλικία, μᾶς προίκισε καὶ μᾶς καλοπάντρεψε. Ἐμένα μ' ἕναν περιβολάρη, τὴ δευτέρα ἀδερφή μου μ' ἕνα μαραγκό, τὴν τρίτη μὲ ἕνα γεωργό, καὶ τὸν ἀδερφό μου μὲ μιὰ νοικοκυροπούλα.

» Μὲ τὴν παντρειά ἢ καθεμιὰ πῆγε στὸ σπίτι τοῦ ἀντρός της, καὶ ὁ ἀδερφός μας σώγαμπρος.

» Ἡ μητέρα μας ἔμεινε στὸ πατρικὸ μας σπι-

Οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ

τάκι. Δὲν ἤθελε νὰ δώση βάρος σὲ κανένα, κι ἔξα-
κολουθοῦσε νὰ ξενοδουλεύη. Ἐρχόταν ὅμως καὶ μᾶς
ἔβλεπε ταχτικά στὰ σπίτια μας, κι ἐμεῖς ἐπίσης τὴν
ἐπισκεφτόμαστε συχνά.

2. » Ἔτσι περνοῦσε ὁ καιρὸς μας εὐτυχισμένα.

» Μιὰ μέρα ἐγὼ εἶχα πλύση· κι ἐκεῖ πού ἤμουν
σκυμμένη στὴ σκάφη, βλέπω νὰ ἔρχεται βιαστικά ἓνας
ξένος. « Τρέξε !, μοῦ λέει. ἡ μητέρα σου πεθαίνει·
εἶναι ἄρρωστη βαριά· σὲ ζητεῖ νὰ πᾶς νὰ τὴ δῆς ».

» Δὲν ξέρω, πῶς μοῦ φάνηκε τότε κακὸ ν' ἀφήσω
ἀτέλειωτη τὴν πλύση, καὶ εἶπα στενοχωρεμένη :
« Οὐφ, κι αὐτὴ ! Τώρα πῆγε ν' ἄρρωστήση ! Τώρα,
πού ἔχω τὴν πλύση μου ! Νὰ τὴν τελειώσω πρῶτα,
κι ὕστερα θὰ πάω ».

» Δὲν ἀπόσωσα ὅμως καλὰ καλὰ τὸ λόγο μου,
καὶ νά ! Τὴν ἴδια στιγμὴ νιώθω νὰ πέφτουν τὰ ροῦ-
χα ἀπὸ πάνω μου, νὰ μαζεύεται καὶ νὰ μικραίνει τὸ
σῶμα μου, νὰ σηκώνεται ἡ σκάφη καὶ νὰ μὲ σκεπάζη
ὀλόκληρη. Κι ἀπὸ ἄνθρωπος, νὰ γίνω ἔτσι, ὅπως
μὲ βλέπετε !»

— « ὦ, τὴν κακομοίρα ! » εἶπαν ὅλα τὰ ζῶα τοῦ
σπιτιοῦ ἀπὸ συμπόνια.

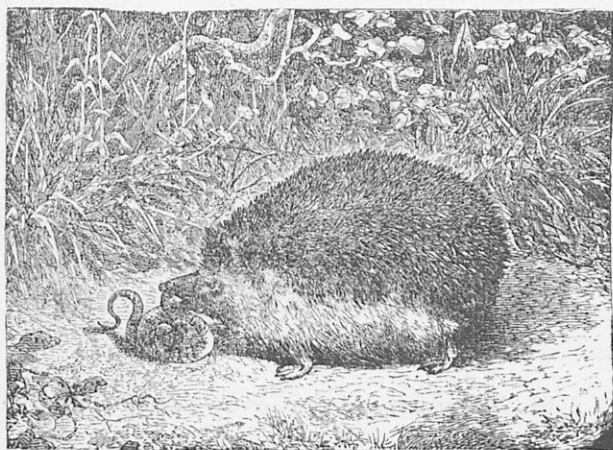
3. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούστηκε κάποιος θόρυ-
βος ἀπὸ τὰ κοντινὰ χόρτα· καὶ νά, σὲ λίγο πρό-
βαλε κοντὰ στὴ γελώνα κι ἄλλο ἓνα ἀκόμη πιὸ παρά-
ξενο ζῶο.

Ἐμοιαζε, σὰν πολὺ μικρὸ γουρουνάκι· ἀντὶ ὅμως
τρίχες, ὅλο τὸ σῶμα του ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἀγκάθια
μακριά, σκληρά καὶ μυτερὰ.

Και τὸ πιὸ παράξενο! Μόλις ἀντίκρισε τὰ ἄλλα ζῶα, ἀμέσως συμμαζέψε τὰ πόδια και τὸ μουσουδάκι του, κι ἔγινε ἓνα μεγάλο ἀγκαθωτὸ τόπι!

Τὰ ζῶα ξαφνίστηκαν και πάλι, και πιὸ πολὺ ἡ Ψιψίνα.

Στὴ στιγμή καμπούριασε τὸ κορμί της, πέταξε πρὸς τὰ ἔμπρὸς τὰ μουστάκια και φώναξε: « Τί εἶναι τοῦτο πάλι; »

Ὁ σκαντζόχοιρος τρώγει και φίδια.

4. Ἡ χελώνα χαμογέλασε και ξαναμίλησε:

« Εἶναι ὁ ἀδερφός μου, ὁ σκαντζόχοιρος· κι αὐτὸς ἔπαθε τὰ ἴδια, σὰν κι ἐμένα, για τὴν ἴδια αἰτία.

» Αὐτὸς βρισκόταν ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα ἔξω στὸ ἀμπέλι του, και τὸ ἔφραζε με ἀγκάθια. Ἦρθε τότε ὁ ξένος και τοῦ εἶπε κι αὐτοῦ νὰ τρέξῃ, νὰ ἰδῇ τὴ μητέρα πὺ ἦταν ἀρρωστη βαριά.

— « Οὐφ! » εἶπε κι αὐτὸς στενοχωρημένος. « Τώρα πῆγε ν' ἀρρωστήσῃ ἐκεῖνη; Τώρα ἐγὼ ἔχω

δουλειά· φράζω τὸ ἀμπέλι μου. Νὰ τελειώσω πρῶτα τὸ φράξιμο, κι ὕστερα θὰ πάω νὰ τὴν ἰδῶ ».

» Δὲν ἀπόσωσε ὅμως κι αὐτὸς τὰ λόγια του, καὶ νά ! Πέφτουν ἀπὸ πάνω τὰ ρούχα του, κολλοῦν τ' ἀγκάθια στὸ κορμί του, συμμαζεύεται τὸ σῶμα του, καὶ ἀπὸ ἄνθρωπος, γίνεται ὅπως τὸν βλέπετε καὶ τὸν συχαίνεστε ».

5. — « Δὲ θ' ἀγαπούσαμε, ὅσο ἔπρεπε, τὴ μητέρα μας· γι' αὐτό, φαίνεται, τὰ πάθαμε αὐτά, ἀδερφή μου » ἀκούστηκε νὰ λέη τότε ὁ σκαντζόχοιρος. Καὶ ἀμέσως πρόβαλε ἄφοβα τὸ μουσουδάκι του ἔξω ἀπὸ τ' ἀγκάθια τοῦ κορμιοῦ του.

Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ κοιτάχτηκαν συναμεταξύ τους· καὶ χωρὶς νὰ ποῦν τίποτε, χαιρέτησαν καὶ ξεμάκρυναν.

§ 61. Ἡ πρώτη νύχτα στὸν Ἐρημόλογο

1. Οἱ ἀντάρτες προχωροῦν ὀλοένα. Ὑστερ' ἀπὸ τὸ μεσημέρι ἀρχίζουν νὰ διακρίνουν τὸ δάσος.

Ἀρχίζε ἀπὸ τὰ πόδια τοῦ βουνοῦ κι ἔφτανε ὡς τὴ μέση του. Φαινόταν ἀτέλειωτο. Ξαπλονόταν καὶ στίς πλαγιές, σκέπαζε καὶ τὶς ρεματιές καὶ τοὺς λάκκους τοῦ βουνοῦ.

Ἀπὸ μακριὰ τὰ δέντρα δὲν ξεχώριζαν τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ὅσο ὅμως τὰ ζῶα πλησίαζαν, διακρίνονταν καλὰ. Καὶ φαίνονταν ἄλλα μεγάλα, ἄλλα μικρότερα κι ἄλλα πολὺ μικρά. Ὅλα ὅμως εἶχαν ἀκόμη τὰ φύλλα τους· γιὰτὶ πρασίνιζαν ἀπὸ πέρα.

2. Ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ ἀπόγεμα ἔφτασαν, καὶ κάθισαν στὸν ἴσκιον ἑνὸς μεγάλου πεύκου νὰ ξεκουραστοῦν.

Ἡ κατσίκαια εἶδε τότε τ' ἀμέτρητα χαμόδεντρα καὶ χάρηκε πολὺ : « Ἐδῶ θᾶχῳ βόσκη ἀφθονῆ » συλλογίστηκε.

Μαζί της χαίρουνται καὶ τὰ περιστέρια : « Σ' ἓνα ἀπ' αὐτὰ τὰ δέντρα, λένε τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο, θὰ χτίσωμε τὴ φωλιά μας καὶ θὰ κλωσήσωμε τ' αὐγά μας ».

Μὰ καὶ ἡ προβατῖνα καὶ ἡ ἀγελάδα καὶ τὸ βόδι καὶ ὁ γαῖδαρος καὶ τὸ μουλάρει εἶναι εὐχαριστημένα : « Καὶ χόρτο ἀφθονο καὶ τρυφερὰ φύλλα καὶ βλαστάρια ἓνα σωρὸ ἔχει τὸ δάσος αὐτό » λένε.

Μονάχα ἡ χῆνα καὶ ἡ πάπια κουνοῦν τὸ κεφάλι καὶ ὀλοένα μουρμουρίζουν : « Ὠραῖο μέρος ! νὰ μὴν ἔχη οὔτε μιὰ στάλα νερό ! Σάμπως ὅμως τὸ κεφάλι ἑνὸς γαϊδάρου μποροῦσε νὰ σκεφτῆ καλύτερα ; » λένε.

3. Πρὶν νὰ νυχτώσῃ, βόσκησαν ἐκεῖ γύρω καὶ ὕστερα ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν. Ἡ Ψιψίνα δέχτηκε νὰ κάμῃ τὸ νυχτοφύλακα, καὶ σὲ λίγο ὅλα κοιμοῦνται.

Δὲν περνᾷ ὅμως πολλή ὥρα, καὶ ἀρχίζουν ν' ἀκούονται ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ δάσος κάτι οὐρλιάσματα καὶ κάτι μουγκρητὰ φοβερά.

Τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ τρόμαξαν καὶ ζύπνησαν, καὶ ὡς τὸ πρῶν δὲν ἔκλεισαν διόλου μάτι.

Ἡ Ψιψίνα ὥστόσο καλοπέρασε. Ἀντὶ νὰ φυλάῃ τοὺς συντρόφους της, αὐτὴ σκαρφάλωνε ἀπὸ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο δέντρο· καὶ ὅταν κατέβαινε ἔγλειφε τὰ χεῖ-

λια της, και πάντα μουρμούριζε : « Τί καλούς μεζέδες πού έχει αυτός ο Έρημολογκος ! »

Σάν άρχισε νά γλυκοχαράζει, νά κοκκινίζουν τὰ γύρω βουνά και νά ξυπνοῦν τὰ πουλιά, γύρισε στή συντροφιά της τάχα για νά δώση θάρρος στους συντρόφους της. Πραγματικά όμως, για νά κοιμηθῆ κοντά στήν προβατίνα. (4*)

§ 62. Κακή νύχτα, χειρότερη αύγή.

1. Χαίρονται τήν αύγή τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, εἶναι όμως ὅλα κατακομμένα ἀπό τήν ἀγρύπνια. « Ἄν ἐξακολουθήσωμε ἔτσι κάθε βράδυ » λένε μεταξύ τους, « πρέπει νά κοιμόμαστε τήν ἡμέρα και ν' ἀγρυπνοῦμε τή νύχτα και τότε πῶς θά βλέπωμε νά βόσκωμε ; »

— « Ὁραία βοσκή χωρίς νερό ! » φωνάζει ἡ πάπια.

2. Τῆ στιγμή ἐκείνη γουργουρίζουν τὰ περιστέρια : « Κίντυνος ! κρυφτῆτε ! ἄνθρωποι περνοῦν ».

Ὅλα ἔτρεξαν νά κρυφτοῦν, ἄλλα πίσω ἀπό τὰ χαμόδεντρα, ἄλλα βαθιά στό δάσος. Σέ λίγο βλέπουν ἀπό τίς κρυψῶνες τους νά διαβαίνει ἀπό τήν ἄκρη τοῦ δάσους μιὰ σειρά μουλαριῶν, και ἄρκετοὶ ἄνθρωποι πίσω. Τὰ μουλάρια ἦταν φορτωμένα μέ δυὸ μεγάλα σακιά τὸ καθένα, και προχωροῦσαν κατὰ τήν πόλη.

Μόλις ξεμάκρυνε τὸ караβάνι ἐκεῖνο, τὰ περιστέρια εἰδοποίησαν τοὺς συντρόφους τους, και

ξετρώπωναν από τις κρυψώνες. Τήν ἴδια στιγμή ἡ κατσίκια ἔτρεξε νὰ μάθη, τί εἶχαν φορτωμένα ἐκεῖνα τὰ μούλρια.

Ἔστερ' ἀπό λίγο ἤρθε τρεχάτη. « Τὸ ἀνακαλυψα » εἶπε μὲ χαρά. « Εἶχαν κάρβουνα. Ὁ δρόμος ὅλος εἶναι γεμάτος ἀπὸ καρβουνόσκονη ».

— « Βέβαια » πρόσθεσε καὶ τὸ μούλρι. « Καρβουνιάρηδες θὰ ἦταν οἱ ἀγωγιάτες αὐτοὶ ποὺ πέρασαν. Τώρα θυμᾶμαι... ἤρθα τόσες φορές στὸν Ἐρημολογγο μὲ τὸν ἄλλο τὸν ἀφεντικό μου, πάντα γιὰ κάρβουνα. Ἐδῶ κάπου θὰ εἶναι καὶ τὸ καμίνι ».

— « Ἀσκημη συντροφιά οἱ ἄνθρωποι » εἶπε ὁ γαῖδαρος σκεπτικός.

3. Ἀπάνω σ' αὐτὴ τὴν ὁμιλία ἀκοῦν χτύπους δυνατοὺς « γκάπ, γκούπ ! γκάπ, γκούπ ! »

— « Θὰ εἶναι οἱ λοτόμοι· κόβουν ξύλα γιὰ τὸ καμίνι » ξαναεἶπε τὸ μούλρι.

— « Κίντυνος ! ἄνθρωπος μὲ τουφέκι περνᾶ κοντά μας » φωνάζουν τὰ περιστέρια· καὶ πρῶτα ἐκεῖνα ξεμακραίνουν ἀπὸ τὸ δέντρο.

— « Μοῦρχεται νὰ γεννήσω ! » γιγινίζει ἡ χῆνα.

— « Κρυφτῆτε γρήγορα ! » μουγκρίζει ὁ ἄρχηγός.

Τὰ ζῶα ἀρχίζουν τότε νὰ τρέχουν, σὰν τρελά, τὸ ἓν ἀπὸ δῶ καὶ τὸ ἄλλο ἀπὸ κεῖ. Ἀπὸ τὴ σαστιμάρα τους ξεχνοῦν νὰ ζυπνήσουν τὴν Ψιψίνα. Καθὼς τρέχει νὰ κρυφτῆ ἡ προβατίνα ἀνάμεσα στὰ χαμόδεντρα, πιάνονται τὰ μακριὰ μαλλιά της κι ἀναγκάζεται ν' ἀφήσῃ πολλαὰ ἀπάνω στοὺς ἀγριόβατους.

Ἡ χῆνα, καθὼς τρέχει, γεννᾶ τὸ αὐγὸ της χάμω.

Περνώντας τὸ μουλάρι, χωρὶς νὰ τὸ ἰδῆ, τὸ πατεῖ
καὶ τὸ σπάζει.....

§ 63. Οἱ ἀντάρτες μοιράζονται.

1. Μόλις πρόφτασαν τὰ ζῶα νὰ κρυφτοῦν. Σὲ
λίγο πέρασε ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄπλο. Φοροῦσε μπό-
τες ψηλές, κι ὀλοένα παρατηροῦσε δεξιά καὶ ἀρι-
στερά, σταματοῦσε καὶ ξέταζε.

Ἔφτασε στὸ μέρος ποῦ κοιμόταν ἡ γάτα, καὶ
στάθηκε. Τοῦ φάνηκε παράξενο, νὰ βρεθῆ ἡμερη-
γάτα μέσα στὸ δάσος. Παραξενεύτηκε ὅμως περισσό-
τερο, ὅταν εἶδε παραπέρα τὶς κοπριές τῶν ζῶων.

« Ἐδῶ εἶναι ὀλόκληρη συμμορία ἀπὸ ζῶα τοῦ
σπιτιοῦ » εἶπε μὲ τὸ νοῦ του : καὶ κατσίκα καὶ γάι-
δαρος καὶ βέδι! Νά, καὶ μαλλιά ἀπὸ πρόβατο ! Ἄς
ἰδῶ τί τρέχει. Μονάχα ζῶα μὲ τέσσερα πόδια εἶναι,
ἢ μήπως μαζί τους εἶναι καὶ δίποδα, ποῦ ἦρθαν νὰ
κάμουν κανένα κακὸ στὸ δάσος μου ; » Καὶ μὲ τὴ
σκέψη αὐτὴ ἄφησε τὴ γάτα νὰ κοιμᾶται καὶ χῶ-
θηκε παραμέσα.

2. « Κίντυνος ! μεγάλος κίντυνος ! φύγετε γρή-
γορα ! ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄπλο ζυγώνει ! » ξαναφω-
νάζουν τὰ περιστέρια.

Στὴ φωνὴ αὐτὴ τὰ κρυμμένα ζῶα πετιοῦνται ἀπὸ
τὶς κρυψῶνες τους, καὶ τὸ βάζουν στὰ πόδια. Τὰ με-
γαλύτερα τρέχουν παραμέσα στὸ δάσος· ἡ χῆνα καὶ
ἡ πάπια ἐμποδίζονται ἀπὸ τὰ χαμόδεντρα, καὶ τρέ-
χουν πρὸς τὰ ἔξω.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄπλο ἀκούει τὸ θόρυβο τῶν κλαδιῶν, κι ἀρχίζει νὰ τρέχη καὶ αὐτὸς κατὰ κεῖ. Ὑστερα καὶ πυροβολεῖ στὸν ἀέρα. Νόμισε πὼς ἔτσι θὰ τρώμαζε αὐτοὺς ποὺ ἔτρεχαν, καὶ θὰ τοὺς ἀνάγκαζε νὰ σταματήσουν.

Μὲ τὸν πυροβολισμό ζυπνᾷ ἡ Ψιψίνα, καὶ σκαρφαλώνει ἀπάνω στὸ ψηλὸ τὸ πεῦκο. Βλέπει ἀπὸ κεῖ τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα νὰ τρέχουν κατὰ τὸν κάμπο. Ἀμέσως κατεβαίνει καὶ τρέχει κι αὐτὴ κατὰ κεῖ. Οἱ ἄλλοι σύντροφοί της, κυνηγημένοι, τρέχουν ὅλο καὶ βαθύτερα μέσα στὸ δάσος.

3. Ὅλα τ' ἄλλα ζῶα προχωροῦν γρήγορα. Σπάζουν τὰ χαμόδεντρα, παραμερίζουν τὰ κλαδιὰ καὶ ὀλοένα ξεμακραίνουν περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Τὸ μοσχάρι ἔμως δὲ μπορεῖ νὰ νικήσῃ τόσα ἐμπόδια καὶ νὰ τρέξῃ. Κάθε λίγο κοντοστεκεται, καὶ ὁ ἄνθρωπος τὸ πλησιάζει πιὸ πολύ. Βλέπει τὸν κίντυνο ἢ ψυχομάνα του, ἢ ἀγελάδα, καὶ κοντοστεκεται κι αὐτὴ. Σ' ἓναν κατήφορο ἀνώμαλο σκοντάφτει τὸ μοσχάρι καὶ πέφτει. Ὁ ἄνθρωπος τρέχει καὶ τὸ πιάνει. «Μ' αὐτὸ θὰ πιάσω καὶ τὴ μητέρα του» σκέφτεται. Κι ἀμέσως βγάζει τὸ ζουνάρι του, καὶ δένει τὸ μοσχάρι ἀπὸ ἓνα δέντρο.

Τὸ ἀφήνει ἐκεῖ καὶ κυνηγᾷ τ' ἄλλα ζῶα. Ποῦ νὰ τὰ φτάσῃ ἔμως! Ἐκεῖνα δὲ φαίνονται πιά. Γυρίζει τότε πίσω στὸ μοσχάρι, μουρμουρίζοντας στὸ δρόμο: «Ποῦ θὰ μοῦ πᾶτε! Θὰ σᾶς πιάσω καὶ σᾶς!». Φτάνει στὸ δέντρο καὶ τί νὰ ἰδῇ! Τὴν ἀγελάδα νὰ βυζαίνει τὸ δεμένο μοσχάρι. Ὁ δασο-

φύλακας—αὐτὸς ἦταν ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ὄπλο—λύνει ἀμέσως τὸ μοσχάρι καὶ τὸ σέρνει ἔξω ἀπὸ τὸ δάσος.

Ἡ ἀγελάδα ἐλεύθερη ἀκολουθεῖ μουγκρίζοντας. Πότε πότε πλησιάζει καὶ γλείφει τὸ ψυχοπαίδι της. Νιώθει πὼς πιάστηκε, μὰ προτιμᾷ νὰ εἶναι μαζί μὲ τὸ μοσχάρι πού τὸ ἀγάπησε, σὰν παιδί της, παρά ἐλεύθερη καὶ χωρὶς αὐτό.

4. Ὁ δασοφύλακας ὕστερ' ἀπὸ λίγο βγῆκε ἀπὸ τὸ δάσος, μὰ δὲ σταμάτησε. Προχώρησε ἀρκετὸ διάστημα, σύρριζα ἀπὸ τὸ βουνὸ κι ἀπὸ τὸ δάσος, καὶ ὕστερα ἔφτασε σὲ μιὰ μεγάλη ξύλινη παράγκα.

Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν κι ἓνας μεγάλος σωρὸς κάρβουνα, κι ἀρκετοὶ ἄνθρωποι καὶ ζῶα. Ἄλλα πῆγαιναν φορτωμένα μὲ ξύλα, κι ἄλλα φόρτωναν σακιά μὲ κάρβουνα.

Ὁ δασοφύλακας κάτι μίλησε μ' ἓναν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦς· ὕστερα παράδωσε τὰ δυὸ ζῶα, χαιρέτησε καὶ τρύπωσε πάλι μέσα στὸ δάσος.

Θέλει νὰ πιάση καὶ τὰ ἄλλα ζῶα. Προχωρεῖ ἀπὸ ἓνα στενὸ μονοπάτι. Λογαριάζει νὰ φτάση ἔτσι γρήγορα καὶ νὰ τοὺς κόψη τὸ δρόμο. Πιστεύει πὼς αὐτὰ προχωροῦν ἀκόμη μέσα στὴ λαγκαδιά.

§ 64. Πίσω ἀπὸ τὸ βουνό.

1. Ἐκεῖνα ὅμως ἄλλαξαν δρόμο. Μόλις πληροφορέθηκαν ἀπὸ τὰ περιστέρια τὸ γυρισμὸ τοῦ δασοφύλακα, σταμάτησαν τὸ τρέξιμο. Εἶχαν κατακουραστῆ. Ἐπειτα οὔτε ὁ ἀρχηγὸς οὔτε ἡ προβατίνα μπο-

ροῦσαν νὰ προχωροῦν μέσα σὲ κείνη τὴν κακοτοπιά. Κι αὐτὸς ἀκόμη ὁ Καψαλὸς δυσκολευόταν πολὺ. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισαν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὸ δάσος.

Τράβηξαν λοιπὸν δυτικὰ, ἔσκισαν τὸ δάσος καὶ κατὰ τὸ μεσημέρι βγῆκαν ἔξω, καταξεσκισμένα καὶ κατακουρασμένα ὅλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ περιστέρια.

2. « Τώρα πιστεύω νὰ γλιτώσωμε ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους » εἶπε ὁ ἀρχηγός. « Φοβερὸ πρᾶμα ! Ὅπου νὰ στρίψης κι ὅπου νὰ πᾶς, παντοῦ θὰ ἰδῆς κι ἀπ' αὐτοὺς ! Σ' αὐτὴν ὅμως ἐδῶ τὴν ἐρημιὰ δὲν πιστεύω νὰ ἔρθουν. Τί λὲς καὶ τοῦ λόγου σου, κύριε σύμβουλε ; »

— « Δὲν εἴμαστε τέλεια ξασφαλισμένοι κι ἐδῶ. Πρῶτα πρῶτα εἴμαστε πολὺ κοντὰ στὸν ἀφεντικό μας. Οὔτε τρεῖς ὥρες δὲν πιστεύω νὰ ξεμακρύναμε ἀπὸ τὴ χώρα. Κι ὁ ἀφεντικός μας δὲ θὰ μᾶς ἀφήσῃ ποτὲ ἡσυχούς. Πότε ὁ ἴδιος, πότε μὲ τοὺς δικούς του, πότε μὲ τοὺς ἀγροφύλακες καὶ τοὺς χωροφύλακες, δὲ θὰ πάψῃ κάθε μέρα νὰ ψάχνη, ὥσπου νὰ μᾶς βρῆ καὶ νὰ μᾶς πιάσῃ. Πρέπει νὰ ξεμακρύνωμε πρὸ πολὺ ἀκόμη ἀπὸ τὴ χώρα » ἀπάντησε σοβαρὰ ὁ Καψαλός.

— « Καὶ κατὰ ποῦ λὲς νὰ πᾶμε ; » ρώτησαν μαζί ὅλα τ' ἄλλα ζῶα.

— « Ἄν μπορούσαμε νὰ πηγαίναμε πίσω ἀπὸ αὐτὸ τὸ βουνό, θὰ ἦταν καλύτερα, μοῦ φαίνεται. Ἄς κοιτάξουν τὰ περιστέρια, ἂν βρίσκεται πουθενὰ καλένας δρόμος, πού νὰ μπορούμε ὅλοι μας νὰ τὸν διαβοῦμε ».

3. Τὰ περιστέρια πρόθυμα, στή στιγμή πέταξαν ψηλά, ἔκαμαν κάμποσους γύρους, ξεμάκρυναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους, καὶ γιὰ λίγες στιγμές χάθηκαν ἀπὸ τὰ μάτια τους. Γύρισαν ὅμως ὕστερα ἀπὸ λίγο καὶ εἶπαν αὐτά : « Λίγο παραπέρα ἀπὸ δῶ, στὸ βουνὸ ἐκεῖ, εἶναι ἓνα μακρὸ φαράγγι. Κάτω κάτω στὸ φαράγγι αὐτὸ εἶδαμε ἓνα στενὸ μονοπάτι, ποὺ σὰν κορδέλα σκίζει ὅλο τὸ βουνὸ καὶ τελειώνει πίσω ἀπ' αὐτό, σ' ἓναν ἄλλο κάμπο ».

— « Ἐμπρός, εἶπε ὁ γαῖδαρος ! Μὴ χάνουμε καιρό, Νὰ διαβούμε σιγὰ σιγὰ τὸ φαράγγι αὐτό, καὶ νὰ πᾶμε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ βουνοῦ. Ἔτσι θὰ ξεμακρύνουμε πολὺ, καὶ θὰ ἀσφαλίστοῦμε καλύτερα ».

4. Τὰ ζῶα τὸν ἄκουσαν. Ἄρχισαν νὰ προχωροῦν κατὰ τὸ φαράγγι. Βρῆκαν εὐκόλα τὸ μονοπάτι, καὶ ἄρχισαν νὰ σκίζουν τὸ βουνό.

Προχωροῦν σιγὰ καὶ φοβισμένα. Εἶναι κατακουρασμένα ἀπὸ τὴν ἀδιάκοπη πορεία. Καὶ ὅμως ἡ ἰδέα πῶς ὕστερα ἀπὸ λίγο θὰ ἀσφαλίζονταν, τοὺς δίνει δύναμη. Κι ὀλοένα, ἀκολουθώντας τὸ ἀτέλειωτο ἐκεῖνο καὶ κορδελωτὸ μονοπάτι, πότε ἀνεβαίνουν καὶ πότε κατεβαίνουν ὥρες πολλές.

Ἐπιτέλους κατὰ τὸ ἀπόγεμα πέρασαν ὅλο τὸ φαράγγι, κι εἶδαν τὸν κάμπο ποὺ εἶχαν πεῖ τὰ περιστέρια. Τότε ἐκεῖ στή ρίζα τοῦ βουνοῦ σταμάτησαν.

— « Ἔ, τί λές τώρα, κύριε σύμβουλε, γιὰ τὸ μέρος αὐτό ; » ρώτησε τὸ βόδι.

— « Γιὰ τὴν ἡμέρα καλὸ εἶναι τὸ ἐρημικὸ αὐτό

μέρος για τή νύχτα ὅμως ὄχι. Θά προσπερνοῦν πολ-
λά ἀγρίμια ἀπό κοντά του ».

— « Ἐσχῶς πῶς εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ ; » εἶπε ὁ ἀρ-
χηγὸς περήφανα.

— « Δὲν τὸ ξεχνῶ, λιγοςτέψαμε ὅμως πολὺ καὶ
τοῦ λόγου σου, πρέπει νὰ κοιμᾶσαι λίγο τή νύχτα.
Ἐπειτα μᾶς ἔλειψε κι ὁ νυχτοφύλακός μας ».

— « Λοιπὸν τί λὲς νὰ γίνῃ ; »

— « ἌΝὰ ξετάσωμε πέρα ἐκείνη τή μεγάλη τρύπα
τοῦ βουνοῦ. Νά, ἐκείνη τή σπηλιά ! Ἄν δὲν εἶναι
φωλιά κανενὸς λύκου, νὰ τὴν κάμωμε ἐμεῖς φωλιά
δική μας ».

— « Πᾶμε νὰ τὴν ἰδοῦμε ἀπὸ κοντά » εἶπε ἡ προ-
βατίνα.

5. Πλησίασαν καὶ τὴν εἶδαν. Ἦταν μιὰ με-
γάλη καὶ εὐρύχωρη σπηλιά, πού καὶ τὸ βόδι ἀκό-
μη χωροῦσε. Κανένα ζῷο δὲν κατοικοῦσε μέσα.

Βρῆκαν λοιπὸν ὅλοι σωστὸ νὰ κατοικήσουν σ' αὐ-
τή. Νὰ κοιμοῦνται δηλαδή τὴ νύχτα, καὶ τὴν ἡμέρα
νὰ τρυπώνουν μόνο σὲ βροχὴ καὶ σὲ κακοκαιριά.

« Καὶ σάμπως δὲ θά μπορῆ κι ἐδῶ νὰ τρυ-

πώση ὁ λύκος, τὴν ὥρα ποῦ θὰ κοιμόμαστε ;» ρώτησε ἡ ἡ προβατίνα.

— « Μέσα μέσα θὰ κοιμούνται οἱ πιὸ ἀδύνατοι ἀπὸ μᾶς· στὸ ἔμπα θὰ ξαπλώνεται ὁ ἀρχηγὸς μὲ τὸ κεφάλι του πρὸς τὰ ἔξω, κι ἓνας ἀπὸ μᾶς θὰ στέκεται δίπλα του σκοπὸς ἄγρυπνος. "Ἐτσι ἄς τολμήσῃ νὰ ἔρθῃ ὅποιο ἀγρίμι θέλει » ἀπάντησε ὁ Καψαλός.

Τὰ ἄλλα ζῶα βρῆκαν σωστή τὴ γνώμη αὐτῆ, καὶ ἀποφάσισαν νὰ μείνουν ἐκεῖ.

§ 65. Στὸ βάλτο.

1. Τί ἔγιναν ὅμως τ' ἄλλα τρία ζῶα ; "Ἄς ἴδοῦμε.

Ἡ γάτα σὲ λίγο ἔφτασε τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα καὶ ξακολούθησε νὰ προχωρῇ μαζί τους πρὸς τὸν κάμπο.

Περπατώντας, τοὺς διηγήθηκε πῶς ζύπνησε ἀπὸ τὸν κρότο τοῦ τουφεκιοῦ. "Ἐπειτα πρόσθεσε : « "Ἄχ, καὶ τί ὠραῖο ὄνειρο μοῦ ἔκοψε ἡ τουφεκιά ἐκείνη ! "Ἐβλεπα πῶς τάχα ἡ Φανὴ μας μὲ κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της καὶ μὲ χαΐδευε, κι ἐγὼ κουνουῖσα τὴν οὐρὰ καὶ ρουθούνιζα ».

Τότε ἡ πάπια δὲ βάσταξε. "Ἀρχισε νὰ κατηγορῇ τὴν Ψίψινα, γιατί καὶ αὐτὴ νὰ παρακινήσῃ νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ κυρίου τους : « Τί χάσαμε ! τί χάσαμε ! » ἔλεγε. Εἶχαμε ὅλα τὰ καλὰ μας, καὶ τώρα δὲν ξέρομε, ἂν θὰ ζήσωμε ὡς τὸ βράδυ. "Ἐχομε δυὸ μέρες ἐλεύθεροι τάχα, κι οὔτε

μέρα οὔτε νύχτα δὲ βρίσκομε ἡσυχία. Ὁραία ἐλευθερία μὰ τὴν ἀλήθεια!»

—« Παράπονα καὶ γκρίνιες δὲν ὠφελοῦν τώρα. Ὅ,τι ἔγινε, δὲν ξεγίνεται. Καλὰ θὰ ἦταν νὰ εἶχαμε τὴ στερνὴ τὴ γνώμη πρώτη, μὰ δὲν τὴν εἶχαμε. Ἄς κοιτάξωμε λοιπὸν νὰ γλιτώσωμε τώρα ἀπ' αὐτὸν τὸν κουμπούρα, κι ὕστερα σκεφτόμαστε, νὰ μείνωμε ἐδῶ ἢ νὰ γυρίσωμε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας » εἶπε ἡ γάτα.

3. Προχώρησαν ἀκόμη λίγο, καὶ ἡ χῆνα τότε φώναξε μὲ σηκωμένο τὸ λαιμό της: « Βλέπω νερό. Νά, ἐκεῖ πέρα στὰ πολλὰ καλάμια !»

Κι ἦταν ἀληθινὰ νερό, μὰ οὔτε ποτάμι οὔτε αὐλάκι. Ἦταν ἀκίνητο μέσα σὲ μιὰ λάκκα μεγάλη, ὄχι ὅμως καὶ βαθιά. Κάπου κάπου πρασίνιζε, καὶ στὶς ἄκρες τοῦ σχηματιζόταν βοῦρκος.

Τὰ καλάμια καὶ τὰ φαθόχορτα ἦταν φυγρωμένα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ τῆς λάκκας ἐκείνης· καὶ κοντὰ στὸ βάλτο αὐτὸ ὕψωνε τὸ κούφιο κορμί του ἕνας πελώριος πλάτανος.

Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα ἀποροῦσαν πῶς δὲν κουνιόταν τὸ νερό. Ὅστούσο ὅμως ἀμέσως μπῆκαν μέσα, κι ἄρχισαν νὰ κολυμποῦν καὶ νὰ ψάχνουν γιὰ τροφή.

Ἡ Ψιψίνα τὶς ἔβλεπε, καὶ ἀπο τὴ σιχασιά της ὀλοένα ἀνατρίχιαζε. Ὑστερα ξαπλώθηκε στὸν ἥλιο, μέσα στὴν κουφάλα τοῦ πλάτανου. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ ρουχαλίζει. (5)

§ 66. Κι ἄλλοι γιά τόν Ἐρημόλογο.

1. Ἔτσι ξεχώρισαν σέ τρεῖς μεριές οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ τοῦ κύρ Μαλάμου.

Τήν ἡμέρα ἐκείνη καθῶς και τήν ἄλλη πέρασαν καλοῦτσικα. Καί τροφή βρῆκαν και καλὰ κοιμήθηκαν.

Ἀπό τὰ μεσάνυχτα ὅμως τῆς ἄλλης νύχτας ἄρχισε νά βρέχει. Ἡ βροχή αὐτή, καθῶς ξέρομε, βάσταξε πολύ· δεκαπέντε μέρες.

Σ' ὅλον αὐτὸ τὸν καιρό, ἐκτός ἀπὸ τὴν πάπια κι ἀπὸ τὴ χήνα, τὰ ἄλλα ζῶα ὑπόφεραν πολύ. Περισσότερο ἢ γάτα και τὰ περιστέρια.

Ἡ γάτα ἔβλεπε μουσκεμένες και λερωμένες τὶς τρίχες της, κι ὀλοένα νιαούριζε και θυμόταν τὸ σπίτι τοῦ κυρίου της.

Τὰ περιστέρια πάλι μὲ τὴ βροχή δὲ μπορούσαν οὔτε νά πετοῦν οὔτε νά σκαλίζουν. Κάθονταν λοιπὸν ζαρωμένα και νηστικά ἢ ἀπάνω σὲ κανένα ψηλὸ δέντρο, ἢ μέσα στὴ σπηλιά μαζί μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους τους. Κι ὁ νοῦς τους πάντα ἦταν στὴ ζεστὴ περιστεριῶνα τους ποὺ ἄφησαν και ἔφυγαν, και στὸ νόστιμο τὸ ρόβι ποὺ τοὺς τάγιζε πρῶι και βράδυ ἢ κυρία τους.

2. Οἱ βροχὲς τέλειωσαν κι ἔγινε καλοσύνη. Τότε ἓνα μεσημέρι ὕστερα ἀπὸ τὸ φαῖ, ὁ Γιαννάκης, ὁ ἀδερφὸς τῆς Φανῆς, ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν πατέρα του, νά πάρη τὸν Ἀζὸρ και μὲ δυὸ γειτονόπαιδα, φίλους του, τὸν Ἀλέκο και τὸν

Παντελή, νά πᾶνε νά ψάξουν γιά τ' ἄλλα τὰ χαμένα ζῶα τους.

Εἶπε πὼς θὰ πήγαιναν ὡς τὸν Ἐρημόλογο, καὶ στὴν ἀνάγκη θὰ κοιμόνταν στὸ Ριζόκαστρο, τὸ χωριό, στῆς θείας του τὸ σπίτι.

Ὁ πατέρας τοῦ Γιάννη, καθὼς καὶ οἱ γονεῖς τῶν δυὸ φίλων του, τοὺς ἔδωσαν τὴν ἄδεια νά κάμουν αὐτὴν τὴν ἐκδρομὴ.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦταν Σάββατο. Μόλις σχόλασαν τό μεσημέρι κι ἔφαγαν, ἐτοιμάστηκαν γρήγορα οἱ τρεῖς φίλοι. Ἐβαλαν στὰ σακούλια τους κάμποσα τρόφιμα, πῆραν τὰ πανωφόρια τους κι ἀπὸ μιὰ χοντρή μαγκούρα, πῆραν ἀκόμη καὶ τὸν Ἀζόρ, καὶ ξεκίνησαν.

3. Σὲ μισὴ ὥρα ἔφτασαν στὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη. Ζήτησαν πληροφορίες καθὼς καὶ τὴ γνώμη του γιά τὰ χαμένα ζῶα. Ἐκεῖνος εἶπε στὸ Γιάννη :

« Σᾶς λέω ὅ,τι εἶπα καὶ στοὺς ἀγροφύλακες καὶ στὸν ἀστυνόμο : Δὲν εἶναι δυνατὸ νά πέρασαν ἀπ' ἐδῶ μονάχα ὁ χοῖρος, ὁ πετεινὸς καὶ οἱ δυὸ κόττες. Θὰ πέρασαν ὅλα τὰ ζῶα σας. Αὐτὸ πιστεύω ἐγώ. Γιά νά μείνουν στὸ μύλο μου μονάχα ὁ χοῖρος, ὁ πετεινὸς καὶ οἱ κόττες σας, εἶναι ἄλλη αἰτία. Ὁ χοῖρος σας τὴν ἔπαθε ἀπὸ τὴ λαιμαργία του, καὶ ὁ πετεινὸς γιατί νίκησε, φαίνεται, κι ἔδιωξε τὸ δικό μου τὸν κόκορα.

» Θὰ πέρασαν λοιπὸν δίχως ἄλλο ἀπὸ δῶ καὶ τ' ἄλλα ζῶα σας. Ἐγὼ δὲν τὰ εἶδα, γιατί, φαίνεται, θὰ ἔφυγαν ἀμέσως.

Οἱ ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ

10

» Ποῦ νὰ πῆγαν ὅμως ; Μπορεῖ νὰ πῆγαν κατὰ τὰ γύρω χωριά. Μπορεῖ νὰ πῆγαν καὶ κατὰ τὸν Ἐρημόλογο. Τὸν ξέρετε ; Εἶναι τὸ δάσος ποῦ φαίνεται ἐκεῖ, στὴ ρίζα τοῦ ἀντικρινοῦ βουνοῦ.

» Κάποιοι καρβουνιάρηδες, περαστικοὶ ἀπὸ τὸ μύλο μου — εἶναι κάμποσες μέρες ἀπὸ τότε — ἄκουσα νὰ μιλοῦν γιὰ μιὰ ἀγελάδα μ' ἓνα μοσχάρι. Τὴ βρῆκε, λέει, ὁ δασοφύλακας μέσα στὸ δάσος, καὶ τοὺς τὴν ἔφερε νὰ τὴ φυλάξουν στὴν παράγκα τους — ἐκεῖ στὸ καμίνι — ὥσπου νὰ βρεθῇ ὁ νοικοκύρης της ».

— « Ἡ Περδίκω μας δὲν εἶχε μοσχάρι, ἀρμεγόταν ὅμως » εἶπε ὁ Γιάννης.

— « Δὲν ξέρω, παιδί μου, τί νὰ σοῦ πῶ. Ἄν πηγαίνατε ὡς ἐκεῖ, θὰ μαθαίνατε κάτι τι σωστὸ ἀπὸ τοὺς καρβουνιάρηδες ἢ ἀπὸ τὸ δασοφύλακα. Εἶναι ὅμως μακριὰ καὶ θὰ νυχτώσετε ».

4. Τὰ τρία παιδιὰ κοιτάχτηκαν στὰ μάτια, καὶ ὁ Παντελῆς εἶπε :

« Θὰ πᾶμε, μπαρμπα-Στάθη, κι ἂς εἶναι μακριὰ. Κι ἂν νυχτωθοῦμε τί μὲ αὐτό; Εἴμαστε ἀγόρια, καὶ μαθητὲς τοῦ ἐλληνικοῦ σχολείου ».

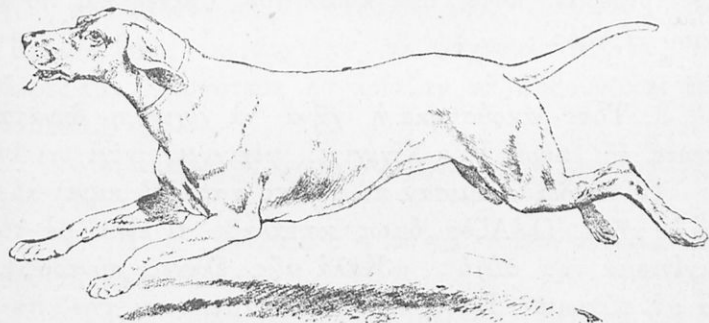
— « Μπράβο σας, παιδιά. Πᾶτε στὸ καλό ! Ὁ δρόμος εἶναι ἴσιος. Κι ἂν νυχτωθῆτε, μπορεῖτε νὰ κοιμηθῆτε στὴν παράγκα τῶν καρβουνιάρηδων. Εἶναι καλοὶ ἄνθρωποι ».

Τὰ τρία παιδιὰ εὐχαρίστησαν τὸ γερο-μυλωνὰ καὶ ξεκίνησαν.

§ 67. Ὁ Ἀζὸρ κάνει τριπλὸ κυνήγι.

1. Ὁ ἥλιος ἔγερνε στὴ δύση του, καὶ τὰ τρία παιδιά πλησίαζαν στὸν Ἐρημόλογο.

Ὁ Ἀζὸρ πήγαινε πάντοτε ἐμπρός, καὶ ὀλοένα μύριζε τὸ χῶμα καὶ τὰ χόρτα. Ἐξαφνα τὸν βλέπουν νὰ χιμᾷ ἴσια σὲ κάτι καλάμια καὶ ψαθόχορτα, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο τὸν ἀκοῦν νὰ γαυγίζει χαρούμενα

Ἐξαφνα τὸν βλέπουν νὰ χιμᾷ ἴσια.

Περίεργα τρέχουν πίσω του τὰ παιδιά, καὶ τί νὰ ἴδουν! Τὸν Ἀζὸρ, μέσα σὲ κικτι παλιόνερα, νὰ κυνηγᾷ μιὰ πάπια καὶ μιὰ χῆνα!

« Ἡ Πιπίνα καὶ ἡ Χιόνα μας!» φωνάζει χαρούμενα τότε ὁ Γιάννης.

« Ἐμπρός, Ἀζὸρ!»

Ὁ Ἀζὸρ δὲν ἤθελε παρακίνηση. Γιὰ μιὰ στιγμή ἔπιασε ἀπὸ τὴ φτερούγα τὴν πάπια καὶ τὴν ἔφερε στὰ παιδιά. Ἐπειτα ξαναμπῆκε γιὰ τὴ χῆνα.

Ἐκείνη ὅμως, μόλις γνώρισε τὸ Γιάννη, βγῆκε μόνη της καὶ πήγαινε ἴσα σ' αὐτόν. Ὁ Γιάννης ἄφησε τὴν πάπια καὶ δέχτηκε μὲ χάρδια τὴ χῆνα.

2. Ἀπάνω στὰ χάρδια νά σου ! καὶ βλέπει τὸν Ἀζὸρ νᾶρχεται μαζί με τὴν Ψιφίνα.

« Καὶ τοῦ λόγου σου, κυρὰ Ψιφίνα, ἀντάρτισσα μᾶς ἔγινες ; Κι ἐσύ ἐδῶ στὸ βάλτο τόσες μέρες ; Ἄφησες τὰ καλά σου, καὶ ἤρθες ἐδῶ στὰ βρωμόνερα, στὰ σκουλήκια καὶ στὰ κουνούπια ; »

Αὐτὰ τῆς ἔλεγε. Δὲν τοῦ βαστοῦσε ἡ καρδιά νὰ τὴ μαλώσῃ πιὸ πολύ. Ἡ Ψιφίνα ὀλοένα νιαούριζε, καὶ τριβόταν πότε στὰ πόδια τοῦ Γιάννη καὶ πότε στοῦ Ἀζὸρ.

3. Τότε ἀκούστηκε ἡ γῆνα νὰ χιχινίζη δυνατὰ πέντε ἕξι φορές : « Χίχιχιχι, χίχιχιχι, χίχιχιχι ! »

Τὰ παιδιὰ νόμισαν πῶς ἀπὸ χαρὰ τὸ κάνει αὐτὸ ἡ γῆνα. Ὁ Ἀζὸρ ὅμως κατάλαβε τί εἶπε μετὰ τὸ χιχινισμό τῆς αὐτό : « Καλὰ μᾶς ἔλεγες, σύντροφε, νὰ μὴ φύγωμε. Ἐμεῖς δὲ σ' ἀκούσαμε, καὶ τὴν πάθαμε ».

Ὁ Ἀζὸρ γαύγισε χαρούμενα, καὶ τραβοῦσε ἀπὸ τὸ φόρεμα τὸ Γιάννη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ προχωρήσουν παραπέρα.

§ 68. «Νὰ ξενουχτήσωμε ἐδῶ στὸ δάσος».

1. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ τοῦ Ἀζὸρ ἔδωσε ἐλπίδες στὰ παιδιὰ. « Ἐδῶ κάπου θὰ εἶναι καὶ τ' ἄλλα ἔλεγαν. Ὁ Ἀζὸρ θὰ μᾶς τὰ βρῆ ». Καὶ μ' αὐτὴ τὴν ἐλπίδα προχωροῦσαν κατὰ τὸ δάσος.

Ἐκείνη τὴν ἡμέραν οἱ παῖδες δὲν κοίταζαν πίσω τους Ἐβλεπαν μονάχα ἔμπρός. Ἐάν κοίταζαν καὶ πίσω, θὰ ἔβλεπαν τὸν ἥλιο νὰ βασιλεύῃ πέρα ἐκεῖ, στὸ ἀντικρινὸ βουνό, καὶ θὰ ἄκουαν ποὺ τοὺς μνηοῦσε μὲ μιὰ του χρυσὴ ἀχτίδα : « Θὰ νυχτώσῃ σὲ λίγο· καὶ ὕστερα τί θὰ γίνετε, παιδιά ; ποῦ πᾶτε τέτοια ὥρα ; »

2. Τὰ παιδιά δὲν ἔνιωσαν τίποτε ἀπ' αὐτά. Μ' ἓνα ζῶο τὸ καθένα στὴν ἀγκαλιά τους, ἔφτασαν στὸν Ἐρημόλογο, καὶ ἄρχισαν νὰ ψάχνουν πρῶτα τὶς ἄκρες του. Ἀργότερα λογάριαζαν νὰ ψάξουν καὶ παραμέσα.

Τότε ἀκοῦν τὴ φωνὴ τοῦ γκιώνη : « γκιόν, γκιόν, γκιόν ! »

— « Ἄ ! » φώναξε ὁ Γιάννης. « Νυχτώσαμε καὶ δὲν τὸ καταλάβαμε ».

— « Καὶ τώρα τί θὰ κάμωμε ; » ρώτησε φοβισμένα ὁ Ἀλέκος.

— « Ἐν' ἀπὸ τὰ δύο : ἢ θὰ προχωρήσωμε ἄκρη ἄκρη ἀπὸ τὸ δάσος, ὥσπου νὰ βροῦμε τὴν παράγκα τῶν καρβουνιάρηδων, ἢ θὰ μείνωμε ἐδῶ κάπου, καὶ τὸ πρῶν νὰ σηκωθοῦμε καὶ νὰ ψάξωμε τὸ δάσος » ἀπάντησε ὁ Παντελής.

— « Σάμπως ξέρομε ποῦ βρίσκεται ἡ παράγκα ; καὶ πῶς θὰ τὴ βροῦμε μὲς στὸ σκοτάδι ; ἀπὸ τὰ φῶτα τὰ σβυσμένα ; Οἱ καρβουνιάρηδες τέτοια ὥρα θὰ ἔχουν πλαγιάσει, πιστεύω » εἶπε ὁ Γιάννης.

— « Ἐ, τότε νὰ ξενυχτήσωμε ἐδῶ ».

— « Νὰ περάσωμε ὅλη τὴ νύχτα στὴν ἐρημιὰ ὀλομόναχοι ; Τί λές, Παντελή ; » φώναξε ὁ Ἀλέκος· καὶ ἡ φωνὴ του ἔτρεμε.

— «Καὶ τί σπουδαῖο πρᾶμα εἶναι ;» ἀπάντησε ὁ Γιάννης. «Σπίρτα πήραμε μαζί μας. Μαζεύουμε κάμποσα ξύλα, ἀνάβομε μιὰ καλὴ φωτιά, δειπνοῦμε, καὶ ὕστερα δυὸ ἀπὸ μᾶς πέφτουν νὰ κοιμηθοῦν. Ὁ τρίτος μαζί με τὸν Ἀζὸρ θὰ φυλάνε. Ὑστερα ἀπὸ δύο τρεῖς ὥρες, αὐτὸς ποὺ φυλάει, ξυπνᾷ ἕναν ἀπὸ τοὺς κοιμισμένους, κι αὐτὸς κοιμᾶται. Ἔτσι ξημερωνόμαστε μιὰ χαρά. Δὲν πρέπει νὰ φοβηθοῦμε τίποτε. Ἡ φωτιά καὶ ὁ Ἀζὸρ θὰ μᾶς φυλάξουν ἀπὸ κάθε ἀγρίμι ».

§ 69. Στὴν παράγκα τῶν καρβουνιάρηδων.

1. Ὁ Ἀλέκος καὶ με ὅλ' αὐτὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ φοβᾶται. Τῇ στιγμῇ ὅμως ἐκείνη πρόβαλε τὸ φεγγάρι ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων.

Ὁ Ἀλέκος τὸ εἶδε καὶ τοῦ φάνηκε πὼς γελοῦσε καὶ τὸν κοροΐδευε. Ντράπηκε κι ἔπαψε νὰ μурμουρίζη. Ὑστερα πῆγε μαζί με τοὺς συντρόφους του καὶ μάζεψαν ξύλα, ἀναψαν φωτιά κι ἄρχισαν νὰ δειπνοῦν.

2. Ἐκείνη τῇ στιγμῇ βλέπουν τὸν Ἀζὸρ νὰ τεντώνη τ' αὐτιά του καὶ ν' ἀφουγκράζεται. Σὲ λίγο ἀκοῦν καὶ βήματα. Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ γυαγίση μιὰ δυὸ φορές, καὶ νὰ, παρουσιάζεται ἐμπρὸς στὰ παιδιὰ ὁ δασοφύλακας !

Κόπηκε ἡ ἀναπνοή τοῦ Ἀλέκου, ὅταν εἶδε τὶς μεγάλες μουστάκες καὶ τὸ τουφέκι του. Κιτρίνισε κι ἄρχισε νὰ τρέμη.

« Ποιὰ εἶστε σεῖς, καὶ τί γυρεύετε τέτοια ὦρα ἐδῶ ; Ποιὸν ρωτήσετε κι ἀνάψετε φωτιά ; Δὲ σκεφτήκατε, πὼς μπορούῦσε νὰ κάψετε ἄθελα τὸ δάσος ; » Εἶπε γρήγορα γρήγορα καὶ μὲ αὐστηρὴ φωνὴ ὁ δασοφύλακας.

Ὁ Γιάννης καὶ ὁ Παντελῆς δικαιολογήθηκαν ὅπως ἔπρεπε. Ὁ δασοφύλακας ἀμέσως μαλάκωσε, καὶ εἶπε στὸ Γιάννη : « Ἐσὺ εἶσαι τοῦ Μαλάμου ; Σήμερα τὸ μεσημέρι μοῦ παράγγειλε ἡ ἀστυνομία νὰ ἐξετάσω γιὰ τὰ ζῶα σας, καὶ αὔριο λογάριαζα νὰ σᾶς ἔφερνα τὴν ἀγελάδα σας. Τὴν ἔχω βρεῖ ἐδῶ καὶ εἴκοσι μέρες στὸ δάσος αὐτό, καὶ τὴν παράδωσα στοὺς καρβουνιάρηδες νὰ μοῦ τὴ φυλάξουν. Δὲν ξέραμε τίνος εἶναι. Λίγο παραπέρα ἀπὸ δῶ εἶναι τὸ καμίνι. Ἐκεῖ, στὴν παράγκα τῶν καρβουνιάρηδων, πρέπει νὰ κοιμηθῆτε καὶ σεῖς ἀπόψε. Ἐδῶ μπορεῖ νὰ κρυολογήσετε · μπορεῖ καὶ νὰ κάμετε κακὸ μεγάλο, χωρὶς νὰ τὸ θέλετε. Ἐμπρός, σηκωθῆτε νὰ σβύσωμε τὴ φωτιά ! »

3. Τὰ παιδιὰ ὑπάκουσαν πρόθυμα. Σὲ λίγο ἔσβυσαν καλὰ τὴ φωτιά, κι ὕστερα ξεκίνησαν μὲ τὰ τέσσερα ζῶα γιὰ τὴν παράγκα.

Βρῆκαν τοὺς καρβουνιάρηδες νὰ δειπνοῦν. Ὅταν ἐκεῖνοι ἄκουσαν ἀπὸ τὸ δασοφύλακα, τί ἔκαμαν τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ βροῦν τὰ ζῶα, τὰ παίνεσαν καὶ εἶπαν : « Ἄς ἀφήσωμε τώρα τὰ ζῶα νὰ ἡσυχάσουν, κι ἂς κοιμηθοῦμε κι ἐμεῖς ». Κι ἀμέσως ἔβαλαν τὴν πάπια καὶ τὴ χῆνα στὸ στάβλο, κι ἔστρωσαν τὰ παιδιὰ κοντὰ στὸ τζάκι.

§ 70. «Δὲ μὲ πονεῖ ἡ πληγὴ, ὅσο πού ἔχασα
τὸ ψυχοπαίδι μου».

1. Τὰ τρία παιδιά ξύπνησαν τὴν ἄλλη μέρα καὶ βρῆκαν τὸν Ἀζὸρ καὶ τὴν Ψιφίνα κοντά τους. Τὰ περίμεναν νὰ ξυπνήσουν. Συγυρίστηκαν, καὶ ὁ Γιάννης ἔτρεξε στὸ στάβλο νὰ ἰδῆ τὴν Περδίκω τους. Τ' ἄλλα πῆγαν νὰ ἰδοῦν τὸ καμίνι.

Τὸ Γιάννη τὸν συνώδεψε ὁ Ἀζὸρ μὲ τὴν Ψιφίνα. Στὴν πόρτα τοῦ στάβλου βρῆκαν τὴ Χιόνα καὶ τὴν Πιπίνα. Ὁ Ἀζὸρ γαύγισε, γιὰ νὰ χαιρετήσῃ τοὺς παλιούς του συντρόφους, ἢ γάτα νιαούρισε.

Ἐαφνίστηκε ἡ Περδίκω μὲ τίς γνώριμες ἐκεῖνες φωνές, καὶ γύρισε νὰ ἰδῆ. Καὶ τί νὰ ἰδῆ! Τὸ Γιάννη κοντά της, καὶ στὰ πόδια της νὰ τρίβωνται ὁ Ἀζὸρ μὲ τὴν Ψιφίνα.

Ἡ ἀγελάδα δὲ μπόρεσε νὰ βαστάξῃ. Σήκωσε τὸ κεφάλι, καὶ ἔβγαλε ἓνα δυνατὸ μουγκρητό : « Μούουου ! » Δηλαδή : « Ἐπὶ τέλους ! Εἶδα δικούς μου ! »

Ὁ Γιάννης τὴν ἔπιασε μὲ τὰ δύο του χέρια ἀπὸ τὸ λαιμό, καὶ ὕστερα τῆς χάϊδεψε τὸ μέτωπο· καὶ ἐκεῖνη μὲ τὴ μεγάλη γλῶσσα της τοῦ ἔγλειψε τὸ χέρι.

2. Ὑστερα ὁ Γιάννης τὴν ἔβγαλε ἀπὸ τὸ στάβλο, γιὰ νὰ τὴν ποτίσῃ. Τότε εἶδε καὶ μιὰ δαγκωματιά στὴν πλάτη της, καὶ παραξενεύτηκε πολὺ. Ἕνας καρβουνιάρης τοῦ ἐξήγησε τὴν αἰτία :

« Δὲν εἶναι δύο μέρες, πού πῆρε αὐτὴ τὴ δαγκωματιά ἢ ἀγελάδα σας ἀπὸ ἓνα λύκο. Τὴν εἶχαμε

βγάλει ἀπὸ τὸ στάβλο, καὶ τὴ δέσαμε λίγο παραπέρα ἀπὸ δῶ, γιὰ νὰ βοσκήσῃ μαζὶ μὲ τὸ μοσχάρι τῆς. Αὐτὸ τὸ κάναμε ταχτικά. Κατὰ τὸ μεσημέρι ἀκούμε κάτι δυνατὰ μουγκρητά. Τρέχομε καὶ τί νὰ ἰδοῦμε ! Καταφαγωμένο τὸ μοσχάρι καὶ δαγκαμένη τὴν ἀγελάδα στὴν πλάτη, νὰ μουγκρίζῃ. Σοῦ ἔκοβαν τὴν καρδιά ἐκεῖνα τὰ μουγκρητά τῆς ».

3. Ὁ Γιάννης πλησίασε τότε στενοχωρημένος, καὶ ἐξέταζε τὴν πληγὴ.

Ἡ Περδίκω εἶδε αὐτὸ καὶ ξαναμούγκρισε δυὸ τρία λυπητερά μουγκρητά : « μούου, μούου, μούου ! »

Ἦθελε νὰ πῆ στὸ παιδί τοῦ ἀφεντικοῦ τῆς : « Δὲ μὲ πονεῖ ἡ πληγὴ, ὅσο ποῦ ἔχασα τὸ ψυχοπαίδι μου. Τὸ εἶχα ἀγαπήσει, σὰν παιδί μου ! »

Ὁ Γιάννης λυπήθηκε γιὰ τὸ πάθημα τῆς ἀγελάδας τους· δὲ μποροῦσε ὅμως νὰ ἐξηγήσῃ, ποῦ καὶ πῶς βρέθηκε τὸ μοσχάρι ἐκεῖνο.

§ 71. Πῶς γίνονται τὰ ξυλοκάρβουνα ;

1. Ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἀκούει νὰ τοῦ φωνάζουν οἱ δυὸ σύντροφοί του :

« Γιάννη, Γιάννη, τρέχα νὰ ἰδῆς τὸ καμίνι ! »

Ὁ Γιάννης ἄφησε γιὰ λίγο τὰ ζῶα, καὶ ἔτρεξε στοὺς φίλους του.

Ὅταν πλησίασε, παραξενεύτηκε. Μπροστά του ἕνας μεγάλος καὶ ὀλοστρόγγυλος σωρὸς χῶμα κάπνιζε στὴν κορφὴ του. Κάτω κάτω, δεξιά καὶ ἀρι-

στερά, μπρός και πίσω, από τέσσερεις μεγάλες τρύπες του σωροῦ αὐτοῦ, ἔβγαιναν φλόγες και πύρα δυνατή. Γύρω του ἄντρες, μαυρισμένοι ἀπὸ τὸν καπνὸ και λουσμῆνοι στὸν ἴδρωτα, ἔφραζαν μὲ χῶματα κάθε ἄλλη τρύπα πὸ κάπνιζε. Μερικοὶ ἔσκυβαν και κοίταζαν μέσα ἀπὸ τὶς τέσσερεις μεγάλες τρύπες τοῦ σωροῦ ἐκείνου.

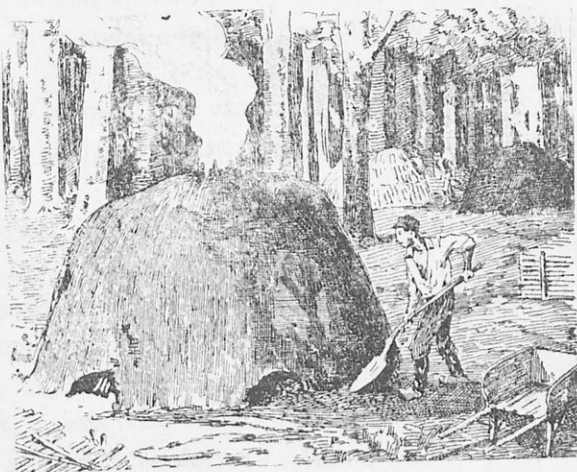
2. Ὁ Γιάννης δὲ μποροῦσε νὰ καταλάβῃ τίποτε ἀπ' ὅσα ἔβλεπε. Οἱ φίλοι του τὸν ἔβλεπαν ν' ἀπορῆ, και χαμογελοῦσαν.

Ὁ Παντελῆς τότε τοῦ εἶπε : « Κι ἐμεῖς τὸ ἴδιο πάθαμε. Ἐνας ὅμως ἀπ' τοὺς ἄντρες αὐτοὺς μᾶς τὰ ἐξήγησε ὅλα. Ἄκου λοιπὸν κι ἐσύ : Ὁ μεγάλος σωρὸς αὐτὸς δὲν εἶναι ἀπὸ χῶμα, παρὰ ἀπὸ χοντρά ξύλα : πευκόξυλα, ἐλατόξυλα, πουρναρόξυλα, και ξύλα ἀπὸ βελανιδιές. Τὰ ξύλα αὐτὰ τὰ ἔχουν τοποθετήσῃ μὲ τάξη· και ἀνάμεσά τους ἔχουν ἀφήσει μικρὰ δρομάκια, πὸ ὅλα τελειώνουν σ' ἓνα κεντρικὸ κούφωμα. Ἀπάνω και γύρω γύρω ἀπ' αὐτὰ τὰ σωριασμένα ξύλα, ἔχουν σκεπάσει τὸ σωρὸ πρῶτα μὲ χλωρὰ κλαδιά, ὕστερα μὲ χλωρὰ χόρτα και τελευταῖα μὲ χῶμα ἀρκετό.

» Ἀφοῦ τὰ ἐτοίμασαν ὅλ' αὐτὰ, ἔβαλαν ὕστερα φωτιά ἀπὸ τὴν ἀπάνω τρύπα τοῦ σωροῦ. Τώρα καίονται· και θὰ καίωνται ἔτσι κάμποσες ἡμέρες, γιατί καίονται σιγὰ σιγὰ. Δὲ μποροῦν ὅμως νὰ καοῦν ὅπως διόλου και νὰ γίνουν στάχτη. Εἶναι, βλέπεις, ἀπὸ παντοῦ σκεπασμένα.

» Ἐτσι, ἅμα σὲ δυὸ τρεῖς ἡμέρες ἀνάψουν ὅλα τὰ ξύλα τοῦ σωροῦ, οἱ καρβουνιάρηδες θὰ φράξουν

ὅλες αὐτὲς τὶς μεγάλες τρύπες του. Τότε τὰ μισοκαμμένα ξύλα θὰ σβύσουν σιγὰ σιγὰ, καὶ θὰ γίνουν κάρβουνα. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ βδομάδα οἱ καρβουνιάρηδες θὰ τραβήξουν τὰ χώματα, τὰ χόρτα

Τὸ καμίνι τῶν καρβουνιάρηδων.

καὶ τὰ κλαδιά, καὶ τότε τὰ ξυλοκάρβουνα θὰ εἶναι ἔτοιμα. Νά, σὰν ἐκείνου τοῦ σωροῦ!»· κι ἔδειξε παρὰ πέρα ἓνα ἄλλο σωρὸ ἀπὸ ξυλοκάρβουνα.

§ 72. Τὰ παιδιά ἐξετάζουν καὶ στὰ χωριά.

1. Τὰ παιδιά ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἑτοιμάστηκαν νὰ πάρουν μαζί τους τὸν Ἀζὸρ καὶ νὰ ψάξουν μέσα στὸν Ἐρημόλογο. Ὁ δασοφύλακας ὅμως ποὺ ἐκείνη τῇ στιγμῇ πέρασε ἀπὸ κεῖ, τὰ ἐμπόδισε:

« Ἄδικα θὰ κοπιάσετε, καὶ μπορεῖ νὰ χαθῆτε κιάλας μέσα στὸ ἀπέραντο αὐτὸ δάσος. Ἐχω εἴκοσι μέρες τώρα πού τὸ ψάχνω, καὶ δὲ βρῆκα οὔτε ἓνα σημάδι ἀπὸ τὰ ζῶα σας. Εἶμαι βέβαιος πὼς θὰ ἔφυγαν ἀπὸ δῶ. Πέστε τοῦ κύρ Μαλάμου νὰ ἐξετάσῃ καλὰ στὰ γύρω καὶ στὰ πίσω χωριά ».

2. Τὰ παιδιὰ εὐχαρίστησαν τὸ δασοφύλακα καὶ τοὺς καρβουνιάρηδες, κι ὕστερα ξεκίνησαν μὲ ὅλα τους τὰ ζῶα.

Ἄντις ὅμως νὰ γυρίσουν στὴν πόλη, πῆραν τὸ δρόμο γιὰ τὸ Ριζοβούνι : « Θὰ ψάξωμε κι ἐμεῖς σὲ ὅσα χωριά μπορέσωμε. Κάτι θὰ μπορέσωμε νὰ μάθωμε » εἶπαν στὸ δασοφύλακα· καὶ ξεκίνησαν.

3. Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ ὥρα δρόμο φάνηκαν τ' ἄσπρα σπιτάκια τοῦ Ριζοβουνιοῦ, σκαρφαλωμένα στὰ πλάγια τοῦ βουνοῦ, τὸ ἓνα ἀπάνω στὸ ἄλλο. Ξεχώριζε ἡ ἐκκλησία μὲ τὸ ψηλὸ καμπαναριό της, κι ἓνα μεγάλο κι ὁμορφοχτισμένο σπίτι—τὸ σχολεῖο—. Ὅλα τ' ἄλλα φαίνονταν μικρὰ καὶ χαμόσπιτα. Τὰ παιδιὰ πῆραν τὸν ἀνήφορο.

Δεξιά κι ἀριστερὰ ἔβλεπαν χωράφια σπαρμένα, ἐλιές πολλὲς καὶ λιγοστὰ ἀμπέλια. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὰ πρῶτα σπίτια του.

Πόσο παράξενο τοῦ φάνηκε τοῦ Ἀλέκου τὸ χωριό ! Πρώτη φορά ἐρχόταν. Δὲν ἔβλεπε δρόμους πλατιοὺς καὶ ἴσιους, οὔτε πλατεῖες καὶ ἀγορά, σὰ στὴν πόλη. Ὅλα τὰ σπίτια ἦταν μ' ἓνα πάτωμα καὶ μὲ μιὰ ἢ δυὸ κάμαρες τὸ πολὺ. Τὸ κάθε ὅμως σπίτι εἶχε καὶ τὸ φουῖρνο του κοντὰ στὴν ἐξώπορτα.

Παραξευέτηκε ακόμη ο 'Αλέκος και με τὰ πολλὰ σκυλιά τοῦ χωριοῦ, και πῶς ἔξω στὰ στενάδρομὰκια του γύριζαν κότες, πάπιες και χῆνες.

« Δὲ βλέπω ἐμπορικά, οὔτε καφενεῖα και ξενοδοχεῖα » εἶπε σὲ λίγο ὁ 'Αλέκος.

— « Κρύφτηκαν, γιὰ νὰ μὴν τὰ ἰδοῦμε· εἶναι ἀσυγύριστα ακόμη » ἀπάντησε με γέλια ὁ Παντελής.

4. Ἀφοῦ ἔσκισαν ἀπὸ τὴ μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τὸ χωριό, ἔφτασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἦταν Κυριακὴ, και νόμισαν πῶς ἐκεῖ θὰ βροῦν μαζεμένους τοὺς χωρικοὺς, νὰ τοὺς ρωτήσουν.

Μόλις εἶχε τελειώσει ἡ λειτουργία. Οἱ χωρικοὶ κάθονταν ακόμη στὸ νάρθηκα. Ἦταν ὅλοι ντυμένοι με κοντοβράκια, σκουφάλι στὸ κεφάλι και βλαχόκαλτσες στὰ πόδια. Κάποιος φραγκοφορεμένος κύριος κάτι τοὺς μιλοῦσε. Ἦταν ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Ὁ 'Αλέκος με τὰ ζῶα κάθισε ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλὴ τῆς ἐκκλησίας. Μπῆκαν μονάχα τὰ δύο. Χαιρέτησαν, προσκύνησαν κι ὕστερα εἶπαν στοὺς χωρικοὺς τὸ σκοπὸ τοῦ ἐρχομοῦ τους.

« Ἦρθε κι ἓνας κύριος ἐδῶ τις προάλλες, και μᾶς ρώτησε γι' αὐτὰ τὰ ζῶα. Μᾶς εἶπε ὅμως πῶς ἦταν και μιὰ ἀγελάδα και μιὰ πάπια, μιὰ χῆνα και μιὰ γάτα » εἶπε ὁ δάσκαλος.

— « Αὐτὰ τὰ τέσσερα τὰ βρήκαμε » ἀπάντησε με χαρὰ ὁ Γιάννης. Μᾶς λείπουν ακόμη τὸ βόδι, ὁ γάϊδαρος, τὸ μουλάρι, ἡ κατσίκια, ἡ προβατίνα και ἓνα ζευγάρι περιστέρια ».

— « Θὰ ἐξετάσωμε και πάλι, κι ὅ,τι πληροφορηθοῦμε θὰ σᾶς τὸ γράψωμε » εἶπε ὁ δάσκαλος.

5. Τὰ δυὸ παιδιὰ εὐχαρίστησαν, χαιρέτησαν καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὸ Βαθύ, τὸ γειτονικὸ χωριό.

Κι ἐκεῖ ὅμως δὲν ἔμαθαν τίποτε. Κατὰ τὸ μεσημέρι ἔφτασαν στὸ Ριζόκαστρο, στὸ χωριὸ τῆς θείας τοῦ Γιάννη. Ἐλεῖ ἔφαγαν στῆς θείας του, καὶ τάγισαν καὶ τὰ ζῶα. Δὲν ἔμαθαν ὅμως κι ἐκεῖ τίποτε, καὶ κατὰ τὸ ἀπόγευμα γύρισαν στὴν πόλη.

Ἦταν καὶ τὰ τρία κατακουρασμένα, μὰ καὶ περήφανα· γιὰτὶ καὶ μεγάλο ταξίδι ἔκαμαν, κι ὁ κόπος τους δὲν πῆγε χαμένος.

§ 73. Στὸ σπίτι τοῦ κῦρ Μαλάμου.

1. Σὰν εἶδαν πάλι στὸ σπίτι τους τὴν πάπια, τὴ χῆνα, τὴ γάτα καὶ τὴν ἀγελάδα ὅλοι οἱ σπιτικοὶ τοῦ κῦρ Ζάχου Μαλάμου, ἄρχισαν νὰ χαίρωνται καὶ νὰ ἐλπίζουν: « Λίγα ἔμειναν· θὰ τὰ βροῦμε κι αὐτὰ, δὲ γίνεται » λένε.

Ὅλοι τώρα περιποιοῦνται ὅσο μποροῦν περισσότερο τὰ ζῶα τους. Τὸ κοτέτσι καὶ ὁ στάβλος λαμποκοποῦν ἀπὸ τὴν πάστρα· πιὸ πολὺ ἀπὸ πρωτύτερα.

Δυὸ φορές τὴν ἡμέρα καθαρίζει τὸ κοτέτσι ἡ Φανή, καὶ ἄλλες τόσες τὸ στάβλο ὁ Γιάννης. Ἀλλάζουν συχνὰ τὸ νερὸ τοῦ βάζου· καὶ ὁ κῦρ Μαλάμος κοιτάζει πιὸ πολὺ τώρα νὰ εἶναι τὸ κριθάρι, τὸ καλαμπόκι, ὁ σανός, τὰ πίτουρα καὶ τὰ ἄχυρα ἄφθονα, καθαρὰ καὶ πρώτης ποιότητος. Ὁ ἴδιος φροντίζει καὶ γιὰ τὴν Ψιψίνα. Κάθε μέρα τῆς φέρνει ἓνα κομμάτι πλεμόνι ἀπὸ τὸν κρεοπώλη.

Μὰ καὶ γιὰ τ' ἄλλα ποὺ δὲν ἔχουν βρῆ ἀκόμα, δὲν παύουν τίς φροντίδες τους. Ὁ κύρ Μαλάμος κάνει μεσοχειμώνα καὶ τρίτη περιοδεία γύρω στὰ χωριά. Καὶ σὰ δὲν μπόρεσε καὶ πάλι νὰ τὰ βρῆ, ἀναγκάστηκε νὰ πάη καὶ στὴ μεγάλη Χώρα καὶ νὰ γράψῃ καὶ στὶς ἐφημερίδες γιὰ τὴ φυγὴ αὐτῆ τῶν ζώων του.

2. Ἡ πάπια καὶ ἡ χῆνα δὲν ἔχουν παράπονα. Ὁ κύριός τους τοὺς ἔχτισε μιὰ οτέρνα μὲ ἄφθονο νερό. Μέσα ἐκεῖ ὄχι μόνο τὸ μπάνιο τους μπορεῖ νὰ παίρνουν κάθε μέρα τώρα, παρὰ καὶ βουτιές νὰ κάνουν.

Ὁ Καμαρωτὸς ξέχασε πιά τὸ βασίλειό του καὶ τὸ μύλο τοῦ μπαρμπα-Στάθη. Ὁ κύριός του τοῦ ἀγόρασε ἄλλες πέντε κότες. Τὶς ἔκαμε ἑφτά, αὐτὸς ὅμως μετρώντας τίς βγάζει τριάντα !

Μονάχα τοῦ Παστρικοῦ τὰ παράπονα εἶναι καθημερινὰ καὶ ἀτέλειωτα. Τὸν ταγίζουν πιὸ πολλὲς φορές ἀπὸ τὰ ἄλλα ζῶα. Τοῦ δίνουν διπλὴ τροφή ἀπὸ πρωτύτερα. Ἐγινε σὰ βαρελάκι ἀπὸ τὰ πάχια τὰ πολλά. Καὶ ὅμως δὲν ντρέπεται κάθε μέρα νὰ γουρλί-ζη καὶ νὰ λέῃ : « Ὁ καχομοίρης ! Θὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πείνα ! Δὲ μπορῶ νὰ πάρω τὰ πόδια μου ἀπὸ τὴν ἀδυναμία ».

Ἀκοῦν αὐτὰ τὰ παράπονά του τ' ἄλλα ζῶα τοῦ σπιτιοῦ, καὶ ξεκαρδίζονται ἀπὸ τὰ γέλια.

§ 74. Στὴ σπηλιὰ τῆς ἐρημιᾶς.

1. Ἔτσι περνοῦν τώρα στὸ σπίτι τοῦ κύρ Μαλάμου τὰ ζῶα, ποὺ ἔχουν βρεθῆ κι ἔχουν γυρίσει. Οἱ σύντροφοί τους ὅμως, οἱ ἀντάρτες, ἐκεῖ πέρα στὴ σπηλιὰ τῆς ἐρημιᾶς, κακοπερνοῦν φοβερά.

Πρῶτα πρῶτα ὑπόφεραν πάρα πολὺ ἀπὸ κεῖνες τὶς βροχές. Δὲ μπορούσαν νὰ βοσκήσουν. Κάθε φορά ποὺ ἔβγαιναν, γίνονταν μούσκεμα· καὶ ἀπ' ὅλα πιὸ πολὺ τὰ περιστέρια.

Ἐπειτα δὲ μπορούν νὰ κοιμηθοῦν διόλου καλά. Τὸ χῶμα τῆς σπηλιᾶς τοὺς φαίνεται πολὺ σκληρὸ καὶ πολὺ κρύο. Δὲ φτάνει αὐτό· τοὺς παρουσιάστηκε κι ὁ λύκος, καὶ τοὺς ἐπισκέφτεται συχνά. Προσπαθεῖ νὰ βρῆ κοιμισμένο τὸ βόδι, νὰ μπῆ μέσα, γιὰ ν' ἀρπάξει στὰ δόντια τὴν κατσίκα ἢ τὴν προβατίνα καὶ νὰ φύγει. Ὁ νυχτοφύλακας ὅμως ἀγρυπνᾷ καὶ ξυπνᾷ ἀμέσως τὸ βόδι.

Γι' αὐτὸ ἀπὸ τὶς πολλὲς ἀγρύπνιες κι ἀπὸ τὴν ἀναφαγιά τὸ βόδι, ὅσο πάει, κι ἀδυνατίζει.

2. Βλέπει αὐτὸ ὁ Καψαλός, κουνεῖ τὸ κεφάλι καὶ λέει κρυφὰ στὸ αὐτί τοῦ ξαδέρφου του : « Τί θὰ γίνωμε, τί θὰ γίνωμε, ἀν μᾶς ἀρρωστήση ἢ μᾶς πεθάνη—Θεὸς φυλάξοι—ὁ ἀρχηγός ; »

—« Ἀπλούστατο πρᾶμα. Θὰ γίνω ἐγὼ ἀρχηγός. Δὲν τὸ καταλαβαίνεις ; » Ὁ Καψαλός τώρα κουνεῖ πιὸ πολὺ τὸ κεφάλι.

§ 75. Χειμῶνας.

1. Τὸ κακὸ ὅμως δὲ σταμάτησε ὡς ἐδῶ γιὰ τοὺς ἀντάρτες.

Μέρα μὲ τὴν ἡμέρα ὁ καιρὸς χειροτερεύει. Ἄρχισε τώρα κάθε μέρα νὰ φυσᾷ ὁ βοριάς, καὶ ὁ ἥλιος νὰ κρύβεται πίσω ἀπὸ τὰ σύννεφα τὶς περισσότερες ὥρες.

Κάθε πρωί—μέρες τώρα—πέφτει πάχνη, καὶ λίγο λίγο ξεραίνει κάθε πρασινάδα. Τὸ χόρτο κάηκε, καὶ τὰ ζῶα δὲ μποροῦν νὰ χορτάσουν μὲ τὸ λιγοστό, ποὺ βρίσκουν σὲ προσήλια καὶ προφυλαγμένα μέρη.

Τὴν κατσίκα μονάχα δὲν τὴ νοιάζει γι' αὐτό. « Ὅσο ἐγὼ βρίσκω κλαριά στὸ βουνό, ἄς καοῦν ὅλα τὰ χόρτα » λέει. « Δὲ μὲ νοιάζει ».

2. Κοντὰ σ' αὐτὰ ἦρθε καὶ τὸ χιόνι. Ὅταν ἓνα πρωὶ ξύπνησαν, καὶ θέλησαν νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ σπηλιά, σταμάτησαν. Χιόνιζε ! Σὰν ἄσπρα μικρὰ πούπουλα ἀμέτρητα, ἔπεφτε τὸ χιόνι ἀπὸ τὸν οὐρανὸ παντοῦ, καὶ ἄσπριζε τὸ κάθε τι: τὰ δέντρα, τὰ χαμόδεντρα, τὸ χῶμα, τὸν κάμπο, τοὺς βράχους, τὸ βουνό. Μιὰ ἄσπριλα εἶναι σκορπισμένη παντοῦ, καὶ θαμπώνει τὰ μάτια. Θὰ εἶναι ὡς δυὸ πιθαμὲς τὸ στρωμένο χιόνι, κι ἀκόμη ἐξακολουθεῖ νὰ πέφτη πυκνὸ πυκνό...

3. « Καὶ τώρα τί γινόμαστε ; » βέλαξε σιγανὰ ἡ προβατίνα.

— « Στενοχωρέθηκες κιόλας, καημένη ; » πετάχτηκε τὸ μουλάρι. « Πόσο θὰ βαστάξῃ, νομίζεις, τὸ

χιόνι αυτό ; Μιά δυο μέρες τὸ πολὺ. Ὑστερα θὰ λιώ-
ση, ἢ γῆ θὰ ποτιστῆ καλά, καὶ θὰ πετάξῃ χόρτο
τρυφερό ».

Ἡ προβατίνα δὲν εἶπε τίποτε. Ζάρωσε σὲ μιὰ
γωνιά τῆς σπηλιάς, κι ἄρχισε νὰ ξαναμασᾷ τὴ χτε-
σινὴ τροφή.

Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ τὸ βόδι, ξαπλωμένο στὸ στόμα
τῆς σπηλιάς.

4. Ἡ κατσίκα ὅμως κι ὁ γαῖδαρος δὲ βάσταζαν.
Ὅταν εἶδαν νὰ μὴν παύῃ τὸ χιόνι, βγῆκαν ἀπὸ τὴ
σπηλιά. Ὁ γαῖδαρος τράβηξε κατὰ τὸν κάμπο· καὶ
ὅπου ἔβρισκε χιονισμένο γαῖδουράγκαθο, σταμα-
τοῦσε. Τὸ κουνούσε μὲ τὸ πόδι του, τὸ καθάριζε ἀπὸ
τὰ χιόνια, κι ὕστερα τὸ ἔτρωγε, σὰν τὸ καλύτερο
προσφάγι : « Τί θὰ γινόμεουν, ἔλεγε τότε μὲ τὸ νοῦ
του, ἂν δὲ βρίσκονταν κι αὐτὰ τ' ἀγκάθια ! »

Ἡ κατσίκα πῆρε τὸ βουνό. Μὲ δυσκολία ὅμως
πολλὴ κατώρθωσε νὰ προχωρήσῃ λίγο ψηλότερα
ἀπὸ τὴ σπηλιά. Ἄλλοτε ἔφτανε ὡς τὴ μέση του. Μυ-
ρίζοντας τὸ χιόνι ἐδῶ κι ἐκεῖ, βρῆκε μιὰ τούφα
ἀπὸ χαμόκλαδα χιονισμένα. Θὰ ἦταν σκίνα ἢ κουμα-
ριές. Τὰ καθάρισε μὲ τὰ πόδια της, τσίμπησε γρή-
γορα τὶς τρυφερὲς κορφές τους, τὶς κατάπιε, χωρὶς
νὰ τὶς μασήσῃ καλά, κι ὕστερα γύρισε χιονισμένη στὴ
σπηλιά. Ξαπλώθηκε ἔπειτα κοντὰ στὴν προβατίνα,
καὶ σὲ λίγο ἄρχισε κι αὐτὴ νὰ ξαναμασᾷ ὅ,τι εἶχε
καταπιεῖ πρωτύτερα.

5. Μονάχα τὸ μουλᾶρι καὶ τὰ περιστέρια δὲν
εἶχαν τίποτε οὔτε νὰ φᾶνε οὔτε νὰ ξαναμασῆσουν.

Βλέπουν τούς συντρόφους τους νά μασουλοῦν ὅλη τὴν ὥρα, καὶ λένε μέσα τους : « Νὰ μπορούσαμε κι ἐμεῖς νὰ ξαναμασοῦμε ὅ,τι τρῶμε, θὰ παρηγοριόμαστε ».

§ 76. Γεννητούρια.

1. Τὸ χιόνι ὅμως δὲ βάσταξε μιὰ μέρα μονάχα. Κατὰ τὸ βράδυ, εἶναι ἀλήθεια, ἔπαψε νὰ χιονίζει. Τὸ χιόνι ὅμως δὲν ἔλιωσε. Τῆ νύχτα φύσηξε δυνατὸς καὶ κρύος βοριάς, καὶ τὸ πάγωσε· καὶ τώρα πότε θὰ ξεπαγώσει !

Τὸ βόδι, τὸ μουλάρι καὶ ἡ προβατίνα, δυὸ μέρες νηστικά, κόντευαν νὰ ψοφήσουν. Τὴν τρίτη μέρα ἀναγκάστηκαν νὰ μποῦν στὸ δάσος, καὶ καθαρίζοντας τὸ χιόνι, νὰ φᾶνε τρυφερὰ κλαδιὰ καὶ φύλλα ἀπὸ χαμόδεντρα.

Τὰ περιστέρια, λιγωμένα κι αὐτὰ ἀπὸ τὴν πείνα, πέταξαν πολὺ μακριὰ στὰ γύρω χωριά. Τὸ ἀπόγεμα γύρισαν, μὰ δὲν ἦταν διόλου εὐχαριστημένα. Πολὺ λίγη τροφή βρῆκαν, κι αὐτὴ στὶς αὐλὲς τῶν σπιτιῶν τῶν γύρω χωριῶν.

2. Σὰ νὰ μὴν ἔφταναν ὅλ' αὐτά, γέννησε κι ἡ προβατίνα ! Τὸ κακόμοιρο τὸ ἀρνάκι της—ἓνα ἀσπρόμαυρο κι ἀδύνατο—πόσο κρύωνε μέσα σ' ἐκείνη τὴν ὑγρὴ καὶ τὴν κρύα σπηλιά ! Καὶ ποῦ νὰ βρῆ γάλα νὰ τοῦ δωση ἡ μητέρα του τώρα, πού μόλις αὐτὴ μπορεῖ νὰ σταθῆ στὰ πόδια της ἀπὸ τὴν πείνα !

Οἱ σύντροφοι τῆς μητέρας του τὸ λυπήθηκαν. Μαζεύτηκαν ὅλοι γύρω του καὶ τὸ ζέσταιναν μὲ τὰ

χνῶτα τους ὅλη τὴν πρώτη μέρα. Τὴ δεύτερη ἄρχισε νὰ περπατῆ μέσα στὴ σπηλιά.

Ἦστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ἀπόχτησε καὶ συντρόφους στὰ παιχνίδια του. Γέννησε κι ἡ κατσίκα δυὸ σταχτοκόκκινα κατσικάκια. Ἐκεῖνα ἦταν πιὸ ζωηρά καὶ πιὸ παιχνιδιάρικα, μὰ καὶ πιὸ φαγούδικα ἀπὸ τὸ ἀρνάκι. Κάθε λίγο ἔτρεχαν κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τῆς μητέρας τους, ἔπιαναν μὲ τὸ στόμα τους ἀπὸ μιὰ ρόγα, κουνούσαν δεξιὰ κι ἀριστερὰ τὶς κοντὲς οὐρίτσες τους, καὶ χτυπώντας μὲ τὸ κεφάλαι τὸ μαστᾶρι τῆς μητέρας τους, προσπαθοῦσαν νὰ βυζιάξουν. Τί νὰ βροῦν ὅμως κι αὐτὰ μέσα ἐκεῖ!

3. Ἡ κατσίκα ἐνιωθε πὼς δὲν εἶχε γάλα, καὶ στενοχωριόταν. Τότε μιὰ μέρα ἡ προβατίνα ἔσκυψε καὶ τῆς εἶπε: « Ἄν ἤμαστε, συντρόφισσα, στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας, τὰ παιδιὰ μας δὲ θὰ ὑπόφερναν, σὰν τώρα ».

— « Ὁχι, μὴν τὸ λὲς αὐτό! Καλὰ κάμαμε καὶ φύγαμε. Κι ἐμεῖς λευθερωθήκαμε, καὶ τὰ παιδιὰ μας θὰ ζήσουν ἐλεύθερα. Δὲ θὰ εἶναι ἔτσι πάντα. Θὰ ἔρθουν καὶ καλοσύνες » ἀπάντησε ἡ κατσίκα.

§ 77. Ἡ κατσίκα μετανοιωμένη.

1. Σιγὰ σιγὰ ἡ κακοκαιριὰ ἐκείνη πέρασε. Ἦστερα ἀπὸ μιὰ ἐβδομάδα ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ μαλακώνη. Ὁ οὐρανὸς ξαστέρωσε, ὁ ἥλιος βγήκε καὶ τὸ χιόνι ἔλιωσε. Ἡ γῆ ξαναφάνηκε καὶ τὰ ζῶα τώρα κάτω βρίσκουν καὶ τρῶνε, καὶ κάτω στὸν κάμπο κι ἀπάνω στὸ βουιό.

Ἡ κατσίκια πῆρε θάρρος, κι ἄρχισε μὲ τὰ παιδιὰ της νὰ ἀνεβαίνει στὸ βουνό. Ἐκεῖνα δὲ δυσκολεύονταν διόλου. Σκαρφάλωναν μιὰ χαρὰ στοὺς ἀνήφορους, καὶ πηδοῦσαν πολὺ εὐκόλα ἀπὸ βράχο σὲ βράχο.

Ἡ μητέρα τους τὰ ἔβλεπε καὶ τὰ καμάρωνε. Πολλὲς φορές ἔλεγε μέσα της: «Ἄν δὲν ἔφευγα ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μου, δὲ θὰ τὰ γλίτωνα».

2. Μιὰ μέρα ὅμως γύρισε στὴ συντροφιά της μονάχα μὲ τὸ ἓνα της κατσικάκι. Βέλαζαν λυπητερά κι αὐτὴ καὶ τὸ παιδί της: «Μέεεε ! μέεεε ! μέεεε !» Δηλαδή: «Ἐχασα τὸ παιδί μου ! Πάει τὸ ἀδερφάκι μου ! Τὸ ἄρπαξε ἓνα πουλὶ μεγάλο. Ἄχ ! τὸ παιδάκι μου, ἄχ ! τὸ ἀδερφάκι μου».

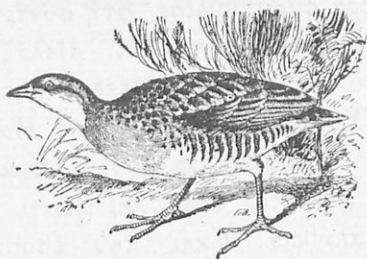
Κι ἦταν ἀλήθεια. Ἐκεῖ πού ἔβοσκε ἡ κατσίκια ξένοιαστη μὲ τὰ παιδιὰ της, ἔξαφνα βλέπει κοντά της τὸν ἴσκιό ενός μεγάλου πουλιοῦ. Ὡσπου νὰ γυρίσῃ τὸ κεφάλι, βλέπει τὸ ἓνα της κατσικάκι νὰ σπαρταρᾷ στὰ νύχια τοῦ πουλιοῦ αὐτοῦ· καὶ τὸ πουλὶ ν' ἀνεβαίνει ὄλο καὶ ψηλότερα....

Ἦταν ἀετός. Ποῦ νὰ γλιτώσῃ κατσικάκι ἀπὸ τὰ δυνατὰ καὶ σουβλερὰ νύχια, καὶ ἀπὸ τὸ ἀγκιστρωτὸ ράμφος του !

3. Ἡ προβατίνα πρώτη, ὕστερα καὶ τ' ἄλλα ζῶα, ἔτρεξαν νὰ παρηγορήσουν τὴ χαροκαμένη μητέρα. Ἐκεῖνη ὅμως εἶναι ἀπαρηγόρητη. «Μέεεε, μέεε, μέεε !» φωνάζει ὀλοένα. «Τὸ παιδί μου, ἄχ ! τὸ παιδί μου, ἔχασα τὸ παιδί μου !».

Ἄκουσε τὰ κλάματα τῆς κατσίκας μιὰ πέρδικα, κι ἦρθε κι αὐτὴ νὰ τὴν παρηγορήσῃ.

« Τοῦ λόγου σου » εἶχες δυὸ παιδιά, κι ἔχασες τὸ ἓνα. Τί νὰ πῶ ἐγώ, πού εἶχα δώδεκα καὶ δὲ μοῦ ἔμεινε κανένα ; Ἔνα τὸ γεράκι, ἄλλο ὁ ἀετός, τὸ τρίτο τὸ φίδι, δυὸ τρία ἢ ἀλεπού, καὶ τ' ἄλλα ὁ κυνηγός, ἓνα ἓνα, τὰ ἔχασα ὅλα· καὶ τώρα μένω καταμόναχη στὸν κόσμο ! Πότε νὰ ξανάρθῃ ἢ ἀνοιξῆ, νὰ φουντώσουν τὰ κλαριά καὶ τὰ θυμάρια, νὰ γεννήσω

Ἡ πέρδικα πού πῆγε νὰ παρηγορήσῃ τὴν κατσίκα.

καὶ νὰ ξαναβγάλω ἄλλα περδικόπουλα ! Ἄχ ! ἐδῶ στὶς ἐρημιές δύσκολα μπορεῖ νὰ γλιτώσῃ κανεὶς τὰ παιδιά του ».

Καὶ λέγοντας αὐτὸ ἡ πέρδικα, ἀιαστέναζε.

4. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα δὲν εἶπε τίποτε ἡ κατσίκα. Τὴ νύχτα ὅμως πού ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ, μурμουρίσε στὸ αὐτὶ τῆς προβατίνας : « Τώρα ἔρχομαι στὰ λόγια σου, συντρόφισσα. Πολὺ καλύτερα ἤμαστε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας ». (7)

§ 78. «Καὶ ποιὸς δὲ δουλεύει σ' αὐτὸν τὸν κόσμο. ;»

1. Ἡ καλοσύνη δὲ βάσταξε πολὺ. Ὑστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ἄρχισε πάλι νὰ βρέχη, καὶ νὰ βρέχη στὰ γερά. Δὲν πέρασαν πολλὲς ὥρες, καὶ οἱ ρεματιῆς ἄρχισαν νὰ κατεβάζουν θολὰ νερά, καὶ μαζὶ μ' αὐτὰ φύλλα, χαλίγια καὶ ξεριζωμένα χαμόδεντρα.

Ἀργότερα φούσκωσαν τὰ νερά, ξεχείλισαν ἀπὸ τὶς ὄχθες τῶν ρεματιῶν, τῶν αὐλακιῶν καὶ τῶν ποταμιῶν, καὶ ἄρχισαν νὰ πλημμυρίζουν σὲ ὅλον τὸν κάμπο. Καὶ ἡ βροχὴ ἐξακολουθεῖ! Τὰ σύννεφα θολὰ, νομίζεις πὼς ἔγιναν καταρράχτες· καὶ χύνουν, χύνουν ἀδιάκοπα τὰ νερά τους!..

Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα νύχτωσε πολὺ γρήγορα. Στὰ ζῶα ὅμως τῆς σπηλιᾶς φάνηκε χρόνος. Δὲ μποροῦσε κανένα νὰ ξεμυτήση ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά.

Τὴ νύχτα ἡ βροχὴ δυνάμωσε πιὸ πολὺ. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ κάμπος δὲ φαινόταν· ἔγινε μιὰ ἀτέλειωτη θάλασσα. Τὰ γύρω χωριὰ φαίνονταν, σὰ νησάκια, μέσα στὸ πέλαγος.

2. Τότε εἶπε ὁ γαῖδαρος : « Ἀλίμονο σ' ἐμᾶς, καὶ χαρὰ στὴν πάπια καὶ στὴ χῆνα !»

— « Θὰ περάση κι ἡ πλημμύρα, ὅπως καὶ τὸ χιόνι. Δὲν εἶναι τίποτε. Μονάχα πού θ' ἀναγκαστοῦμε νὰ μείνωμε δυὸ τρεῖς μέρες κλεισμένοι στὴ σπηλιά » εἶπε τὸ μουλάρι.

— « Καὶ νηστικοί » λέει ἡ προβατῖνα· καὶ κοιτάζε κατὰ τὸ ἀρνάκι της.

— « Ἐλεύθεροι ὅμως » ἀντίκοψε τὸ μουλάρι.

Μά, τί περίεργο ! Κανένα άλλο ζῶο δὲ συμφώνησε μὲ τὴ γνώμη τοῦ μουλαριοῦ.

3. Ὁ Καφαλὸς εἶχε δίκιο. Ὡσπου νὰ τραβηχτοῦν τὰ νερά καὶ νὰ φανῆ πάλι ἡ γῆ, πέρασαν κάμποσες ἡμέρες.

Τὰ ζῶα, κλεισμένα στὴ σπηλιά, κόντεψε πάλι νὰ φοφήσουν ἀπὸ τὴν πείνα. Τότε ἡ κατσίκα θυμήθηκε τὰ μερμήγκια καὶ τὴν ἀποθήκη τοῦ ἀφεντικοῦ της, καὶ εἶπε :

« Ποτὲ δὲ θυμᾶμαι νὰ ἔμεινα νηστική οὔτε μισὴ μέρα στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας, καὶ μὲ τὸ χειρότερο καιρό ».

—« Βέβαια σοῦ ἀρέσει ὁ ἀφέντης μας, γιατί δὲ σὲ φόρτωνε ποτέ » τῆς εἶπε ὁ Πεισματᾶς, τὸ μουλάρι.

—« Τί σὲ ὠφελεῖ τώρα, πού δὲ φορτώνεσαι καὶ κοντεύεις νὰ πεθάνης ἀπὸ τὴν πείνα ; » ἀντίκοψε ἡ κατσίκα.

—« Ἐπειτα καὶ ποιὸς δὲ δουλεύει σ' αὐτὸν τὸν κόσμος ; » εἶπε ὁ γαῖδαρος.

—« Αὐτὸ λέω κι ἐγώ » πρόσθεσε τὸ βόδι...

§ 79. « Ἄν δὲν ἦταν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι... ».

1. Ἡ πλημμύρα πέρασε, ἡ καλοσύνη ὅμως δὲ βάσταξε, παρὰ δυὸ ἡμέρες. Τὴν τρίτη ἄρχισε πάλι νὰ χιονίζη ἀπὸ τὸ βράδυ.

Ὅλη τὴ νύχτα μὲς στὴ σπηλιά τὰ ζῶα δὲν ἔκλεισαν μάτι. Ὅχι γιατί πεινοῦσαν καὶ κρύωναν. Καὶ τὴν

πεΐνα και τὸ κρῦο τὰ εἶχαν συνηθίσει πιά. Ἐκείνη τῆ νύχτα ἄκουαν οὐρλιάσματα δυνατά : « Θὰ εἶναι λύκοι και θὰ τοὺς ἔπιασε δυνατὴ χιονιά. Θὰ εἶναι και νηστικοί. Πολὺ φοβοῦμαι, μὴν ἔχωμε καμιά ἐπίσκεψή τους τώρα γρήγορα » εἶπε ὁ Καφαλὸς συλλογισμένος.

Και ἀλήθεψε. Τῆ δεύτερη μέρα πρωὶ πρωὶ παρουσιάστηκε ὁ πρῶτος, λίγα βήματα ἔξω ἀπὸ τῆ σπηλιά. Ἦταν ὁ πρόσκοπος. Μ' ἓνα δυνατό του οὐρλιασμα πλάκωσαν σὲ λίγο ἄλλοι δέκα, και περιτριγύρισαν τὸ στόμα τῆς σπηλιάς.

Ἦταν φοβεροὶ ὅλοι τους. Ἐμοιαζαν σὰ μεγάλα μαντρόσκυλα· εἶχαν ὅμως πιὸ λιγνὸ τὸ κορμί, πιὸ μακριὰ και πιὸ φουντωτὴ τὴν οὐρά, χοντρότερο τὸ λαιμό, πιὸ μακρουλὸ τὸ κεφάλι και πιὸ σκισμένο τὸ στόμα.

Τὸ τρίγωνά τους ἦταν σταχτοκόκκινο· πιὸ σκοῦρο στὴ ράχη, ἀνοιχτότερο στὴν κοιλιά, και παντοῦ μακρὺ, πυκνὸ κι ὁμορφο.

Τὰ μάτια τους ἔλαμπαν, σὰν ἀναμμένα κάρβουνα. Τ' αὐτιά τους, μεγάλα και μυτερά, στέκονταν πάντα ὄρθια· και τὰ στόματά τους ἀνοιχτὰ ἔδειχναν, χωρὶς νὰ θέλουν, τὸ φοβερὸ τὸ ὄπλο τους, τὰ μεγάλα, τὰ δυνατὰ και τὰ σουβλερὰ δόντια τους.

2. « Ἄσκημα τὴν ἔχομε » εἶπε μέσα του τὸ βόδι, μόλις τοὺς ἀντίκρισε. Ὅμως δὲ δείλιασε. Πετάχτηκε ὄρθιο, ἔσκυψε τὸ λαιμό του, πρόβαλε τὰ κέρατα και περίμενε.

Τί νὰ κάμουν ὅμως δυὸ κέρατα μπροστὰ σὲ τούς λύκους ! Τῆ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούεται πυρο-

βολισμός. "Ένας από τους λύκους πετιέται ματωμένος, και οι άλλοι σκορπίζονται έδω κι εκεί.

Οι άντάρτες πήραν θάρρος, κι έβγαλαν τὰ κεφάλια τους έξω από τή σπηλιά. Και τί νά ιδούν! Πέντε έξι σκυλιά, κι από πίσω τους άλλοι τόσοι κυνηγοί, με τὰ τουφέκια στα χέρια, κυνηγοῦσαν τους λύκους. Στήν αρχή ακούονταν τουφεκιές και πυκνά γαυγίσματα. "Υστερα έπαψαν.

Ο γάϊδαρος τότε κύνησε τὸ μεγάλο κεφάλι του και εἶπε : « "Αν δέν ἦταν κι αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι με τὰ τουφέκια τους, οἱ λύκοι θὰ βασίλευαν σὲ ὅλον τὸν κόσμο ».

— « Κι ἐμᾶς ὅλους θὰ μᾶς εἶχαν φαγομέτους τώρα » πρόσθεσε ἡ προβατίνα.

— « Νά, πού δὲ μᾶς ἔφαγαν ὅμως! » ἀντίκοψε πάλι με πείσμα τὸ μουλάρι. « Οὔτε θὰ μπορέσουν νὰ μᾶς κάνουν τίποτε ».

80. Φεύγουν κι από τή σπηλιά.

1. Ο γάϊδαρος ξανακούνησε τὸ κεφάλι και εἶπε : « Και ὅμως, ἀγαπημένε μου ξάδερφε, ἐδῶ δέν εἴμαστε διόλου ἀσφαλισμένοι. Μιὰ και μᾶς μυρίστηκαν οἱ λύκοι, δὲ γλιτώνομε.

» Σήμερα ἔφυγαν κυνηγημένοι· θὰ ἔρθουν ὅμως αὔριο και μεθαῦριο, ὥσπου νὰ μᾶς ἀποτελειώσουν ὅλους.

» Τί μπορεῖ νὰ κάμη ὁ ἀρχηγός μας μπροστὰ σὲ ὀλόκληρο κοπάδι λύκων; Καθὼς μάλιστα δὲ βρίσκουν τώρα τὸ χειμῶνα τίποτε νὰ φᾶνε, αὐτοὶ ἔχουν

171

γίνει θηρία ἀνήμερα. Οὔτε βόδι, οὔτε ταῦρο οὔτε λιοντάρι λογαριάζουν. Θὰ πέσουν ἀπάνω του. Μπορεῖ νὰ σκοτωθοῦν ἕνας δυὸ ἀπ' αὐτούς· οἱ ἄλλοι στὸ τέλος θὰ ριχτοῦν ἀπάνω του καὶ τότε ἀλίμονο σὲ ὅλους μας !».

2.—« Τί λές λοιπόν, σύμβουλε, νὰ κάμωμε ; »
ρώτησε τὸ βόδι ἀνήσυχο.

—« Νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ ξεμακρύνωμε πολὺ. Μάλιστα τώρα ποὺ χιονίζει, γιὰ νὰ χάσουν τ' ἀχνάρια μας ».

—« Καὶ ποῦ νὰ πᾶμε μὲ τέτοιον καιρό ; Μποροῦν τὰ μικρά μας νὰ περπατοῦν μὲς στὰ χιόνια ; » ρώτησαν ἡ κατσίκα καὶ ἡ προβατίνα μαζί. Καὶ κοίταξαν μὲ λαχτᾶρα τὰ παιδιὰ τους.

—« Τὰ παιδιὰ σας θὰ τὰ πάρωμε στὴ ράχη, τὸ ἕνα ἐγὼ καὶ τὸ ἄλλο ὁ ξάδερφός μου ἀπ' ἐδῶ. Θὰ περπατήσωμε μέσα στὰ χιόνια, ὥσπου νὰ φτάσωμε ἔξω ἀπὸ κανένα χωριό. Ἐκεῖ κάτι θὰ βροῦμε νὰ φᾶμε, καὶ κάπου θὰ τρυπώσωμε τὴ νύχτα. Χαλασμένα σπίτια δὲ λείπουν ἀπὸ τὰ χωριά, οὔτε περιβόλια ἔξω ἀπὸ τὰ χωριατόσπιτα ».

3.—« Νὰ γίνῃ ὅ,τι εἶπε ὁ σύμβουλός μου » πρόσταξε τὸ βόδι· κι ἀμέσως βγῆκε πρῶτο ἔξω ἀπὸ τὴ σπηλιά.

Ἦστερ' ἀπὸ λίγο ξεκίνησαν ὅλα γιὰ τὸ πιὸ κοντινὸ χωριό, μέσα ἀπὸ τὸ χιονισμένο κάμπο.

§ 31. Οἱ ἄνθρωποι φροντίζουν γιὰ τὸ καλὸ τῶν ζώων τους.

1. Τοὺς ὀδηγοῦν τὰ περιστέρια. Περπατοῦν σιγὰ σιγὰ καὶ μὲ πολλή προσοχή. Κάθε λίγο βουλιάζουν στοὺς σκεπασμένους λάκκους. Πρέπει νὰ περάσουν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μεγάλο ποτάμι, καὶ δυὸ τρία ἄλλα μικρότερα.

"Ὅλα τὰ πέρασαν καλά. "Ὅταν περνοῦσαν ὅμως μιὰ ρεματιὰ μὲ λιγοστό, μὰ γρήγορο νερό, τὸ μουλὰρι παραπάτησε ἔγειρε πολὺ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, κι ἔπεσε τὸ ἀρνάκι. Δὲν πρόφτασε τὸ κακόμοιρο νὰ φωνάξῃ «μπέε!» δηλαδή «μανούλα μου!» καὶ τὸ ρέμα τὸ παράσυρε, τὸ σκέπασε καὶ δὲν ξαναφάνγηκε πιά.

2. Πῶς νὰ παρηγορήσουν τώρα τὴ δυστυχημένη τη μητέρα; "Ἐτρεχε, σὰν τρελή, σύρριζα στὴν ὄχθη βέλαζε κι ἔλεγε στὴ γλῶσσα της: «'Εδῶ εἶμαι, παιδάκι μου, δὲ μ' ἀκοῦς; "Εβγα ἔξω νὰ ἰδῆς, πόσο γάλα θὰ σοῦ δώσω. "Ὅλο τὸ αἷμα μου θὰ τὸ κάμω γάλα, γιὰ νὰ τὸ πιῆς. "Αχ! παιδάκι μου! Σὲ γλίτωσα ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ λύκου, γιὰ νὰ σὲ ρουφήξῃ αὐτὴ ἢ κακὴ ρεματιὰ;»

Αὐτὰ ἔλεγε καὶ δὲν ἤθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ κεῖνο τὸ μέρος. Μὲ δυσκολία πολλή τὴν παράσυραν οἱ σύντροφοί της.

3. Τὸ ἀπόγεμα ἔφτασαν ἔξω ἀπὸ ἓνα χωριό. Βρῆκαν ἓνα χαλασμένον ἀχυρῶνα, καὶ τρύπωσαν μέσα. Τὸ καλὸ γιὰ τοὺς ἀντάρτες ἦταν, ποὺ βρῆκαν ἐκεῖ καὶ κάμποσο ἄχυρο μουχλιασμένο. Τὸ

εἶχε ἀφήσει ὁ νοικοκύρης του, ἀπὸ τότε ποῦ ἔπεσε ὁ ἕνας τοῖχος τοῦ ἀχυρῶνα κι ἔγειρε ἡ σκεπή του.

Στὰ πεινασμένα ἐκεῖνα ζῶα φάνηκε ζάχαρη τὸ μουχλιασμένο αὐτὸ ἄχυρο. Σκαλίζοντάς τυ, βρῆκαν καὶ τὰ περιστέρια λίγα σπειριά κριθάρι κι ἔφαγαν.

4. "Ὅταν ἄρχισε νὰ σουρουπῶνη, ἀκοῦν ἔξω θόρυβο· φωνές ἀνθρωπινές, γέλια, χαρὲς καὶ γαυγίσματα σκυλιῶν.

« Χαθῆκαμε ! » εἶπε τὸ μολάρι. « Θὰ μᾶς βροῦν ἐδῶ μέσα καὶ θὰ μᾶς σκλαβώσουν πάλι ».

— « Τόσο τὸ καλύτερο » ἀπάντησε ἡ κατσίκα, ποῦ ἔτρεμε γιὰ τὸ κατσικάκι της.

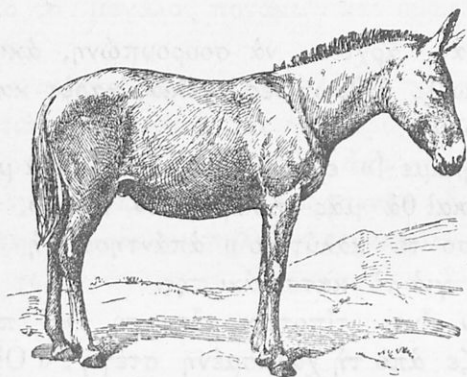
— « Δὲν εἶναι τίποτε » εἶπε τὸ ἕνα περιστέρι, ποῦ κοίταζε ἀπὸ τῆ χαλασμένη στέγη. « Οἱ κυνηγοὶ γυρίζουν ἀπὸ τὸ κυνήγι. Φέρνουν τρεῖς λύκους καὶ δυὸ ἀλεπούδες σκοτωμένους, καὶ τὸ χωριὸ βγῆκε νὰ τοὺς δεχτῆ ».

5.— « Κοίτα πόσο φροντίζουν οἱ ἄνθρωποι γιὰ μᾶς, τὰ ζῶα τοῦ σπιτιοῦ τους ! » εἶπε τότε ἡ κατσίκα. « Γιὰ ν' ἀσφαλίσουν τὰ ζῶα τους ἀπὸ τ' ἀγρίμια οἱ ἄνθρωποι τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ, γύριζαν ὅλη μέρα σήμερα μέσα στὰ χιόνια καὶ στὰ νερά. Κοπίασαν, κρύωσαν καὶ κιντύνεψαν, γιὰ νὰ οκοτώσουν πέντε ἀγρίμια. Κι ἐγὼ νόμιζα πὼς ὅλο τὸ κακό μας θέλουν ».

— « Κοπίασαν, γιὰ νὰ κερδίσουν τὰ τομάρια τῶν σκοτωμένων ἀγριμιῶν, κι ὄχι γιὰ νὰ κάμουν καλὸ στοὺς ἐχθροὺς τῶν ζώων τους » ἀντίκοψε ὁ Πεισματάς.

— «Καὶ θὰ ἔβγαινε ἔτσι ὅλο τὸ χωριό, γιὰ νὰ καλοδεχτῆ πέντε ἀνθρώπους, γιατί κέρδισαν λίγες δραχμές ;» παρατήρησε ἡ κατσίκα.

Τὸ μουλάρι σάπασε· εἶδε πὼς εἶχε ἄδικο, μὰ δὲν τ' ὠμολόγησε.

Ὁ Πεισματᾶς, τὸ μουλάρι.

§ 82. Ἔρχονται τὰ Χριστούγεννα.

1. Μέσα στὸ μισογκρεμισμένο ἐκεῖνον ἀχυρῶνα πέρασαν ἀρκετὲς ἡμέρες οἱ ἀντάρτες. Ὅλη μέρα κρυμμένοι, ἔβγαιναν μιὰ τὸ σούρουπο κι ἄλλη μιὰ πολὺ πρῶι, καὶ κάτι τσιμπολογοῦσαν γύρω στὰ περιβόλια τοῦ χωριοῦ. Τὶς ἄλλες ὥρες κρύβονταν.

Τὴν τελευταία βραδιά, κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ξύπνησαν ἀπὸ τὴν καμπάνα τοῦ χωριοῦ.

«Τί τρέχει ;» ρώτησαν τότε ὅλα ξαφνισμένα. «Μεσάνυχτα νὰ χτυπᾷ ἡ καμπάνα ;»

— «Καμιά πυρκαϊά, τί ἄλλο θὰ εἶναι ;» ἀπάντησε ὁ γαῖδαρος, πὺ πάντα ἔκανε τὸν πολύξερο. «Ἄς ἰδοῦμε μονάχα νὰ μὴν εἶναι κοντά μας ».

2. Τὰ ζῶα ἔβγαλαν τὰ κεφάλια τους ἀπὸ τὸν γκρεμισμένο τοῖχο, μὰ δὲν εἶδαν πουθενὰ πυρκαϊά. Ψιχάλιζε, ὁ βοριάς φυσοῦσε τσουχτερός· καὶ ὅμως φαναράκια πολλὰ φαίνονταν νὰ κινιοῦνται στὰ δρομάκια τοῦ χωριοῦ. Καὶ τὸ πιὸ περίεργο, ὅλα πήγαιναν κατὰ τὴν ἐκκλησία, πού φαινόταν κατάφωτη!

«Θὰ ἔχουν καμιὰ μεγάλη γιορτὴ οἱ χωριανοί, εἶπε ἡ κατσίκια. Ἔτσι καὶ τ' ἀφεντικά μας τέτοιον καιρό, τὸ χειμῶνα, πήγαιναν μιὰ νύχτα στὴν ἐκκλησία· κι ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα τὰ παιδιὰ τους εἶχαν σκόλη πολλές ἡμέρες. Θυμοῦμαι, πὼς δὲν ξεκολλοῦσαν τότε ἀπὸ κοντά μας. Τί καλὰ παιδιὰ ἀλήθεια! Πόσο τὰ πεθύμησα!»

— «Θυμᾶσαι, συντρόφισσα» εἶπε κι ὁ γαῖδαρος, «πὼς αὐτὴν τὴν ἡμέρα ὁ ἀφεντικός μας μᾶς τάγιζε μὲ διπλὴ τροφή; κι ἐμᾶς τὰ μεγάλα μᾶς ἄφηνε νὰ ξεκουραστοῦμε κάμποσες ἡμέρες;»

— «Τί κάμποσες ἡμέρες; Δὲ λές ὅλο τὸ χειμῶνα; Ἐμένα τουλάχιστο δὲ μ' ἔβαζε σὲ δουλειὰ ὅλο τὸ χειμῶνα» μούγκρισε τὸ βόδι.

— «Καὶ ὅμως ὅλ' αὐτὰ τὰ ξεχάσαμε καὶ φύγαμε ἀπὸ τὰ καλά μας, γιὰ νὰ ἔρθουμε ἐδῶ, σ' αὐτὸν τὸν παλιαχυρῶνα, νὰ κρυώνουμε καὶ νὰ πεθαίνουμε τῆς πείνας» εἶπε ἡ προβατίνα.

— «Τάχα καὶ τοῦ λόγου σου δὲν παρακίνησες τότε νὰ φύγωμε;» πρόσθεσε μὲ πείσμα τὸ μουλάρη.

— «Μήπως κι ἐγὼ δὲ φταίω;» ἀπάντησε ἐκείνη.

3. Αὐτὰ εἶπαν ἐκείνη τῇ βραδιά, καὶ ξανακοιμήθηκαν. Γιὰ τελευταία φορὰ ὅμως. Γιατὶ τὴν ἄλλη

μέρα. τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἀνακάλυψαν τὴν κρυψῶνα τους. Καὶ νὰ πῶς !

Εἶχαν τὶς διακοπὲς τῶν Χριστουγέννων. Κατὰ τὸ ἀπόγεμα τῆς δεύτερης ἡμέρας ἡ βροχὴ εἶχε πάψει, καὶ τ' ἀγόρια τὸ ἔστρωσαν στὸ παιχνίδι. Ἐπαιζαν τότε « τοὺς κλέφτες καὶ τοὺς ἀστυνόμους ».

Μερικὰ ἀπὸ αὐτὰ θέλησαν νὰ κρυφτοῦν στὸν παλιαχυρῶνα. Τὸν ἤξεραν ἄδειο, καὶ ξαφνίστηκαν, ὅταν εἶδαν μέσα τόσα ζῶα. Ὅσπου νὰ εἰδοποιήσουν τοὺς γονεῖς τους, οἱ ἀντάρτες εἶχαν φύγει ἀπὸ τὸ χωριό.

§ 83. Ἐρχεται ἡ ἀνοιξη.

1. Ποῦ πᾶνε ; κι αὐτὰ δὲν ξέρουν. Θέλουν μόνο νὰ ξεμακρύνουν ἀπὸ τὸ χωριό, κι ὕστερα νὰ βροῦν κανένα σκεπασμένο μέρος νὰ κρυπώσουν. Φτάνει νὰ μὴν τοὺς δέρνη ἡ βροχὴ καὶ τὸ κρύο.

Ἐκείνη τῆ βραδιὰ δὲ βρῆκαν, καὶ γύριζαν ὅλη νύχτα ἐδῶ κι ἐκεῖ μέσα στὸν κάμπο.

Τὸ πρωὶ ἐγίνε παγωνιά, καὶ κόντεψαν νὰ κοκκαλώσουν ἀπὸ τὸ κρύο.

2. Τῆ βραδιὰ αὐτῆ ἔχασε ἡ κατσίκα καὶ τὸ ἄλλο τῆς κατσιάκι.

Πῶς τὸ ἔχασε κι αὐτὴ δὲν κατάλαβε.

Ἀκαλουθοῦσε τὴ μητέρα του. Κάποτε ἐκείνη γυρίζει τὸ κεφάλι της, νὰ ἰδῆ τί γίνεται τὸ παιδί της. Βλέπει τότε μιὰ σκιά νὰ ξεμακραίνει μὲ μεγάλα πη-

δήματα πρὸς τὰ πίσω.. Φωνὴ δὲν ἄκουσε, οὔτε εἶδε κανένα ἀγρίμι.

Καὶ ὅμως κάποιος λύκος, πού παραφύλαγε ἐκεῖ κοντὰ γιὰ ἄλλα ζῶα, ἄρπαξε τὸ κατσικάκι της καὶ ἔφυγε.

« Τώρα νὰ κοιτάξωμε, μὴ μᾶς φάη κι ἐμᾶς » τῆς εἶπε ἡ προβατίνα, ἀντὶ γιὰ κάθε ἄλλη παρηγοριά.

— « Καὶ δὲν πάει νὰ μᾶς φάη ! Τί τὴ θέλομε τὴ ζωὴ, μιὰ πού χάσαμε τὰ παιδιὰ μας ! ». Καὶ βέλαζε, βέλαζε ἡ δυστυχισμένη ἔτσι, πού σοῦ ἔκοβε τὴν καρδιά...

3. Τὴν ἄλλη μέρα βρῆκαν πάνω σ' ἓνα ὕψωμα ἓναν ἔρημο πύργο, γεμάτο ἀράχνες καὶ νυχτερίδες ναρκωμένες. Τρύπωσαν κι ἔμειναν κι ἐκεῖ κάμποσες ἡμέρες. Θὰ ἔμεναν καὶ περισσότερο. Μιὰ μέρα ὅμως ἔπεσε ἓνας μισογκρεμισμένος τοῖχος τοῦ ἀπὸ τὸ δυνατὸ βοριά. Οἱ ἀντάρτες φοβήθηκαν κι ἔφυγαν.

Ἔτσι κνηγνημένα, κρωμένα, πεινασμένα καὶ φοβισμένα, πέρασαν ὅλον τὸ χειμῶνα.

Σιγὰ σιγὰ ὅμως πέρασε ἡ κακοκαιριά. Τὰ χιόνια ἔπαψαν, οἱ βροχὲς λιγότεψαν, ὁ ἥλιος ἄρχισε νὰ φαίνεται συχνότερα, κι ὁ κάμπος νὰ πρασινίζει.

Τώρα βρίσκουν εὐκόλα τροφή, καὶ τὰ περιστέρια λογαριάζουν νὰ φτιάσουν κάπου τὴ φωλιά τους, καὶ νὰ γεννήσουν τὰ αὐγά τους.

Τότε μιὰ μέρα ἀκοῦν νὰ τσιτσιρίζουν πουλάκια ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους. Κοιτάζουν, καὶ τί νὰ ἰδοῦν ! Τὰ χελιδόνια.

« Ἄφοῦ ἦρθαν τὰ χελιδόνια, θὰ πῆ πὼς ἔφυγε ὁ χειμῶνας » εἶπε χαρούμενα τὸ μουλάρι. « Τώρα πιά ὁ κάμπος ὅλος θὰ γεμίση χόρτα, θὰ πρασινίσουν τὰ κλαριά, ὁ καιρὸς θὰ μαλακώσῃ, κι ἐμεῖς ἐλεύθεροι πιά, θὰ γυρίζωμε ὅπου θέλωμε, καὶ θὰ βρίσκωμε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται. Εἶναι ἀλήθεια, ὑποφέραμε λίγο ὡς τώρα. Ἄπο δῶ καὶ πέρα ὅμως τέλειωσαν τὰ βάσανά μας. Οὔτε δουλειὰ οὔτε ἀφεντάδες ! ». Καὶ ἀπὸ τῆ χαρὰ του μάζεψε τὰ χεῖλια του, σὰ νὰ γελάσῃ, κι ἔδωσε μιὰ κλοτσιὰ στὸν ἄερα.

4. Μούγκρισε τότε τὸ βόδι, καὶ γκάρισε ὅσο μπόρεσε δυνατώτερα ὁ Καψαλός. Μόνο ἡ κατσίκα καὶ ἡ προβατίνα οὔτε βέλαξαν οὔτε γέλασαν. ἴσα ἴσα ἡ κατσίκα ἔσκυψε καὶ εἶπε σιγανὰ στὴν προβατίνα:

« Ξεχνοῦν τὶς λῦπες οἱ σύντροφοί μας, γιατί δὲν ἔγιναν ποτὲ μητέρες ».

§ 84. Ὅσο προχωρεῖ ἡ καλοκαιριά.

1. Τώρα μὲ τὴν καλοκαιριά οἱ ἀντάρτες γυρίζουν εὐκόλα καὶ γρήγορα ἀπὸ τὸ ἓνα στὸ ἄλλο μέρος. Τὶς περισσότερες βραδιὲς ξενυχτοῦν στὸ ξάστερο. Δὲν κρυώνουν, σὰν καὶ πρῶτα.

Ὁ κύριός τους προσπαθεῖ, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς πιάσῃ. Ἐκαμε καὶ ἄλλες ἐκδρομὲς, καβάλα στὸ Ντορὴ του σὰ γύρω καὶ τὰ πίσω χωριά, μὰ δὲν ἔμαθε τίποτε.

Δὲ βρῆκε τὰ ζῶα του ὁ κὺρ Μαλάμος. Ὡστόσο

ὅμως κάτι μέσα του τοῦ λέει, πὼς ζοῦν καὶ γυρίζουν δῶ κι ἐκεῖ. Γι' αὐτὸ κι ἐλπίζει, πὼς θὰ τὰ βρῆ μιὰ μέρα.

Μὰ καὶ ἡ γυναῖκα του καὶ ἡ πεθερά του καὶ τὰ παιδιὰ του φροντίζουν νὰ βρεθοῦν τὰ ζῶα τους.

Ἡ γυναῖκα καὶ ἡ πεθερά του ἐξακολουθοῦν τὶς λειτουργίες. Ὁ Γιάννης ἀλληλογραφεῖ ταχτικὰ γιὰ αὐτὸ τὸ ζήτημα μὲ τοὺς δασκάλους τῶν γύρω χωριῶν. Καὶ ἡ Φανή, ἡ ἀδερφή του, ἐπίτηδες πῆγε στὸ Ριζόκαστρο κι ἔκαμε τὸ Πάσχα ἐκεῖ μὲ τὴ θεία της.

Ἦθελε νὰ μάθῃ τίποτε γιὰ τοὺς ἀντάρτες. Μὰ ὡς τὴν ὥρα κανεὶς δὲ μπόρεσε νὰ κάμῃ τίποτε.

2. Οἱ ἀντάρτες μένουν ἄπιαστοι. Ἔχουν δυναμώσει ἀρκετὰ τώρα. Τὰ βάσανα ὅμως δὲν τοὺς λείπουν κάθε μέρα. Οἱ ἄνθρωποι τοὺς διώχνουν ἀπὸ παντοῦ. Οἱ ἀγροφύλακες τοὺς κυνηγοῦν συχνά, οἱ βροχὲς τοὺς μουσκεύουν πολλὲς φορές. Ἀναγκάζονται ν' ἀγρυπνοῦν τὴ νύχτα καὶ νὰ κοιμοῦνται τὴν ἡμέρα· κι ὅπου πλαγιάσουν, θυμοῦνται τὸν καθαρὸ τὸ στάβλο τοῦ σπιτιοῦ τους. Τὰ περιστέρια δὲν κατορθώνουν πουθενὰ νὰ φωλιάσουν. Δυὸ τρεῖς φωλιές ποὺ ἔκαμαν, ἀναγκάστηκαν νὰ εἰς ἀφήσουν. Δὲν ἤθελαν νὰ χωρίσουν ἀπὸ τοὺς συντρόφους τους.

3. Ὅσο προχωρεῖ ἡ καλοκαιριά, τόσο πιὸ πολὺ ἀποροῦν μὲ τοὺς ἀνθρώπους. « Περύεργο ! » λέει συχνά τὸ μουλάρι. « Νόμιζα πὼς οἱ ἄνθρωποι βάζουν ἐμᾶς καὶ δουλεύουμε. Τώρα ὅμως βλέπω, πὼς αὐτοὶ δουλεύουν περισσότερο ἀπὸ μᾶς ».

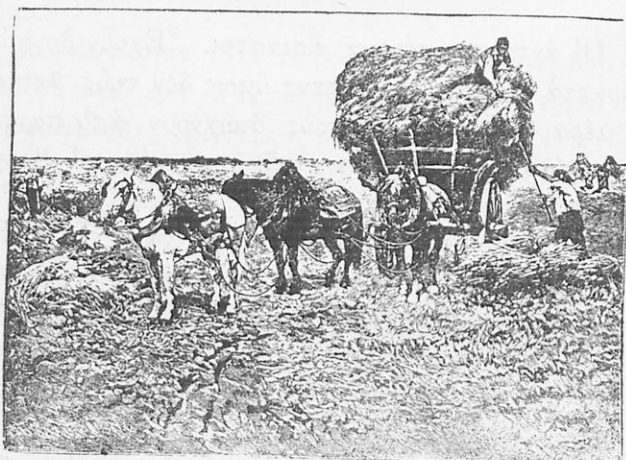
— « Καὶ ὅμως δὲ φεύγουν αὐτοὶ ἀπὸ τὰ σπίτια

τους ούτε γίνονται άντάρτες, σάν κι έμās » φώναζε τότε ή κατσίκια.

—« Μέ συχωρεΐς, κυρία μου. Δέν ήθελα νά πώ αυτό » άποκρίθηκε μέ πολύ πείσμα τó μουλάρι.

§ 85. Καλοκαίρι.

1. Πέρασε ό Μάης· μπήκε τó καλοκαίρι. 'Η ζέστη δυνάμωσε. 'Ο ήλιος κάθε μέρα τώρα χρυσώνει πιό πολύ τά στάχια. Τά τζιτζίκια άρχισαν νά λένε τά παλιά τους τά τραγούδια άπό δέντρο σέ δέντρο.

.....άλλοι κουβαλοϋν τά δεμάτια....

Οί μέρες μεγάλωσαν και οί δουλειές τών ανθρώπων έγιναν πιό πολλές. Σάν τά μερμήγκια τώρα οί χωρικοί βγαίνουν, χαράματα άκόμη, άπό τά σπίτια και ρίχνονται στίς δουλειές τους. "Άλλοι θερίζουν, άλλοι δένουν τά θερισμένα γεννήματα, άλλοι

κουβαλοῦν τὰ δεμάτια στ' ἄλώνια καὶ στήνουν ψηλές θημωνιές.

Οἱ ἀμπελουργοὶ θειαφίζουν, ραντίζουν καὶ βλαστολογοῦν. Μερικοὶ ποὺ ἔχουν σταφίδα, ἐτοιμάζουν τ' ἄλώνια τους.

Οἱ περιβολάρηδες εἶναι στὶς φούριες τους. Ποτίζουν, σκαλίζουν, μαζεύουν τὶς μπάμιες, τὶς μελιτζάνες, τὰ φασολάκια, τ' ἄγγούρια καὶ τὶς ντομάτες τους.

“Ὅσοι πάλι ἔχουν δεντρόκηπους, μαζεύουν στὰ κοφίνια τὰ κεράσια, τὰ βύσσινια, τ' ἀχλάδια, τὰ βερίκοκκα καὶ τὰ κορόμηλά τους, καὶ τὰ στέλνουν στὴν πόλη. Μαζὶ μ' αὐτὰ στέλνουν τὴ σταφίδα καὶ τὰ πρῶιμα τὰ καρπούζια καὶ τὰ πεπόνια τους.

2. Οἱ ἀντάρτες μὲ τὸ καλοκαίρι ἄρχισαν νὰ ὑποφέρουν πάλι.

Δὲ βρίσκουν εὐκόλα οὔτε τροφή οὔτε νερό. Τὰ χόρτα ξεράθηκαν καὶ τὰ ποτάμια καὶ οἱ βρυσσοῦλες στέρεψαν.

“Ἐπειτα τοὺς ἐνοχλεῖ καὶ ἡ πολλὴ ζέστη. Ἡ προβατίνα καὶ ἡ κατσίκα προπάντων ὑποφέρουν πολὺ. Τὰ μαλλιά καὶ τῶν δυὸ παραμεγάλωσαν, καὶ κανένας δὲ βρίσκεται νὰ τοὺς τὰ κουρέψῃ.

«Τί καλὰ ποὺ ἔκανε καὶ μᾶς κούρευε ὁ κύριός μας!» εἶπε μιὰ μέρα ἡ προβατίνα, λαχανιασμένη ἀπὸ τὴ ζέστη.

—«Κι ἐμεῖς οἱ ἀνόητες τὴν καλοσύνη του τὴν παίρναμε γιὰ κακό» ἀπάντησε ἡ κατσίκα.

Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ δὲ μποροῦν τὴν ἡμέρα νὰ σταλιάσουν πουθενά. Σὲ δάσος φοβοῦνται νὰ πᾶνε ἀπὸ

τοὺς δασοφύλακες. Κι ὅταν πᾶνε σὲ κανέναν παχὺ ἴσκιο, βρίσκουν ἀνθρώπους ξαπλωμένους.

3. Τότε ἄρχισαν νὰ τὰ ἐνοχλοῦν οἱ ἀλογόμυγες καὶ οἱ ντάβανοι.

Τοῦ κάκου τὸ βόδι, τὸ μουλάρι καὶ τὸ γαϊδούρι χτυποῦν τὶς μακρὲς οὐρὲς τους, δεξιὰ κι ἀριστερά, στὰ πλευρὰ καὶ κάτω στὶς κοιλιές τους. Ἐκεῖνοι δὲ φεύγουν. Κολλοῦν ἀπάνω τους, χώνουν μὲς στὸ πετσί τὴν προβοσκίδα, καὶ ροφοῦν τὸ αἷμα τους.

Τότε θυμοῦνται τὰ θαλασσιὰ λουτρά, πού τοὺς ἔκανε ταχτικά ὁ κύριός τους. Θυμοῦνται καὶ τὸ καθημερινὸ πλύσιμο τοῦ στάβλου μὲ τὸν κουβά, καὶ ἀναστενάζουν.

Ὁ Καψαλὸς μάλιστα μιὰ μέρα, ἐρεθισμένος πολὺ ἀπὸ τὰ κεντήματα τῶν νταβανιῶν, δὲ βάσταξε καὶ φώναξε :

« Σὰν καλύτερα περνούσαμε στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ μας ».

— « Ἔτσι λέω κι ἐγώ » εἶπε τὸ βόδι. Τὸ μουλάρι δὲ μίλησε.

Ἦταν ἡ πρώτη φορά, πού δὲν ἀντιστάθηκε σὲ τέτοιο λόγο.

§ 86. Γυρίζουν στὸ σπίτι τοῦ κυρίου τους.

1. Τὸ κακὸ ὅμως προχώρησε. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα γινόταν μεγαλύτερο. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες τοῦ καλοκαιριοῦ, τὸ μουλάρι ἔσπασε τὸ ἓνα του πόδι. Ἐτυχε νὰ βρεθῇ μὲ τοὺς συντρόφους του στὴ ρίζα

τοῦ βουνοῦ. Τὰ εἶδαν μερικοὶ ἀγροφύλακες κι ἄρχισαν νὰ τὰ κυνηγοῦν.

Τὸ μουλάρι ἀνέβαινε τὸ βουνὸ γρήγορα καὶ ἀπρόσεχτα. Καθὼς πηδοῦσε ὅμως ἀπὸ ἓνα κοτρῶνι, παραπάτησε κι ἔσπασε τὸ μπροστινὸ δεξί του πόδι.

Στὴν ἀρχὴ δὲν τοῦ πόνεσε πολὺ. Μπόρεσε καὶ ἔτρεξε καὶ ξέφυγε μαζὶ μὲ τοὺς συντρόφους του. Ὑστερα ὅμως ἄρχισε νὰ κουτσαίνει καὶ νὰ τοῦ πονῆ παραπολύ. Μέρα νύχτα δὲ βρίσκει πουθενὰ ἡσυχία ἀπὸ τοὺς πόνους. Τὸ κοιτάζουν οἱ σύντροφοί του, μὰ δὲν μποροῦν νὰ τὸ βοηθήσουν. Τὸ μουλάρι κουνεῖ τὸ κεφάλι καὶ λέει μέσα του : « Ἐκεῖνος ποὺμποροῦσε τώρα νὰ μὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ μὲ κάμῃ καλὰ, δὲν εἶναι ἐδῶ. Τὸν ἄφησα κι ἔφυγα... »

2. Μὰ καὶ τὸ βόδι δὲν εἶναι καλὰ αὐτὲς τὶς ἡμέρες. Ἄρχισε νὰ πρίζεται ἡ κοιλιά του καὶ νὰ γίνεται, σὰν τούμπανο. Δὲν ἔχει ὄρεξη καὶ ὑποφέρει πολὺ.

« Ἐκεῖνα τὰ δροσοβρεμένα χόρτα, ποὺ ἔφαγες χτὲς τὸ πρωὶ κοντὰ στὸ δάσος, ἐκεῖνα σοῦ ἔφεραν αὐτὸ τὸ πρίζιμο » εἶπε ὁ γάϊδαρος. « Δὲ μ' ἄκουσες καὶ νά, τί ἔπαθες ! Πρέπει νὰ τὸ προλάβωμε... »

— « Σάμπως κι ἐμεῖς εἴμαστε καλύτερα ! » εἶπαν ἡ κατσίκα καὶ ἡ προβατίνα. « Μοῦ φαίνεται πὼς ψωριάσαμε κι οἱ δύο μας. Ὅλο νὰ ξυνόμαστε θέλομε, καὶ τὸ κορμί μας γέμισε ἀπὸ σπειράκια. Τί νὰ κάμωμε, κι ἐμεῖς δὲν ξέρομε ».

— « Τί νὰ κάμωμε ; Νὰ ξαναγυρίσωμε στὸν κύριό μας. Ἐκεῖνος μπορεῖ νὰ σᾶς κάμῃ καλὰ πολὺ γρήγορα » ἀπάντησε ὁ Καψαλός. Ὑστερα, σὰν εἶδε

νά μὴν ἀντιστέκεται κανεὶς ἀπὸ τῆ συντροφιά, πρόσθεσε κι αὐτά :

—« Καὶ ὁ ἀρχηγὸς μας καὶ ὁ ξάδερφός μου καὶ σεῖς οἱ δυὸ ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ γιαντρὸ κι ἀπὸ γιαντρικά. Ἀλλιῶς θὰ πεθάνετε. Ποῦ θὰ βροῦμε ὅμως ἐμεῖς ἐδῶ τὸ γιαντρὸ καὶ τὰ γιαντρικά; Ἐκεῖνος ποῦ τὰ βρίσκει εὐκόλα αὐτά, εἶναι ὁ κύριός μας. Ἄς σηκωθοῦμε λοιπὸν κι ἄς πᾶμε στὸ σπίτι του, καὶ ἄς τὸν παρακαλέσωμε νὰ μᾶς συχωρέση. Κι ἅμα μᾶς συχωρέση, ἀμέσως θὰ φροντίση νὰ σᾶς κάμη καλά. Κοντὰ σ' ἐσᾶς θὰ γλιτώση κι ἐμένα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ντάβανους. Εἶναι πονόψυχος, τὸν ξέρω. Θὰ μᾶς λυπηθῆ καὶ θὰ ξεχάσῃ ὅ,τι τοῦ κάμαμε.

» Καὶ στ' ἀλήθεια τί ἀνοησία, ποῦ κάμαμε; Νὰ ἀφήσωμε τὰ καλά μας καὶ νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ σπίτι του! Νὰ γυρίζωμε ἐδῶ κι ἐκεῖ, καὶ πουθενὰ νὰ μὴ βρίσκωμε ἡσυχία! Καὶ γιατί ὅλ' αὐτά; Γιὰ νὰ μὴ μᾶς βάζῃ σὲ δουλειές ὁ κύριός μας! Μήπως κι ἐκεῖνος καθόταν ποτέ του; Μέρα νύχτα φρόντιζε γιὰ τὸ σπίτι του, φρόντιζε ὅμως καὶ γιὰ μᾶς. Θυμᾶστε νὰ μᾶς ἔλειψε καμιὰ φορὰ τίποτε;»

—« Ὅχι, ὄχι!» μούγκρισε τὸ βόδι. « Αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια ».

—« Ἐκεῖνος φρόντιζε γιὰ μᾶς, κι ἐμεῖς γιὰ κεῖνον. Ὅ,τι μποροῦσε μᾶς ἔκανε, κι ὅ,τι μπορούσαμε τοῦ κάναμε. Δὲν ἤμαστε ἐχθροί, παρὰ συνεργάτες, ἐμεῖς μ' ἐκεῖνον ».

—« Ἔτσι εἶναι. Δίκιο ἔχεις, ξάδερφε » εἶπε τὸ μουλάρι.

3.—« Ἀφοῦ ἔχω δίκιο, ἐμπρός, μὴν καθόμαστε!»
Ξαναεῖπε ὁ γαῖδαρος.

—« Τράβα μπρός, σύμβουλε, κι ὅλοι μας θὰ σὲ ἀκολουθήσωμε » μούγκρισε τὸ βόδι ξεψυχισμένο.

—« Μάλιστα, μάλιστα!» φώναξαν κι ὅλα τ' ἄλλα πρόθυμα.

Αὐτὸ ἤθελε κι ὁ Καψαλός. Τὸ δρόμο γιὰ τὴν πόλη τὸν ἤξερε.

Τράβηξε λοιπὸν ἐμπρός.

Τὰ ζῶα ἀκολουθώντας τον, ἔσκισαν τὸν κάμπο, πέρασαν τὸ φαράγγι τοῦ βουνοῦ, κι ὕστερα πῆραν τὸ δημόσιο δρόμο γιὰ τὴν πόλη.

Ἀπαντοῦν ζῶα κι ἄνθρωποι. Τὰ ζῶα εἶναι γερά καὶ καλοθρεμμένα. Οἱ ἄνθρωποι τραγουδοῦν. Οἱ ἀντάρτες μονάχα τοῦ κύρ Μαλάμου εἶναι ἀνόρεχτοι, ἄρρωστοι καὶ μόλις σέρνονται.

4. Βασίλευε ὁ ἥλιος, ὅταν ἔστειλαν καὶ φώναξαν στὸ σπίτι τὸν κύρ Μαλάμο. Μόλις μπῆκε στὴν αὐλή, καὶ εἶδε τὰ χαμένα ζῶα του σ' ἐκείνη τὴν κατάσταση, κούνησε τὸ κεφάλι καὶ εἶπε στὸ Γιάννη: « Τρέχα, παιδί μου, στὸ κτηνίατρο. Πές του, τὸν παρακαλῶ, νὰ ἔρθη γρήγορα....»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Προσευχή.

Θεέ, πού βλέπεις τὰ σπιτάκια
τὰ φτωγά, σάν τὸ δικό μου,
στεῖλε στὸ παράθυρό μου
μιὰ φωλιά γελιδονάκια.

Θέ μου, πούχεις ἔλα τ' ἄστρα,
Θέ μου, πούχεις τ' ἀγγελούδια,
κάμε τὴ φτωχή μου γλάστρα
νὰ γεμίση ἀπὸ λουλούδια.

Θέ μου, δῶσε μου τὴ χάρη,
νάχω δυὸ ἄσπρα περιστέρια,
νὰ τοὺς δίνω ἐδῶ στὰ χέρια
τὸ νερὸ καὶ τὸ κριθάρι ».

Ζαχ. Παπαντωνίου.

1. Πῶς ἤθελα !

Πῶς ἤθελα γατὶ κι ἐγὼ
ἄχ ! νάμουν γεννημένο,
μὲ τὸ φεγγάρι νὰ γυρνῶ,
στὰ δέντρα ν' ἀνεβαίνω !

Δὲ θάχανα χρυσὸν καιρό,
κάθε στιγμή ν' ἀλλάζω,
ἢ νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο
ἢ σπίτι νὰ διαβάζω.

Ἄν ἤθελα ποτὲ δουλειά,
τὸ τόπι θὰ κυλοῦσα,
καὶ ποντικάκια καὶ πουλιὰ
θὰ τσάκων' ἂν πεινοῦσα.

Ἄν εἶχα πάλι τεμπελιά,
νά ! θὰ κολουριαζόμουν,
καὶ δίχως ἔννοιες στὴ φωτιά
κοντὰ θὰ ζεσταινόμουν.

Μὰ ξέχασα.... γιὰ, δὲς ἐκεῖ !
Ἄν ἤμωνα γατάκι,
θάμουν τῆς μάνας μου παιδί ;
Γιὰ, σκέψου αὐτὸ λιγάκι !

Ἄλξ. Πάλλης

2. Κικιρίκου, κικιρί !

Κικιρίκου, κικιρί !

‘Ο κόσμος λέει περήφανο πώς εἶμαι ἐγὼ πουλί.

‘Ομως οὐρὰ μὲ τόση χάρη

ποιὸς ἔχει ; Παιὸς στήν κεφαλή

τέτοιο λεβέντικο λειρί ;

Ποιὸς τέτοια, πές μου, ἀτσαλωτὰ σπιρούνια στὸ ποδάρι ;

« Κικιρίκου ! » λέω λοιπὸν καὶ κράζω « κικιρί ! »

Κικιρίκου, κικιρί !

Ποιὰ « κικιρίκου » φώναξε στή γειτονιὰ λαλιά ;

Νά τον ! αὐτὸς στή μάντρα ἀπάνω..

‘Ομως ὁ φίλος τί θαρρεῖ ;

ἄς ἀνεβῶ στήν ἀγριελιά,

καὶ βλέπει τότες τί φωνὴ μπορῶ κι ἐγὼ νὰ βγάλω.

« Κικιρίκου ! »... ‘Αμέ, τί λές ; Σ’ ἀρέσει ; « Κικιρί ! »

Κικιρίκου, κικιρί !

‘Ο νοικοκύρης εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ μὲς στήν αὐλή.

Τὰ σύνορά μου νὰ πατήση ;

μωρέ, ποιὸς κλώσας γιὸς μπορεῖ ;

« ‘Εμπρός » τοῦ λέω, « μεταβολή ! »

πρὶν ἀπὸ πλάγιες τὸ λειρὶ τσιμπιές σοῦ κοκκινίση.

« Κικιρίκου ! » τράβα μπρός ! ‘Ε ! βλάμη, « κικιρί ! »

‘Αλ. Πάλλης

3. Γιά, πές μου ;

« Γιά, πές μου, κῦμα μου, νὰ ζήσης.

τί τοῦ παιδιοῦ μου θὰ χαρίσης ; »

— « Τὰ κρυσταλλένια μου νερά

ἐγὼ νὰ λούζεται τοῦ δίνω,

καὶ θὰ τὸν βλέπης μιὰ χαρὰ

νὰ λάμπη, σὰν τὸν ἄσπρο κρίνο ».

—« Πές, ὄρνιθα, καὶ σὺ νὰ ζήσης,
τί τοῦ παιδιοῦ μου θὰ χαρίσης ;»

—« Πρωὶ πρωὶ σὰ μ' ἀγροικᾶ
μὲς στήν αὐλὴ νὰ κακαρίζω,
ἄς τρέχη κάτω βιασικὰ,
κι αὐγὸ ζεστὸ θὰ τοῦ χαρίζω ».

—« Πές, προβατίνα μου, νὰ ζήσης,
τί τοῦ παιδιοῦ μου θὰ χαρίσης ;»

—« Ἔχω στὴ ράχη μου μαλλί,
κι ἂν θέλῃς, κόψ' το νὰ τὸ ξάνῃς,
πού γιὰ τὸ κρύο τὸ πολὺ
ζεστὸ ἓνα ροῦχο νὰ τοῦ κάμῃς ».

—« Πές, μέλισσα, κι ἐσὺ νὰ ζήσης,
τί τοῦ παιδιοῦ μου θὰ χαρίσης ;»

—« Πάντ' ἀπὸ μᾶς ἢ καθεμιὰ
ἀπ' τὰ λουλούδια μέλι φέρνει
κι ἂν ἔχη—πές του—ἐπιθυμιά,
λιγάκι ἄς ἔρχεται νὰ παίρνῃ ».

—« Πές, μέλισσά μου, νὰ μοῦ ζήσης,
καὶ τίποτε ἄλλο θὰ χαρίσης ;»

—« Φαρμακερὸ κρατῶ κεντρί,
νὰ τὸν κεντρώνω καὶ μιὰ στάλα...
Στὸν κόσμο ἐδῶ νὰ μὴ θαρρῇ
ὅλα πὼς εἶναι μέλι--γάλα !»

Ἄλ. Πάλλης

4. 'Ο καημός τῆς γάτας

« Ἦσυχα, Ψιψίνα,
φρόνιμα πολύ,
στέχεις, νιαουρίζεις,
στὸ κλουβὶ γυρίζεις
πάντα στὸ πουλί ».

— « Νιάου ! πολὺ κλεισμένο
εἶναι τὸ καημένο,
κι ὄλο τὰ φτερά του
μὲ καημὸ χτυπᾷ.
Ἦσυχα μὲ τάξη
ἄς το νὰ πετάξῃ
στὸ περβόλι κάτου
στὴν αὐλὴ ἐδῶ πά ».

— « Σώπα δά, Ψιψίνα,
σφίξε τὴν καρδιά σου,
τὴν πονετική.
'Απ' τὴν ἀφεντιά σου
κάλλιο ἢ φυλακή ».

Ζαχ. Παπαντωνίου

5. 'Ο βόλτος.

« Εἰς ἀδερφε ! » φωνάζει ὁ βόλτος
στὸ ποτάμι. « Τί ὄλο τρέχεις
καὶ σταματημὸ δὲ ἔχεις ;
'Απὸ μιὰ γενιὰ κρατοῦμε,
κάτσε λίγο νὰ σὲ δοῦμε.
Στοὺς καλοὺς τοὺς συγγενεῖς
νᾶσαι λίγο πιὸ εὐγενής ».

Καὶ εἶπε ὁ ποταμός :—« Τεμπέλη,
ποιὸς γιὰ συγγενῆ σὲ θέλει ;
Μὴ θαρρεῖς πὼς εἶσαι κάποιος
ἔτσι ἀκίνητος καὶ σάπιος ;
Παρακάλεσε νὰ φύγω,
μήπως ἄσκημα βρεθεῖς.
Ἄν ἐρθῶ κοντά σου λίγο,
χάθηκες !... Θὰ κινηθῆς ».

Ζ. Παπαντωνίου

6. Ὁ ἀνυπόμονος.

Μόλις τ' αὐγὰ της ζέστανε ἡ κλωσά
καὶ τὰ μικρὰ ἐτοιμάστηκε νὰ βγάλῃ,
ἓνα πουλάκι ἐσήκωσε κεφάλι
μὲς στὸ τσόφλι, μιλώντας τέτοια γλῶσσα :
« Ὡς πότε ἐδῶ θὰ μ' ἔχουνε κλεισμένο ;
Καθόλου δὲ μπορῶ νὰ περιμένω !
Πῶς ; ἔτσι τὸν καιρὸ μου ἐδῶ θὰ χάνω ;

Ἐγὼ ἔχω κατορθώματα νὰ κάνω !
Κόκορας βέβαια θᾶμαι, δίχως ἄλλο·
λοφίο ψηλό, χρυσὰ φτερά θὰ βγάλω·
τῆ μέρα καὶ τῆ νύχτα θὰ στολίσω.
Θὰ φέρνω τὴν αὐγὴ μόλις λαλήσω·
στὸ φράχτη, στὴν αὐλή, σὲ κάθε μέρος
στρατεύματα τὶς κότες θὰ ὀδηγῶ ».

Καὶ τοῦπε τότε ὁ κόκορας ὁ γέρος :
« Στάσου νὰ βγῆς, παιδάκι μου, ἀπ' τ' αὐγὸ ! »

Ζαχ . Παπαντωνίου

7. Ἡ πέρδικα..

Βόσκουν οἱ ἄλλες πέρδικες ἢ λούζονται στ' αὐλάκι,
καὶ μιὰ στὰ νύχια περπατεῖ ἐπάνω σὲ κοτρώνι,
καὶ γέρνει πίσω καὶ τηρᾷ μικρὸ ἓνα περδικάκι,
καὶ πότε τοῦ γλυκομιλεῖ καὶ πότε τὸ μαλώνει :

« Ἄκου τῆς μάνας τῆ λαλιὰ κι ἀνέβα στὸ λιθάρι,
γιατὶ ἡ καρδιά μου λαχταρᾷ, μονάκριβο παιδί μου ! »
— « Για, δές, μανούλα, τὰ παιδιὰ πῶς λούζονται στ' αὐ-
λάκι !
για, δές τὰ συνομήλικα πῶς παίζουν ἀντικρὺ μου ! »

— « Ἐχουν οἱ μάνες τους πολλὰ, ἔλα, πουλί, σιμά μου,
κι εἶδα τὸν ἴσκιο γερακιοῦ ἐδῶ σιμά στ' αὐλάκι » .
— « Πᾶμε, μανούλα, στὰ νερὰ νὰ βρῶ τὴ συντροφιά μου·
αὐτὸ ἦταν σύννεφο μικρὸ, δὲν ἦτανε γεράκι » .

Κι ὁ ἴσκιος πάλι φάνηκε ἀπάνω στὰ λιθάρια
καὶ κατεβαίνει ἡ πέρδικα ζητώντας τ' ἀκριβό της·
κι αὐτὲς πού ἦταν στὸ ρίζωμα, τρυπῶσαν στὰ θυμάρια.
Ἐκεῖθε ὁ ἴσκιος πέρασε τοῦ γερακιοῦ προδότης.
Κι ἀκούστηκε φτερούγισμα, μιὰ ταραχή, μιὰ ἀντάρα·
Ὅπῳχει τὸ μονάκριβο, ἔχει πικρὴ τὴν τύχη...
Σκούζει, χτυπιέται ἡ πέρδικα μὲ πόνο μὲ λαχτάρια,
καὶ τ' ἀκριβό της σπαρταρᾷ στοῦ γερακιοῦ τὸ νύχι...

Γεώργ. Ζαλοκώστας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελίδα
§ 1. Κάτι τσιτσιρίζει ὁ σπουργίτης	3
§ 2. Ὁ πετεινὸς προσκαλεῖ	4
§ 3. « Νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε ! »	7
§ 4. Τὰ παράπονά τους	9
§ 5. Τί λέει καὶ τί κάνει ὁ σκύλος ;	13
§ 6. Ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι	16
§ 7. Ἡ πρώτη φιλονεικία	18
§ 8. Ἡ γνώμη τοῦ Καψαλοῦ	20
§ 9. Στὸ δρόμο στὸν Ἄϊ Λιά	22
§ 10. Στὴν κορφὴ τοῦ Ἄϊ Λιά	26
§ 11. Στὸ δρόμο πρὸς τὸ γιαιλό	27
§ 12. Κοντὰ στὴ θάλασσα	29
§ 13. « Προτείνω νὰ φύγωμε ἀπ' ἐδῶ »	36
§ 14. Διαλέγουν ἀρχηγό	37
§ 15. Ὁ Ντορῆς φεύγει ἀπὸ τὴ συντροφιά	38
§ 16. Ὁ Καψαλὸς γραμματικὸς καὶ σύμβουλος	39
§ 17. « Ὅλοι στὸ λιβάδι ! »	42
§ 18. « Στὸ σπίτι δὲν εἶχαμε φόβο ἀπὸ γεράκια »	43
§ 19. Ὁ κύρ Μαλάμος μαθαίνει τὴ φυγὴ τῶν ζώων του	46
§ 20. Ὁ Ἄζορ ὁδηγεῖ τὸν κύριό του	49
§ 21. Μπόρα	50
§ 22. Ὁ κύρ Μαλάμος δὲν κατορθώνει τίποτε	51
§ 23. Ψάχνουν καὶ τὰ δυὸ ἀδέρφια	52
§ 24. Τὰ δυὸ ἀδέρφια γυρίζουν στὸ σπίτι τους	54
§ 25. Κοντὰ στὸ λιβάδι	55
§ 26. Κυνηγιοῦνται ἀπὸ τὸ λιβάδι	56
§ 27. Ξανανταμώνονται	60
§ 28. Ἀστροπελέει	61
§ 29. Ἔστερα ἀπὸ τὴ μπόρα	63
ἀντάρτες τοῦ σπιτιοῦ	13

	σελίδα
§ 30. Ἡ πρώτη νύχτα ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ	64
§ 31. Ἡ γάτα ἄγρυπνη	67
§ 32. Ὁ παστρικός παλικάρι, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ	71
§ 33. Καὶ τὸ ἄλογο ;	72
§ 34. Ὁ Ντορῆς ἄγρυπνος	75
§ 35. Ἔρχεται ὁ λύκος	77
§ 36. Πέφτει σὲ μεγαλύτερο ἐχθρό	79
§ 37. Γυρίζει στὸ σπίτι τοῦ ἀφεντικοῦ	82
§ 38. Τὸ πρωινὸ πλύσιμο	84
§ 39. Ὁ ἥλιος χαμογελᾷ	86
§ 40. Τὰ κακαρίσματα τῆς κότας	87
§ 41. Τὰ ζῶα παίρνουν ἀπόφαση	88
§ 42. Φαγὰς καὶ ψεύτης	91
§ 43. « Κι ἐδῶ σὲ λίγες μέρες θ' ἀρχίσουν τὰ πρῶτα κρύα » ..	93
§ 44. « Ὅχι ! καλὰ κάμαμε καὶ φύγαμε »	95
§ 45. « Τί ἀνοησία νὰ φροντίζουν γιὰ τὸ χειμῶνα, προτοῦ νὰ ἔρθῃ ! »	97
§ 46. « Περίεργο ! Ὅλοι γιὰ τὸ χειμῶνα φροντίζουν »	99
§ 47. Στὸ δημόσιο δρόμο	101
§ 48. Ἀλλάζουν ἀπόφαση	103
§ 49. Ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸ μῦλο τοῦ μπάρμπα Στάθη	104
§ 50. Ὁ Παστρικός τὴν παθαίνει	107
§ 51. Οὔτε ὁ χοῖρος οὔτε ὁ πετεινὸς θέλουν νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ μῦλο	109
§ 52. Στὸν ποταμὸ	111
§ 53. Οἱ δυσκολίες στὸ σπίτι τοῦ κῦρ Μαλάμου	114
§ 54. Τὰ παιδιὰ στὴν ἐξοχή	116
§ 55. Μέσα στὸ μῦλο	119
§ 56. Ὁ Καμαρωτός, οἱ κότες καὶ ὁ Παστρικός στὸ σπίτι τοῦ κυρίου των	121
§ 57. Φθινόπωρο	124
§ 58. Ἡ περιέργεια τῆς κότας	125
§ 59. Συναντοῦν βάτραχο καὶ χελώνα	127
§ 60. Ἡ ἱστορία τῆς χελώνας καὶ τοῦ σκαντζόχειρου	129
§ 61. Ἡ πρώτη νύχτα στὸν Ἐρημόλογκο	132

	σελίδα
§ 62. Κακή νύχτα, χειρότερη αὐγή	134
§ 63. Οἱ ἀντάρτες μοιράζονται	136
§ 64. Πίσω ἀπὸ τὸ βουνό	138
§ 65. Στὸ βάλτο	142
§ 66. Κι ἄλλος γιὰ τὸν Ἑρμῆλογο	144
§ 67. Ὁ Ἀζὸρ κάνει τριπλὸ κυνήγι	147
§ 68. « Νὰ ξενοχτήσωμε ἐδῶ στὸ δάσος »	148
§ 69. Στὴν παράγνα τῶν καρβουνιάρηδων	150
§ 70. « Δὲ μὲ πονεῖ ἡ πληγή, ὅσο πού ἔχασα τὸ ψυχοπαίδι μου »	152
§ 71. Πῶς γίνονται τὰ ξυλοκάρβουνα;	153
§ 72. Τὰ παιδιὰ ἐξετάζουν καὶ στὸ χωριό	155
§ 73. Στὸ σπίτι τοῦ κύρ Μαλάμου	158
§ 74. Στὴ σπηλιὰ τῆς ἐρημιᾶς	160
§ 75. Χειμῶνας	161
§ 76. Γεννητούρια	163
§ 77. Ἡ κασίκα μετανοιωμένη	164
§ 78. « Καὶ ποιὸς δὲ δουλεύει σ' αὐτὸν τὸν κόσμος ; »	167
§ 79. « Ἄν δὲν ἦταν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι ! »	168
§ 80. Φεύγουν κι ἀπὸ τὴ σπηλιὰ	170
§ 81. Οἱ ἄνθρωποι φρεντίζουν γιὰ τὸ γαλὸ τῶν ζώων τους	172
§ 82. Ἔρχονται τὰ Χριστούγεννα	174
§ 83. Ἔρχεται ἡ ἀνοιξη	176
§ 84. Ὅσο προχωρεῖ ἡ καλοκαιριά	178
§ 85. Καλοκαίρι	180
§ 86. Γυρίζουν στὸ σπίτι τοῦ κυρίου τους	182
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
	186

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ μέσα σὲ παρένθεση, στὸ τέλος §, παραπέμπουν στὸ σχετικὸ ποίημα τοῦ παραρτήματος στο τέλος τοῦ βιβλίου, πού πρέπει νὰ διδάξη ὁ δάσκαλος, ἀφοῦ διαβαστῇ τὸ κείμενο μὲ τὴν παραπομπή του.

0020561083

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

